UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM „FAINA TLEHUCI”

Ediția a V-a
23 februarie 2017

(COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM
„FAINA TLEHUCI”,
5th Edition, 23 February 2017)

Bălți, 2020

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

B I B L I O T E C A Ş T I I N Ț I F I C Ă

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM

„FAINA TLEHUCI”

Ediția a V-a

23 februarie 2017

(COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM

„FAINA TLEHUCI”, 5th Edition, 23 February 2017)

Bălți, 2020

CZU 02+01(082)=135.1=161.1

C 62

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci", colloquia (5 ; 2017 ; Bălți). Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci" = Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci", Ediţia a 5-a, 23 febr. 2017 / red. resp. : Elena Harconița ; colegiul de red.: Lina Mihaluța, Elena Stratan ; rez. în lb. engl. : V. Topalo ; design/cop./machetare: Silvia Ciobanu. – Bălți : Bibl. Şt., 2020. – 183 p.

Antetit.: Bibl. Şt. a Univ. de Stat „Alecu Russo" din Bălți. – Rez. în lb. engl. – Texte : lb. rom., rusă. – Ref. bibliogr. la sfârşitul art.

10 ex.

ISBN 978-9975-50-250-4.

Redactor responsabil: Elena HARCONIȚA
Colegiul de redacție: Lina MIHALUȚA
Elena STRATAN

Rezumate în limba engleză: Valentina TOPALO

Design/coperta/tehnoredactare: Silvia CIOBANU
Machetare/tehnoredactare: Antonina ANTONOVA

© Biblioteca Ştiințifică a Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți, 2017

str. Puşkin, 38, Bălți, MD 3121 Republica Moldova
tel/fax: (0231) 52445
e-mail: libruniv@usarb.md
web: http://libruniv.usarb.md
blog: http://bs-usarb.blogspot.md/
Open LIBRARY: http://openlibrary.org/people/librunivusarb
Calameo: http://ru.calameo.com/publish/books/

ISBN 978-9975-50-250-4.

SUMAR

RADU MOȚOC
DOAMNA / *THE LADY* **7**

SECȚIUNEA
COLECȚIILE BIBLIOTECII - GRIJA ȘI MÂNDRIA UNUI ADEVĂRAT BIBLIOTECAR

ELENA HARCONIȚA
POLITICA DE DEZVOLTARE A COLECȚIILOR BIBLIOTECARE - UNA DIN PRIORITĂȚILE PROIECTULUI ERASMUS+ CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR / *LIBRARY COLLECTION DEVELOPMENT POLICY - ONE OF THE ERASMUS+ PROJECT PRIORITIES STRENGTHENING CAPACITIES IN THE FIELD OF SUPERIOR EDUCATION* **8**

LILIA IAVORSCAIA, NATALIA LUCHIANCIUC, GALINA BELCOVSCAIA
VERIFICAREA ȘI ELIMINAREA DOCUMENTELOR DIDACTICE – COMPONENTĂ IMPORTANTĂ A POLITICII DE DEZVOLTARE A COLECȚIILOR /*AN IMPORTANT COMPONENT OF COLLECTION DEVELOPMENT POLICY IS VERIFYING AND WEEDING TEACHING DOCUMENTS* **17**

ADELLA CUCU, LINA CRUGLOV
COLECȚIILE DE REVISTE ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ (STUDIU BIBLIOMETRIC: 2005-2015) / *A BIBLIOMETRIC STUDY(2005-2015) OF MAGAZINES COLLECTIONS IN UNIVERSITY LIBRARY* **26**

ANGELA HĂBĂȘESCU, VALENTINA VACARCIUC
DIMENSIUNILE VALORICE ALE PUBLICAȚIILOR PERIODICE CU PROFIL PSIHOLOGIC PENTRU CALITATEA FORMĂRII VIITORILOR SPECIALIȘTI / *VALUE DIMENSIONS AND THE IMPACT OF PERIODICAL PSYCHOLOGICAL PUBLICATIONS ON QUALITY OF TRAINING IN FUTURE PROFESSIONAL PSYCHOLOGY* **41**

ELENA CRISTIAN, SVETLANA CECAN
PROMOVAREA DIVERSITĂȚII : PUBLICAȚII DIN DOMENIUL ARTEI ÎN PATRIMONIUL DOCUMENTAR INSTITUȚIONAL / *PROMOTING DIVERSITY: ART PUBLICATIONS IN THE INSTITUTIONAL DOCUMENTARY PATRIMONY* **50**

ELENA ȚURCAN
40 DE ANI ÎN VALORIFICAREA COLECȚIILOR MUZICALE / *40 YEARS IN THE VALORISATION OF MUSICAL COLLECTIONS* **63**

LILIA MELNIC
DOCUMENTE ÎN LIMBA FRANCEZĂ DIN COLECȚIA DE CARTE RARĂ A USARB / *DOCUMENTS IN FRENCH LANGUAGE FROM SL USARB RARE BOOK COLLECTION* **73**

MARINA ȘULMAN
ПОЛКНИГИ ЗА ВЕЧЕР: «ЗАГАДКИ И ПОДСКАЗКИ» БРАЙАНА ЧИКА, ЛАУРЕАТА АМЕРИКАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ПРЕМИИ "CHILDREN'S CROWN AWARD" ПО ВЫБОРУ ЧИТАТЕЛЕЙ-ПОДРОСТКОВ / *READING BOOK FOR THE EVENING: „RIDDLES AND TIPS" by BRAYAN CHICA, THE LAUREATE OF THE AMERICAN LITERARY PRIZE "CHILDREN'S CROWN AWARD" ON THE CHOICE OF READERS-TEENAGERS* **83**

SECȚIUNEA
BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSIBILITĂȚI INFINITE

VALENTINA TOPALO
ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIA ȘTIINȚIFICĂ – NOI OPORTUNITĂȚI PENTRU CERCETĂTORII UNIVERSITARI / *OPEN ACCESS TO RESEARCH - NEW OPPORTUNITIES FOR UNIVERSITY SCHOLARS* **89**

LUDMILA RĂILEANU
NOI MODALITĂȚI DE PREDARE A CULTURII INFORMAȚIEI ÎN CONTEXTUL PROIECTELOR INTERNAȚIONALE / *NEW MODALITIES TO TEACH THE INFORMATION LITERACY IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL PROJECTS* **101**

ANIȘOARA NAGHERNEAC, ELENA SCURTU
ROLUL CULTURII BIBLIOGRAFICE ÎN METODOLOGIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE/ *ROLE OF BIBLIOGRAPHIC CULTURE IN THE SCIENTIFIC RESEARCH METHODOLOGY* **108**

NATALIA CULICOV
PUBLICATIILE BIBLIOTECARILOR UNIVERSITARI BĂLȚENI-INDICE DE IMAGINE INSTITUȚIONALĂ / *BALTI UNIVERSITY LIBRARIANS PUBLICATIONS ARE INSTITUTIONAL IMAGE INDICATORS* **115**

MIHAELA STAVER
REPOZITORIUL *ZENODO* - SCHIMBUL DATELOR DE CERCETARE LA NIVEL EUROPEAN / *ZENODO REPOSITORY - SHARING DATA RESEARCH AT EUROPEAN LEVEL* **121**

OLGA DASCAL, SNEJANA ZADAINOVA
RESURSE ȘTIINȚIFICE DESCHISE CONFORM PROFILULUI USARB / *OPEN RESEARCH SOURCES ACCORDING TO UNIVERSITY PROFILE* **127**

ALA LÎSÎI
ASPECTELE PLAGIATULUI: CLASIFICARE ȘI PREVENIRE (STUDIU DE CAZ) / *PLAGIARISM ASPECTS: CLASSIFICATION, PREVENTION USING CASE STUDY* **132**

IRINA ZALÎGAEVA, LILIA UCRAINEȚ
TENDINȚE ȘI TEHNOLOGII MODERNE ÎN CATALOGAREA SECOLULUI 21 / *NEW TRENDS IN THE 21ST CENTURY CATALOGING* **139**

VARVARA GANEA
PARTICULARITĂȚI DE CATALOGARE A RESURSELOR ELECTRONICE ÎN SOFTUL ALEPH / *PECULARITIES OF CATALOGING ELECTRONIC RESOURCES IN ALEPH SOFTWARE* **150**

GHERDA PALII, LILIA ABABII
COMUNICAREA ÎN SPAȚIUL VIRTUAL / *COMMUNICATION IN THE VIRTUAL SPACE* **161**

ELENA HARCONIȚA, ELENA STRATAN, TATIANA PRIAN
CENTRUL BIBLIOTECONOMIC BȘ USARB: ASISTENȚĂ METODOLOGICĂ, STUDII STATISTICE ȘI CONTRIBUȚII ÎN MODERNIZAREA ACTIVITĂȚII BIBLIOTECILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR / *BIBLIOGRAPHIC CENTER OF SLUSARB: METHODOLOGICAL ASSISTANCE, STATISTICAL STUDIES AND CONTRIBUTIONS TO MODERNIZING THE ACTIVITY OF LIBRARIES IN PRE-UNIVERSITY EDUCATION* **167**

AUTORII / AUTHORS **176**

GALERIE-FOTO / PHOTO-GALLERY **180**

CZU 02(478)(092) Tlehuci F.

DOAMNA

THE LADY

RADU MOȚOC

Sunt momente în viața universitară când conjunctura face să apară o personalitate, care pune o amprentă pe sistemul de învățământ cu o viziune universală, indiferent de specialitatea studiată în cadrul Universității.

Dar atunci, când providența face ca pe scaunul de **Rector** să fie binecuvântat o altă personalitate științifică de mare valoare internațională, amploarea domeniului biblioteconomic, capătă o altă amploare, benefică atât profesorilor cât și studenților.

Rigoarea și inovarea fenomenului biblioteconomic a făcut ca să se nască o instituție culturală – **Biblioteca Universitară Alecu Russo din Bălți** - începând cu o superbă clădire, care reflectă necesitățile reale pentru o bibliotecă, anticipând cu multă intuiție sistemul informațional pneumatic și cel electronic.

A știut să imprime o corectitudine, privind sursa de proveniență a fiecărui document, oferind posibilitatea identificării donatorului sau modalitatea de achiziție.

Încrederea de care s-a bucurat în mediul academic, a făcut din „Doamna" un lider în domeniu, de necontestat în republică și în străinătate.

Capacitatea de a organiza programul de achiziții și necesitățile urgente de procurate prin intermediul donatorilor a făcut posibilă o independență privind achizițiile, după o consultare profesională cu toate catedrele de specialitate.

Remarc acest aspect, ca fiind soluția ideală pentru toate bibliotecile universitare.

Cu siguranță, dezbaterile interne cu cadrele de specialitate din bibliotecă au creat o atmosferă de colaborare pe fondul unei concepții sănătoase, privind gestionarea fondului cultural. Așa se explică apariția unei reviste de specialitate „**Confluențe biblioteconomice**", care pune în valoare atât patrimoniul cultural, cât și studiile efectuate de bibliotecare despre colecții și anumite cărți rare din arhiva bibliotecii.

Așteptăm cu interes un volum închinat „Doamnei" unde cu siguranță vor apare multe din inițiativele și performanțele realizate de distinsa **Directoare a Bibliotecii Universitare *Alecu Russo* din Bălți**

Voi păstra veșnic o amintire vie a „Doamnei", care printr-o fericită conjunctură am beneficiat de sfaturile și îndrumarea necesară pe un drum atât de frumos al dragostei de carte.

Cu plecășiuni moldave

Radu MOȚOC 21 februarie 2017

CZU 025.2

POLITICA DE DEZVOLTARE A COLECȚIILOR – UNA DIN PRIORITĂȚILE PROIECTULUI LNSS, PROGRAMUL ERASMUS+ CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

LIBRARY COLLECTION DEVELOPMENT POLICY - ONE OF THE ERASMUS+ PROJECT PRIORITIES STRENGTHENING CAPACITIES IN THE FIELD OF SUPERIOR EDUCATION

Elena HARCONIȚA

Abstract: *The project "Library Network Support Services" (LNSS): modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming library services (LNSS) has a great impact on the professional training of librarians and the strengthening of institutional capacities. The article refers to the need to develop the Collection Development Policy (PDC) in each library, the importance of this document, the international and national acts on which it is based. Brief information on the training on the development of the PDC, promoted in the USARB Scientific Library, is presented.*
Keywords: *LNSS project, collection development policy, USARB Scientific Library*

Proiectul „Library Network Support Services (LNSS): modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming library services (LNSS) (Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecii și reformarea serviciilor de bibliotecă) nr. 561633-EPP-1-2015-1-AM-EPPKA2-CBHE-JP(2015-2018) - https://lnss-projects.eu/amb/, din cadrul Programului Erasmus+ Capacity Building in Higher Education (CBHE), produce un mare şi pronunţat impact asupra evoluției Bibliotecii Științifice USARB. Scopul, obiectivele generale şi specifice sunt îndeplinite prin realizarea mai multor pachete de lucru ce ating, de fapt, toate aspectele de activitate ale unei biblioteci universitare. Cele opt module prevăzute pentru reformarea cunoştinţelor bibliotecarilor din rețeaua de biblioteci universitare din Armenia, Belarus şi Moldova, abordează subiecte actuale, precum cunoaşterea terminologiei de specialitate în limba engleză, managementul, marketingul, cultura informației, construcția bibliotecilor electronice, crearea şi menținerea sit-urilor, serviciile bibliotecii, inclusiv pentru persoanele cu disabilități şi, desigur, dezvoltarea colecțiilor şi elaborarea Politicii respective. Fără resurse informaționale achiziționate ori asigurarea accesului la ele, unitatea nu poate fi numită bibliotecă.

Dezvoltarea colecțiilor este una din activitățile primordiale în funcționarea optimă a oricărei instituții info-documentare.

Un valoros expert în dezvoltarea colecțiilor susține că fiecare colecție de bibliotecă este constituită pentru unul sau mai multe scopuri bine determi-

nate. Elaborarea unui program de dezvoltare şi administrare a unei colecţii are menirea să organizeze şi să direcţioneze achiziţia materialelor, integrarea lor în colecţii structurate, administrarea, întreţinerea lor şi, desigur, eliminarea documentelor depăşite moral şi fizic, a documentelor superfluie.

Bibliotecile sunt considerate instituţii ce păstrează şi reflectă trecutul, dar tot ele sunt instituţii ale prezentului şi, în special ale viitorului. Informatizarea, pe care o adaptează tot mai insistent bibliotecile, nu este doar o necesitate de a supraveţui, dar şi o condiţie de a se conforma cerinţelor viitorului.

În acest conrtext, să ne amintim de afirmaţiile profesorului Ion Stoica, care spune că colecţiile fiecărei biblioteci pot fi în acelaşi timp materiale şi imateriale, localizate şi delocalizate, temporare şi perene, generale şi specializate, autosuficiente şi totdeauna lacunare, fără ca obiectivele sale să fie puse sub semnul îndoielii". Complitudinea şi continuitatea colecţiilor nu mai pot fi respectate astăzi, iar conceptul tradiţional de colecţie este depăşit. Astăzi principala preocupare a bibliotecii este de a satisface nevoile de informare şi documentare, indiferent de sursele folosite, localizarea şi suportul lor.

Când peste tot se vorbeşte de modernizare trebuie să spunem că adevărata reformare a bibliotecii începe cu modernizarea managementului, cu reevaluarea tuturor fluxurilor (prioritate având cele informaţionale), a tuturor serviciilor, activităţilor şi relaţiilor. Iată de ce apelăm din nou la recomandările profesorului Ion Stoica, care propune o imensă educaţie tehnologică pentru asimilarea eficientă a domeniului transferului de informaţii; o imensă educaţie economică, deoarece bibliotecile ar trebui să consume cât mai raţional resursele financiare alocate; studierea sistemelor informatizate atât pentru a le utiliza, cât şi pentru a participa la îmbogăţirea acestora; dezvoltarea managementului structurilor info-documentare, a managementului partajării transferului de informaţii.

Colecţiile bibliotecare totuşi constituie un sistem coerent, viu, original, specific fiecărei instituţii documentare. Bibliotecarii sunt obligaţi să reexamineze cadrul normativ ce se referă la politicile instituţionale, una din ele fiind Politica de dezvoltare a colecţiilor (PDC), care este, de fapt, o declaraţie de autoritate oficială a hotărârilor, deciziilor, normelor utilizate pe termen lung, a intenţiilor, funcţiilor şi procedurilor aplicate în dezvoltarea colecţiilor. PDC mai este şi un ghid care reglementează activităţile unui grup sau a unei organizaţii în vederea constituirii şi menţinerii unor colecţii de înaltă calitate.

Elaborarea unei PDC este absolut necesară, deoarece oferă o privire teoretică de ansamblu asupra rolului educaţional, social şi cultural al colecţiilor. PDC informeaza comunitatea cu privire la natura şi domeniul de aplicare a colecţiei, ajută la demonstrarea angajamentului bibliotecii de a deservi toate segmentele comunităţii în prezent şi viitor. PDC îi ajută pe bibliotecari să dezvolte colecţii pertinente intereselor şi necesităţilor utilizatorilor actuali şi potenţiali, de asemenea, să planifice resursele financiare şi să stabilească prioritătile în alocarea fondutilor. Documentul reduce influenţa şi prejudecăţile unei singure persoane, a celei care se ocupă de selecţie, contribuie la eficienţă şi evitarea deciziilor de rutină, oferă un mijloc de evaluare a unei performanţe globale a PDC. Contextul mai larg al PDC presupune o bază pentru o cooperare mai largă şi partajare a resurselor, fie într-o localitate, regiune, ţara sau chiar la nivel internaţional. Singurul dezavantaj de elaborare a PDC scrise este că consumă timp şi impune un mare efort din partea celor implicaţi.

PDC este un document care susţine sarcina principală a bibliotecii în vederea selecţiei, menţinerei şi asigurării accesului la resursele informaţionale şi documentare pentru toţi utilizatorii, se menţionează în *Guidelines for a Collec-*

tion Development Policy using the conspectus model. International Federation of Library Associations and Institutions Section on Acquisition and Collection Development 2001. https://www.ifla.org/files/assets/acquisition-collection- development /publications/ gcdpru.pdf

În conformitate cu legea nr. 160 din 20.07.2017 Cu privire la biblioteci, în acord cu art. 30, Dezvoltarea colecţiilor de bibliotecă, aliniatul (1), Colecţiile de bibliotecă se constituie în corespundere cu tipul bibliotecii, identitatea culturală şi lingvistică a comunității, interesele şi cerințele utilizatorilor de bibliotecă şi includ diferite categorii de documente pe suport de hârtie sau în format digital. Aliniatul (2), Colecţiile de bibliotecă se constituie şi se dezvoltă prin achiziție, abonare, transfer, schimb interbibliotecar național şi internațional, precum și prin donații, depozit legal și digitizare. Aliniatul (3)

Bibliotecile sunt obligate să-şi dezvolte colecţiile de documente prin achiziția de titluri din producția editorială curentă, precum şi prin completarea retrospectivă.

O politică eficientă şi coerentă a colecţiilor (fundamentată pe legislația în vigoare) depinde de trei tipuri de factori: externi, interni şi umani. Factorii externi influențează decizia de selecție, aşezând-o în coraport cu contextul social, factorul economic, cultural, educațional. Factorii interni influenţează direct procesul de selecţie, iar factorul uman îl reprezintă bibliotecarii implicați nemijlocit în acest proces, sunt persoanele care se orientează cel mai bine în piața editorială şi pot decide asupra unei selecții cât mai adecvate.

Serviciul de dezvoltare şi evidență a colecţiilor dintr-o bibliotecă este „poarta de intrare" a tuturor documentelor (cărți, documente muzicale, grafice, publicații periodice, standarde, manuscrise, hărți ş.a.). Aceasta asigură creşterea colecţiilor atât pe cale de cumpărare, cât şi donații, schimb interbibliotecar.

Este aplicată completarea curentă (metoda prin care colecţiile bibliotecii se menţin actuale) şi retrospectivă (se procură publicații valoroase sau care asigură continuitatea / completarea unor colecții deja existente).

Cumpărarea se efectuează direct de la edituri, distribuitori, persoane fizice / juridice autorizate, pe baza ofertelor făcute (online, catalog editorial, bibliografia națională şi locală, reviste de specialitate). Este foarte importantă colaborarea cu distribuitorii care pot aduce carte străină ori participarea la târgurile şi saloanele cărții. Cu regret, în ultimii ani, legislația națională permite achiziția doar prin transfer, deaceea nu întotdeauna se reuşeşte achizia din astfel de surse.

Colaborarea eficientă cu Camera Națională a Cărții aduce donații anuale conform profilului USARB.

O altă cale de îmbogățire a colecţiilor este schimbul intern, cu bibliotecile mari din R. Moldova şi schimbul interbibliotecar internațional cu diverşi parteneri din România.

Formularul *Propuneri pentru achiziţii*, de pe sit-ul bibliotecii, colectează solicitările utilizatorilor, fiind un îndemn pentru bibliotecari de a căuta şi achiziționa publicațiile necesare utilizatorilor. Iar donațiile provenite de la Ambasade, Fundații, Asociații, Instituții şi persoane particulare, cu adevarat, sporesc colecţiile USARB cu mii de documente, unele fiind trecute din start în colecția de carte rară, iar valoarea financiară a donațiilor, de fiecare dată, depăşeşte mai bine de două ori bugetul anual planificat pentru cumpărarea cărților şi abonamentele publicațiilor periodice.

Procesul de selecţie a documentelor are în vedere câteva principii de care trebuie neaparat să se țină cont: structura colecţiilor existente, profilul biblio-

tecii, piaţa editorială, planurile de învăţământ, tematica cercetărilor ştiinţifice: licenţă, masterat, doctorat, utilizatorii bibliotecii (profesori, studenţi, doctoranzi, cercetători, nespecifici (elevi, învăţători), propunerile utilizatorilor, circulaţia totală a colecţiilor şi pe anumite segmente, suportul informaţional (print, on-line, unităţi optice), spaţiul de depozitare existent în bibliotecă.

Procesele prin care se dezvoltă colecţiile BŞ USARB sunt următoarele: Identificare; Selecţie; Achiziţie; Organizare; Aranjare; Valorificare; Depozitare; Verificare; Deselecţie;

Toate deciziile privind selecţia documentelor pornesc de la misiunea bibliotecii, determinarea valorii informaţionale şi de patrimoniu, evaluarea gradului de adresabilitate şi utilizare al acestora, precum şi cercetarea categoriilor de beneficiari actuali sau potenţiali şi a nevoilor lor de informare şi documentare.

Criteriile de selecţie, deşi diferă pentru fiecare tipologie documentară, includ în general aspecte legate de: conţinut - adâncimea subiectului abordat, caracterul exhaustiv; actualitatea şi pertinenţa informaţiilor; adresabilitate – pentru care categorii de utilizatori; autoritatea autorului, a editurii sau a criticilor; aria geografică; aria lingvistică; aria cronologică.

Toate aceste repere teoretice şi procese sunt parte ale PDC care respectă următoarea structură: Comunitatea academică USARB - conţine descrierea succintă a numărului de studenţi, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice, cercetători, colaboratori, a utilizatorilor nespecifici; Următorul capitol este consacrat colecţiilor deţinute, fiind descrisă structura şi localizarea lor, asigurarea managementului colecţiilor. Foarte importantă este analiza SWOT - viziunea de ansamblu a colecţiilor:

Puncte forte:

- alocarea de resurse financiare insuficiente pentru dezvoltarea colecţiilor şi accesul la baze de date;
- scăderea numărului de abonamente la publicaţii periodice din motivul creşterii preţului lor;
- schimbul interbibliotecar doar cu bibliotecile mari din Republică din lipsa finanţelor pentru achitarea serviciilor poştale;
- achiziţia dezechilibrată a resurselor informaţionale în format tipărit şi electronic.

Ameninţări: îmbătrânirea colecţiilor, imposibilitatea de a procura mai multe exemplare la titlu, migrarea utilizatorilor către resursele informaţionale electronice ş.a.

Următorul compartiment se referă la nivelurile de construcţie a lecţiilor, care se împarte în: *Nivel de bază*. Colecţie de lucrări generale care servesc la introducerea şi definirea unei discipline/subiect, cât şi la indicarea diverselor documente disponibile în *Nivel de studiu*. Colecţie suficient de completă pentru susţinerea studiilor superioare sau asigurarea altor domenii de studiu (subiecte speciale sau generale care nu necesită cercetări aprofundate). Nivelul de studiu este adecvat conţinutului programelor de învăţământ şi constituie un nivel de intensitate mai mică decât cel de cercetare.

Nivel de cercetare. Colecţie care cuprinde publicaţii în subiecte speciale sau generale ce necesită cercetări aprofundate pentru studii de doctorat şi de cercetare în proiecte.

Nivel comprehensiv (global). Colecţie care reuneşte în măsura posibilului

toate lucrările importante dintr-un domeniu specific-colecţie specializată care vizează integralitatea.

Este foarte importantă indicarea ariei de subiecte, nivelurile de completare, metodele de completare a colecţiei BŞ USARB, tipurile documentelor în funcţie de suport / media.

Bertrand Calenge, în cartea sa „Politicile de achiziţie", prezintă şapte probleme care trebuie analizate de specialiştii de la dezvoltarea colecţiilor, înainte de a achiziţiona un nou suport sau alt tip de document.

Acestea sunt:

- Care sunt domeniile de selecţie acoperite de producţia existentă pe acest suport?
- Există un domeniu în care acest suport este esenţial?
- Care este producţia de titluri pentru acest suport?
- Care este gradul de acoperire existent cu alte suporturi?
- Care este fiabilitatea materială a suportului?
- Care sunt utilizările pe care le favorizează acest suport spre deosebire de alte suporturi?
- Este oare armonizată introducerea acestui suport cu criteriile de selecţie generale, fără prezenţa unui risc de echilibru involuntar, cu restul colecţiilor şi serviciilor?
- Este oare garantată o coerenţă pentru prelucrarea documentară?
- Constrângerile ce ţin de utilizarea acestui suport sunt compatibile cu utilizarea dorită?
- Care sunt procedeele de achiziţie (existenţa surselor de selecţie, prezenţa furnizorilor, ritmul şi modalităţile de cumpărare posibile)?
- Care este costul achiziţiei de x titluri, cât şi al achiziţiei materialului destinat lecturii, al menţinerii şi reînnoirii lui? Care sunt cheltuielile legate de gestiunea internă specifică acestui suport (amenajarea localurilor, modificarea proceselor de prelucrare, formarea personalului)?

Din această perspectivă trebuie foarte bine măsuraţi următorii paşi, cu atât mai mult că studiile sociologice realizate în USARB a rezultat cu un raport de 50 la 50 dintre respondenţii care preferă documentul tipărit versus documentul electronic.

Compartimentul Activităţi de colaborare şi cooperare în dezvoltarea colecţiilor începe cu art. 41. Coperarea naţională şi internaţională din LEGEA Nr. 160 din 20.07.2017, cu privire la biblioteci, care prevede că: (1) În scopul susţinerii materiale a activităţilor şi proiectelor de dezvoltare a bibliotecii, de participare a specialiştilor din biblioteci la programe culturale, ştiinţifice şi de formare profesională continuă, bibliotecile publice se pot asocia între ele sau cu alte instituţii, pot crea şi pot face parte din fundaţii, asociaţii sau consorţii, achitând cotizaţiile şi taxele aferente, după caz. În prezent, relaţiile de colaborare şi cooperare sau parteneriatele reprezintă una din soluţiile aflate la dispoziţia structurilor infodocumentare, soluţie prin care instituţiile se pot extinde şi îmbunătăţi oferta de produse şi servicii. Dezvoltarea colecţiilor BŞ USARB se desfăşoară prin colaborare şi cooperare la nivel local, naţional şi internaţional.

Acordurile de cooperare cu alte instituţii BŞ USARB le foloseşte pentru schimbul de publicaţii şi de experienţă în toate procesele de activitate: achiziţie, catalogare, clasificare, indexare, formare profesională, digitizare, arhivare şi prezervare.

Gestiunea de bibliotecă se constituie din mai multe procese, una din cele mai importante fiind evidența colecțiilor, înregistrarea lor în catalogul electronic. Pentru a menține actualitatea şi buna circulație a colecțiilor, este necesară deselecția şi scoaterea din evidență a documentelor depăşite moral, fizic, superfluie.

PDC, una din politice fundamentale instituționale trebuie trecută prin Comisia Ştiințifică a Bibliotecii Ştiințifice şi aprobată în Senat – forul superior de conducere a instituției de învățământ. Implementarea politicii şi revizuirea anuală a PDC face parte din obligațiunile bibliotecilor, responsabilitatea principală având-o directorul bibliotecii.

Revizuirea anuală se impune pentru a depista insuficiența şi integrarea noilor programe de studiu, noilor discipline, reducerilor bugetare etc. Scopul unei astfel de revizuiri este de a asigura faptul că PDC, în viitor, să sprijine într-un mod mai eficace dezvoltarea colecțiilor bibliotecii. Fig.1-3

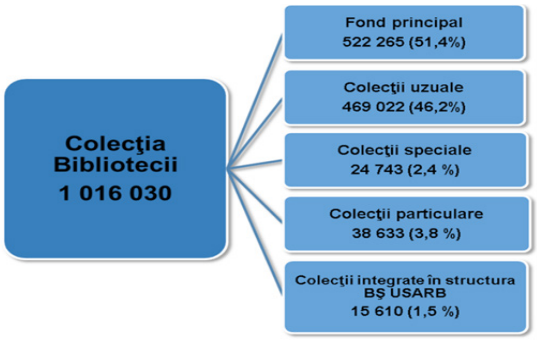

Fig. 1. Colecții

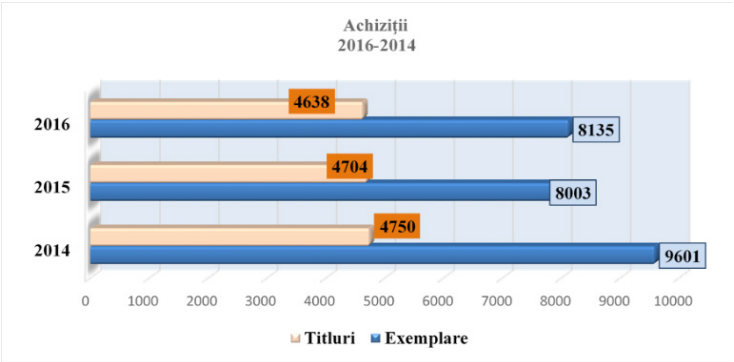

Fig. 2 Achiziții 2014-2014

„Organizările informaționale din teritoriul universitar nu pot avea o altă filosofie şi alte obiective, decât cele ale structurilor paterne, nici la nivelul întregului, nici la nivelul segmentelor". (Ion Stoica).

În acest context amintim despre studiile anuale, pe care le inițiază bibliotecarii, în vederea cunoașterii contribuțiilor bibliotecii la procesele de instruire și cercetare științifică, un loc primordial ocupând întrebările referitoare la calitatea

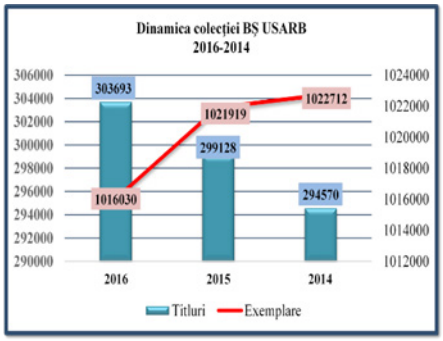

Fig. 3. Dinamica colecţiei 2016-2014

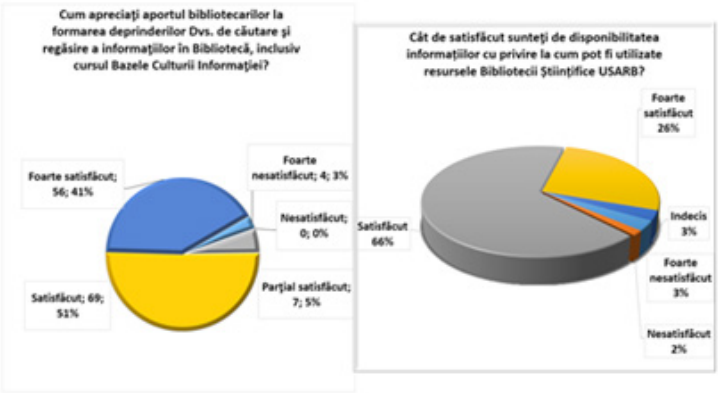

Fig. 4 Rezultate Chestionar

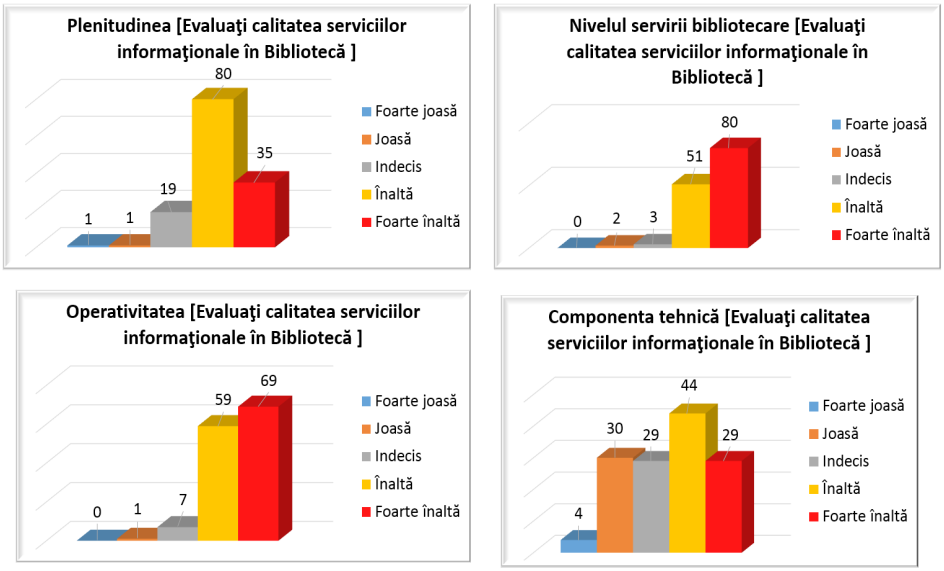

Fig. 5. Rezultate Chestionar

colecţiilor, plenitudinea şi relevanţa cerinţelor utilizatorilor. A se vedea Fig. 4-5.

Chestionar de evaluare a satisfacţiei studenţilor şi cadrelor didactice privind competenţa şi rolul Bibliotecii Ştiinţifice USARB în procesul de studii şi cercetare ştiinţifică https://docs.google.com/forms/d/1FhV43FTYVBwAFUdknnCdDhLWE24qgIOzTVA_ooF2E64/viewanalytics

În calitate de partener al Proiectului LNSS, Biblioteca Ştiinţifică USARB a avut misiunea de a elabora Curriculum privind Politica de dezvoltare a colecţiilor https://drive.google.com/file/d/1KhHT9m_n_1k8C7zD9dSaWpxXl-rIhwq0/view, Ghidul respectiv, ambele documente în limba engleză, iar la 10 februarie, 2017 a fost desfăşurat Trainingul - Pilot „Politica de Dezvoltarea a Colecţiilor de bibliotecă". La training au participat 21 de colaboratori ai Bibliotecii universitare, programul a cuprins prezentările a trei formatori: Proiectul ERASMUS + Consolidarea capacităţilor în domeniul învăţământului superior: obiectivele, pachetele de lucru, modulele; LNSS Modulul 8 - Politica de Dezvoltare a Colecţiilor de bibliotecă; Principii de dezvoltare a colecţiilor - Elena Harconiţa, Director BŞ USARB; Termeni şi definiţii privind dezvoltarea colecţiilor - Lina Mihaluţa, Director adjunct; Chestionar de studiu al plenitudinii colecţiilor şi accesul la resursele informaţionale prin Survey Monkey - Valentina TOPALO, Şef serviciu.

Prezentările au fost susţiniute de implicaţiile participanţilor pentru a consolida cunoştinţele privind termenii şi definiţiile, standardele şi principiile politicii de dezvoltare a colecţiilor, precum şi utilizarea de către bibliotecari a chestionarului electronic pe platforma Survey Monkey.

Dr. ing. Angela Repanovici (Universitatea Transilvania din Braşov, România) şi Dr. Manolis Koukourakis (Universitatea din Creta, Grecia) au prezentat obiectivele monitorizării programului în Republica Moldova, apreciind rolul Bibliotecii Ştiinţifice, prezenţa şi importanţa în inima spaţiului universitar, dorindu-le bibliotecarilor să se simtă fericiţi şi plini de speranţe în continuitatea profesiei de bibliotecar.

Relatăm doar câteva spicuiri din Chestionarele de evaluare pe care le-au completat participanţii: trainingul a avut un conţinut consistent, foarte actual, în special în condiţia limitelor bugetare; bine pregătit, captivant şi atractiv; o instruire foarte utilă, comprehensivă, o temă absolut necesară şi la zi pentru dezvoltarea şi menţinerea bibliotecilor; un model de prezentare, subiectele au fost explicate cu un înalt profesionalism; formatorii - corecţi şi expliciţi, au captat audienţii pentru o receptare exhaustivă a conţinutului; prezentarea formatorilor a fost excelentă, ţinuta clasică, limbajul profesional şi corect, ambianţa plăcută sprijinită de tehnica modernă; de mare folos au fost sarcinile şi discuţiile în grup; deosebit de importantă este noua modalitate de chestionare on-line a utilizatorilor prin Survey Monkey.

Aceste implicaţii în Proiecte internaţionale au menirea de a consolida profesionalismul bibliotecarilor şi, respectiv, de a spori capacităţile instituţionale în vederea sprijinului ofertei educaţionale şi ştiinţifice.

Referințe bibliografice:

1. CALENG, B. *Politicile de achiziţie. Constituirea unei colecţii înt-o bibliotecă*. Bucureşti : Ed. Biblioteca Bucureştilor, 1999. 399 p.
2. *Dicţionar de biblioteconomie şi ştiinţe ale informării*. Acad. de Ştiinţe a Moldovei. Resp. de ed. Constantin Manolache. Coord. şt. Aurelia Hanganu. Alcăt. Janna Nikolaeva, Lidia Zasaviţchi. Red. şt.: Nelly Ţurcan. Chişinău, 2013, 536 p.
3. *Guidelines for a Collection Development Policy using the Conspectus Model* [on-line] [accesat 3.02.2017]. Disponibil: http://www.ifla.org/publications/guidelines-for-a-collection-development-policy-using-the-conspectus-model?og=8708
4. *Library Collection Development Policie*: Curriculum. [on-line] [accesat 15.01.2017). Disponibil: https://drive.google.com/file/d/1KhHT9m_n_1k8C7zD9dSaW-pxXl-rIhwq0/vie

CZU 025.2

VERIFICAREA ŞI ELIMINAREA DOCUMENTELOR DIDACTICE - COMPONENTĂ IMPORTANTĂ A POLITICII DE DEZVOLTARE A COLECŢIILOR

AN IMPORTANT COMPONENT OF COLLECTION DEVELOPMENT POLICY IS VERIFYING AND WEEDING TEACHING DOCUMENTS

LILIANA IAVORSCAIA, NATALIA LUCHIANCIUC, GALINA BELCOVSCAIA

Abstract: *This article describes methods for verifying and weeding the collection. Based on the study, the basic objectives, purpose and impact of weeding and verification of collection documents were numbered.*
Keywords: *collection development policy, verification, elimination, deselection, topographic, didactic and methodological catalog, SL USARB*

Scopul:
- *Determinarea verificării şi eliminării documentelor ca o metodă de îmbunătăţire şi facilitare a lucrului cu colecţia;*
- *Stabilirea corespunderii colecţiei existente cu necesităţile de informare şi documentare a utilizatorilor;*
- *Depistarea cărţilor care nemeritat sunt uitate pentru a fi promovate.*

Obiectul:
- *Colecţia sălii de împrumut nr. 2 Documente didactice şi metodice BŞ USARB*

Subiectul: *Rolul, scopul, impactul verificării, eliminării documentelor*
Obiectivele:
- Determinarea noţiunii de verificare şi eliminare. Tipurile ei.
- Determinarea necesităţii verificării şi eliminării documentelor în instituţiile infodocumentare.
- Determinarea importanţei verificării şi eliminării documentelor. Studiu de caz, instituţia BŞ USARB, sala de împrumut nr. 2 Documente didactice şi Metodice.
- Dezvoltarea continuă a fondului documentar deja existent şi acoperirea lipsurilor.
- Îmbogăţirea fondului cu noi apariţii editoriale în raport cu cerinţele de informare şi documentare ale utilizatorilor.

Metoda analizei: *bibliometrică: prezentare obiectivă despre cantitatea, componenţa colecţiei, ce a permis determinarea împrumutului, circulaţiei şi a utilizării.*

Politica de dezvoltare a colecţiei reprezintă una din cele mai fundamentale activităţi de bibliotecă şi este foarte important ca calitatea, cantitatea şi actualitatea să corespundă şi să satisfacă interesele, necesităţile utilizatorului modern. Acest proces prevede în mare măsură şi evidenţa colecţiilor, iar verificarea

este o parte componentă a evidenţei, deaceea o analiză a structurii dezvoltării şi utilizării colecţiei este o necesitate în lucrul fiecărei biblioteci şi se efectuează în scopul îmbunătăţirii şi actualizării lor prin achiziţie, verificare şi eliminare.

După cum prevede *art. 33 din Instrucţiunea Evidenţa Colecţiilor de Bibliotecă, aprobată prin ordinul Ministerulu Culturii al RM nr. 152 din 08.05.2003, capitolul VI, Verificarea Colecţiilor,* se face periodic şi este obligatorie, iar termenii de verificare după care se efectuează sunt stabiliţi în raport cu numărul de unităţi materiale existente în patrimoniul fiecărei biblioteci, după cum urmează:

- în fiecare an - fondul care cuprinde până la 5.000 de documente;
- o dată la doi ani - fondul cuprins între 5.001 – 10.000 de documente;
- odată la trei ani - fondul cuprins între 10.001 – 50.000 de documente;
- odată la cinci ani - fondul cuprins între 50.001 – 250.000 de documente;
- odată la şapte ani - fondul cuprins între 250.000 – 1.000.000 de documente;
- peste 1.000.000 de documente – o dată la 15 ani.

Verificarea Colecţiilor conform articolul *34 din Instrucţiunea Evidenţa Colecţiilor de Bibliotecă, aprobată prin ordinul Ministerulu Culturii al RM nr. 152 din 08.05.2003, capitolul VI,* se efectuează şi în următoarele situaţii:

- la predarea – primirea în gestiune a fondurilor;
- în caz de depistare a furturilor;
- în urma unor calamităţi naturale sau incendii;
- când se constată anumite nereguli în păstrarea publicaţiilor;
- în cazul comasării, divizării sau desfiinţării bibliotecii sau secţiilor cu gestiune.

Procesul de verificare constă din trei etape

Importanţa verificării colecţiilor constă în stabilirea exactă a realităţii datelor din regiştrele bibliotecii, diagnosticarea stării colecţiilor. Verificarea colecţiilor se face conform Planului strategic şi în baza deciziei emise de către conducerea Bibliotecii. Modalităţile de verificare se stabilesc în baza unor acte

interne de reglementare ale bibliotecii. Toate constatările comisiei de verificare sunt contrasemnate printr-un proces-verbal de către membrii comisiei şi prezentat spre aprobare directorului bibliotecii. Se cunosc mai multe metode de verificare a colecţiilor:

Confruntarea directă a existentului cu registru de inventar - este o metodă cu un avantaj destul de mare, fiind cea mai sigură metodă de verificare, deoarece bibliotecarii văd direct în față atât colecția, cât şi registrul de evidență a colecției. Datele de pe pagina de titlu a cărții sunt dictate cu glas tare pentru

persoana care confirmă sau infirmă datele din registrul de inventar. Dar metoda dată are şi dezavantaje:

- consumă mult timp;
- sistarea împrumutului către cititori;
- orice întrerupere a activității echipei de verificare poate duce la greşeli;
- uzura permanentă a registrului de inventar.

Confruntarea directă cu ajutorul fişierului indicator este o altă metodă de verificare. Ea presupune întocmirea pentru fiecare carte câte o fişă de control sau câte o fişă a cărții după un anumit model, aranjarea fişelor în ordinea crescătoare a numerelor de inventar şi confruntarea lor cu registru de inventar. Aceste metode sunt asemănătoare metodei catalogului topografic şi au următoarele avantaje:

- consum redus de timp;
- protejarea integrității fizice a registrelor de inventar;
- asigurarea corectitudenii, eliminarea confuziilor şi a înregistrărilor eronate.

Verificarea fondului de carte în BŞ USARB se efectuează conform următoarelor acte de reglamentare:

- Conform Instrucțiunei de Evidență a Colecției de Biblioteca din 08.03.2003 nr. 152, capitolul VI.
- Conform Planului Strategic de verificare a colecțiilor în Biblioteca Ştiințifică USARB.
- Conform Instrucțiunii tehnologice şi Harta – traseu .
- Conform Programului de activiate pentru anul 2013 și a deciziei emise de către administrația Bibliotecii Științifice USARB, începând cu luna ianuarie, s-a început procesul de verificare a colecției sălii de împrumut nr. 2 **în baza Catalogului topografic**, cu participarea angajaților din serviciul Organizarea Conservarea Colecțiilor. Acest proces este cel mai important instrument de lucru pentru verificarea rapidă şi corectă a colecțiilor bibliotecii şi are o serie de avantaje:

Verificarea propriu zisă a colecţiei din Biblioteca Ştiinţifică USARB se efectuează confruntând şi luând de pe raft la rând fiecare carte, se citeşte mai intâi, autorul, titlul şi preţul, numărul de inventar, după care se face un semn pe document, într-un loc anumit, pentru a elimina posibilitatea repetării verificării. Deţinătorul de colecţii semnează fişa topografică (semnătura, data, luna, anul controlului), şi documentul însuşi (versoul foii de titlu). Fişele topografice ale documentelor care lipsesc se aşază în fişierul de lucru şi se verifică din nou sau paralel, când se depistează documentul dat. Toate neclarităţile / erorile depistate se rectifică după coordonarea cu managerii superiori, şeful subdiviziunii gestionate.

După confruntarea acestora cu fondul de publicaţii, se face confruntarea fişelor topografice cu registrul de inventar. Pe fişele topografice corespunzătoare publicaţiilor existente se face un semn (bifă) sau se trece anul verificării, la fel se procedează şi pe publicaţii. Fişele topografice ale documentelor negăsite se pun deoparte, urmând ca publicaţile respective, găsite lipsă la inventar, să fie consemnate într-un borderou şi propuse pentru casare. În registrul de inventar, la rubrica „Însemnări la verificarea fondului" se va bifa în dreptul numerelor de inventar existente în momentul verificării fondului. Dacă datele de pe carte nu corespund cu cele din registrul de inventar de la publicaţia cu acelaşi număr de inventar, cartea respectivă se pune separat, urmând ca situaţia ei să se clarifice la sfârşitul verificării. În acelaşi timp, se separă şi nu se mai rearanjează la raft cărţile care nu mai pot fi întroduse în circulaţie din cauza uzurii fizice sau morale.

Conform dateleor statistice a registrului de mişcare a fondului, colecţia sălii de împrumut nr. 2 *Documente didactice şi Metodice* la **23.01.2013** număra **4 726** titluri în **142 158** ex., ceea ce consttuie **12%** din fondul total al BŞ USARB.

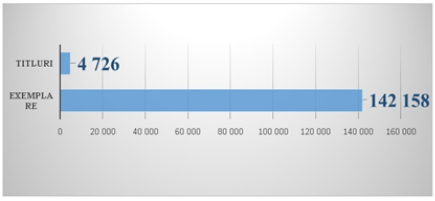

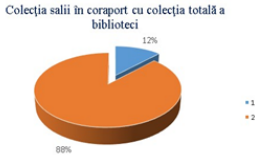

Iar colecţia per limbi constă din următorele date:

- în limba română - **67 807 (47%);**
- în lima rusă – **72 568 (52%);**
- în limba ucraineană **- 1 783 (1%)**

Pe parcursul procesului de verificare a colecţiei am simţit necesitatea de a se separa fondul în:

- fondul activ **110 686 u.m. (90%)**
- fondul pasiv **12 350 u.m. (10%)**

Motive si cauze:

- Îmbunătăţirea circulaţiei colecţiei.
- Lipsa de spaţiu.
- Număr mai mic de studenţi înmatriculaţi la specialităţile: Matematică şi informatică; Fizică şi informatică, Facultatea ŞREM.
- Grupe puţine cu studiere în limba rusă.
- Închiderea Colegiului Pedagogic „Ion Creangă”.

Rata de înnoire a colecţiei

Reeşind din numărul achiziţiilor recente, putem constata că cifra variază din an în an. Practic, colecţia se completează mai mult, datorită donaţiilor cadrelor didactice universitare, a transferurilor din colecţiile sălilor de lectură. Astfel, rata de înnoire a colecţiei sălii de împrumut nr. 2 constituie **656 ani.**

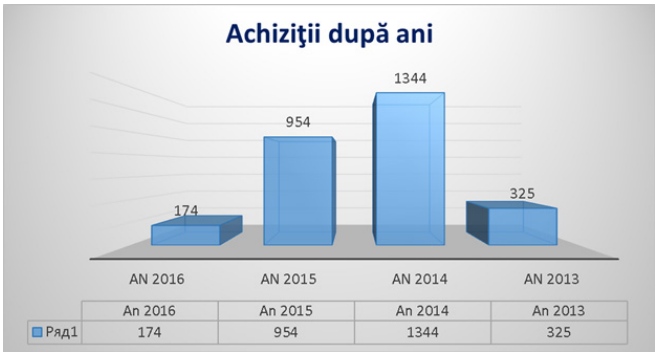

Pe parcursul procesului de verificare s-au mai efectuat următoarele lucrări practice ce ţin de:

- reamplasarea fondului;
- verificarea corectitudinii documentelor la raft, conform fişelor topografice;
- amplasarea separatoarelor „Împrospătarea" sau înnoirea colecţiei;
- iepurarea fondului;
- „plivirea" documentelor uzate fizic şi moral din colecţie.

Concluzii şi sugestii privind rezultatele verificării:

- Activitatea de verificare a colecţiilor se încheie cu întocmirea unui proces verbal de constatare de către comisia de inventariere, semnat de toţi membrii şi înaintat conducerii instituţiei spre înştinţare şi stabilirea măsurilor ce se impun.

- Verificarea fondului rămâne a fi o metodă de studiere, de monitorizare a colecţiei. Astfel pot fi identificate şi eliminate din colecţie documentele învechite, deteriorate şi cele care nu corespund programelor de studiu.

- Este de menţionat că în ultimul timp scade considerabil fondul de carte, deoarece eliminarea prevalează asupra completării colecţiilor.

Eliminarea

Colecţiile uzuale ale Bibliotecii se dezvoltă continuu, iar calitatea lor constă astăzi nu atât în mărimea ei, cât în valoarea informaţiei oferite, de aceea în fiecare an pentru sporirea valorii colecţiilor are loc deselecţia şi eliminarea documentelor depăşite fizic şi ştiinţific, exemplare superfluie. *Procesul de eliminare este documentul sau obiectul exclus dintr-o colecţie în cursul perioadei de referinţă. [SM ISO 2789,2009]***.** Aceasta este o operaţiune inversă achiziţiei. În eliminarea documentelor din inventarele bibliotecii sunt urmate aceleaşi etape, ca şi pentru achiziţionarea înregistrarea lor, dar în sens invers:

- deselecţia,
- întocmirea documentelor necesare casării,
- obţinerea aprobărilor,
- scoaterea documentelor de la raft,
- scoaterea documentelor din registrele de evidenţă globală şi individuală.

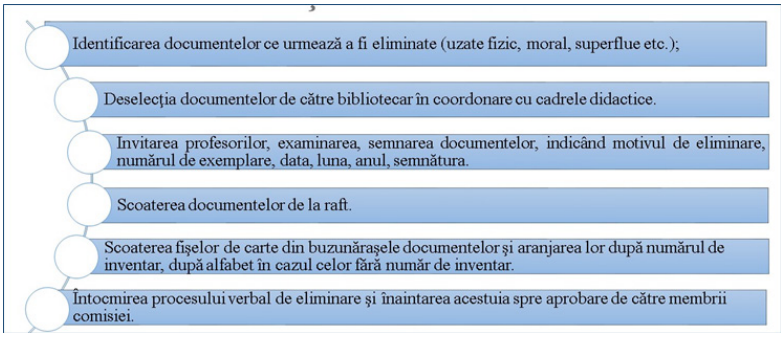

Termenii întâlniţi pentru a denumi acest proces sunt: ***deselecţie, eliminare, casare, plivire, epurare, revizuire, curăţire, împrospătare, scoatere din uz.***

Eliminările din colecţie sunt parte integrantă a procesului de dezvoltare a colecţiilor. Presupun „plivirea şi împrospătarea colecţiei". Pentru eliminarea documentelor, la fel ca şi pentru completarea colecţiilor, există principii prestabilite după care se coordonează această activitate.

„Plivirea" documentelor din colecţie este un act voluntar ce se ghidează după *Planul de dezvoltare a colecţiilor* care e alcătuit pornind de la tipul şi rolul bibliotecii şi de planul strategic al organizaţiei referitor la politica de achiziţie Procesul de eliminare, la fel ca şi cel de selecţie, presupune cunoştinţe temeinice de ordin:

- profesional (biblioteconomic), bibliografic şi bibliologic;
- juridic;
- administrativ;
- cultural.

Casarea documentului, indiferent de tipul lui, poate fi efectuată în una din situaţiile:

- documentul este deteriorat fizic;
- documentul este depăşit în conţinut;
- documentul este transferat unei alte biblioteci;
- documentul s-a pierdut;
- cazuri de forţă majoră (calamităţi).

Eliminarea documentelor din colecţiile Bibliotecii USARB se efectuează în felul următor:

- Întocmirea procesului verbal de eliminare şi înaintarea acestuia spre aprobare de către membrii comisiei. Membrii comisiei sunt cadrele didactice, inclusiv şefii de catedre, deţinătorii de colecţii, şeful serviciului Organizarea Conservarea Colecţiilor, managerii Bibliotecii.
- În baza constatărilor de eliminare a publicaţiilor se întocmeşte un process verbal care menţionează: motivele eliminării, cantitatea şi valoarea exemplarelor, membrii comisiei. Procesul-verbal este aprobat de către Rectorul Universităţii. Motivul principal pentru care se apelează la eliminarea unor documente din colecţiile Bibliotecii este determinată de uzura morală şi fizică. Actualizarea şi circulaţia sporită a colecţiei se obţine şi prin deselecţia şi eliminarea cantităţilor superflue.

În urma verificării şi revizuirii documentelor din colecţia sălii de împrumut s-au eliminat manuale din următoarele domenii:

- Informatica **004**
- Matematica **51**
- Fizica **53**
- Limba şi Literatura română **805.90, 859.0**
- Limba şi Literatura rusă **882**
- Istoria **91**

Evaluarea finală :

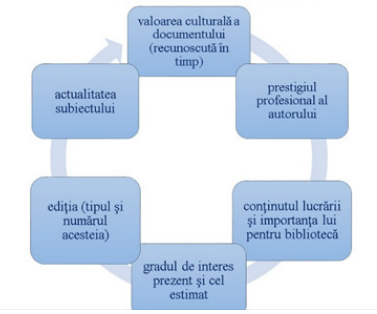

Eliminarea după gen de publicaţii şi domenii

Fizica – 165 u.m. (1%)
Informatica – 1 116 u.m. (7%)
Limba şi literatura ucraineană – 1 336 u.m. (8%)
Matematica – 2 500 u.m. (15%)
Limba şi literatura rusă – 4 779 u.m. (29%)
Limba şi literatura română – 6 455 u.m. (40%)

Literatura selectată a fost propusă şefilor de catedră (E. Sirota, E. Plohotniuc, V. Popa, S. Băncilă) pentru a lua o decizie privind evaluarea finală a decontării lor, unde s-a ţinut cont de următoarele elemente:

Conform actului de decontare din colecţia sălii de împrumut au fost eliminate pe parcursulu anilor 2013 - 2016 - **24 020 u.m.** dintre care:

- în limba rusă - **11 305 u.m.**
- în limba română **11 350 u.m.**

Urmărind datele prezentate în graficul de mai sus putem observa că cele mai multe documente s-au eliminat din domeniul limbii şi literaturii române, dat fiind faptul că nu corespund programului de instruire şi sunt depăşite fizic, iar eliminarea după genul de publicaţii constituie 32% - broşuri şi 68% - cărţi.

Datele expuse în acest tabel ne relatează despre creşterea eliminării documentelor cu 2% în fiecare an.

Reeşind din datele statistice expuse în acest tabel este vizibil că eliminarea documentelor creşte cu 2% în fiecare an.

Studiul a demonstrat că eliminările documentelor din colecţie prevalează cifra completării cu noi publicaţii, astfel din colecţia sălii de împrumut nr. 2 Documente Didactice şi Metodice s-au eliminat **24 020 u.m.**, ceea ce constituie (**17% din fond**), dintre care **23 672 u.m.** sunt deteriorate fizic şi depăşite în con-

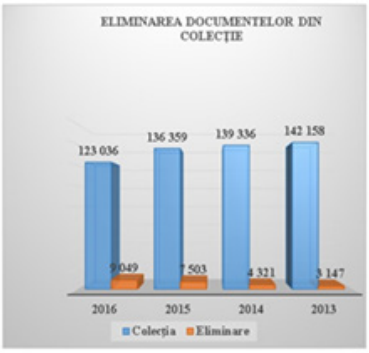

Anul:	Fondul	eliminate
2016	123 036	7.5 %
2015	136 359	5 %
2014	139 336	3 %
2013	142 158	2 %

ţinut, iar **348** u.m. pierdute de cititori. Cu permisiunea administraţiei, o serie de cărţi a restanţierilor exmatriculaţi au fost decontate şi întroduse în acest act de decontare în număr de: **348 u.m.** dintre care: **301 u.m**. în limba română şi **46 u.m.** în limba rusă, în limba ucraineană: **1** document.

Concluzii:

În urma acestui studiu am realizat:

- Amplificarea responsabilităţilor privind securitatea colecţiilor;
- Monitorizarea corectărilor oportune în sursele de evidenţă şi informare: catalogul de serviciu, catalogul public, catalogul topografic, catalogul electronic, fişa cărţii, documentele din raft;
- Depistarea lacunelor de evidenţă, catalogare, gestionare;
- Depistarea documentelor lipsă şi stabilirea cauzei absenţei lor;
- Deselecţia documentelor depăşite fizic / moral;
- Menţinerea fondului de carte proaspăt şi activ;
- Expunerea / propunerea spre consultare a documentelor uitate prin organizarea diverselor expoziţii;
- Rezolvarea parţială a problemei spaţiului.

Referinţe bibliografice:

1. AGACHE, Catinca. *Biblioteconomie – valori tradiţionale şi moderne*. Vol. 1. Iaşi : Editura Vasiliana'98, 2007. 236 p. ISBN 978-973-113-057-6.
2. ALEXA, Ioan P. Selecţia şi eliminarea publicaţiilor inutile din fondurile uzuale ale bibliotecilor publice. In*: Biblioteca*. 1997, nr. 7, pp. 20-22.
3. CALENGE, Bertrand. *Politicile de achiziţie. Constituirea unei colecţii într-o bibliotecă*. Bucureşti : Ed. Biblioteca Bucureştilor, 1999. 399 p. ISBN 973-98918-1-0.
4. *Instrucţiunea privind evidenţa colecţiilor de bibliotecă*: Ordinul Ministerului Culturii al R. Moldova nr. 152 din 08.05.2003 [on-line] [citat la 27.01.2017]. Disponibil: http://www.abrm.md/files/instr_01.pdf
5. *Ghidul Bibliotecarului şcolar pentru liceele pedagogice*. Bucureşti : Ed. Sophia, 2004. 114 p.
6. ZADIRAICO, Lucia, CRISTIAN, Elena. Achiziţia şi eliminarea documentelor - procese esenţiale în menţinerea calităţii colecţiei. In: *Confluenţe bibliologice*. 2010, nr. 1- 4, pp. 120-128. ISSN 1857-0232.

CZU 025.2: 050

COLECȚIILE DE REVISTE ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ (STUDIU BIBLIOMETRIC: 2005-2015)

A BIBLIOMETRIC STUDY(2005-2015)OF MAGAZINES COLLECTIONS IN UNIVERSITY LIBRARY

Adella CUCU, Lina CRUGLOV

Abstract: *The paper presents a bibliometric study on the development of magazine collections in SL USARB. The study includes statistical data on periodicals purchased in the period 2005-2015: subscriptions, donations and value. In the paper are also presented the answers of users, who participated in a survey regarding the quality and quantity of periodicals held in the collections of the library.*
Keywords: *collections development, collections, magazines, subscriptions, donations, value, financial sources, survey*

Importanța și valoarea unei biblioteci rezidă în bogăția și varietatea colecțiilor sale, în structura lor, constituită și diversificată în timp conform unor exigențe generale și specifice ale strategiei de completare și dezvoltare a colecțiilor.

Dezvoltarea colecțiilor în orice bibliotecă se efectuează în funcție de: managementul colecțiilor, resursele financiare, accesul la colecții, cerințe, furnizori, utilizatori, spațiu de conservare şi depozitare. Una dintre sarcinile primordiale în orice bibliotecă este formarea şi dezvoltarea unui fond de publicații periodice.

Este cunoscut faptul că prin cererea şi eficiență sa, publicațiile periodice ocupă un loc aparte în fondul de resurse informaționale tipărite a unei bibliotecii. Având la dispoziție o gamă largă de publicații periodice, personalul bibliotecii poate satisface cerințele diverse de informare şi documentare ale utilizatorului în condițiile de deficit de resurse financiare în completarea fondului de carte.

De-a lungul existenței lor, publicațiile periodice au îndeplinit mai multe funcții:

- *socială* – ce diseminează informațiile pentru publicul larg;
- *ştiinţifică* – prezentare a progresului economico-ştiinţific al societăţii;
- *de promovare* - (prezența unui autor într-o revistă ştiinţifică poate fi şi consacrarea acestuia; poate însemna prezentarea (şi / sau acceptarea) sa într-o comunitate ştiinţifică)*;*
- *mesager al actualităţii* - oferă date şi informaţii actuale, atractive;
- *funcţia de arhivare* (periodicul ştiinţific prin faptul că a acumulat selectiv articolele esențiale dintr-o disciplină poate fi considerat şi o formă de istorie a acelei discipline ştiinţifice – *longevitatea unui serial este prin urmare un factor important în aprecierea valorii sale ştiinţifice*)[7].

Cu toate că, în lumea informației electronice o pondere destul de semnificativă o au revistele cu acces deschis, bibliotecile tind spre dezvoltarea şi formarea unui fond relevant de publicații periodice tipărite, care are o contribuție deosebit de valoroasă din punct de vedere ştiinţific şi informational.

Problema achiziționării de către biblioteci a publicațiilor periodice științifice tipărite rămâne una dintre cele mai acute în Republica Moldova. Acest lucru se datorează nu numai costurilor ridicate la abonamente şi la apariția unor noi titluri, dar, şi condițiilor în schimbare ale mediului de funcționare a literaturii științifice.

Fiecare bibliotecă universitară a creat şi a dezvoltat de-a lungul anilor un fond de publicații periodice complet și variat, unic în felul său, care să reflecte aspectul istoric și starea actuală a celor mai diferite domenii ale științei, tehnicii, a vieții sociale din țată, din străinătate şi din regiune.

Repertoriul de bază sau „nucleul" fondului de publicații periodice este considerat un minim obligatoriu al celor mai valoroase din punct de vedere științific pe diverse domenii ale cunoaşterei sau artistic, care se potrivesc profilului fondului bibliotecii.

Fondul de publicații periodice BŞ USARB s-a constituit într-o colecție unitară, în funcție de nevoile de informare ale utilizatorilor (cadre didactice, studenți, cercetători) și de resursele financiare ale bibliotecii. Biblioteca pune la dispoziția utilizatorilor o bogată colecție de periodice naționale şi străine:

- periodice reprezentative cu caracter general şi de specialitate (acoperire completă sau parțială);
- cercetare ştiințifică USARB (periodice specializate);
- de cultură generală (periodice cu caracter general).

Colecția de periodice cuprinde documente reprezentative apărute de-a lungul anilor, cu precădere în domenii care acoperă disciplinele studiate în USARB şi deține la 31.12.2016 aproximativ 3 138 titluri de reviste şi ziare editate în Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Franța, Germania, SUA:

- 2 882 de titluri de reviste
- 256 titluri de ziare

din secolele XIX-XXI - *colecţii definitive sau complete* şi *colecţii în continuare*, din presa retrospectivă şi curentă, în cea mai mare parte în limba română *1 184* (38 %), în limba rusă *965* (31%), în limba ucraineană 53 (1%), în limbi străine *931 (30%),* începând cu anii de ediție 1867 și până în prezent.

Colecția de reviste înclude peste 163 431 volume, ce reprezintă 16% din colecția totală a bibliotecii 1 016 030 u.m. (la 31.12.2016) constituit în anul 1945 odată cu înființarea în Nord a primei Biblioteci de învățământ superior.

Repertoriul publicațiilor periodice BŞ USARB este suficient de mobil. Colecțiile dețin nu numai titluri noi, dar, titluri de reviste și ziare, care nu se mai editează, majoritatea din ele având reputație științifică și utilizatori constanți:

Fig. 1, 2 Numărul total de titluri de reviste şi ziare deţinute în colecţiile BŞ USARB pe limbi

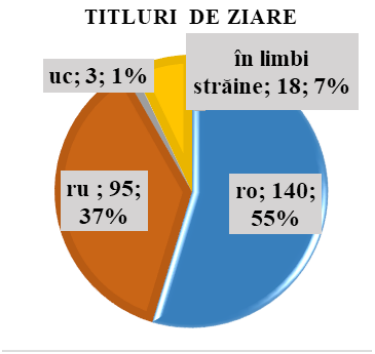

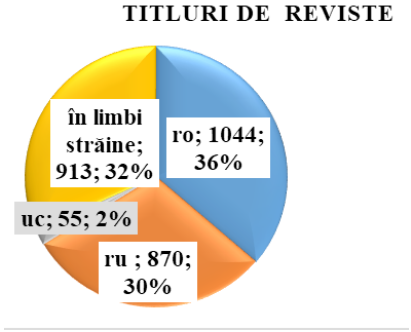

Colecţia de periodice BŞ USARB s-a dezvoltat în timp prin abonamente la publicaţiile din ţară şi străinătate şi prin ***diverse donaţii***.

În anul 2009 a fost inaugurată *Colecţia Institutului Cultural Român* (ICR), Direcţia României din Afara Ţării(http://www.icr.ro). ICR dezvoltă diverse programe, burse, cursuri de limbă, cultură şi civilizaţie românească, precum şi donaţii semnificative de cărţi, reviste, CDuri şi DVD-uri. Din această colecţie fac parte şi revistele: *Limba română, Semn (revistă editată de universitarii bălţeni), Destin Românesc, Sud-Est Cultural, Clipa, Lettre internationale, Revista la PLIC*, obţinute prin abonamente finanţate de ICR.

Revistele: *La lingustique, Magazine litteraire, Le nouvel observater* sunt donaţii din partea Alianţei Franceze; revistele *Der Spiegel, Stern, Zeit Kultern* ş.a sunt donate de *Filiala Institutul Goethe din Bucureşti.*

Datorită proiectului Journal Donation Project (JDP) http://www.newschool.edu/cps/jdp/ Biblioteca beneficiază de 126 titluri de reviste în 4 734 exemplare, care oferă cele mai recente informaţii din diverse domenii: filologie, psihologie, sociologie, economie, pedagogie, drept, filologie, istorie: *Cambridge Quarterly, Discourse & Communication, Discourse & Society, Duke Journal of Comparative & International, Eighteenth-Century Studies, ELT Journal, European Psychologist, European Sociological Review, Forum for Modern Language Studies, The Journal of Aesthetic Education, Journal of American Folklore* s. a. Colecţia JDP a fost fondată în anul 1994 ca rezultat al activităţii unui proiect de mare valoare lansat în anul 1990 de Arien Mac profesor de psihologie, editor la noua şcoală de cultură socială din New York. Revistele ştiinţifice din colecţia JDP au devenit surse prioritare de documentare profesională pentru studenţii şi cadrele didactice USARB. Pentru a facilita regăsirea informaţiei din revistele noi achiziţionate în limba străină a fost creată Baza de date locală Sumar Scanat (BDSS) care se completează cu regularitate cu sumarele acestor reviste. Pe pagina web a Bibliotecii http://libruniv.usarb.md este plasată pictograma proiectului, care, fiind accesată, asigură accesul la resursele on-line[1].

O contribuţie deosebit de valoroasă din punct de vedere ştiinţific o au şi revistele primite prin ***schimbul national şi internaţional*** de publicaţii. Biblioteca are parteneri care ne completează colecţia cu reviste, pe care nu le putem achiziţiona pe altă cale:

- BCU Bucureşti: Analele Universităţii Bucureşti. Seria : Chimie, Drept, Filosofie, Fizica, Geografie, Matematică Informatică, Academica; Jurnal

literar; Revista învățământul preşcolar; Revue roumaine (fr.); Romanian review (en) ş.a.

- Biblioteca Universității „Dunărea de Jos", Galați : Analele Univ. „Dunărea de Jos". Fasc. V. Tehnologii în consrucții de maşini; Fasc. VIII. Tribologie, Fasc. IX. Metalurgie şi ştiința materialelor; Fasc. X. Mecanica aplicată; Fasc. XIV. Inginerie mecanică s.a.
- Biblioteca Universității din Craiova: Analele Univ. din Craiova. Series : Automatiou, computers, electronics and mechatronics; Seria : Inginerie; Mecanică; Ştiințe filologice : Limbi şi Literaturi clasice; Psihologie. Pedagogie ş. a.
- Biblioteca Universității „Lucian Blaga", din Cluj – Napoca : Anuarul institutului de istorie; Echinox; Ephemeries Napocensis; Studia Universitas Babeş – Bolyai : Biologia : Historia, Informatica, Matematica, Economica, Psihologia, Studia Europeană ş.a.

Constituirea și completarea colecției de reviste BŞ USARB se efectuează în conformitate cu principiile generale de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă, pe de o parte, pe de altă parte, există şi alte caracteristici/particularități, care se manifestă după cum urmează:

- *principiile de selecție;*
- *actualitatea și relevanță;*
- *surse de achiziție;*
- *perioada activă „de viață" a publicației;*
- *metode de promovare;*
- *dinamica repertoriului la abonamente.*

Prin urmare, principiile de selecție a revistelor științifice pentru fondul bibliotecii sunt foarte importante. La etapa actuală din diversitatea şi varietatea publicațiilor periodice ce apar este necesar de a stabili, care din ele reflectă într-o măsură sau alta interesele utilizatorilor.

Drept criteriu de selecție a publicațiilor periodice în BŞ USARB este profilul universității, un criteriu de primă importanță în selectarea revistelor pe care îl cere specificul instituției. Acest criteriu este pus în aplicare la perfectarea listei la abonamente. Sunt studiate anual planurile de studii ale facultăților; sunt luate în considerație şi titlurile recomandate de profesori, ca fiind o sursă importantă în cazul, când un domeniu este mai puțin asigurat cu carte științifică şi didactică.

Cea mai garantată sursă de achiziție pentru publicațile periodice este ***abonarea***. Abonarea astăzi - este procesul de alegere optimă între numărul de publicații şi sursele bugetare.

În funcție de bugetul alocat, colecția de publicații periodice se îmbogățeşte în fiecare an prin abonamente la peste 150 titluri de reviste şi ziare, atât din țară cât şi din străinătate. Biblioteca reuşeşte să aboneze şi să păstreaze o anumită continuitate la cele mai valoroase şi importante reviste.

Regretăm faptul că numărul abonamentelor achiziționate sunt în scădere cu fiicare an. Factorii care influențează completarea şi dezvoltarea fondului de publicații periodice tipărite sunt:

- *preţurile la abonamente şi lipsa de surse bugetare suficiente;*
- *apariţia unor titluri noi de reviste şi ziare*;
- *apariţia revistelor electronice* (din ce în ce mai multe seriale pot fi accesate online);
- *unele publicaţii nu se mai editează*;
- *dinamica utilizării* etc.

Sigur că revistele electronice răspund multor probleme cu care se confruntă serialele tradiționale: viteza în furnizara informațiilor; disponibilitatea în timp sau în spațiu (geografic); facilități de căutare.

În asest context, ne-am propus să analizăm dezvoltarea colecțiilor de reviste BȘ USARB în perioada 2005-2015, şi anume *completarea, organizarea şi eliminarea*. Direcționarea acestui studiu şi rezultatele sunt referitoare la îmbunătățirea complectării colecțiilor de reviste.

Scopul cercetării

- Stabilirea numărului de titluri existente în colecții care corespund necesităților de informare şi documentare a utilizatorilor;
- Stabilirea punctelor forte şi slabe ale colecțiilor;
- Stabilirea nivelului de acoperire la fiecare domeniu disciplinar;
- Stabilirea utilizării acestor resurse.

Obiectivul

- Analiza colecțiilor de reviste disponibile;
- Identificarea nevoilor de informare a utilizatorilor în procesul de instruire și cercetare;

Ipoteza investigării

Ipoteza investigației constă în aceea că relevanța, promptitudinea și calitatea activității de dezvoltare a colecțiilor de publicații periodice a Bibliotecii Științifice USARB depinde, în mare măsură, de satisfacerea necesităților de informare, studiu și cercetare științifică USARB.

Pentru a atinge acest obiectiv, au fost colectate date statistice privind numărul de abonamete achiziționate, valoarea, numărul de titluri disponibile pe domenii de ştiință, pe limbi ş.a.

Numărul abonamentelor (abonare sau donate) este în descreştere cu fiecare an. Cel mai mare număr de abonamente sunt achiziționate între anii 2005-2010. Fig. 3

Fig. 3. Dinamica abonamentelor 2015-2005

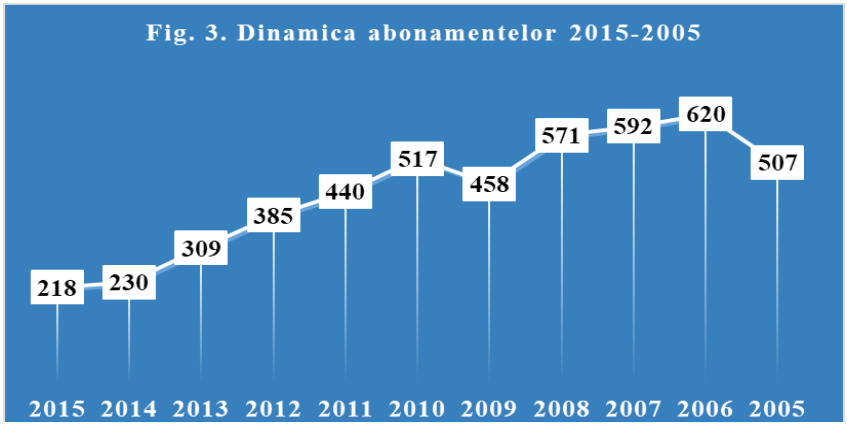

Fig. 4. Dinamica abonamentelor 2015-2005: din surese bugetare / din donații

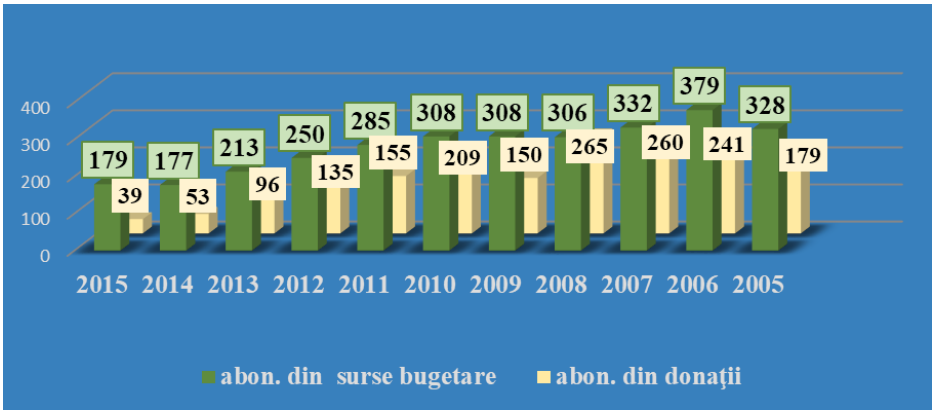

Anii	Total	Abonamente din surse bugetare	Abonamente din donații
2015	218	179	39
2014	230	177	53
2013	309	213	96
2012	385	250	135
2011	440	285	155
2010	517	308	209
2009	458	308	150
2008	571	306	265
2007	592	332	260
2006	620	379	241
2005	507	328	179

Începând cu anul 2013 se manifestă o scădere semnificativă şi în privința abonamentelor care provin din donații sau schimb de publicații.

Cel mai mare număr de abonamente achiziționate din resurse bugetare a fost înregistrat în anii 2006-2010. Prețul unui abonament timp de 10 ani a fost dublat: de la 448 lei la 808 lei.

Din resursele financiare bugetare, alocate anual pentru abonamente, Biblioteca achiziționează cele mai importante reviste care să acopere toate dis-

Fig.5 Valoare, preţ per abonament (2015-2005)

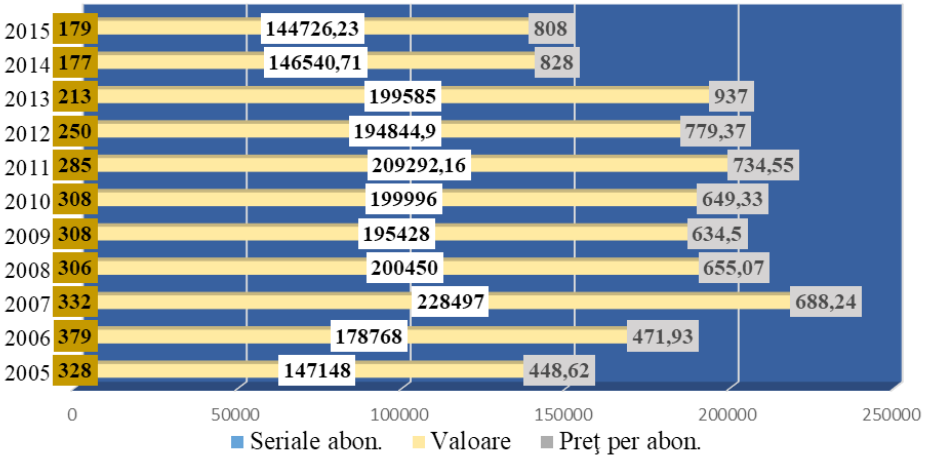

mite din donaţii sau prin schimbul de publicaţii 1 333 de titluri de reviste.

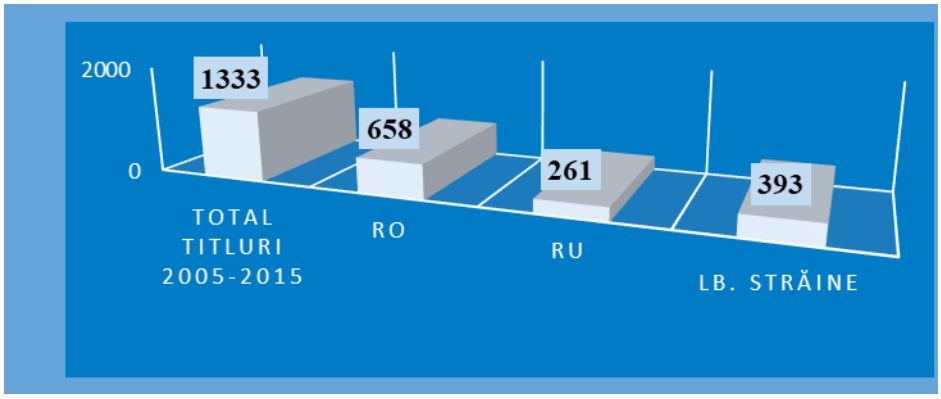

Fig. 6. Titluri de reviste pe limbi achiziţionate în perioada 2005-2015

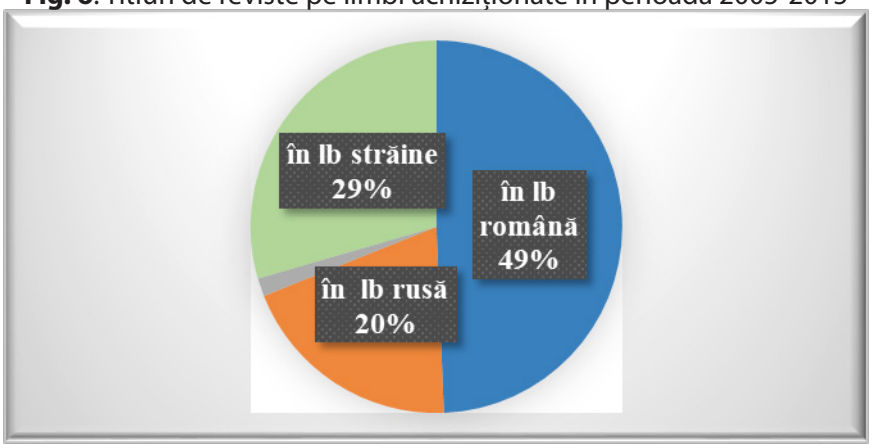

Cele mai multe titluri de reviste puse la dispoziţia utilizatorilor în perioada 2005-2015 sunt la disciplinele: Management şi Economie - 151 titluri (11%), Ştiinţe sociale - 148 (11%), Educaţie şi învăţământ - 117 (9%), Drept - 98

(7%), Literatură - 82 (6%); Informatică. Ştiinţe aplicate – 64 (5%); Generalităţi - 129 (10%).

Fig. 7. Titlurile de reviste după conţinut (2015-2005)

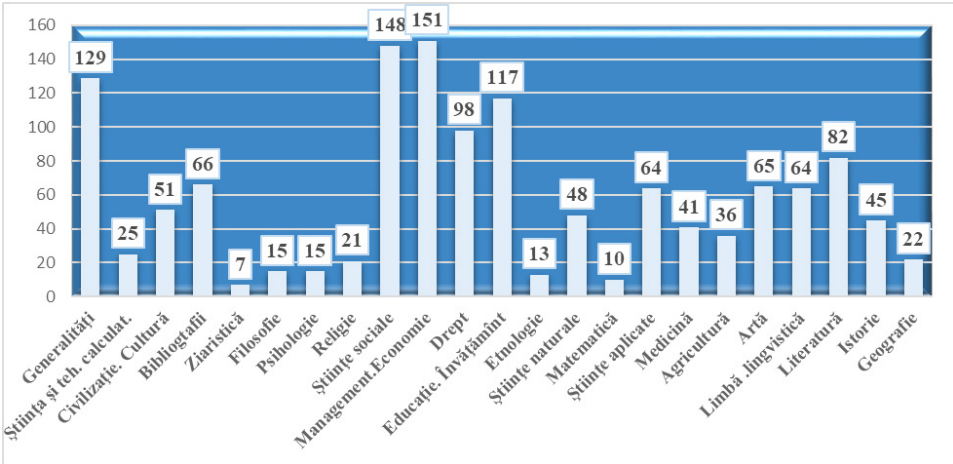

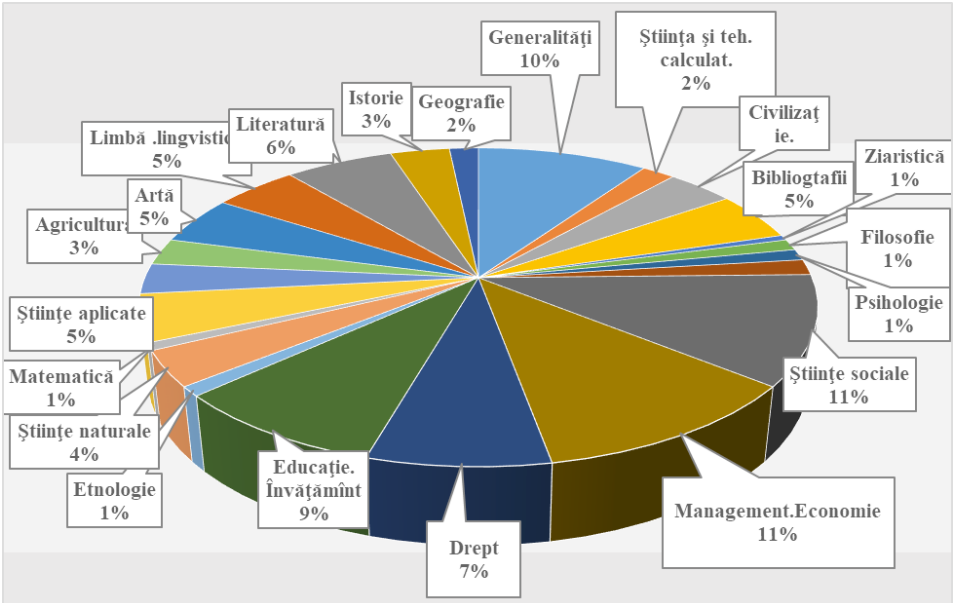

CZU	Domeniu/conţinut	Titluri	Titluri pe limbi			
			În limba română	În limba rusă	În limba ucr.	În limbi străine
0	Generalităţi	129	56	18	1	54

004	Ştiinţa şi tehnologia calculatoarelor. Prelucrarea datelor	25	9	13		3
008	Civilizaţie. Cultură. Progres	51	34	1	2	14
01/02	Bibliografie. Cataloage. Biblioteconomie	66	43	19		4
070	Ziaristică. Presă	7	3	2		2
1	Filosofie	15	6	5		4
159.9	Psihologie	15	5	6		4
2	Religie. Teologie	21	20			1
3/32; 35/36	Ştiinţe sociale	148	48	17	1	82
005; 33; 64/65	Management. Economie	151	75	19		57
34	Drept	98	62	13	1	22
37	Educaţie. Învăţământ	117	48	52	2	15
39	Etnologie. Etnografie	13	8	2	1	2
5	Ştiinţe naturale (fizică, chimie, biologie)	48	22	13		13
51	Matematică	10	5	2		3
6; 62; 66/69	Ştiinţe aplicate. Tehnică	64	28	14		22
61	Medicină	41	19	7		15
63	Agricultură	36	25	5		6
7	Artă. Divertisment. Sport	65	33	13		19
80/81	Limbă. Lingvistică	64	23	15	8	18

82	Literatură	82	47	15	5	15
9/94	Istorie	45	32	2		11
91	Geografie	22	7	8		7
Total		1333	658	261	21	393

Din datele statistice acumulate, putem spune cu siguranță că toate disciplinele care se studiază în universitate sunt acoperite mai mult sau mai puțin cu reviste în susținerea procesului de studiu şi cercetare ştiinţifică.

La dezvoltarea colecţiilor de reviste şi ziare urmărim două obiective – *introducerea titlurilor noi* cu teme relevante şi probleme ştiinţifice şi *eliminarea* din colecţie a revistelor cu o circulaţie mica sau nulă, (cele nesolicitate, care nu mai prezintă nici un înteres pentru utilizator), sau în cazul titlurilor din anii mai vechi, care au fost abonate sau donate în mai multe exemplare şi şi-au perdut din actualitate. În acest caz sunt păstrate câte un exemplar din fiecare titlu pentru diverse studii şi cercetări.

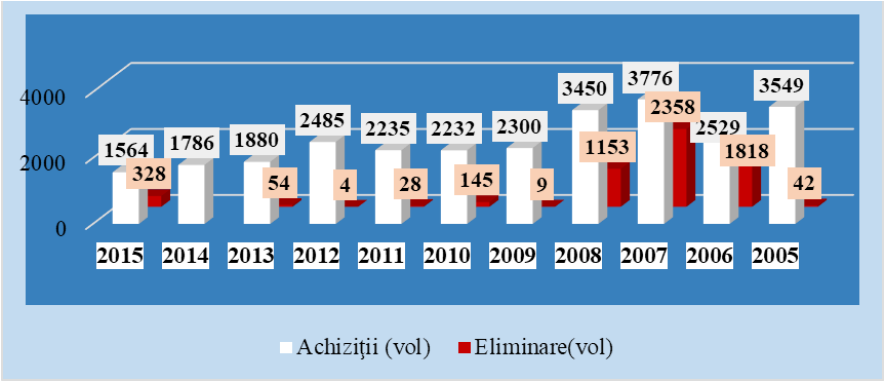

Colecţiile de reviste în BŞ USARB sunt structurate pe domeniile de ştiinţă şi deţinute în subdiviziunile Bibliotecii conform profilului. În sălile de lectură sunt păstrate numerele din ultimii 10 sau 5 ani. Anii mai vechi sunt păstraţi în Serviciul Organizarea şi conservarea colecţiilor.

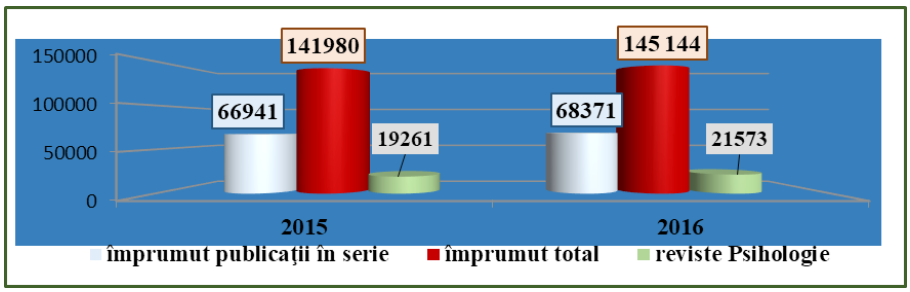

Colecţiile de reviste din subdiviziunile Bibliotecii Ştiinţifice USARB sunt supuse regulat unor studii, cercetări bibliometrice privind consistenţa colecţiei, circuitul/frecvenţa utilizării de către studenţi şi cadrele didactice USARB. (Ex.: Un studiu efectuat de către bibliotecarii din sala de lectură nr. 3 *Ştiinţe Psihopedagogice, naturii, reale. Arte* referitor la *Dimensiunile valorice şi impactul publicaţiilor periodice cu profil psihologic asupra formării de calitate a viitorilor profesionişti*: utilizare, circulaţie ş.a).

Revistele, care în rezultatul cercetărilor au o circulaţie mica sau nulă, sunt promovate prin diverse expoziţii sau reviste informative. În cazul când revista nu prezintă interes pentru utilizator în procesul de studiu sau cercetare stiinţifică, această revistă nu mai este abonată.

Forma cea mai eficientă rămâne a fi organizarea expoziţiilor: *Achiziţii noi* în conformitate cu fluxul de documente noi (sunt expuse titlurile noi şi ediţiile periodice curente); *Aniversări* – sunt evidenţiate cele mai valoroase publicaţii care îşi menţin statutul neperisabil pe parcursul a mai multor decenii, precum şi publicaţiile periodice din secolul trecut, care nu se mai editează, dar constituie un suport informaţional de documentare. Anual sunt realizate: *Lunarul presei; reviste informativ-bibliografice* ş.a.

Pentru o bună cunoaştere a necesităţilor utilizatorilor din BŞ USARB referitor la repertoriul publicaţiilr periodice şi însemnătatea lor în procesul de studiu şi sercetare ştiinţifică sunt folosite chestionarele / sondajele. Răspunsurile cărora, confirmă faptul, că ediţiile periodice, în special revistele ştiinţifice joacă un rol important în procesul de cercetare şi formare continuă a specialiştilor, datorită faptului, că oferă acces la informaţiile cele mai noi din toatre domenile de ştiinţă. Din sondaje aflăm şi despre unele lacune din colecţii. Este ţinută o evidenţă strictă a publicaţiilor periodice împrumutate/consultate şi sunt examinate minuţios motivele solicitărilor scăzute ale unor publicaţii.

Unul din sondaje a fost realizat de curând, fiind implicaţi 100 de respondenţi. Am considerat că este necesar să aflăm părerea tuturor categoriilor de utilizatori din USARB: studenţi 68 %, masteranzi 19 %, doctoranzi 6%, profesori 7% de la toate facultăţile, privind consistenţa colecţiilor de publicaţiilor periodice şi frecvenţa utilizării lor.

În cercetare a fost folosită metoda sociologică (chestionarul de distribuire) de culegere a informaţiei şi de analiză. Chestionarul a cuprins 8 întrebări: unele cu variante de răspuns deja formulate, la care utilizatorul urma să indice varianta adecvată, la altele urma să-şi expună părerea.

Fig. 8. Stabilirea frecvenţei consultării presei tradiţionale / presei on-line de către utilizatorii Bibliotecii Ştiinţifice USARB

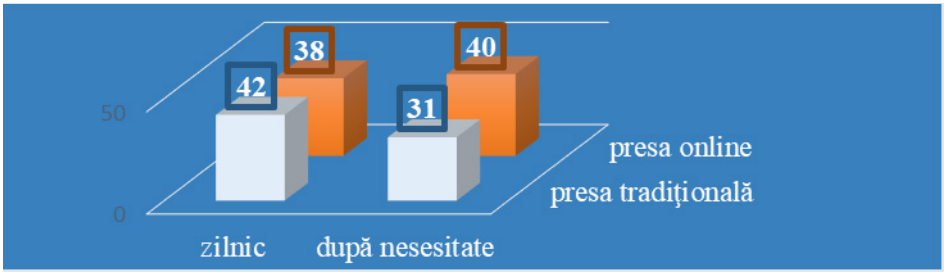

Analizând răspunsurile, putem menţiona că presa tradiţională este solicitată în aceeaşi măsură ca şi presa online: 42 % din numărul celor chestionaţi consultă zilnic presa tradiţională; 31 % – după necesitate; 38 % consultă zilnic presa on-line, după necesitate - 40 %, 3 respondenţi au răspuns că nu lecturează presa on-line (Fig. 8).

Fig. 9. Afirmaţiile cu ce scop recurg urilizatorii BŞ USARB la consultarea/utilizarea publicaţiilor periodice (reviste, ziare, anuare, anale).

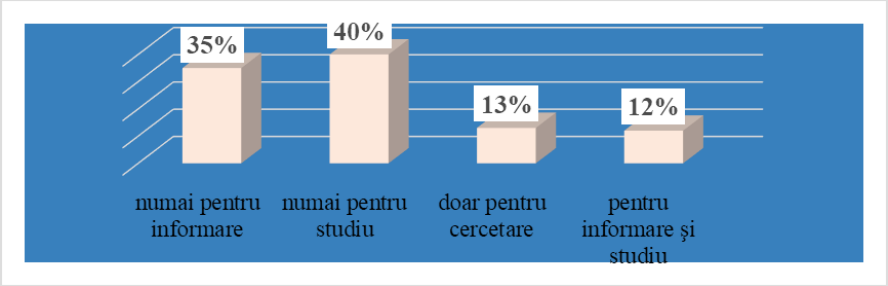

Întrebarea ţine de identificarea scopului la care recurg utilizatorii BŞ USARB referitor la utilizarea publicaţiilor periodice. În marea majoritate dintre cei cestionaţi 40% utilizează aseste resurse doar pentru studiu. Această opţiune a fost făcută în marea majoritate de către studenţi. Masteranzii şi cadrele didactice au optat - pentru cercetare (13%). 38% din respondenţi au optat pentru două sau trei opţiuni (Fig. 9).

Fig. 10. Preferinţele utilizatorilor în ce priveşte limba de studiere

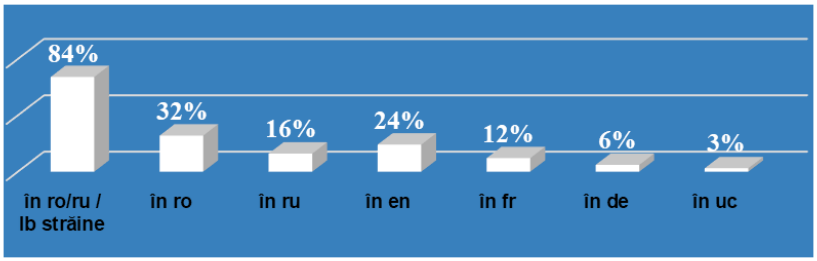

Rezultatul obţinut ne demonstrează că 84% din utilizatorii consultă periodicele de specialitate şi în limba română şi în limba rusă, precum şi în limbile străine; în engleză – 24%, în franceză – 12%, în germană - 6%; 32% din respondenţi consultă publicaţii periodice numai în limba română, 16% - numai în limba rusă, 3% – doar în ucraineană (Fig. 10).

Fig. 11. Afirmaţiile utilizatorilor ce ţin de preferinţele informării

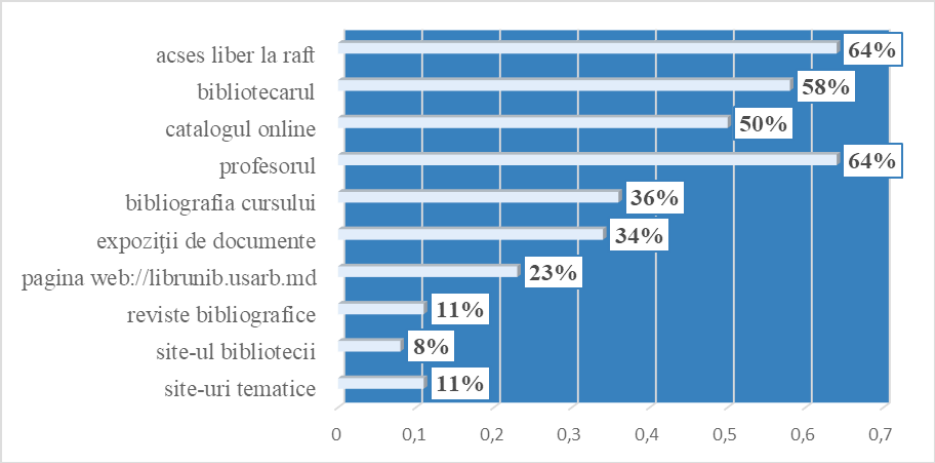

Sursele de informare la care recurg utilizatorii BŞ USARB pentru a se informa despre ziarele şi revistele deţinute în colecţiile bibliotecii sunt diverse. Unii utilizatori - 64% - au memţionat – accesul liber la raft; 64 % - profesorul, 58% au menţionat că apelează la ajutorul bibliotecarului, 36% bibliografia cursului, site-ul bibliotecii, cu regret, doar numai 8%. Probabil trebuie de schimbat localizarea informaţiei. (Fig. 11).

97% din cei chestionaţi au afirmat că sunt satisfăcuţi de numărul şi varietatea publicaţiilor periodice pe care le deţine biblioteca, au găsit întotdeauna tot ce au căutat şi doar 3 la sută n-au dorit să răspundă.

Fig. 12. Aprecierea colecţiei de publicaţii periodice BŞ USARB

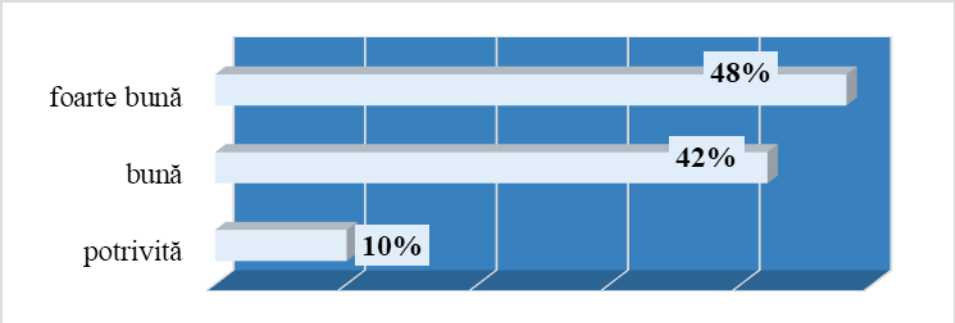

Conform răspunsurilor la această întrebare, putem afirma cu certitudine, că colecţiile de periodice BŞ USARB satisfac în mare măsură cerinţele utilizatorilor. 90% consideră că colecţiile de periodice sunt foarte bune / bune şi sunt satisfăcuţi de calitatea şi cantitatea colecţiei. Argumente: conţine titluri necesare pentru toate domeniile de studiu şi cercetare din USARB; colecţia acoperă în mare măsură necesităţile solicitate; 10% o califică drept potrivită, menţionând că unele titluri ar trebui să fie în 2-3 ex., mai ales cele de specialitate (Fig. 12).

Fig. 13. Bazele de date la care cel mai des recurg utilizatorii BŞ USARB

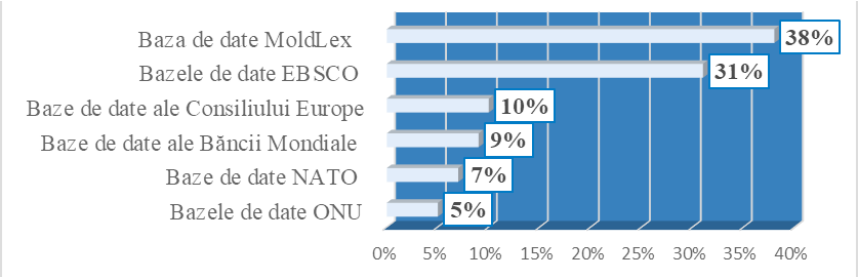

Introducerea noilor tehnologii informationale permite utilizatorilor accesul atât la baze locale, cât şi la baze internaţionale. Întrebaţi „La ce resurse electronice apelaţi mai frecvent?", utilizatorii au oferit următoarele răspunsuri: Baza de date MoldLex - 38%, Bazele de date EBSCO - 31%, Baze de date ale Consiliului Europei - 10 %, Baze de date ale Băncii Mondiale - 9 %, Baze de date NATO - 8%, Bazele de date ONU - 4% (Fig. 13). Deşi, subiecţii chestionaţi accesează aceste surse electronice, o problemă cu care se confruntă este nivelul scăzut de cunoştinţe a limbilor străine, ceea ce reduce frecvenţa utilizării lor.

Analiza răspunsurilor obţinute din chestionar ne-a ajutat să obţinem o viziune panoramică asupra colecţiilor de publicaţii periodice, care, după părerea celor investigaţi, sunt variate, calitative şi suficiente pentru procesul de studiu şi cercetare în USARB. Rezultatele studiului au demonstrat încă o dată că publicaţiile periodice (tradiţionale/on-line) constituie un segment important al colecţiei Bibliotecii şi sunt foarte utile în procesul de formare a viitorilor specialişti.

În sălile de lectură utilizatorul poate consulta orice publicaţie în serie din colecţiile serviciului *Organizarea şi conservarea colecţiilor*. Utilizatorii pot solicita pentru cercetate şi cele mai vechi reviste pe care biblioteca le deţine în *Colecţia de documente rare*: Convorbiri literare (1884-1941), Viaţa românească: Rev. literară şi ştiinşifică, Iaşi (1912-1940), Revista istorică română (1931, 1944), Boabe de grâu: Rev. de cultură (1931-1934), Христіанское чтеніе (1838), Странникъ: Духовный учебно- лит. Журн (1870), Bulletin linguistique, Paris (1933-1935). O colecţie demnă de menţionat este Revista Fundaţiilor Regale: rev. lunară de lit., artă şi cultură generală, Bucureşti (1934-1941, 1945-1947) ş.a.

Catalogul electronic al bibliotecii constituie un mijloc facil de găsire a informaţiei referitoare la titlurile de reviste deţinute de bibliotecă.

O oportunitate este şi opţiunea Publicaţii periodice de pe site-ul Bibliotecii (http://libruniv.usarb.md/), de unde utulizatorii pot obţine informaţii despre toate titlurile de reviste şi ziare disponibile. Tot de pe pagina Web pot fi accesate şi consultate peste 58 214 periodice on-line, oferite de 43 baze de date

ştiinţifice, la care are acces Biblioteca, inclusiv graţie Consorţiului Resurse Electronice pentru Moldova (REM). Numai baza de date EBSCO, considerată furnizorul mondial de periodice on-line oferă acces la 18 200 reviste; Springer - full-text la articole publicate în 3 140 de reviste; Emerald - access gratis la peste 200 de reviste care acoperă cele mai importante domenii precum: Audit, Contabilitate, Management şi Strategie dar şi Inginerie; (EubookShop, Polpred); naţionale (MoldLex – acte juridice cu caracter normativ-public în limba română şi rusă, începând cu anul 1989) etc.

Anual este plasată şi lista de titluri curente a abonamentelor.

Concluzii

Astfel, cea mai mare sarcină a Bibliotecii a fost şi va rămâne formarea colecţiilor calitative în corespundere cu necesităţile procesului educaţional şi ştiinţific al instituţiei de învăţământ pe care o deserveşte. Susţinem, cu certitudine, că revistele atât cele tipărite, cât şi cele electronice sunt şi vor rămâne resurse indispensabile de informare, studiu şi cercetare a utilizatorilor. Aceasta, se explică prin faptul că presa, fiind o componentă valoroasă, a fost şi va fi mereu implicată în ilustrarea şi dezvoltarea diverselor domenii ale existenţei sociale, politice, economice, culturale etc.

Referinţe bibliografice:

1. ABABI, Lilia. Journal Donation Project – sua pentru cercetătorii de la Bălţi. In: *Confluenţe bibliologice*. 2011, nr. 1-2, pp. 100-104.
2. *Biblioteca Ştiinţifică. Raport de activitate 2005-2015.* Univ. de Stat „Alecu Russo", Bibl. Şt., Centrul Managerial. Coord. : E. HARCONIŢA. Bălţi, 2005-2015.
3. CRISTIAN, Elena, HĂBĂŞESCU, Angela. Presa scrisă în colecţiile BŞ USARB. In: *Confluenţe bibliologice,* 2015, nr. 3-4, pp. 12-25.
4. CUCU, Adela, HABAŞESCU, Angela. Publicaţiile periodice – surse indispensabile de informare şi formare. In: *Biblioteca Ştiinţifică - 65 ani în rolul de partener şi inovator al procesului educaţional şi de cercetare ştiinţifică universitară :* Materialele conf. ştiinţifice, 15 decembrie 2010. Bălţi, 2011, pp.105 – 110.
5. DOLEA, Madlen, HELEREA, Elena. *Publicaţiile periodice în cercetarea ştiinţifică* [on-line]. [citat 16.01.2017]. Disponibil: http://but.unitbv.ro/Doctorat/Doctorat2008/Cap9-Publicatii%20periodice-TIC-08.pdf.
6. HĂBĂŞESCU, Angela, DASCAL, Olga. Universul publicaţiilor periodice din domeniul pedagogiei în formarea viitorului specialist. In: *Tradiţie şi inovare în cerectarea ştiinţifică, ed. a V-a :* Materialele Colloquia Professorum din 10 oct. 2014. Bălţi, 2015, pp. 337-345. ISBN 978-9975-50-144-6.
7. TÎRZIMAN, Elena. *Publicaţii seriale: aspecte privind prelucrarea în context tradiţional*Ж*şi electronic* [online]. [citat 12.03.2017]. Disponibil: http://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/tirziman/4.htm.

CZU 025.173:159.9(05)

DIMENSIUNILE VALORICE ȘI IMPACTUL PUBLICAȚIILOR PERIODICE CU PROFIL PSIHOLOGIC ASUPRA FORMĂRII DE CALITATE A VIITORILOR PROFESIONIȘTI

VALUE DIMENSIONS AND THE IMPACT OF PERIODICAL P*SYCHOLOGICAL* PUBLICATIONS ON QUALITY OF TRAINING IN FUTURE PROFESSIONAL PSYCHOLOGY

Angela HĂBĂȘESCU, **Valentina VACARCIUC**

Abstract: *This study analyzes the collection of periodical publications in the field of psychology in the Scientific Library, which consists of 37 titles of magazines and newspapers (1% of the total quantity of periodical titles in SLUSARB). The importance of the collections given in the formation of future professionals is characterized. It highlights the scientific contribution of USARB academic staff in these publications.*
Keywords: *periodical publications, psychology, continuity, collection, scientific contributions*

Cea mai mare valoare în ceea ce privește relevanța și oportunitatea difuzării informației utilizatorilor aparține publicațiilor periodice - ziarelor și revistelor, deoarece informația, publicată în aceste surse, este cea mai dinamică. Utilizatorii Bibliotecii au nevoie de o informare calitativă, completă, exactă şi utilă. Cercetătorii universitari trebuie să fie la curent cu informațiile noi apărute în domeniul lor de studiu.

Obiectul de studiu în cercetarea dată este colecția publicațiilor periodice din domeniul Psihologie, un segment important pentru studiu și cercetare științifică.

Scopul propus în acest studiu este:

- Evaluarea calitativă şi cantitativă a colecției de publicații periodice cu profil psihologic;
- Analiza corespunderii colecției date necesităților de informare în domeniul de instruire și cercetare științifică;
- Scoaterea în evidență a celor mai solicitate titluri de publicații periodice din colecție;
- Evidențierea impactului publicațiilor asupra publicului şi frecvența citărilor în alte lucrări, stabilirea vizibilitatății în Internet prin intermediul soft-ului „Publish or Perish".

Un rol major în funcționarea procesului didactic îl au colecțiile variate ale Bibliotecii Științifice „Alecu Russo" din Bălți, inclusiv și colecția de publicații periodice - un important câmp informațional pentru utilizatori, cu un fond de 163 431 exemplare în 3138 titluri.

Fig. 1 Colecția de publicații periodice al BȘ USARB

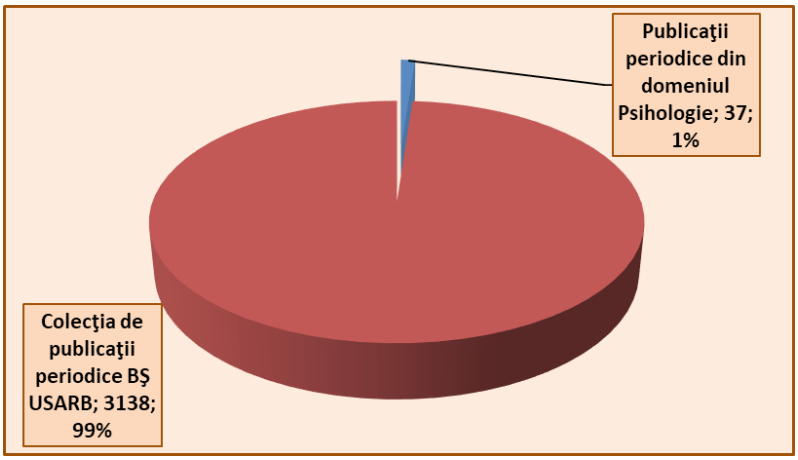

Biblioteca Științifică dispune de 37 titluri publicații periodice din domeniul Psihologie, ce constituie 1 % din colecția totală a revistelor și ziarelor achiziționate (fig. 1).

Fig. 2 Titluri de publicații periodice din domeniul *Psihologie* per limbi

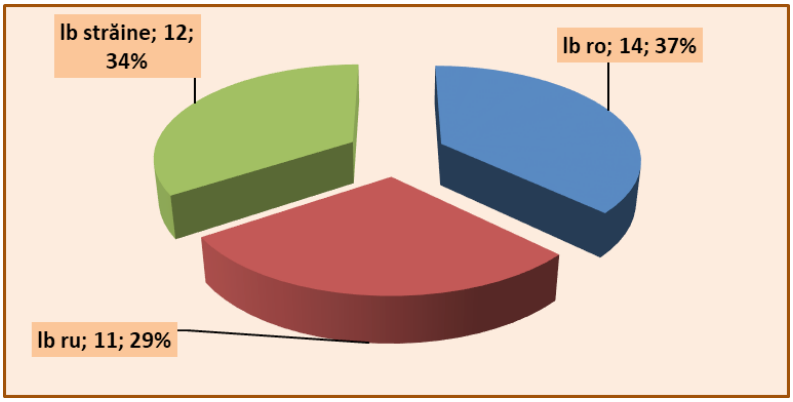

Colecția publicațiilor periodice din domeniul Psihologie este multilingvă, utilizatorilor le sunt propuse pentru consultare documente în limbile română, rusă, engleză și franceză. Conform datelor diagramei de mai sus se detestă predominarea publicațiilor în serie în limba română (37%) (fig. 2).

Publicațiile periodice cu profil psihologic provin din mai multe țări: Moldova (4), România (9), Rusia (10), Franța, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii.

Vom analiza, mai întâi de toate, publicațiile periodice editate în Moldova.

Revista științifico-practică ***Psihologie*** – este o ediție națională trimestrială, redactor-șef Lucia Savca, dr. în pedagogie, conf. univ., fondator – Asociația psihologilor practicieni din Moldova. În colegiul de redacție se regăsește și

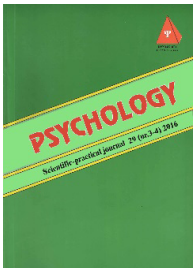

Valentina Priţcan, doctor în psihologie, conf. univ. USARB. În publicaţie se abordează bazele teoretice şi aplicative ale formării profesionale a psihologilor, bazele teoretico-metodologice ale educaţiei, mecanismele şi modalităţile impactului psihosocial şi mediatic asupra conştiinţei de masă. Revista include informaţii din psihologia aplicată, psihologia dezvoltării, psihologia educaţiei, psihologia clinică, psihocorecţie şi psihoterapie, cercetări, sondaje, recomandări, sfaturi pentru părinţi etc. Prin intermediul ei specialiştii din domeniu se familiarizează cu cercetările ştiinţifice şi realizările în psihologia autonomă şi din alte ţări. Revista este prezentă în colecţia bibliotecii din anul fondării – anul 2008. În acest serial s-au publicat autori din mai multe ţări: Moldova, România, Rusia, Ucraina, Iran etc. Şi-au publicat cercetările ştiinţifice şi cadrele didactice USARB: **Silvia Briceag** (2008), doctor în psihologie, conf. univ., **Galina Petcu** (2008), doctor în pedagogie, conf. univ., **Lilia Nacai** (2008, 2009), magistru în psihologie şi pedagogie, lect. univ., **Luminiţa Secrieru** (2016), doctor în psihologie, lect. sup. Revista ştiinţifico-practică *Psihologie* este acreditată şi indexată în categoria **C** de către (CNAA) Comisia Naţională de Atestare şi Acreditare (datele Institutului de Dezvoltare a Societăţii Informaţionale IDSI http://idsi.md/node/932). Adresa în Internet: http://psihologie.key.md/.

Revista trimestrială ***Psihologie, Pedagogie specială, Asistenţă socială***, fondată în luna noiembrie a anului 2005 de către facultatea Psihologie şi Psihopedagogie Specială, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chişinău, este o publicaţie ştiinţifică periodică de profil, menită să oglindească rezultatele cercetărilor tinerilor savanţi, precum şi investigaţiile fundamentale şi aplicative valoroase din domeniul psihologiei, psihopedagogiei, pedagogiei şi asistenţei sociale. Activitatea revistei este coordonată de un colegiu de redacţie în componenţa a 16 persoane, cercetătorii de la Universitatea Pedagogică de Stat„Ion Creangă" din Chişinău şi de la alte instituţii de învăţământ superior din ţară, precum şi din România, Ucraina, Republica Belarus şi Elveţia. Autorii articolelor provin din mai multe ţări: Moldova, România, Rusia, Ucraina, Republica Belarus, Italia, Brazilia, Canada, Marea Britanie şi Statele Unite ale Americii. În USARB activează autorii: **Luminiţa Secrieru** (2010), doctor în psihologie, lect. sup., **Elvira Ciobanu** (2010), magistru în Psihologie judiciară, asistent univ., **Veaceslav Dolgov** (2013), magistru în filologie, lect. superor. Din anul 2009 până în 2016 revista a fost acreditată şi indexată în categoria **C**. Publicaţia este indexată în baza de date Index Copernicus**.** Din anul 2016 este inclusă în DOAJ (Directoriul revistelor cu acces deschis). În colecţia BŞ USARB se regăseşte din anul 2007. Adresa în Internet: http://www.upsc.md/new/?page_id=952.

Revista de pedagogie şi psihologie - publicaţie lunară şt.-met. a Min. Ştiinţei şi Învăţământului al RM. Red.- şef Ion Bradu. Este o publicaţie periodică care a suferit transformări de-a lungul anilor de ediţie. Din anul 1951 până în 1981 revista este denumită ***Ынвэцэторул советик.*** Începând cu anul 1982 până în 1990 apare ca ***Педагогул советик,*** între anii 1990 – 1991 – ***Pedagogul***.

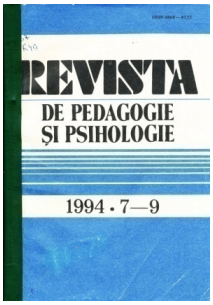

Din luna mai 1991 apare ***Revista de pedagogie şi psihologie***. Dacă ne referim la primele publicaţii ale profesorilor Institutului Pedagogic din Bălţi „Alecu Russo" inserate în această revistă, găsim articolele semnate de către lectorul superior la catedra Învăţământ Primar şi Educaţie Preşcolară **Alexei Corbu**, datând din anul 1957 (1958, 1962, 1975, 1981). Începând cu anul 1968, printre cei mai activi profesori este **Anatolie Ghebos**, doctor în ştiinţe psihologice, creator al primului laborator de psihologie experimentală din Moldova (publicaţii: 1966, 1967, 1970, 1973, 1978). În această revistă se înregistrează publicaţii semnate de o pleadă de personalităţi ce activau la Bălţi, printre acestea: doctorii în ştiinţe pedagogice **Emil Haham** (1970, 1974), **Olga Valaeva** (1973, 1977), **Larisa Zorilo** (1987, 1989), **Svetlana Jurat** (1987), **Lidia Stupacenco** (1975, 1980), **Mihai Şleahtiţchi** (1991). Mai târziu se publică dr. hab. în psihologie **Petru Jelescu** (1992) şi **Vasile Carazanu** (1992), doctor în ştiinţe pedagogice.

Revista este disponibilă în colecţia BŞ USARB până în anul 1995.

Printre publicaţiile periodice din domeniul *Psihologie*, editate în România, cele mai reprezentative sunt:

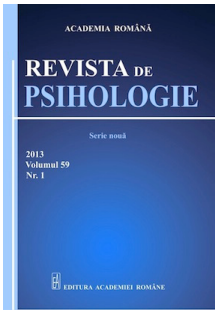

Revista de psihologie (Serie nouă), fondată de Academia Română în anul 1955, directorul fondator este Mihai Ralea, red.-şef dr. Doina-Ştefana Săucan. Articolele din această revistă scot în evidenţă relevanţa problematicii studiate pentru diferite arii socioculturale. Este una dintre cele mai de prestigiu publicaţii româneşti în domeniul psihologiei şi ştiinţelor sociale. Abordează psihologia generală şi psihologia educaţională, psihologia dezvoltării şi a copilului, psihofiziologia şi psihologia muncii etc. În revistă urmărim cercetările ştiinţifice ale doctor în psihologie **Larisa Stog** (1998) în anii activării în USARB. Revista este acreditată şi indexată în categoria **B+** de către (CNCS) Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice din România şi este indexată în Index Copernicus Internaţional, PsycINFO, ERIH PLUS, EBSCOhost, ROAD, OAJI, NewJour, Google Academic

Plenitudine în colecţia Bibliotecii Ştiinţifice 100%. Adresa în Internet: http://revistadepsihologie.ipsihologie.ro/index.php.

Revista ***Psihologia*** este prezentă în colecţia Bibliotecii anii 1991-2002. Este o publicaţie trimestrială, editată de Societatea „Ştiinţa&tehnica" în colaborare cu Asociaţia Psihologilor din România şi Federaţia Română de Psihoterapie. Primul red.-şef dr. S. Chelcea, în anul 2002 red.-şef devine Anca Donţu. Sunt abordate subiecte din psihologia vieţii sociale, cotidiene, psihologia şcolară, socială şi cea clinică, autocunoaşterea. În acest serial şi-au publicat cercetările următoarele cadre didactice USARB: **Larisa Stog** (1994, 1997), doctor în psihologie şi **Vasile Carazanu** (1993), doctor în ştiinţe pedagogice.

Revista ***Psihologia Socială – Buletinul Laboratorului „Psihologia câmpului social",*** fondată în anul 1998, este o revista semestrială editată de Uni-

versitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi. Redactor-şef Adrian Neculau, psiholog, iniţiator-ul şcolii de psihologie socială, profesor emerit al Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi. Consiliul ştiinţific al serialului este format din profesorii universitari de la instituţiile de învăţământ superior din România, Franţa şi Italia. Publicaţia este preocupată de aducerea la zi a cercetărilor şi cunoştintelor de psihologie socială, în vederea formării unei perspective asupra realităţilor contemporane. Ea se adresează, în primul rând, comunităţii ştiinţifice de psihologie socială. Tematica abordată este foarte variată: analiza instituţională, comunicarea socială, dinamica grupului, psihologia maselor şi a mediului, psihologia organizaţională şi socială aplicată etc.

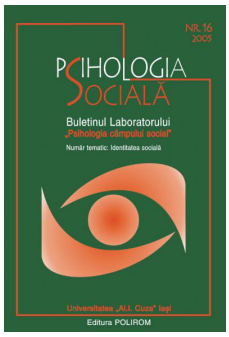

În BŞ USARB sunt prezenţi anii 1998-1999, 2001 şi 2010.

Colaborarea BŞ USARB cu proiectul JDP (Journal Donation Project) a făcut posibilă completarea colecţiei cu publicaţii periodice academice în limba engleză din diferite domenii de la cele mai prestigioase edituri ale SUA. Din domeniul psihologiei cele mai reprezentative sunt:

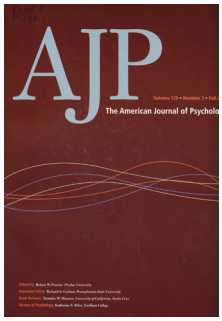

Revista ***The American Journal of Psychology*** (http://www.press.uillinois.edu/journals/ajp.html), fondată în anul 1887 de G. Stanley Hall, dr. în psihologie şi filosofie, iniţiatorul ştiinţei psihologice americane. În serial au fost publicate unele dintre cele mai inovatoare cercetări ştiinţifice din domeniul psihologiei, rapoartele cercetărilor originale în psihologia experimentală, prezentări teoretice, analize teoretice şi experimentale, comentarii istorice etc. Publicaţia dată este înregistrată în peste 40 de baze de date internaţionale: EBSCO, Scopus; PASCAL etc.

În colecţia BŞ USARB sunt prezenţi anii 1999 – 2016.

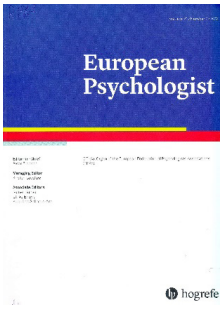

Revista multidisciplinară ***European Psychologist*** (www.hogrefe.com/journals/ep) serveşte drept vocea psihologiei în Europa, căutând să se integreze în toate specializările în psihologie şi pentru a oferi o platformă generală de comunicare şi de cooperare între psihologi nu numai din Europa, dar şi din întreaga lume. Red.-şef Peter A. Frensch, profesor la Institutul de Psihologie, Berlin, Germania. Colegiul editorial al revistei este format din specialişti din peste 25 de ţări: SUA, Franţa, Spania. Malta, Turcia, Austria, Polonia, Germania, Suedia etc. Serialul se regăseşte în mai multe baze de date internaţionale, printre care EBSCO, Scopus şi PASCAL. În Bibliotecă - anii 1996 – 2015.

Colecţia Bibliotecii Ştiinţifice înserează 11 titluri de publicaţii periodice din domeniul Psihologie din Federaţia Rusă. Cinci din ele sunt indexate în **categoria B,** (datele Institutului de Cercetare în Învăţământul Superior, comisia de evaluare a revistelor ştiinţifice din Rusia http://polit.ru/article/2015/04/08/list_journals/): *„Вестник Московского университета. Сер. 14 Психология", „Вопросы психологии", „Психологический журнал", „Журнал практического*

психолога" și *„Мир психологии"*.

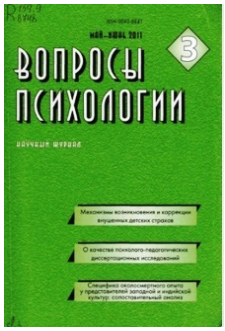

Revista științifică ***Вопросы психологии*** este parte din cele mai valoroase publicații în serie, pe care a reușit să le aboneze Biblioteca. Este o revistă care își propune să abordeze în paginile sale următoarele teme generale: dezvoltarea personală, psihologia cuplului și a familiei, psihologia copilului, psihologia clinică și psihoterapia, psihologia personalității. O parte din articole se axează pe rezolvarea problemelor de formare și educare a tinerei generații.

Serialul este fondat în anul 1955 de către Academia de Științe Pedagogice ale Federației Ruse. Până în anul 1977 a fost unica publicație periodică științifică cu profil psihologic din Rusia. Primul colegiu de redacție era format din cele mai recunoscute personalități din domeniul psihologiei: dr-ii în pedagogie A. A. Smirnov, S. L. Rubinștein, Boris Mihailovici Teplov și Alexei Nicolaevici Leontiev, dr. în psihologie. Timp de 45 ani comisia editorială a fost în permanentă schimbare. La moment colegiul de redacție este condus de V. V. Rubțov, directorul Institutului de Psihologie al Academiei de Educație din Rusia.

Până în prezent serialul inserează peste 366 de numere, în care se regăsesc și articolele profesorilor universitari bălțeni: **Ana Lebed** (1975), dr. în psihologie, **Aglaida Bolboceanu** (1979, 1983), dr. în psihologie, **Ianina Șaraga** (1988), dr. în psihologie.

Publicația este înregistrată în mai multe baze de date internaționale: Scopus, Social Science Citation Index, Thomson Scientific Master Journal List, care include publicațiile periodice științifice de nivel mondial. Serialul se regăsește în cea mai mare bibliotecă digitală din Rusia a publicațiilor științifice cu capacități extinse de căutare și analiză a informațiilor științifice - eLIBRARY. RU http://elibrary.ru/. Biblioteca este integrată cu Indicele Științific de Citare din Rusia - instrumentul public gratuit de măsurare a activității de publicare a cercetătorilor și organizațiilor, un sistem național de informații analitice, acumulând peste 11 milioane de autori ruși ai publicațiilor, precum și informații despre citarea acestor publicații în mai mult de 6 000 de reviste. În această bibliotecă electronică sunt înregistrate 232 de numere ale revistei cu circa 2 000 de articole. Se atestă peste 99 000 de citări.

Plenitudine în colecția Bibliotecii Științifice 100%. Adresa în Internet: http://www.voppsy.ru/.

Revista Academiei de Științe din Rusia ***„Психологический журнал"***. Red.-șef membrul Academiei A. L. Juravlev. Serialul publică articole cu privire la problemele fundamentale ale psihologiei, bazele metodologice, teoretice și experimentale ale psihologiei, precum și rezultatele studiilor legate de problemele aplicative ale vieții sociale și științifice.

În eLIBRARY.RU sunt înserate 219 numere ale revistei date cu circa 2000 de articole științifice. Se înregistrează peste 59000 citări. Publicația este înregistrată în baza de date SCOPUS. Adresa web: http://www.ipras.ru/.

În evaluarea colecţiei de seriale un criteriu important este impactul revistelor asupra publicului şi frecvenţa citărilor în alte lucrări.

Tabelul 1. Unele statistici privind publicaţiile periodice din BŞ USARB în lb. rusă indexate în eLIBRARY.ru

N d/r	Titlul revistei	În colecţia bibliotecii	N/Ediţii	N/Articole	N/Citări	Factor de impact/ Indicele Ştiinţific de Citare din Rusia
1.	**Психологический журнал:** revistă ştiinţifică	1980-2008, 2010-2016	219	1926	59006	1,341
2.	**Вопросы психологии:** revista ştiinţifică	1955-2016	232	1971	98792	0,883
3.	**Вестник Московского университета. Серия 14: Психология**: rev. şt.	1977-1998, 2000-2004, 2010-2011	67	586	11414	0,581
4.	**Мир психологии**: Revistă ştiinţifico-metodică	1998, 2000-2010, 2012-2016	71	1228	12027	0,470
5.	**Психология обучения**: rev. şt.	2010-2016	195	3241	2023	0,170
6.	**Журнал практического психолога**: rev. şt.-practică	1997, 2012-2013	33	68	2768	-
7.	**Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы.**	1995-2016	22	24	873	-
8.	**Школьный психолог.** Издательский дом "Первое сентября"	1998-2008, 2010-2016	86	102	1901	-

Indexarea revistelor pe categorii şi inregistrarea lor în diferite baze de date internaţionale ne demonstrează valoarea majoră a publicaţiilor respective

pentru cercetarea ştiinţifică în domeniul psihologiei.

Impactul cercetărilor şi vizibilitatea în Internet prin Google Scholar îl calculează şi Softul „Publish or Perish" http://publish-or-perish.en.softonic.com/. Indexul Hirsch caracterizează excelenţa ştiinţifică a publicaţiilor, punând în calcul numărul de articole citate în ordinea descrescătoare a acestora.

Cele mai înalte indexuri hirş se înregistrează la revistele ştiinţifice în limba rusă *„Вопросы психологии"* şi *„Психологический журнал"* (h – 106, g-index – 160, hi normal – 96, hi-anual – 1,55 şi respectiv h – 78, g – 128, hi normal – 74, hi-anual – 2,00). Dintre revistele în limba română cele mai reprezentative sunt:

- *„Revista de psihologie (Serie nouă)"* – h-index – 7, g-index – 9, hi-normal – 5, hi-anual – 0.06;
- *„Psihologia Socială" – Buletinul Laboratorului „Psihologia câmpului social"* – h-index – 7, g-index – 10, hi-normal – 6, hi – anual – 0,18;
- rev. şt.-pr. *„Psihologie"* – h-index – 6, g-index – 9, hi-normal – 5, hi-anual – 0,18.

Din revistele în limbi străine se evidenţiază publicaţia *„European Psychologist"* cu statisticile următoare: h-index – 75, g-index – 121, hi-normal – 52, hi – anual – 3.00.

Cu apariţia noilor cerinţe faţă de procesul de studiu creşte semnificativ interesul faţă de publicaţiile periodice. Se introduc noi disciplini, neacoperite încă suficient cu manuale şi documente metodice. Fapt ce schimbă atitudinea faţă de seriale, ele devenind principalele izvoare de obţinere a informaţiei pentru studiu şi cercetare. Acest lucru a influenţat şi asupra împrumuturilor publicaţiilor date, care sunt în creştere. Se urmăreşte şi o creştere a numărului împrumuturilor periodicelor din domeniul psihologiei. Ele constituie peste 30% din numărul total de împrumuturi publicaţii în serie. (fig. 3).

Fig. 3 Dinamica împrumuturilor publicaţiilor în serie cu profil psihologic în sală anii 2015-2016

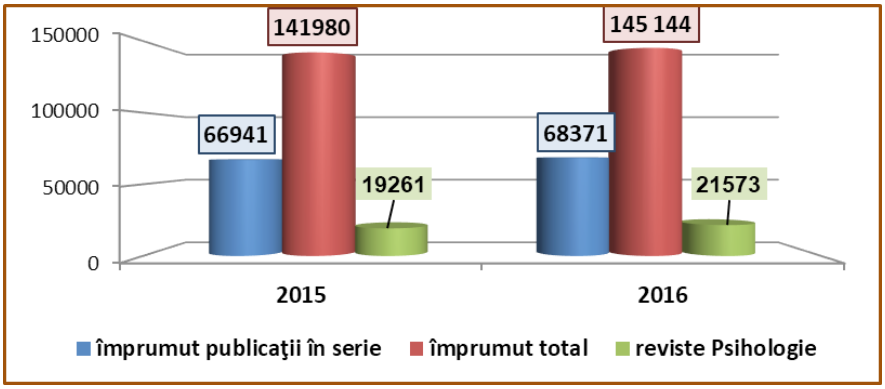

În încheerea cercetării colecţiei de seriale cu profil psihologic constatăm următoarele:

- Publicațiile periodice științifice reprezintă un suport impotant pentru efectuarea studiilor şi cercetărilor;
- Colecția de seriale din domeniul psihologiei corespunde necesităților de informare, instruire și cercetare științifică;
- Cele mai solicitate titluri de publicații periodice din colecția dată sunt revistele: rev. șt.-practică *„Psihologie”*, *“Revista de psihologie (Serie nouă)”*, rev. șt. *„Вопросы психологии”,* rev. *„Психологический журнал”* și rev. șt.-practică *„Школьный психолог”;*
- Indexarea revistelor pe categorii și inregistrarea lor în diferite baze de date internaționale, prezența Indexului Hirsch demonstrează valoarea majoră a publicațiilor respective pentru cercetarea științifică în domeniul psihologiei.
- În pofida numărului mic de titluri, în comparație cu colecția totală de seriale, publicațiile periodice cu profil psihologic constituie un segment important al colecției Bibliotecii și sunt foarte utile în procesul de formare a viitorilor specialiști.

Referințe bibliografice:

1. BULUȚĂ, Gheorghe. Periodice și cărți. In: *Biblioteca*: rev. de bibliologie și șt. Informări. 2005, nr. 12, pp. 382-383. ISSN 1220-3386.
2. *Contribuţii ştiinţifice ale profesorilor Facultăţii Pedagogie, Psihologie şi Asistenţă Socială*. Bălți, 2006. 234 p. ISBN 978-9975-931-02-1.
3. CRISTIAN, Elena; COSTIUCENCO, Natalia. Colecția de publicații periodice moldovenești – parte a patrimoniulu național. In: *Confluenţe bibliologice*: Revista de biblioteconomie și știința informării. 2011, nr. 3-4, pp. 93-106. ISSN 1857-0232.
4. HĂBĂȘESCU, Angela, DASCAL, Olga. Universul publicațiilor periodice din domeniul pedagogiei în formarea viitorului specialist. In: *Tradiţie şi inovare în cerectarea ştiinţifică*, Ediția a V-a: Materialele Colloquia Professorum din 10 octombrie 2014. Bălți, 2015. pp. 337-345. ISBN 978-9975-50-144-6.
5. POPA, Iulius. *Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălţi* (1945-2005). Ch.: Grupul Editorial Litera, 2005. 392 p. ISBN 9975-74-923-2.
6. SUSARENCO, Ala. Dezvoltarea colecțiilor bibliotecii universitare: probleme, realizări, proiecte. In: *Magazin bibliologic*. 2001, nr. 3, pp. 63-67. ISSN 1857-1476.

CZU 025. 177

PROMOVAREA DIVERSITĂȚII : PUBLICAȚII DIN DOMENIUL ARTEI ÎN PATRIMONIUL DOCUMENTAR INSTITUȚIONAL

PROMOTING DIVERSITY: ART PUBLICATIONS
IN THE INSTITUTIONAL DOCUMENTARY PATRIMONY

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN

Abstract: *This article presents the richness and potential of the documentary educational heritage with the aim of capitalizing on and promoting libraries, Art field. The article makes a review of documents, collections, periodicals, art exhibitions, and services provided to users. It also includes the personalities of the national culture and the Balti university personalities who contributed to the formation of the national and world cultural and spiritual treasure.*
Keywords: *art, art books, art, publications, art albums, art monographs, art collections, national personalities, USARB.*

Motto: *„Arta ca răspânditoare a bunului gust, nu se poate coborî în noroi, ci are să ridice la sine pe toţi cei ce vin sub steagurile sale. Ridicarea aceasta se face prin propagarea eternului frumos, a cărui temelie este adevărul".*
Iosif Vulcan (1841-1907),
publicist, scriitor român, animator cultural,
membru al Academiei Române.

Cuvântul artă provine din latinescul *ars* care înseamnă „îndemânare" şi are mai multe sensuri. Artă - abilitate conştientă a imaginei creatoare necesară pentru a produce obiecte estetice (Dicționar de biblioteconomie şi ştiințe ale informării, 2014). Artă - activitate a omului care are drept scop producerea unor valori estetice şi care foloseşte mijloace de exprimare cu caracter specific. Îndemânare deosebită într-o activitate, pricepere, măiestrie. Îndeletnicire care cere multă îndemânare şi anumite cunoştințe (DEX, 1995). Arta îmbină armonios îndemânare şi imaginație în creația de obiecte sau medii ambiante care pot fi împărtăşite altora. Prin artă oamenii îşi exprimă sentimentele, trăirile, viziunea asupra lumii, asupra lucrurilor din viața cotidiană. Arta este tot ce ne înconjoară de la sunetele care fac muzica, până la culorile care definesc pictura.

Domeniile artei:

- **Arta plastică** cu genurile clasice pictură şi grafică, sculptură, arhitectură şi o multitudine de alte genuri secundare, precum arta aplicată ca gen apropiat meşteşugului artistic.
- **Arta dramatică** cu diviziile principale teatru, dans / coreografie şi cinematografie.
- **Muzica** cu diviziile principale muzică vocală şi muzică instrumentală.
- **Literatura** cu grupările epică, dramaturgie şi lirică.
- **New media** cu radio, televiziune dar şi video, online media şi altele.

Pentru lume arta reprezintă ceva foarte important, apropiat de sensul vieții, dovadă a acestei înalte considerații fiind scrierea și editarea cărților de artă.

Cărțile de artă se grupează în două mari categorii în funcție de raportul între text şi imagine:

- Monografii artistice
- Albume de artă

În cazul monografiilor artistice predominant este textul (circa 80-90%), imaginea are doar rolul de a ilustra cele prezentate în comentariu. În cazul albumelor de artă, imaginea este cea care predomină (circa 90%), textul se rezumă la o prefață sau postfață şi la mici comentarii sau explicații referitoare la imagini.

În lucrarea de față vom prezenta în mod special artele vizuale, artele frumoase (pictura, sculptura, filmul, fotografia și altele). Biblioteca Științifică USARB este considerată astăzi ca o bază de dezvoltare intelectuală, deoarece vine în sprijinul celor care doresc să pătrundă în miraculoasa lume a Frumosului și să-și îmbunătățească nu doar performanțele intelectuale, ci, și pe cele artistice. Acest imperativ constituie un argument în studierea aprofundată a artei în cadrul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte.

Biblioteca Științifică USARB deține o colecție de 1 016 030 documente, 303 693 titluri în 57 de limbi, dintre care un număr de aproximativ 98 000 (9,6%) volume îl reprezintă publicațiile de artă: cărți, periodice, materiale AV, dicționare, enciclopedii şi, în special, cele mai actuale şi reprezentative albume de artă, structurate astfel:

Publicații tipărite (98%):

- cărți – 43 283
- partituri muzicale – 45 014
- albume – 4 250
- reviste de artă – 3 528

Publicații multimedia (2%):

- discuri fonografice – 1 089
- casete audio / video – 320
- diapozitive – 15
- benzi magnetofon – 14
- CD muzică – 241
- CD–ROM –20
- DVD filme – 226

Vă invităm la o trecere în revistă a documentelor din toate domeniile artei: teoria, istoria şi estetica artei, muzică, arte plastice, teatrologie, cinematografie, design, arhitectură, artă fotografică, dans, filatelie, numismatică, care se conțin în colecția Bibliotecii şi a câtorva din exemplarele ei cele mai valoroase.

La Peinture au Musée du Louvre en deux tomes – se compose de 13 fascicules relies an 2 tomes.

Tome 1: Ecole Francaise XIV au XIX siecl en 6 parts. Tome 2: Ecoles Etrangeres - Italienne, Flamande, Hollandaise, Allemande, Espagnole, Anglaise (1929).

Histoire de l'Art depuis les premiers temps chrétiens jusqu'à nos jours. Tome, 1; 4; 5; 8 (1905-1909-1913-1925).

Tome 1 : Des débuts de l'Art Chrétien à la fin de la Période Romane. Tome 4 : La Renaissance. - Tome 5 : La Renaissance dans les pays du Nord. Formation de l'art classique moderne. Tome 8 : L'Art en Europe et en Amérique au XIXe siècle et au début du XXe.

Stavilă, Tudor. Patrimoniul cultural al Republicii Moldova = The cultural heritage of the Republic of Moldova = Le patrimoine culturel de la République de Moldova [Album], ARC (2014).

Albumul este o adevărată carte de vizită a Republicii Moldova, include material factologic, documentar şi ilustrativ despre tezaurul cultural creat, de-a lungul mileniilor, în spaţiul dintre Nistru şi Prut. Plai al legendelor şi baladelor, RM reprezintă un colţ pitoresc al continentului, unde s-au păstrat numeroase rezervaţii naturale, monumente arheologice şi arhitecturale, un patrimoniu istoric, cultural şi artistic creat pe parcursul mai multor milenii. Frumuseţea RM este redată prin imagini care reproduc fotografic cele mai reprezentative mostre din trecutul şi prezentul nostru: vestigii arheologice din ceramică şi bronz (statuete, coifuri, vase etc.), produse de artizanat (articole din piatră, lemn, covoare, costume populare), icoane şi podoabe bisericeşti, artă plastică modernă şi contemporană.

Stavilă, Tudor. Icoane vechi din colecţii basarabene = Old icons from Bessarabian Collections, ARC (2000).

Albumul valorifică în premieră tezaurul iconografic din Republica Moldova, prezentând 120 de icoane din fondurile Muzeului Naţional de Arte Plastice, Muzeul Naţional de Istorie, precum şi din unele biserici ale Chişinăului. Reproducerile sunt însoţite de un studiu istorico-artistic şi de un catalog cu datele aferente (autor, datare, provenienţă, orientare, tehnică de lucru etc.). Albumul este destinat specialiştilor în istoria artelor, profesorilor şi studenţilor instituţiilor de cultură, tuturor amatorilor de arte frumoase.

Poliptic moldav : arta moldovenească din veacurile XIV-XIX = moldavskoe isskusstvo XIV-XIX vekov = moldavian art XIV-XIX centuries / alcăt. : Pavel Balan şi Vlad Druc; aut. text. Vlad Druc ; foto. Pavel Balan ; pictor Eugeniu Baraşcov, Timpul (1985).

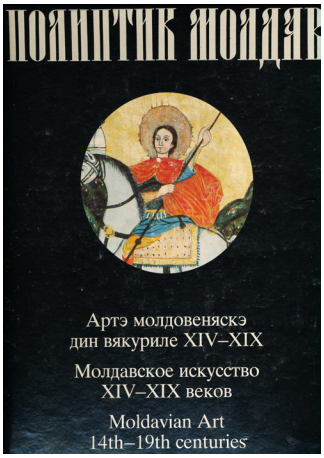

Fiecare popor indifetent de locul de trai şi rasă, de credinţă şi numărul populaţiei, de originea socială şi nivelul dezvoltării economice şi culturale, contribuie la sporirea tezaurului cultural universal. Acest lucru se poate spune şi despre poporul moldovenesc. În acest album sunt adunate materiale, imagini, reproduceri de tablouri şi poze, picturi, sculpturi privitor la arta veche şi populară de pe teritoriul RM, cetăţi, ansambluri monastice, biserici din lemn şi piatră, manuscripte, pietre funerare şi troiţi, şi alte obiecte de artă – rezultat al muncii a mai multor generaţii, o sinteză a bogăţiilor spirituale şi a talentului nostru.

Potârniche, Mihai. Antologia fotografiei basarabene **= Anthology of the Bessarabian photography, Princeps (2014).**

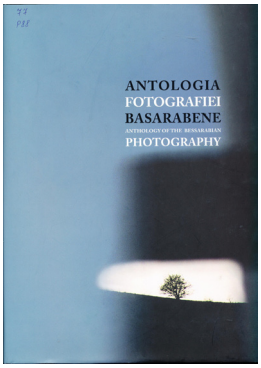

Albumul a fost editat cu suportul financiar al Ministerului Culturii al Republicii Moldova în cadrul proiectului de promovare a cărţii naţionale. Prin intermediul acestei ediţii autorul a redat chipul Republicii Moldova prin secvenţe păstrate în arhive şi publicaţii de epocă. Lucrarea începe cu un argument în limbile română şi engleză, semnat de Mihai Potârniche şi un text, care se referă la istoria fotografiei basarabene, de asemenea, bilingv.

30 de milenii de pictură. 1 000 de picturi celebre, Litera (2013).

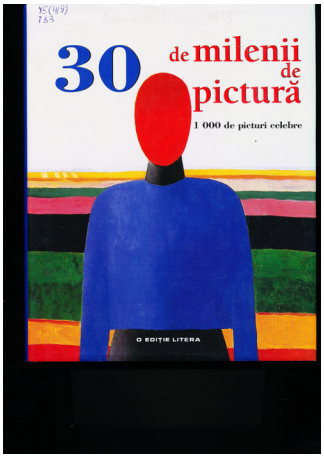

O adevărată călătorie prin timp şi spaţiu, prin artă şi istorie, un ghid splendid ilustrat care vă oferă o viziune globală a evoluţiei picturii. De la picturile rupestre din grotele de la Lascaux la Madonele Renaşterii italiene, de la inovatoarele tablouri ale impresioniştilor la pânzele provocatoare ale Pop Art, 30 de milenii de pictură reuneşte cele mai reprezentative opere picturale, punctând decisiv evoluţia artei din preistorie până în prezent. Cuprinzând o selecţie de exact 1 000 de picturi de pe toate continentele, aceste comori culturale sunt prezentate în contextul lor istoric, împreună cu explicaţii, citate şi

biografii a 100 dintre cei mai influenţi artişti ai umanităţii. O resursă culturală şi educaţională documentată şi scrisă pentru publicul larg, această carte ne invită să analizăm interacţiunea dintre istorie şi artă, influenţa reciprocă pe care au avut-o în timp artiştii de toate orientările, precum şi viitorul picturii.

Popescu-Gogan, Petre. Rezonanţe eminesciene în arta plastică. Carte-album a apărut în cadrul Programului Anul Eminescu, Litera Internaţional, Chişinău (2000).

Cu această carte izvorâta din pretutindenea Eminescu, domnul Petre Popescu-Gogan ne invita la un banchet. Invitaţia nu e simpla şi cere celui invitat iniţiere într-o dimensiune a semnificaţiilor metafizice. Cartea e un regal. Te invita la vis într-un spaţiu vibrant, eteric, luminos, dar atât de spectacular, încât te vezi parte integrantă şi integrata a visului prin mijlocirea imaginii pe care magul Petre Popescu-Gogan reuşeşte sa ţi-o arate, fiindcă ştie sa însufleţească. Despre plastică şi poezie s-a scris şi se scrie, dar despre arta plastica şi creaţia eminesciana nu. De aici curajul, dar şi lipsa de curaj în asumarea riscurilor cărţii Ecouri eminesciene în arta plastica. „Omul deplin al culturii româneşti" e un sublimat al spiritului din prima zi a creaţiei; „Eminescu e singur un tot". Opera eminesciana se ridica din „philos sophia", din înţelepciune, şi se înalţa pe aripile artelor frumoase. Albumul are meritul de a ne dovedi că ceea ce se face în domeniul sculpturii, picturii, graficii, tapiseriei este cu adevărat o Eminesciană plastică, dar este şi o eminescologie, adică un studiu adâncit de cunoaştere a Poetului-Hyperion.

Istoria artei : Pictură. Sculptură. Arhitectură, RAO (1998).

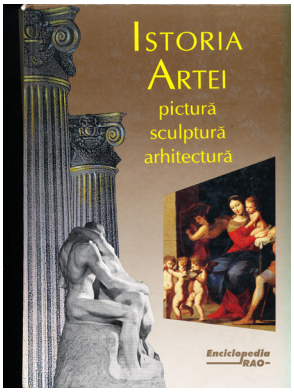

Sunt prezentate principalele curente şi stiluri ale Artei Europei Occidentale de la origini şi până în zilele noastre. Textul este ilustrat cu aproximativ 500 de reproduceri de opere de artă selectate pentru calitatea şi caracterul lor reprezentativ.

Danescu, Marcel. Filatelia de la A la Z (1987).

Complexă în structura ei, plurală prin conexiuni şi semnificaţii, cunoscând – în timp – o organizare tot mai riguroasă, filatelia s-a îmbogăţit, s-a specializat, s-a nuanţat, a sedus milioane de oameni, indiferent de vârstă, sex sau pregătire cultural-ştiinţifică, înscriindu-se ca o componentă frumoasă şi instructivă, nobilă şi mereu generatoare de satisfacţii în ansamblul preocupărilor omeneşti de-a lungul tuturor meridianelor şi paralelelor. Ca orice preocupare umană cu o mare

intindere în timp – cu un trecut impresionant, un prezent mai mult decât convingător şi cu perspective de evoluţie deosebite, filatelia şi-a creat, cum era şi firesc, un limbaj particular, specializat. Cartea de faţă este un instrument de lucru, un îndreptar util tuturor filateliştilor, fie ei începători sau avansaţi, tuturor celor ce se dedică, cu migală şi pasiune, acestei nobile, frumoase şi mereu mai complexe înderetniciri.

Долгополов, Игорь. Мастера и шедевры. : В 3-х томах. М. : Изобраз. искусство. – ; Т. 1. – 1986; Т. 2. – 1987; Т. 3. – 1988.

Volumele prezintă maeştrii remarcabili ai artei străine, ruseşti şi şcoala sovietică. Primul volum include povestiri interesante despre marii maeştri ai Artei străine - Леонардо да Винчи, Эль Греко, Рембрандте ван Рейн, Эжен Делакруа, Оное Домье, Эдуард Мане şi alţii, mai mult de 200 de lucrări în culori şi reproduceri alb-negru. Al doilea volum descrie maeştrii emeriţi de artă plastică ruşi: Андрей Рублев, Александр Иванов, Павел Федотов, Василий Перов, Василий Суриков, Илья Репин, Валентин Серов şi alţii, aproximativ 300 de lucrări în culori şi reproduceri alb-negru. Al treilea volum de publicaţii al maeştrilor şcolii sovietice de diferite generaţii: Игорь Грабарь, Борис Кустодиев, Александр Дейнека, Юрий Пименов, Аркадий Пластов, Борис Угаров şi alţii în 350 de lucrări în culori şi reproduceri alb-negru.

În continuare - *Colecţii de artă – o reântâlnire cu operele marilor maeştri*, colecţii importante, care rămân în istoria editorială a lumii formate din mai multe volume care se adresează studenţilor, elevilor, profesorilor care studiază arta, precum şi tuturor iubitorilor de artă interesaţi să cunoască acest domeniu, tuturor amatorilor de arte frumoase.

Colecţia **„Maeştrii basarabeni din secolul XX”** (ARC, 2004) include 14 monografii-albume, ai artiştilor plastici notorii originari din spaţiul basarabean: Nina Arbore, Mihai Grecu, Valentina Rusu-Ciobanu, Alexandru Plămădeală, Igor Vieru, Auguste Baillayre, Serghei Ciokolov, Lazăr Dubinovschi, Leonid Grigoraşenco, Eugenia Maleşevschi, Theodor Kiriacoff, Milița Petraşcu, Andrei Sârbu, Pavel Şillingovski.

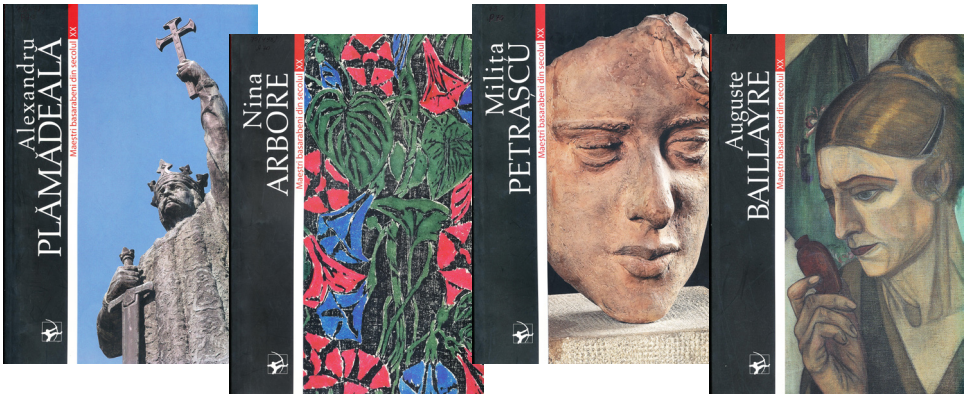

Colecția **„Pictori-inventatori în arta Moldovei, secolul XX-XXI”.** Din această colecție deținem albumul lui Florescu, Roman. *Ştefan Florescu: „Călugăr” din Bucovina în arta Moldovei.* Combinatul Poligrafic (2006). Albumul-monografie prezintă destinul maestrului, pictorului basarabean Ştefan Florescu, creator de noi mijloace expresive, ideea sugerată de atmosfera de la sfârşitul sec. al XX-lea. Lucrarea include principalele momente, etape din carieră, ilustrează viața, creația şi activitatea lui Ştefan Florescu. La susținerea financiară a acestui album a contribuit şi Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo”, director Elena Harconița şi 59 de colaboratori.

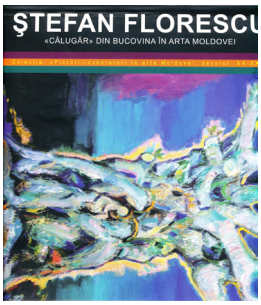

Colecția „**Artiştii plastici din Moldova Sovietică”** conține albume de artă națională din secolul trecut. Bobernaga, Sofia. Igor Vieru (1982); Voronova, Olga. Gheorghe Vrabie (1981); Antoniuc, Ivan. Mihail Burea (1983); Golțov, Dmitrii. Leonid Belyaev (1980) etc..

Colecția **„Biblioteca de artă”.** În această colecție au fost publicate lucrări care vizează istoria artei din diferite perioade istorice. Frunzetti, Ion. Arta românească în secolul XIX (1991); Riegl, Alois. Istoria artei ca istorie a stilurilor (1998); Taine, Hippolyte. Filosofia artei (1991); Fiedler, Konrad. Scrieri despre artă (1993); Palomino, Antonio. Viața celor mai iluştri pictori şi sculptori spanioli (1992) etc.

Colecția **„Artişti Români”** cuprinde o serie de albume cu picturi ale artiştilor plastici din România. Oprea, Petre. Corneliu Mihăilescu (1972); Nadin, Mihai. Pictori din Braşov (1975); Deac, Mircea. Nicolae Vermont (1973); Paradaiser, Claudiu. Pictori Ieşeni (1972), etc.

Colecția **„Maeştrii artei româneşti**” reunește opere de artă (pictură) de o valoare patrimonială deosebită: Crăciun, Eugen. Gh. Petraşcu (1956); Agafiței, Gh. Gh. Popovici (1955); Costescu, Eleonora. Gabriel Popescu (1955); Comarnescu, Petru. A. Baltazar (1956) etc..

Colecția **„Mica bibliotecă de artă”** unește cărțului de mai mici dimensiuni despre pictori celebri, cu ilustrații şi comentarii. Neagoe, Manole. Şcoala sieneză (1989); Gauguin (1989); Dancu, Dumitru. Daumier (1987); Bruegel (1973) etc..

Colecția **„Pictori de geniu”** (Adevărul, 2009) - albume de artă, reprezintă viața şi opera a 14 pictori celebri, printre care Leonardo da Vinci, Picasso, Monet, Rafael, Dali, Rembrandt, Michelangelo dar şi românii Nicolae Grigorescu şi Nicolae Tonitza.

Colecția **„Raftul de cultură generală”** (Litera, 2010). Colecția reuneşte enciclopedii esențiale, bogate în ilustrate şi accesibile tuturor: ARTA, ARHITECTURA, FILMUL şi ISTORIA. De la istoria artei la istoria lumii, ajungând la minunata lume a fimului.

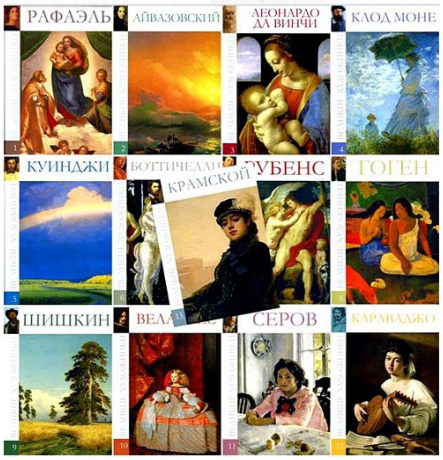

Colecţia **„Великие Художники”**, este alcătuită din 100 albume de artă universală. Fiecare album are 48 de pagini, 50 de ilustraţii, biografia artistului plastic şi istoria creării picturilor: (Сезанн, Дали, Пикасо, Айвазовский, Рафаэль, Леонардо да Винчи, Ван Гог, Тициан, Энгр Жан, Писсаро Камиль, Эдгард Мане, Алексей Саврасов, Василий Суриков şi alţii).

Seria de cărţi „**Культурные сокровища России”** (1912), dedicate celor mai remarcabile ansambluri arhitecturale ruseşti, din mediul urban, biserici, mănăstiri, conace, Kremlinul din Moscova. Aceste ansambluri ilustrează pe deplin frumuseţea stilului arhitectural rusesc, începând cu sec. al XII-lea până în sec. al XIX-lea. (Москва. церковь св. Климента на Пятницкой 1758-70 г.; г. Ярославль. ц. Петра и Павла на Волжскомъ берегу 1691 г.; Казань. Петропавловскій соборъ. Начало XVIII-го въка; Ростовъ. Западная стъна кремля и ц. Іоанна Богослова, 1683 г.; Тверь. Лъвый павилъонъ дворца 1760-ые г.г. şi altele).

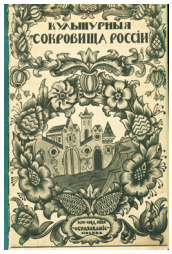

Seria de volume **„Библиотека Искусства”** prezintă viaţa şi opera marilor maeştri ai artei cu numeroase ilustraţii şi schiţe ale maeştrilor: Мир Сезанна (1998); Мир Рубенса (1998); Мир Ван Гога (1998) Мир Айвазовского (2003).

Colecția „Cinemateca” include filme românești pe care generația tânără nu trebuie să le rateze. Jurnalul Național a adus în această colecție filmele care au marcat cinematografia românească. Perioada de apariție a colecției, *12 iulie - 20 decembrie 2009*. Marinescu, Şerban. *Cel mai iubit dintre pământeni;* Alexandrescu, Sică. Iliu, Victor. *O scrisoare pierdută*; Alexandrescu, Sică. *Bădăranii*; Blaier, Andrei. *Prin cenușa imperiului*; Boroş, Haralambie. *Momente şi schiţe*; Bostan, Elisabeta. *Amintiri din copilărie*; Georgescu, Jean. *Două lozuri*; Gulea, Stere. *Moromeţii*; Miheleş, Aurel. *D'ale carnavalului*; Naghi, Gheorghe. *Telegrame* etc..

De la început, omul a fost înzestrat cu sensibilitate pentru a putea admira frumusețea din jurul său, dar şi cu capacitatea de a crea diverse lucruri frumoase care să aducă bucurie atât celui care le-a creat, cât şi celor care au ocazia să le admire mai devreme sau mai târziu. De-a lungul istoriei, propria inteligență le-a oferit oamenilor posibilitatea să îşi manifeste creativitatea artistică prin mijloacele pe care le aveau la dispoziție. Prezentăm o serie de cărți despre **personalitățile naționale** care au marcat vastul **domeniu al culturii şi artei**:

- Dumbrăveanu, Luminița. Doga, Eugen. Muzica este prima mea iubire (2012)
- Mihai Volontir sau despre vocația omenescului (2011)
- Maria Bieşu. Scena. Opera-Dragostea mea (2005)
- Vlad Olărescu. Înfierea din urmă. Nicolae Sulac (1997)
- Ion Proca. Grigorie condamnat la glorie. Grigorie Grigoriu (2006)
- Vladimir Curbet. La vatra jocului străbun (2005)
- Ninela Caranfil. Tăcerea de până la cuvânt (2005)
- În vâltoarea creației. Veniamin Apostol: regizor, actor, pedagog (2004)
- Mironenco Elena. Gheorghe Mustea : profil muzical (2003), şi mulți alți artişti valoroşi, care ne-au dus faima peste hotare şi care au demonstrat adevărata frumusețe a Moldovei.

Publicațiile periodice sunt prezente în toate domeniile de ştiință. Din multiplile publicații din domeniul artă (peste 120 titluri), menționăm: Artă : studii cercetări şi documente (1993-2013); Artă şi educație artistică : rev. de cultură, şt. şi practică educațională (2006-2016); Actualitatea muzicală : rev. lunară (1995-

2016); Teatru azi : rev. de cultură teatrală (1996-2011); Teatru (2009-2016); The Musical Quarterly (1966-2001); Искусство кино : ежемесячный журнал. (1980 -1998); Искусство : учеб.-метод. журн. (1965- 1992); Искусство в школе: общ.-пед. и науч.-метод. журнал (1991-2016); Физкультура и спорт:ежемес. ил. журн.(1996-2016) etc.

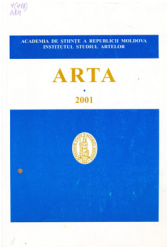

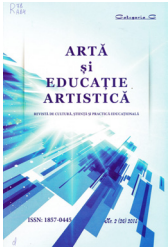

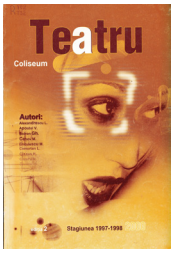

„Colecţia Pavel Proca”. O donaţie de carte şi lucrări de artă plastică din biblioteca personală a Dlui Pavel Proca (1947-2012), dramaturg şi critic de teatru, deţine 464 bunuri culturale: Vallentin, Antonia. Leonardo da Vinci Vol. 1-2 (1968); J. Friedlander, Max. Despre pictură (1983); Delacroix, Henri. Psihologia artei: eseu asupra activităţii artistice (1983); Gheorghiu, Constantin. 666 de actori craioveni. File de arhivă sentimentală (1993); Proca, Pavel. Aplaudaţi-mă cu palma pe obraz (2002); Proca, Pavel. Portrete cu jobenu-n jos (2004); Proca, Pavel. Şi noi eram o ceată tristă… : Jurnalul unui suflet fără cuşcă (2012) etc.. http://www.libruniv.usarb.md/confbib/confbib.html

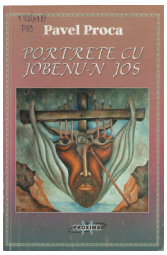

Catedra de arte şi educaţie artistică este o subdiviziune structurală fundamentală a Universităţii de Stat „Alecu Russo” din Bălţi. Resursele umane şi publicaţiile editate (selectiv): Gagim Ion, dr. hab., prof. univ.; Tetelea Margarita, dr., conf. univ.; Popovici Vitalie, lect.univ.; Popov Anton, dr., conf. univ.; Morari Marina, dr., conf. univ.; Graneţkaia Lilia, dr., conf. univ.; Gupalov Elena, dr., conf. univ.; Bularga Tatiana, dr., conf.univ.; Cosumov Marina, dr., lect. univ.; Crişciuc Viorica, dr., lect. univ., etc..

Publicaţii: Gagim, Ion. Fenomenul muzical Gheorghe Mustea (2015); Gagim, Ion. Dicţionar de muzică (2008); Gagim, Ion. Ştiinţa şi arta educaţiei muzicale (2007); Graneţkaia, Lilia. Dimensiunea imagistică a creaţiei muzicale în studiul pianistic (2013); Bularga, Tatiana. Psihopedagogia interesului pentru muzică: Note de curs (2007); Morari, Marina. Teoria muzicii (Elemente de limbaj muzical): curs universitar (2007); Babii, Vladimir. Teoria formelor muzicale (2011); Croitoru, Sergiu. Educaţie muzicală : Man. pentru cl. a 4-a (2013) etc..

Edituri specializate în publicarea lucrărilor de artă: Editura Meridiane (România), unde s-au publicat mii de monografii, cataloage, cărţi, albume artistice; Editura ARC; Editura Adevărul; Editura Princeps, Editura RAO; Editura Litera; Editura Lider; Editura Minerva; Editura Директ-Медия; Editura Изобразительное искусство şi multe altele.

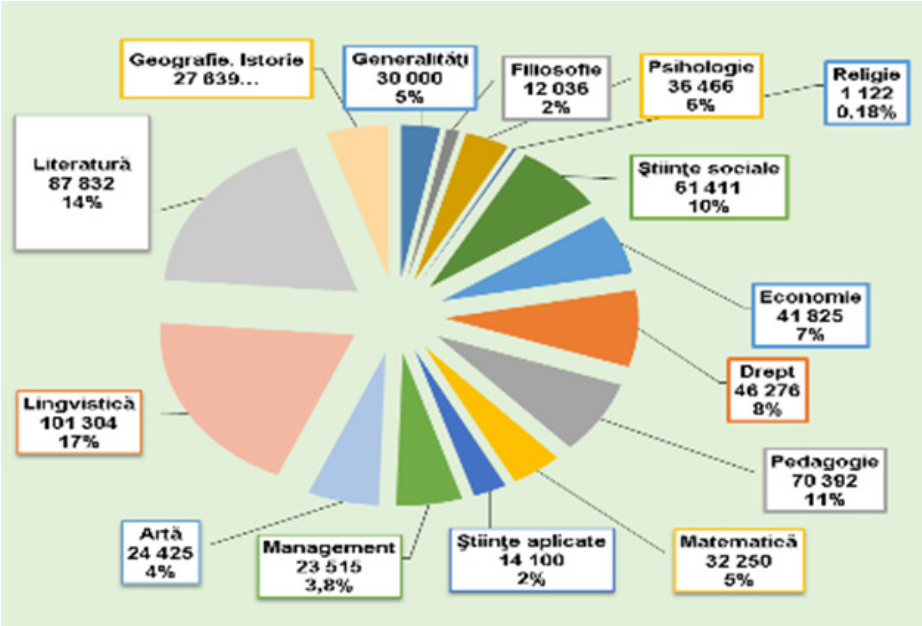

Utilizatorii Bibliotecii noastre au privilegiul de a fi intrigaţi prin intermediul diverselor expoziţii, care cuprind şi lucrări de artă, pe care ne străduim să le facem cât mai atractive, ilustrative şi expresive: Mihai Volontir - celebru actor de teatru şi cinema: 80 de ani de la naştere (9 mar. 1934); Maria Bieşu: Primadona Operei Naţionale (3 aug. 1935 - 16 mai 2012); ,,Eu am făcut piatra să cânte pentru Omenire": Constantin Brâncuşi: 140 de ani de la naştere (19 febr. 1957); Ion şi Doina, Doina şi Ion: Anul 2012 - Anul Ion şi Doina Teodorovici în RM; Anul 2017 - Eugen Doga: La 80 de mărţişoare ... ; Tamara Ciobanu legenda cântecului popular. Omagiu la 100 de ani de la naştere (22 noiem. 1914 - 23 oct. 1990); Sergiu Puică: artist plastic, grafician - 55 de ani de la naştere; Luceafărul poeziei române şi artele frumoase, etc. Toate aceste expoziţii îi pot ajuta pe utilizatori să-şi facă şi o îmagine mai clară despre colecţia de artă a Bibliotecii. Organizarea acestor expoziţii, care oferă utilizatorului o lume plină de evenimente interesante, solicită şi bibliotecarului un spirit creativ. Până la urmă aceste acţiuni îşi ating rezultatele scontate. Foarte puţini utilizatori trec pasiv pe lângă cărţile din expoziţii.

Servicii oferite:

- accesul liber la colecţii,
- consultarea publicaţiilor în sălile de lectură şi împrumut la domiciliu,
- asistenţă de specialitate în regăsirea informaţiei,
- acces la Pagina Web a Bibliotecii http://libruniv.usarb.md unde utilizatorii descoperă preocupările bibliotecarilor pentru artă ca obiect de studiu şi pasiune,
- servicii electronice prin consultarea bazelor de date locale / naţionale / internaţionale,
- organizarea programelor de manifestări cultural-ştiinţifice şi educative în cadrul Clubului Cărţii şi Centru Activităţi infobibliotecare,
- promovarea fondului documentar prin expoziţii de documente etc.

Anual din colecția de patrimoniu a BŞ USARB se consultă şi se împrumută din total peste 4 % cărți de artă (monografii, tratate, albume, enciclopedii, dicționare, ghiduri, bibliografii de valoare, cursuri şi manuale, publicații seriale şi altele). Împrumuturi per domenii anul 2016.

Concluzii:

- Scopul cercetării - de a prezenta bogăția şi potențialul deținut de a valorifica şi promova documentele bibliotecare, domeniul Artă.
- Prin documentele prezentate oferim ocazia de a redescoperi, a recunoaşte cărți de artă, cataloage, albume, picturi, tablouri, păstrate în patrimoniul documentar instituțional.
- Incercarea de a cuprinde activitatea tuturor personalităților din domeniu artă s-a dovedit imposibil de realizat. Selecția a fost influențată de vastitatea domeniului, de numărul mare al personalităților şi de spațiul limitat.

Referințe bibliografice:

1. *DICŢIONAR DE BIBLIOTECONOMIE ŞI ŞTIINŢE ALE INFORMĂRII.* Acad. de Ştiințe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl. şt. Centr. „Andrei Lupan"; alcăt.: Janna NIKOLAEVA, Lidia ZASAVIȚCHI;. Coord. şt.: Aurelia HANGANU. ; Resp. de ed.: Constantin MANOLACHe. Red. şt.: Nelly ȚURCAN; referent: Victor MORARU. Chişinău : Ed. Enciclopedică, 2014. 535 p. ISBN 978-9975-4094-8-3.
2. IORGA, Nicolae. *Scrieri despre artă.* Bucureşti : Ed. Meridiane, 1968. 383 p.
3. JONES, Arthur F. *Introducere în artă.* Bucureşti : Ed. Lider, 1992. 330 p. ISBN 973-9343-07-4.
4. REGNEALĂ, Mircea. Dezvoltarea colecțiilor. In: *Tratat de biblioteconomie,* Vol. 2. Pt. artea 1. : Managementul colecțiilor şi serviciilor de bibliotecă. Bucureşti : Ed. ABR, 2014, pp. 119-289. ISBN 978-606-93535-2-3.
5. SCHELLING, F. W. J. *Filosofia artei. B*ucureşti : Ed.Meridiane, 1992. 579 p. ISBN 973-33-0109-4.

CZU 025.178

40 DE ANI ÎN VALORIFICAREA COLECȚIILOR MUZICALE

40 YEARS IN THE VALORISATION OF MUSICAL COLLECTIONS

ELENA ȚURCAN

Abstract: *In the article is poinded out the 40 years of activity of Musical Collection Office. During this period, the librarians enhanced this collection and facilitate access for researchers and musicians. To this end, appropriate partnerships with the faculty have been set up with the aim of assisting in the work of valorisation and promotion the music documentary collection related to music.*
Keywords: *USARB Scientific Library, Musical Documents Office, heritage, music, publishers*

Cartea bună înlocuește o prietenie

„Drumul muzicii prin timp rămâne legat de destinul omenirii. Este cel mai firesc mod de a comunica trăiri, afecte, de a intra pe o cale fără oprelişti în lumea spiritului, invocând puterile magice şi fervoarea credinţelor în Divinitate. Îşi păstrează tainele, atâta vreme cât muzica, arta vie prin definiţie şi supusă trecerii timpului, nu ajunge până la noi..." (G. Constantinescu).[1]

Astfel se preconiza statutul Oficiului Documente muzicale la Bălți, al cărui act de naștere datează din noiembrie 1976. De la cele 300 de exemplare inițial, la peste 50 000 volume în prezent. Biblioteca Științifică USARB ține pasul cu toate apariţiile editoriale ale vremii, susținând achizițiile și încurajând donațiile. Acum, când aniversăm 40 de ani de la constituire, istoricul colecției de patrimoniu național se identifică cu calitatea, accesibilitatea, diversificarea, modernizarea, raționalizarea, adaptabilitatea, adresabilitatea – efecte care îmbunătățesc relația dintre serviciile oficiului și solicitările utilizatorilor.

În urma studiilor sau identificat cele mai vechi cărți, particularitățile de dezvoltare a colecției în 20 de ani : 1992-2012; cercetările bibliometrice ale compartimentului – Muzică. Compoziție din Republica Moldova și V*ioara;* valorificarea colecției publicațiilor periodice; trecerea în revistă a celor mai importante donații și proiecte. Actuala cercetare pune în valoare ediţiile noi, reprezentând toate domeniile cunoașterii muzicii. Pornind de aici, facem o incursiune în lumea tiparului modern.

Constatarea pe baza unei cercetări și implicarea Bibliotecii în căutatea literaturii a dat rezultate, s-a ameliorat situația de acoperire informațională cu resuse pentru disciplina *vioara*. Participarea la 1 februarie 2017 la Seminarul Republican metodico-artistic cu genericul „Aspectele interpretative ale elevului în școala violonistică moldovenească: realizări și perspective", cu prezentarea expoziției „Profesionalism, creativitate, originalitate: Regina Vioara", fiind expuse resurse unicale, au trezit un viu interes invitaților: Gheorghe Nicolaescu, șeful Cabinetului metodic al Ministerului Culturii al RM și Svetlana Bălăescu, prof. de vioară, Liceul Republican de Muzică *C. Porumbescu,* cât și studenților, care în zilele următoare tot au dat vizite la Bibliotecă pentru a consulta lucrările. Rezultate-

le cercetării evidenţiază evoluţia dezvoltării colecţiilor pe intervalul 2012-2016, în funcţie de structura colecţiei pe genuri de documente: ştiinţifice şi didactice; tipuri de documente: carte, periodice, CD, discuri de vinil, alte documente; structura colecţiei pe limbi. Înregistrarea datelor de creştere pentru anul 2016 este foarte înbucurătoare. Tabelul reflectă sporul natural anual fie prin achiziţii, fie prin donaţii. Cele mai acoperite domenii în acest an au fost *istoria muzicii universale*, *critica muzicală română şi folclorul muzical român*. (Fig. 1)

Anul	Total achiziţie	Carte	Seriale	CD	Disc vinil	Alt	Şt	Did	Limba ro	Limba rusă	Lb străine
2016	291	197	63	12	0	19	240	51	196	86	9
2015	164	83	40	0	0	41	128	36	143	15	6
2014	180	127	52	1	0	0	137	43	129	41	10
2013	261	152	59	1	49	0	254	7	196	35	30
2012	153	94	58	0	0	0	126	27	106	30	

Fig. 1

Editura Didactică şi Pedagogică, România, vine cu 24 volume din colecţia *Muzica Viva*, anii 2008-2014, colecţie iniţiată şi coordonată de Grigore Constantinescu, muzicolog, prof. univ., dr. la Universitatea Naţionala de Muzică din Bucureşti. Autorii: Grigore Constantinescu, Irina Boga, Marta Paladi, Valentina Sandu-Dediu şi lucrările: O călătorie prin istoria muzicii, Muzica? Nimic mai simplu! Comentarii, întâlniri, maeştri, promenade sonore imaginare, O istorie a muzicii în paşi de dans, O istorie a pedagogiei pianistice, Alegeri. Atitudini. Afecte.

Lucrările răspund necesităţilor educaţionale ale „publicului amator de muzică „clasică". Această noţiune include fondul de bază al vieţii muzicale. Studiile dezvăluie o abordare istorică a problemei, pornind de la Antichitate, trecând prin primul mileniu al erei noi, încetinind mersul informaţiei odată cu apropierea de perioada Renaşterii, Barocului şi Clasicismului, Romantismului şi Modernismului".[1]

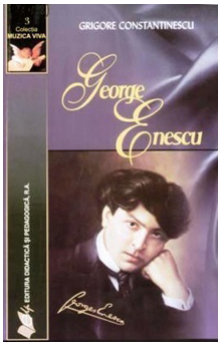

Lucrarea semnată de Grigore Constantinescu, deschide portalul muzicii pentru cea mai de seamă întâlnire cu astrul sonor George Enescu. Cine ar putea spune că ştie tot ce înseamnă, tot ce a făcut şi a lăsat moştenire marele Orfeu Moldav?

„…George Enescu s-a ridicat dintre bunii moldoveni din părţile de sus, pline de trecut şi de poezie, un copil care a minunat pe cei mai mari cunoscători ai unei arte pe care o avea din instinct. Şi din copil s-a făcut tânărul, veşnicul tânăr, nou ca în ziua dintâi, când a înviorat strunele vioarei cu atingerea sufletului său. În sentimentele care merg către dânsul e însă şi acela care se îndreaptă către bunul fiu al naţiei patriei sale. Oriunde şi oricând, la masa unde-şi scrie compoziţiile, oricare i-ar fi subiectul, la căpătâiul răniţilor în cruntul război sau în triumfalele lui călătorii în largul lumii, fermecătorul tuturor oamenilor a rămas român. Şi, cum faima sa ne-o întinde nouă, noi avem datoria să-i dăm lui toată recunoştinţa noastră."[2]

Ludwig van Beethoven, Frederic Chopin, Giuseppe Verdi, Carl Orff, Johann Sebastian Bach, Piotr Ilici Ceaikovski, Hector-Louis Berlioz, Franz Liszt - unii din cei mai importanți piloni ai muzicii universale. Autorii: Valentina Sandu-Dediu, Lavinia Coman, Grigore Constantinescu, Adriana Liliana Rogovschi, Cristina Sârbu, Antigona Rădulescu cu o deosebită dragoste și respect, limbaj minuțios, cercetează lucrurile în amănunt, cu multă atenție și răbdare, cu deosebită grijă, chiar meticulos analizează creația compozitorilor.

„D. Lipatti a reușit acel echilibru perfect între gândire și sensibilitate, între rigoare și libertate, între claritate și densitate, ceea ce a asigurat viabilitatea și modernitatea viziunii sale artistice peste decenii.

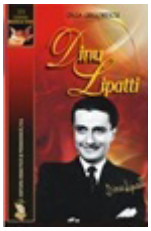

Enescu a subliniat faptul că Lipatti i-a înțeles perfect intențiile și i-a interpretat lucrările ca nimeni altul.

Alăturăm numele lui Dinu Lipatti de acela al lui George Enescu, căci o fericită coincidență a făcut ca pe pământul acestei țări să se nască, la o depărtare de 36 de ani, doi mari artiști, din medii diferite, având însușiri identice: modestie, putere de muncă, avânt creator, imensă dragoste pentru arta pe care o slujeau cu sfințenie..."[3]

Robert Schumann, Serghei Prokofiev, Joseph Haydn, Johann Strauss-fiul, Claude Debussy, Gaetano Donizetti, Constantin Silvestri, Edvard Grieg ne oferă date complete și edificatoare despre viața, creația compozitorilor. Autorii: Valentina Sandu-Dediu, Florinela Popa, Adriana Liliana Rogovschi, Andrea Bettina Rost, Florența-Nicoleta Marinescu, Anamaria Călin, Grigore Constantinescu, Lavinia Coman – dr. hab., dr., dcd., lect. univ., specialiști în domeniul muzicologiei, interpreți, experți și evaluatori de programe de studii domeniul muzică, autoritate profesională recunoscută la nuvel național și internațional.

Dan Dediu vine cu *Cei 9 „i" sau cum compunem: Posibil ghid de compoziţie*

după metoda ficţionalistă : „S-ar putea spune că, aflaţi în fluxul muzicii, începem să locuim într-o zare care ne e deopotrivă străină şi familiară. Este ca şi cum am fi conectaţi la o lumină orbitoare, la un principiu ideal care emană căldură şi ne inspiră în a fi „uşori" şi liberi. Senzaţia este una de nedescris. Vezi muzica de undeva de sus, aproape căpătând o consistenţă materială, îi observi forma de ansamblu şi detaliile într-o singură privire, totul se transfigurează şi notele îşi capătă spiritul, unindu-se parcă într-o învolburare. Acesta este un loc în care nu oricine ajunge şi în care nu poţi rămâne, dacă ai ajuns, decât un timp limitat. După ce viziunea a trecut, hârtia cu portative devine iarăşi ceea ce a fost, o sumă de semne mai mult sau mai puţin dibaci montate într-un text".[4]

Colecţia **„Mari Compozitori"** cuprinde 40 de volume carte şi CD audio de la Bucureşti: Ed. Litera, 2011, cu traduceri în limba engleză. În colecţie se regăsesc capodoperele celor mai faimoşi compozitori ai lumii inclusiv şi marele Enescu cu cele mai reprezentative opere din muzica clasică şi care este ca o completare a „Colecţiei Viva".

O altă colecţie unicală „**La gran musica. Classical collection**" ne pune la dispoziţie înregistrarea CD-urilor de Orchestra Bach din München, editura Poly Gram, realizate de Karl Richter. Cărţile sunt împărţite în trei părţi: O scurtă trecere în revistă cu informaţii despre compozitor şi epoca lui, munca la cele mai cunoscute compoziţii şi o cronologie muzicală, care ne permite o privire de ansamblu a istoriei muzicale şi de compoziţie, ne ghidează prin diferitele etape ale piesei şi ne oferă informaţii detaliate cu privire la expirare.

Evoluția muzicii prin volumele de mai jos, vreau să fie o călăuză pentru cei care sunt interesați de istoria muzicii de la origini până în zilele noastre. Cărțile sunt editate la editurile Fundației Culturale Române și Vasiliana_98 între anii 1995-2012, autorii Ioana Ștefănescu, George Pascu și Melania Boțocan. „Rod al unei munci de decenii, lucrările reprezintă un modest omagiu adus celor care ne-au dăruit splendori muzicale prin darul lor creator sau interpretativ"[5].

Documente apărute între anii 2004-2015 la editurile Muzicală, Fundației *România de mâine* și Artes a autorilor Vasile Vasile, Eugenia-Maria Pașca și Gabriela Munteanu vin cu sugestiile din Rămânia pentru metodica educației muzicale. Metodica: evoluția de-a lungul veacurilor, concepte europene moderne de realizare, coordonate, legături interdisciplinare, principii didactice, evaluarea activităților de educație muzicală. Sisteme de educație muzicală: clasificarea, resurse noi în educație, noi căi de accesibilitate a scris-cititului muzical, utilizarea calculatorului în educația muzicală. Național și universal în arta și educația europeană.

Titlurile documentelor prezintă: Dimensiuni teoretice în artele actuale; Formă, stil, personalitate. Studii de muzicologie; Dimensiuni ale creației și interpretării; Aspecte ale originalității și creației în interpretarea muzicală; Conservatorul de muzică „George Enescu" Iași. Autorii: Nicolae Gâscă, Luminița Rotaru-Constantinescu, Laura Vasiliu la editurile Artes și PIM între anii 2007-2011 sunt prezente în viața muzicală de la Bălți, pentru a răspunde cerințelor crescânde ale învățământului universitar.

Mariana Popescu în cartea *Muzicieni basarabeni afirmaţi în România*, „prin modestele sale pagini, încearcă să completeze tabloul fiilor de seamă ai Basarabiei, aducând un omagiu tuturor acelor muzicieni care și-au dedicat și își dedică cu pasiune întreaga viață întru slujirea muzicii". Apărute la București: Ed. Muzicală, 2014-2015 ne vorbesc că: „în lumea muzicală românească, s-au impus un număr impresionant de compozitori, dirijori, interpreți, muzicologi care s-au născut în Basarabia. Datorită vitregiilor istoriei, mulți dintre ei au fost nevoiți să-și părăsească plaiul natal, stabilindu-se în România. Cu o tenacitate de nedescris urmau să facă studii, remarcându-se în viața muzicală românească și internațională".[6]

Volumul doi este un omagiu adus Corului de Copii Radio condus de maestrul Ion Vanica, cel care prin magia vocilor de copii, avea să deschidă un nou capitol în arta corală românească.

Tabelul conturează o imagine clară a editurilor din România care privesc educația muzicală în prezent. (Fig. 2)

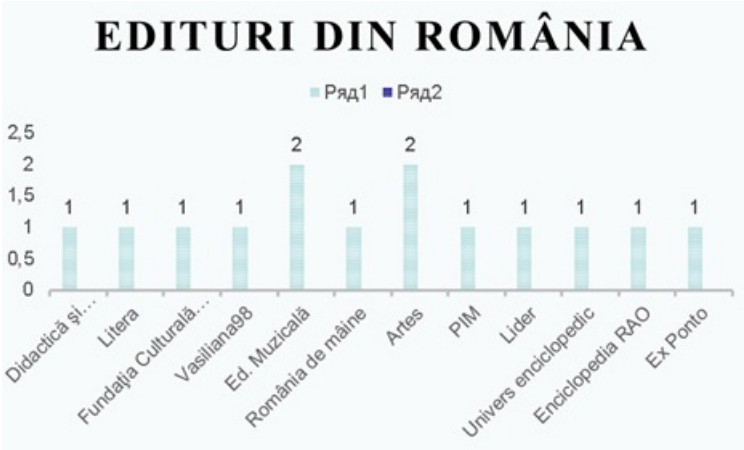

Fig. 2

Arta educației muzicale din Republica Moldova este de remarcat. „Orice abordare a fenomenului muzical, dar poate în primul rând cea pedagogică! – trebuie înțeleasă că el este în esență și în special un fenomen psihologic" - spune autorul Ion Gagim în *Ştiinţa şi arta educaţiei muzicale,* ediția anului 2007, apărută la editura ARC, Chișinău.[7]

Contribuțiile autorilor Morari Marina și Mariana Vacarciuc cu *Teoria muzicii (elemente de limbaj muzical)*. Bălți, 2007 și *Teoria și metodologia educației muzicale*. Ch., 2010 pentru desfășurarea activităților de educație muzicală le prefigurează pe cele cu privire la activitățile specifice acestui obiect de studiu.

Destinate studenților pornesc de la formarea muzicantului-pedagog din perspectivele cunoașterii specificului elementelor de bază a limbajului muzical pe cale teoretică și practică, pe exemple muzicale selectate. Donație recentă din partea profesorilor de la Catedra Arte şi Educația Artistică, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie şi Arte USARB din 3 titluri de cărți în 40 de exemplare: *Educaţia artistică în preşcolaritate:* Ghid teoretico-metodologic / Marina Morari, Marina Cosumov, Viorica Crişciuc, Ion Gagim; *Educaţia muzicală permanentă*: Concept și strategii de realizare / Marina Cosumov, Ion Gagim; *Teoria și metodologia predării cunoștinţelor muzicale*: Studiu monografic / Viorica Crişciuc, Ion Gagim. Toate editate la Chişinău: Pontos, 2016. Publicațiile au fost elaborate în cadrul proiectului de cercetare – *Modelul de integralizare teoretico-metodologică a domeniilor educaţiei artistice din perspectiva formării inteligenţei spirituale a personalităţii*, director, Marina Morari, doctor în ştiinţe, conferenţiar universitar.

Repertoriul general al creaţiei muzicale din Republica Moldova de Irina Ciobanu-Suhomlin, ed. bilingvă, apărută la Chișinău: Ed. Cartea Moldovei, 2006. Autoarea a intuit necesitatea cunoașterii unui catalog al creației muzicale, este actual și util informațional-analitic.

Lucrarea *Arta muzicală din Republica Moldova: Istorie și modernitate,* editată la Chișinău: Grafema Libris, 2009 „încununează o inițiativă științifică colectivă: Academia de Științe a Republicii Moldova, Institul Patrimoniul Cultural, Centrul Studiul Artelor, îndreptată spre elucidarea, adâncirea sau rediscutarea unor subiecte vizând fenomenul muzical autohton. Autorii și-au solidarizat eforturile spre a pune în valoare moștenirea sonoră ce ne revine: muzică tradițională, sacră, cultură muzicală academică".[8]

Roua Veșniciei de Grigore Vieru și Ștefan Andronic, editată Chișinău: Pontos, 2010: ne aduc marii compozitori ai muzicii universale în transcripție pentru cor de copii. Cărțile ne dau informații deosebite privind arta muzicală și repertoriul creației muzicale. Documentele respective a autorilor Gleb Ciaicovschi-Mereșanu, Vladimir Axionov și Tatiana Berezovicova apărute la editurile Grafema Libris, Cartea Moldovei și Pontos din Chișinău între anii 2005-2015 ţin să ne aducă: *Învăţământul muzical din Moldova: de la origini până la începutul sec. XX, Tendinţele stilistice în creaţia componistică din Republica Moldova (muzică instrumentală)* și *Suita instrumentală în creaţia componistică din Republica Moldova (sec. XX)*. Cărțile apar cu susținerea Academiei de Științe și Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

„Editura „Ştiinţa" a fost înființată în anul 1959 sub auspiciile Academiei de Ştiinţe a Moldovei. Publică literatură din diverse domenii. A valorificat peste 80 de serii şi colecţii şi printre ele „Academica". Concepută ca o carte de vizită a comunităţii ştiinţifice din Republica Moldova, colecţia „Academica" reprezintă sub formă de carte rezultatele de importanţă majoră a activităţii din sfera ştiinţei şi inovării la nivel naţional, cercetările fundamentale de actualitate şi investigaţiile aplicative de performanţă. Colecţia pune în valoare, de asemenea, moştenirea ştiinţifică, culturală şi spirituală naţională"[9]. Cărţile *Maria Bieşu: vocaţie şi destin artistic* şi *Eugen Doga: compozitor, academician*, reunite sub acest generic se adresează cercetătorilor ştiinţifici şi specialiştilor din domeniu, profesorilor universitari, studenţilor, elevilor etc.

Autorii Elena Mironenco, Olga Vlaicu și Ina Hatipova, Aliona Vardanean ne aduc creația muzicală din Republica Moldova dintre sec. XX-XXI, compozițiile pentru pian și vioară, apărute la Chișinău: Primex Com, Grafema Libris între anii 2010-2015, binevenite pentru studenții cu studii în limba rusă. Ce este o cercetare, diferite aspecte, creativitatea simfonică, a concertului instrumental, teatrul muzical. Informație unicală pentru creația de vioară și pian a compozitorilor basarabeni.

Lucrările autorilor Constantin Arvinte, Dumitru Blajinu şi Oleg Volontir, Irina Ciobanu-Suhomlin apărute la Iaşi, Constanţa, Chişinău între anii 2002-2014 la editurile Ex Ponto, PIM, Grafema Libris, Lumina şi Cartea Moldovei „transmit din generaţie în generaţie, şlefuit cu multă măiestrie în decursul veacurilor de nenumăraţi creatori populari, folclorul muzical care constituie una din cele mai de preţ avuţii ale poporului nostru. Ele reprezintă o primă materializare a unui ghând: de a pune la dispoziţia promotorilor de cultură muzicală tradiţională o informaţie generală despre cea mai înaltă expresie spirituală a gândirii muzicale – cântecul folcloric".[10]

Elevii Moldovei acum au o posibilitate din nou să continuie calea cunoaşterii enigmaticului limbag al artei sunetelor muzicale din manualele autorilor din Bălţi: Marina Morari şi Ion Gagim. (Fig. 3)

Fig. 3

Acţiunile de stimulare a creativităţii urmăresc să determine productivitatea tiparului din Moldova. Este adevărat că colaborarea cu editurile de la noi din ţară să fie cea mai fructuoasă.

Autorii E. Abdulin, E. Nicolaeva, L. Şkolear, L. Bezborodova şi Iu. Aliev ţin astăzi pupitrul educaţiei muzicale în Rusia. Ediţiile anilor 2001-2010, apărute la editura Academa (Moscova) aduc educaţia muzicală contemporană şi scimbările ei. Istoria educaţiei muzicale, teoria, metodica, noi tehnologii ale educaţiei muzicale la moment şi viitor. Autorii L. Rapaţkaea, E. Gorbaceva, V.

Samarin, M. Bonfelid, N. Simakova, V. Holopova, care și-au publicat lucrările la editurile din or. S.-Peterburg: Lani, or. Moscova: Compozitor, Vlados, Academa, Vece între anii 2001-2002 au intrat în posesia Oficiului Documente muzicale prin Megaproiectul „Biblioteca Pușkin" a Institutului „Societate deschisă". Este posibilitatea profesorilor și studenților de a fi la curent cu toate domeniile de studiu muzical din Rusia. (Fig. 4)

Fig. 4

Donațiile revenite de la editurile din Rusia ne țin legătura și putem comunica în procesul didactic.

Sursele de referință cuprind domeniu de activitate – muzica: personalități, forme, genuri, instrumente, termeni de expresie.

Un fond apreciabil de carte veche sau rară sporește zestrea patrimonială a Oficiului Documente muzicale și sprijină cercetarea științifică în domeniu. Colecția de documente audio-vizuale deține la 01.01.2017 - 1 089 discuri de vinil, 282 audio casete, 236 CD-uri, 5 DVD.

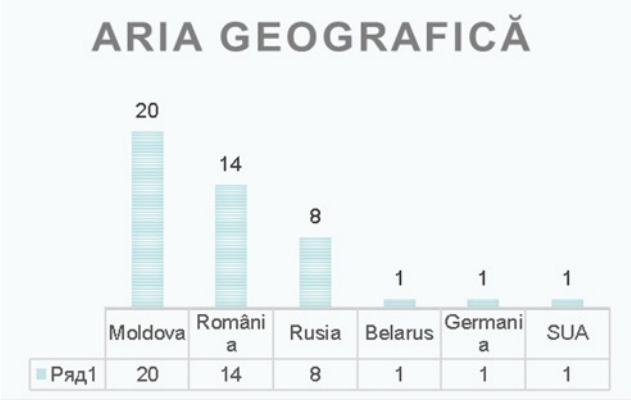

Fig. 5

Baza de date Înregistrări Muzicale în format MP3 a fost lansată în Biblioteca Științifică în anul 2005 de către Serviciul Informatizare și Oficiul Documente Muzicale. Este o bază de date autonomă care conține circa 277 CD, incluzând 2 795 titluri, și 135 discuri de vinil cu 3 361 titluri de lucrări.

Publicaţile periodice sunt instrumente auxiliare, care facilitează transmiterea informaţiei noi din domeniu: 3 031 exemplare în 37 titluri, repartizate pe limbi: rusă, română, engleză, spaniolă, poloneză, belorusă.

Oficiul Documente muzicale are ca principală misiune satisfacerea intereselor de studiu, pentru că avem cu ce, lectură, informare, documentare, educare, interpretare şi recreere prin audiţii, prin promovarea cunoaşterii, având la bază optimizarea accesului la informaţii relevante, prin îmbogăţirea colecţiilor de carte şi publicaţii periodice, note şi CD, DVD şi asigurarea de servicii de informare adecvate fiecărei categorii de utilizatori. Revenind la necesităţi - după cercetările efectuate la moment, trebuie de accelerat achiziţiile pentru coreografie şi instrumentele de suflat.

Colaborarea fructuoasă cu 20 edituri din Moldova, 14 edituri din România, 8 edituri din Rusia şi câte o editură din Minsc, Belarus; Munchen, Germania; Massachusetts, SUA, iată geografia tiparului modern.

Bibliografie:

1. CONSTANTINESCU, Grigore, BOGA, Irina. *O călătorie prin istoria muzicii*. Bucureşti : Ed. Didactică şi Pedagogică, 2008, p.7. ISBN 978-973-30-2387-6.
2. CONSTANTINESCU, Grigore. *George Enescu.* Bucureşti : Ed. Didactică şi Pedagogică, 2009, p. 210. ISBN 978-973-30-2544-3.
3. GRIGORESCU, Olga. *Dinu Lipatti*. Bucureşti: Ed. Didactică şi Pedagogică, 2011, p. 130. ISBN 978-973-30-2908-3.
4. DEDIU, Dan. *Cei 9 „i" sau cum compunem: Posibil ghid de compoziţie după metoda ficţionalistă*. Bucureşti : Ed. Didactică şi Pedagogică, 2012, p. 114. ISBN 978-973-30-3269-4.
5. ŞTEFĂNESCU, Ioana. *O istorie a muzicii universale*. Bucureşti : Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1995, vol. I, p. 8. ISBN 973-9155-54-5.
6. POPESCU, Mariana. *Muzicieni basarabeni afirmaţi în România*. Bucureşti : Ed. Muzicală, 2014, pp. 5-7. ISBN 978-973-42-0843-2.
7. GAGIM, Ion. *Ştiinţa şi arta educaţiei muzicale.* Chişinău: Editura ARC, 2007, p. 5. ISBN 978-9975-61-423-8.
8. *Arta muzicală din Republica Moldova* : Istorie şi modernitate. Chişinău: Grafema Libris, 2009, p. 11. ISBN 978-9975-52-046-1
9. *Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Ştiinţa"* [on-line] [citat 21 febr. 2017]. Disponibil: http://mc.gov.md/ro/content/edituri-0
10. VOLONTIR, Oleg. *Folclor muzical din Moldova* : îndrumar. Chişinău: Ed. Lumina, 2014, pp. 3-5. ISBN 979-0-3480-0217-0.

CZU 025.171:027.7(487)

DOCUMENTE ÎN LIMBA FRANCEZĂ DIN COLECȚIA DE CARTE RARĂ A BIBLIOTECII ȘTINȚIFICE USARB

DOCUMENTS IN FRENCH LANGUAGE FROM SL USARB RARE BOOK COLLECTION

Lilia MELNIC

Abstract: *The article was written to promote the valuable documents from SL USARB Rare Book Collection. In the work were described historical French works of the universal treasure published during the 19th and 20th centuries.*
Keywords: *rare book, cover, engraving, vignette, history, historiography, chronicle*

Patrimoniul cărților rare din colecția Bibliotecii Ştiinţifice USARB de la începutul anului 2017 este alcătuit din 5 683 documente inedite în mai multe limbi ale lumii. 1 200 din ele sunt documente în limba franceză din diverse domenii. Colecția include şi opere istorice din tezaurul universal apărute de-a lungul secolelor XIX şi XX în importante centre tipografice din Europa. Ele sunt de o mare valoare ştiinţifică şi documentară, indispensabile pentru cunoaşterea istoriei.

Alexandre Dumas susținea că antichitatea este aristocrația istoriei. În toate domeniile cunoașterii și dezvoltării spirituale, inclusiv și în domeniul istoriei, Grecia antică a jucat un rol decisiv, oferind gândirii științifice condiții favorabile prin superioritatea structurii social-politice, dezvoltării culturii, literaturii și filozofiei. Dintre scriitorii antichității de un mare renume s-a bucurat Plutarh (cca 46 – cca 125) din Cheroneea, Beotia. O importantă operă scrisă de către renumitul istoric grec cu scopul de a ameliora relațiile tensionate dintre greci și romani este *Vieţi paralele ale oamenilor iluştri*. Lucrarea cuprinde 50 de biografii ale unor personalități elene și romane, prezentate în contextul evenimentelor istorice. De-a lungul veacurilor ea a fost una dintre scrierile antice cele mai citite.

Colecția de patrimoniu include două ediții ale renumitei opere traduse în limba franceză de către E. Talbot. **Plutarque, Oeuvres complètes. T. 3 : Les vies des hommes illustres**, Paris : Libr. Hachette et Cie, 1912 cuprinde biografiile alternative ale următoarelor personalități: Crasus şi Cucullus; Nicias şi Crossus; Agesilas şi Pompée; Cezar şi Alexandru cel Mare; Phocion şi Caton le Jeune. Prin această operă Plutarh și-a propus să prezinte contemporanilor exemple demne de urmat, descriind personajele în diverse situații de manifestare: dârzenie, timiditate, virtute, moliciune sufletească. Darul descrierii picturale al marelui scriitor fac ca textele să fie citite cu mare interes, iar tablourile vii au toată forța de o realitate prezentă pentru cititori.

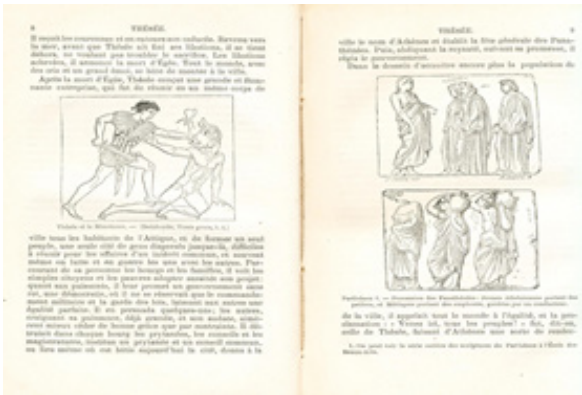

Pentru ca textul operei să fie accesibil şi celor tineri, în anul 1872, la Paris au fost publicate două volume în care biografiile oamenilor iluştri greci şi romani au fost incluse separat. Volumul din colecţia Bibliotecii, **Plutarque, Vies des Grecs Illustres** publicat la Paris: Libr. Hachette et Cie, 1872, prescurtat şi adnotat de Alphonse Feillet, include doar biografiile celebrităţilor din Grecia: Solon, Aristide, Cimon, Périclès, Aratus etc. Ineditele texte, ilustrate de P. Sellier cu 53 viniete, redau scene din antichitate. Cartea cuprinde o prefaţă şi un mic rezumat al metrologiei greceşti din sistemul de măsuri, greutăţi şi monede. Pe foaia de titlu sunt aplicate ştampilele: „Библиотека Румянцевского Музея" şi „Лицей Цесаревича Николая".

În Evul Mediu analele şi cronicile au fost cele mai des folosite forme de descriere ale evenimentelor istorice. Un exemplu de cronică medievală în limba franceză în colecţia bibliofilă a Bibliotecii este cartea lui **Robert de Clari, La Conquête de Constantinople** (Cucerirea Constantinopolului), Paris : Libr. Ancienne Honore Champion, Editeur, 1956. Volumul face parte din seria de publicaţii cu titlul **Les Classiques fran- cais du moyen age** dirijată de Mario Roques**.** Autorul, cavaler din regiunea Picardia, Franţa a participat la Cruciada a IV-a (1202-1204) şi a redactat o cronică a evenimentelor în limba franceză medievală. Graţie lucrării cunoaştem detalii cu privire la viaţa armatei, negocierile sau operaţiunile militare din acel timp. Singurul manuscris al operei este păstrat la Biblioteca Regală din Copenhaga, Danemarca. Prezenta lucrare a fost tradusă în limba franceza modernă de Pierre Charlot, ediţia critică a textului, fiind elaborată de Philippe Lauer. Din întrodu- cerea cărţii cititorul va afla date suplimentare despre manuscris, autor, ediţiile publicate, limbă şi grafie. Textul operei este însoţit de bibliografe, note critice, note istorice, indice de nume şi un glosar. Ex-librisul pe versoul copertei, ce defineşte numele „Edinburgh University Library" ca fost posesor, adaugă o valoare bibliofilă şi documentar-istorică exemplarului din colecţia Bibliotecii Ştiinţifice USARB. Pe foaia de titlu este aplicată marca editorului Honore Champion cu deviza în limba latină *Nonquam Retrorsum* şi ştampila „EX Univ. Edinburgen".

Dacă în antichitate Grecia a jucat un rol important în dezvoltarea domeniului istoriei, atunci la sfârşitul secolului XVIII începutul secolulului XIX Franța, fiind epicentrul unor ample evenimente precum revoluția franceză din 1789, domnia lui Napoleon şi operațiunile sale militare, ocupă locul de frunte în descrierea istorică. Pleiada de istorici ai vremii este cu adevărat impresionantă. Francois Guizot, Augustin Thierry, Adolphe Thiers, François-Auguste Mignet, Alexis de Tonqueville, Fustel de Coulanges şi Jules Michelet au cercetat şi au descris cu lux de amănunte istoria europenă, au investigat epoci trecute din istoria Franței şi a Angliei cu specificul, tradițiile şi cultura lor proprie. Operele scriitorilor romantici reprezintă o istorie literară, scrisă în stil oratoric. Ele sunt uşor de citit, fiind populare şi astăzi.

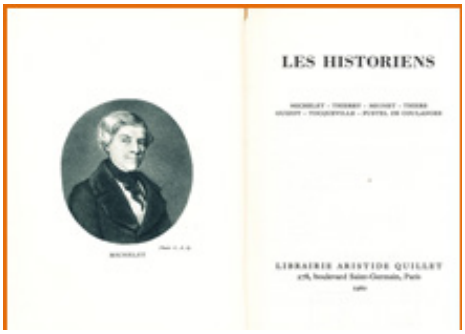

O mare valoare reprezintă culegerea **Les Historiens,** tipărtă la Paris: Libr. Aristide Quillet, 1960 din seria **Encyclopédie des Classiques Quillet** dirijată, de Paul Penciolelli. Cartea cuprinde operele istoriografilor francezi din perioada romantismului. Un mare spațiu în acest volum a fost rezervat reproducerii unor extrase din operele marelui poet romantic al istoriei, Jules Michelet (1798-1874). În lucrarea *Histoire de France,* considerată drept marea epopee a Franței, renumitul istoric descrie un tablou panoramic al vieții poporului cu toate componentele existenței sale: pamântul, evenimentele, oamenii, societatea. Prin amploarea operei şi măreția stilului savantul şi-a exprimat dragostea nemărginită față de propria țară. Istoricul a apreciat mult mişcarea națională a poparelor europene, inclusiv a poporului român, fapt care a făcut ca opera sa să se bucure de un mare succes. Cartea este ilustrată cu portretele autorilor în alb-negru. Coperta din carton este acoperită cu hârtie marmorată oranj. Pe cotorul din piele de culoare maro apar în litere aurite numele autorilor și titlul însoțite de ornamente.

O altă frescă istorică din patrimoniul Bibliotecii este lucrarea istoricului romantic francez Augustin Thierry (1795-1856), **Essai sur l'histoire de la formation et des progres du tiers etat** (*Eseu asupra istoriei formării și progreselor Stării a treia)*, publicată la Paris : Ed. Furne et Cel, libraires, 1853 în care autorul a descris cu un limbaj plastic şi sugestiv tabloul de ansamblu al civilizației franceze începând cu epoca medievală şi terminând cu secolul al XVIII-lea. Volumul debutează cu prefața autorului. Lucrarea, ce formează partea principală a volumului, reprezintă o sinteză a tuturor operelor scrise despre Franța de către istoric anterior. În cele zece capitole Thierry a demonstrat rolul pozitiv și hotarâtor în istorie al stării a treia din epoca revoluției (starea a treia cuprindea populația franceză alcătuită din burghezie, țărani şi muncitori urbani). Fragmentele inedite ce însoțesc lucrarea de bază

conțin o relatare amănunțită despre originea vechilor constituiri municipale ale orașelor franceze, în special al orașului Amiens. Cartea include portretul lui Augustin Thierry realizat de sculptorul Lecouturier. Pe foaia de titlu este aplicată ștampila „Ленинградская Воен. Библиотека Р.К.К.А."

Scriitoarea franceză **Eugénie Foa** (1796-1852) este autor a numeroase texte pentru tineri, biografii ce invocă virtute, curaj, caritate, toleranță și alte talente. *Bibliothèque historique de la jeunesse* este titlul celor cinci culegeri de narațiuni istorice publicate în secolul al XIX-lea. Două din ele completează patrimoniul cărților rare al Bibliotecii. Primul volum al colecției, **Bibliothèque historique de la jeunesse,** editat la **Paris : Desforges, Libr, 1845,** cuprinde zece nuvele istorice despre cele mai captivante momente din copilăria și adolescența unor personalități proeminente din istoria mondială: Napoleon Bonapart, Louis XVI, Ecaterina, Anne de Bretagne, Germaine de Stael, Gaspard Netscher. Șase litografii originale pe fundal alb-negru acoperite cu o foaie de protecție ilustrează textele inedite. Al doilea volum a fost publicat cu un an mai târziu și cuprinde opt povestiri despre: Benjamin Franklin, Joseph-Marie Jacquard, Jacques Callot, Hortense et Eugène de Beauharnais etc. Cartea mai include nouă poezii de Madame Pauline Herment, născută Desforges. Textele sunt însoțite de frontispicii cu motive florale și vegetale. Printre cele șase ilustrații încadrate în text, regăsim portretele scriitoarelor realizate de litograful Becquet.

În a doua jumătate a sec. al XIX-lea, datorită importantelor progrese pe care le face societatea și știința, pe prim plan se impun ideile care au la bază fapte obiective, științifice. În această perioadă au fost înființate societăți istorice, reviste, institute de cultivare și cercetare a trecutului. În Franța savanții care s-au distins cu deosebire au fost Gabriel Monod, Victor Duruy, Hippolyte Taine, Ernest Renan, Ernest Lavisse. Istoricul francez Victor Duruy (1811-1894) a fost cel care a pus, în 1868, bazele importantului institut de cercetare istorică **Ecoles Practique des Hautes Études** (Școala Practică de Studii Superioare), unde s-au format generații de cercetători din întreaga Europă. Duruy a inițiat și a coordonat colecția **Histoire Universell** în cadrul căreia au fost publicate diverse lucrări istorice. Din această serie, colecția inedită a Bibliotecii USARB cuprinde volumul doi al lucrării: **Victor Duruy, Histoire de France** publicat la Paris: Librarie Hachette, 1874. Structurată în cinci perioade, lucrarea reprezintă o cercetare fundamentală cu privire la Istoria Franței. Savantul descrie detaliat etapele celor mai interesante și importante momente istorice, de la Războiul Religiilor din secolul al XVI-lea, la perioada Franței constituționale și domnia lui Napoleon. În fiecare perioadă sunt relatate fapte despre activitatea unor figuri importante care au decis soarta țării și au influențat în mod direct sau indirect mersul istoriei. Prin arta și claritatea expunerii, autorul reușește să-l captiveze pe cititor, modelând personaje vii și epoci. Lucrarea se încheie cu un rezumat al evenimentelor din

perioada 1815-1871. Volumul cuprinde sute de gravuri la text şi impecabile hărţi pliante color, ale căror titluri sunt înserate în primele pagini ale cărţii. Coperta este din carton, acoperită cu pânză de culoare brună, pe cotor sunt imprimate cu litere aurite numele autorului şi titlul cărţii.

A doua lucrare este cea a istoricului francez **Jiles Zeller** (1820 – 1900), **Histoire resumee d'Italie** : Depus la chute de l'empire romain jusqu'a nos jours (476-1876), Paris : Libr. Hachette et Cie, 1876. Cartea reprezintă o sinteză a istorie Italiei ce relatează soarta celebrei Peninsule de la căderea Imperiului Roman, până la schimbările aduse în această ţară de războiul ce a schimbat total echilibrul european. Fiind la o a treia ediţie, lucrarea conţine o introducere a autorului, are cotorul şi colţurile din pânză, forzaţ din hârtie marmorată în culoare brună, oranj şi galben. Pe pagina de titlu este ştampila „Одесская Общественная Библіотека".

Istoricul francez Ernest Lavisse (1842-1922) a contribuit mult la organizarea studiului şi a învăţământului istoric din Franţa. Cărţile savantului, inclusiv numeroasele manuale au însoţit formarea mai multor generaţii de profesori şi studenţi atât în Franţa, cât şi peste hotarele ei.

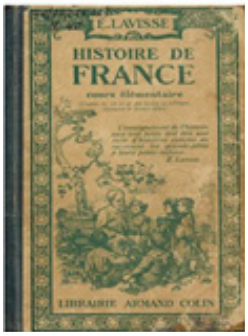

Una din lucrările sale didactice este manualul **Ernest Lavisse, Histoire de Franc**e: Cours elementaire: cl. de 10 et 9 des lycees et colleges, Paris: Libr. Armand Colin, 1926 ce a parcurs o cale lungă în timp şi spaţiu pentru a ajunge pe masa cercetătorului bălţean, fiind o donaţie din partea Universităţii Fresno, California. Volumul conţine naraţiuni şi descrieri cu imagini încadrate în text. Descrierile au fost selectate de către autor din documente autentice, oferind copiilor o primă idee despre evenimentele şi personajele principale din istoria Franţei. Manualul este alcătuit din cărţi, capitole şi paragrafe numerotate. Vinietele ce le însoţesc redau o suită de scene din viaţa copiilor din marile epoci ale istoriei. Altele reprezintă o serie de ilustrate despre manierele, costumaţia şi obiceiurile strămoşilor. Cele de la sfârşitul capitolelor reproduc succesiunea

mijloacelor de transport pe parcursul istoriei. Imaginea de pe copertă, încadrată într-un chenar cu motive florale, vine să completeze mesajul autorului: «*L'enseignement de l'histoire aux tout petits doit être une suite d'histoires comme en racontent les grands-pères à leurs petits enfants*».

Printre gânditorii însemnați ai epocii se numără și renumitul istoric francez **Hippolyte Taine** (1828 - 1893), care a întreprins încercari de pătrundere ale legilor ce guvernează evoluția istoriei. Una dintre cele mai importante opere ale sale este lucrarea **Les origines de la France contemporaine** *(Originile Franţei contemporane)*, alcătuită din trei părți: Vechiul regim, Revoluția și Regimul modern. Cunoscută și acum, lucrarea este o capodoperă literară și un studiu istoric de anvergură. Pentru a o scrie, Taine a intreprins cel mai larg studiu al documentelor de arhivă cu privire la evenimentele de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ce au creat Franța secolului al XIX-lea. În această lucrare autorul a dezvăluit cititorilor adevărul nu numai despre marea revoluție franceză, dar, de asemenea, despre originile istorice ale sistemelor politice occidentale. Volumele 10 și 11 ale operei din colecția Bibliotecii editate la Paris : Hachette, 1947 intră în componența părții a treia și cuprind un amplu studiu al reformelor lui Napoleon, al bisericii și școlii. Volumul 11 include o prefață de André Chevrillon. Pagina de titlu conține ștampila „Institut Français De Cologne, Bibliothèque".

La începutul secolului XX, datorită dezvoltării mijloacelor tehnice de comunicare și informare, lumea tinde spre universalitate pe toate planurile. Acest fenomen se reflectă și în istoriografie, care a atras în jurul ei savanți din diverse domenii: istorici, filozofi, sociologi, economiști, politologi, etnologi, lingviști. Inițiativa noii orientări aparține istoriografiei franceze, unei pleiade de istorici precum Marc Bloch, Fernad Brandel, Lucien Febvre, Pierre Renovin.

Istoricul francez **Marc Bloch**, specialist în istorie medievală, este autorul lucrării **Les Caractères originaux de l'histoire rurale francaise** (Caracterele originale ale istoriei rurale franceze), Paris: Librarie Armand Colin, 1968 în care a analizat structurile agrare din Occident (formele de arendare ale pământului, de repartizare și exploatare a acestuia), apelând la informații din domeniul istoriei, etnografiei, lingvisticii și a geografiei. Autorul descrie Franța împărțită în trei mari tipuri de peisaje rurale și civilizații agrare. Cartea include 18 planșe topografice în afara textului.

În cartea: **Robert Burnand, La vie quotidienne en France en 1830**, publicată la Paris: Librairie Hachette, 1943 din seria de publicații „La vie quotidienne" autorul descrie o perioadă complicată şi hotărâtoare din istoria țării când tensiunile acumulate în societate au condus la Revoluția din 1830. Ca urmare, rege al Franței a fost proclamat Ludovic-Filip d'Orleans. În cele douăsprezece capitole ale cărții întitulate „Le cercle de famille"; „Images de Paris et de province"; „Couturèires et tailleurs"; „L'église et les églises"; „La santé du corps"; „Gens de plume et de palette" etc. este descrisă viața cotidiană a poporului francez din acea perioadă. Volumul include un articol introductiv şi o încheiere, semnate de către autor. Gravura de pe copertă este o reproducere a unui desen întitulat „ *La Malle-Poste* " realizat de P. Fort, litografie de C. Bargue. Pe prima pagină de gardă este mențiunea „Amis sans frontierères" şi ştampila cu înscrierile „C.E.S. Avenue de Mont-à-Camp, 59 LOMME". Pe a treia pagină este aplicată mențiunea „Collège d'Enseignement Général de FILLES LOMME". Pagina a patra conține o listă a cărților din seria respectivă publicate la librăria Hachette.

Cartea **Histoire du costume en France,** Paris : Librarie Hachette, 1924 face parte din colecția **Encyclopedie par l'image,** ce cuprinde toate domeniile cunoştințelor umane. Fiecărui subiect i-a fost dedicat un volum ilustrat cu 150 de gravuri ce însoțesc textele clare, uşoare şi atractive. Volumul din colecția Bibliotecii este o excelentă prezentare a evoluției costumului francez, începând cu epoca galo-romană şi terminând cu al doilea imperiu francez. Fiecare perioadă cuprinde o analiză detaliată a vestimentației feminine şi a celei masculine. Cele treisprezece capitole conțin şi o descriere amănunțită a accesoriilor, încălțămintei, coafurii şi a machiajului ce completează imaginea costumelor de epocă. În încheiere autorii au plasat o bibliografie la tema respectivă şi o listă a volumelor din colecția „Encyclopedie par l'image" aranjate în ordine tematică. Cartea prezintă interes pentru actori, istorici, traducători şi poate fi folosită în cadrul cursului de design vestimentar.

Nicolae Iorga este unul dintre marii intelectuali europeni ai secolului XX. Tematica cercetărilor sale istorice a fost foarte variată, consacrată studierii fenomenelor istoriei universale şi a celei naționale. O treime din opera sa este scrisă sau tradusă în limba franceză. Strălucit elev şi laureat al Şcoalii Practice de Studii

Superioare de la Paris, Nicolae Iorga a acumulat vaste cunoştinţe audiind prelegerile şi studiind operele marilor savanţi ai cugetării franceze precum Jules Michelet, Hippolyte Taine, Ernest Lavisse, Gabriel Monod. La sugestia profesorus lui său Charles V. Langlois, N. Iorga a susţinut şi a publicat în anul 1896 teza, al cărei obiect de studiu erau cruciadele. Ulterior, marele savant va rămâne fidel acestei teme pe tot parcursul vieţii, devenind şi un istorician al cruciadelor despre care a îmbogăţit cunoştinţele prin multe lucrări şi texte inedite. Scrierile lui **N. Iorga** în limba franceză îmbogăţesc colecţia Bibliotecii, dintre care scoatem în evidenţă volumul **La France de Terre Sainte**: considerations synthetiques: conferences donnees en Sorbonne, publicat la Bucureşti în anul 1934 ce poartă titlul general al conferinţelor pe care renumitul savant le-a ţinut la începutul secolului trecut la Sorbona, având drept subiect cruciadele, Europa, Imperiul Bizantin, Islam, Biserica, Creştinism, sec. XII-XIII. Pe foaia de titlu este aplicată ştampila: „Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Istorie-Filozofie, Secretariat".

N. Iorga a consacrat o serie de opere de mare importanţă, dedicate istoriei şi civilizaţiei poporuli polonez. În anul 1921 renumitul savant a publicat lucrarea **Polonais et Roumains:** Relations politiques, economiques et culturales, Bucarest: Impr. „Cultura neamului românesc", în care pune accentul pe refacerea statului polonez şi subliniază tradiţia bunelor relaţii economice, culturale şi politice dintre România, în special dintre Ţara Moldovei, şi Polonia care îşi au începutul în secolul XIV. N. Iorga începe relatarea istorică a evenimentelor din perioada evului mediu timpuriu, când s-a formart statul moldovenesc şi a obţinut independenţa, şi încheie cu secolul al XIX. Cartea cuprinde un capitol dedicat legăturilor dintre boierii moldoveni şi nobilii polonezi în care autorul descrie rolul hotărâtor pe care l-au avut domnitorii Moldovei: Ştefan cel Mare, Petru Rareş, Alexandru Lăpuşneanu, Vasile Lupu, Eremia Movilă în promovarea politicii de apropiere a celor două ţări. Cartea este ilustrată cu portretele domnitorilor Moldovei şi a familiilor lor.

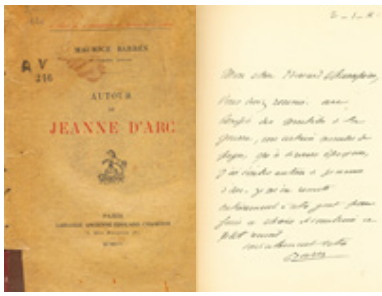

Din raritățile Bibliotecii face parte şi cartea scriitorului şi omului politic

francez **Maurice Barrès** (1862-1923), **Autour de Jeane D'Arc**, editată la Paris, Librairie Ancienne Édouard Champion, 1916. Colecția de texte conține o amplă informație cu privire la instituirea Zilei naționale a Jeane d'Arc. Cartea va surprinde prin opiniile originale ale autorului despre copilăria Fecioarei din Orleans şi țara în care a crescut. Lucrarea face parte dintr-o ediție numerotată şi tipărită în 600 de exemplare. Opera a fost imprimată pe suport de hârtie Arches, cu text tipărit în culorile neagră şi roşie. În frontispiciu regăsim o reproducere în facsimile a unei scrisori-prefață manuscrise a autorului către editorul Edouard Champion. Cartea conține şi un catalog al editorului conectat la sfârşit pe 12 pagini, inclusiv 8 pe hârtie de culoare roz.

Napoleon este unul din fenomenele excepționale ale istoriei. Nu întâmplător i-au fost consacrate sute de lucrări şi studii. Lucrarea **La Vie de Napoléon. Racontee par Napoléon** a văzut lumina zilei la Paris: Ed. Julliard în anul 1955 sub egida Clubului francez al cărții. Romanul vieții sale Napoleon nu l-a scris vreodată, el l-a vorbit timp de o jumătate de secol. Pierre-Louis Roederer, Emmanuel de Las Cases, Barry Edward O'Meara, douăzeci de secretari şi o sută de confidenți au fost nu doar moraliştii Împăratului, dar, de asemenea, înregistratorii săi. Textele au fost adunate de către scriitorul francez Claude Roy din diferite scrieri, corespondență sau povestiri dictate de către Napoleon. Ele au fost găzduite şi montate în ordine cronologică formând un monolog minunat. Coperta este din carton acoperit cu pânză albă, decor în cunună de lauri cu semnătura lui Napoleon. Lucrarea include o prefață semnată de către autor. Textele, ornamentate cu un chenar marginal, sunt însoțite de numeroase reproduceri ale gravurilor în alb negru. Lucrarea a fost realizată după macheta originală a lui Jacques Darche în caractere moderne pe hârtie mată offset cu filigranul clubului la tipografia Paul Dupont. Cartea este o ediție cu tiraj limitat, ce cuprinde 7 500 exemplare numerotate. Lucrarea din colecția Bibliotecii propusă pentru lectură are numărul 4047.

Clubul francez al cărții a editat şi colecția **Portraits de l'Histoire,** dirijată de muzicologul şi istoricul francez Jean Massin. Cartea: **Jean Massin, Robespierre,** editată la Paris în anul 1956, prezintă o biografie neobişnuită, în care autorul se referă la o figură foarte specială şi totuşi foarte bine cunoscută în istoria Franței. Maximilien Robespierre este unul din simbolurile revoluției franceze. Mult timp considerat un dictator, Robespierre acum apare într-o lumină diferită. În prefață autorul ne relevă motivele simpatiei sale față de revoluționarul francez. Ea este întemeiată pe un studiu minuțios al evenimentelor şi al comportamentului personajului prin-

cipal. Pentru scrierile şi discursurile sale, Jean Massin îl plasează pe Robespierre în prim plan al oamenilor de stat şi subliniază că este unul dentre cei mai iluştri scriitorii francezi pe care Franța i-a dăruit lumii. Jean Massin, cu toată rigoarea unui istoric, ne oferă oportunitatea de a-l recunoaşte. Motto-ul volumului sunt cuvintele lui Lazare Carnot (1753-1823, politician, inginer şi matematician francez) *„On n'est pas révolutionnaire: on le devient"*. Lucrarea a fost executată după macheta originală a lui Jacques Darche în caractere moderne pe hârtie offset sirene cu filigranul clubului. Exemplarul din Biblioteca Ştiinţifică USARB este cu numărul 8 671. Legătura cărţii fină din carton, îmbrăcat în pânză de culoare portocalie, pe care sunt stampe imprimate cu profilurile unor oameni iluştri. Contururile profilului lui Robespierre sunt aurite. Cartea câştigă şi prin prezenţa mai multor portrete alb-negru ale lui Robespierre (perioade diferite ale vieţii).

Istoria este martorul care confirmă trecerea timpului; iluminează realitatea,
vitalizează memoria, oferă călăuzire în viaţa de zi cu zi
şi ne aduce ştiri din antichitate.
Cicero

Referinţe:

1. *CARTE RARĂ ÎN LIMBA FRANCEZĂ (SECOLUL XVIII - XX).* Bibl. Şt. a Univ. de Stat „Alecu Russo" din Balţi. Alcăt. E. SCURTU, E. HARCONIŢA (red.-coord.), L. MIHALUŢA (red.), trad. în lb. fr. de Vitalie PRISĂCARU, design / coperta / S. CIOBANU. Bălţi : Bibl. Şt. USARB, 2010. 206 p. (*Vestigia semper adora*). ISBN 978-9975-931-64-9 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/publ_bcii/carte_franceza.pdf.
2. HUREZEANU, Damian. *Istoriografie generală şi românească*. Bucureşti : Ed. Fundaţiei „România de Mâine", 2005. 188 p. ISBN 973-725-641-9.
3. LICA, Vasile. *Istoriografie generală* : Note de curs. Galaţi, 1999. 121 p.
4. RÂPEANU, Valeriu. *Nicolae Iorga*. Bucureşti : Ed. Demiurg, 1994. 143 p. ISBN 973-96915-1-X.

CZU 821.111.09-3(092) Чика Б.

ПОЛКНИГИ ЗА ВЕЧЕР: «ЗАГАДКИ И ПОДСКАЗКИ» БРАЙАНА ЧИКА, ЛАУРЕАТА АМЕРИКАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ПРЕМИИ “CHILDREN’S CROWN AWARD”ПО ВЫБОРУ ЧИТАТЕЛЕЙ-ПОДРОСТКОВ

READING BOOK FOR THE EVENING:
,,RIDDLES AND TIPS" by BRAYAN CHICA, THE LAUREATE
OF THE AMERICAN LITERARY PRIZE "CHILDREN'S CROWN AWARD"
ON THE CHOICE OF READERS-TEENAGERS

Марина ШУЛЬМАН

Abstract: *Modern librarians must help everybody to become a right post-modern reader. This article is determining “The secret zoo” by Bryan Chick (Children’s Crown award”) as a cycle of novels, wich successfully combines a fairy tail particularities and intertextuality of a postmodern novel.*
Keywords: *intertextuality, post-modernism, modern librarians, Children’s Crown Award, E. Seton-Thompson, B. Chick, U. Eco, R. Barth, M. Bachtin, R. Kipling, C. S. Lewis, G. Durrell, J. R. Tolkien*

Первые книги серии «Секретный зоопарк», повествующие о приключениях Ноя, его сестры Меган и приятелях Элле и Ричи, стали необычайно популярными. На русский переведено 5 книг: «Загадки и подсказки», «Нападения и спасения», «Ловушки и фантомы», «Сюрпризы и опасности», «Тайны и тени». Мама девятилетнего сына, за один вечер проглотившего полкниги, не зря решила купить всю серию, написав об этом в социальных сетях. По свидетельству автора, идея «Секретного зоопарка» зародилась, когда самому Брайану было всего 9 лет, а реализовалась, когда у Чика появились собственные дети. Замысел креп и разрастался в воображнии будущего писателя, обрастая деталями и нюансами. В неповторимо своеобразный узор сплетались любовь Брайана Чика к богатейшей англоязчной детской литературной классике и знание реалий 21 в. с виртуальными компьютерными играми. Авторское посвящение гласит: «Моим детям, навсегда».

Читателям предлагается текст сдержанный и корректный. Без особых злодейств и ужасных кровопролитий. Зато с тонким юмором, фантастическими существами, аллюзиями (неточными цитатами), способными активизировать работу интеллекта подростка, волшебным очарованием тайны расширяющегося пространства, а также дружбой, объединяющей в одну команду взрослых и юных, людей и животных, жителей города Кларксвилла (США) и обитателй Зоополиса.

В 1967 году на основе анализа фундаментальной теории диалога М. Бахтина Юлией Кристевой был введен в научный оборот термин «интертекстуальность». Речь идет о диалогическом взаимодействии частей одного и того же текста или о взаимовлиянии разных текстов. По образному выражению Ю. Лотмана благодаря анализу произведения с учетом интертекстуальности текст «приобретает память». Мы хотим обратить внимание уважаемых читателей на некоторые ассоциации, отсылки и аллюзии, возникающие при чтении «Секретного зоопарка». По-нашему мнению, Брай-

ану Чику удалось своеобразно сочетать привычное в детской литературе сказочное начало с постмодернистскими тенденциями, свойственными литературе 20-21 вв.

В нашем городе в продаже появилась пока лишь одна книжка Брайана Чика – «Загадки и подсказки». На темно-зеленом фоне твердой обложки вверху белыми буквами написаны имя и фамилия автора, ниже оранжевой и серой красками изображены устрашающего вида морды, затем золотыми буквами двумя строчками по-русски написано название серии – «Секретный зоопарк». Между первым и вторым словами вклиниваются стилизованные крупно выписанные золотые буквы «ZOO» (так называется зоопарк по-английски). Еще ниже изображены подростки, оседлавшие животных. Белый медведь смотрит ласково и внимательно. Шагающий с ним в ногу носорог, выставив вперед рогатую морду, сумрачно глядит маленьким глазом, а над ними парит пингвин. Процессию сопровождают луговые собачки, с деревьев любопытно глядят белки. Вот это охрана! Недаром скауты смотрят вперед уверенно и целеустремленно. Внизу белыми буквами написано название книги – «Загадки и подказки». Перевернув издание, мы увидим краткое изложение фабулы, экслибрис литературной премии с короной на книжной странице, ISBN 978-5-699-74780-1, а также электронный адрес издательства «Эксмо» и его экслибрис в виде сердца. На развороте титульного листа название серии по-английски ("The secret ZOO", фрагмент рисунка с обложки, фамилия и имя Брайана Чика, название книжки, а также выходные данные (Москва, 2016). Каждую главу предваряет фигура какого-либо животного, а завершает стилизованное изображение цветка. Серию оформил С. Курбатов.

Ной, Меган, Элла и Ричи, герои книжки, являются скаутами. У истоков движения стоял знаменитый натуралист, охотник и художник Сетон-Томпсен, непревзойденный мастер анималистической прозы, писавший о животных с сочувствием и глубоким знанием их повадок. Стремление чем-нибудь занять повадившихся бегать в его поместье мальчишек было одним из импульсов, заставивших писателя разработать программу воспитания детей на природе, обучения ориентированию на местности, чтению следов животных, умению самостоятельно строить шалаш, а также овладению многими другими полезными навыками. В 1902 году появилась первая статья Сетона-Томпсена по этой теме. Его идеи легли в основу общенациональной программы скаутского движения. Военизация не входила в планы писателя. Этот аспект движения обязан своим появлением на свет генералу Баден-Пауэллу, воспользовшемуся без разрешения автора проектами Сетон-Томпсона. Генерал издал книгу «Скаутинг для мальчиков». У героев Чика есть свои флаг и наблюдательный пост - домик на дереве, как и положено у скаутов.

В книжке Б. Чика Меган, сестра Ноя, неожиданно видит обезьян, с грохотом прыгающих по крышам родного городка, что заставляет вспомнить манеры киплинговских бандерлогов, с шумом и криками скачущих в джунглях по деревьям, кидая вниз сорванные ветви и орехи. Вскоре после этого девочка исчезает. Обитатели зоопарка, передавая детям странички дневника Меган, помогают Ною и его друзьям искать пропавшую Меган. Каждое животное передает послание тем способом, который соответствует его психическим и физиологическим возможностям. Лягушки литории, заметив брошенные девочкой листы из дневника и «подхватив их длинными липкими язычками», зажимают странички в своих ртах. Синяя птич-

ка смело влетев в форточку, приносит послание Ною, брату исчезнувшей Меган. Лангур, мартышковая обезьянка, протягивает Ною записку, зажатую хвостом. Носорог по имени «Малыш Большерог» вытаскивает подростков рогом из грязи в своем вольере. Заглянув в его карие глаза, Элла с удивлением обнаруживает дружественный добрый взгляд. Одним из самых драматических моментов является встреча скаутов с белым медведем Бураном. Вначале дети пугаются. Ной, взяв себя в руки, смело подходит к хищнику и обретает верного друга, способного нести на собственной спине ребят, зажимая в зубах рюгзак Ричи. Животные в повести не умеют разговаривать, как в сказке, но понимают человеческую речь и выполняют сказочную функцию волшебных помощников.

«Всего лишь темная комната размером со стенной шкаф». Эти слова, деленные в книжке Чика курсивом, являются аллюзией и напоминают читателю о том, что в сказках Клайва Стейплза Льюиса вход в волшебную страну Нарнию помещается в обычном шкафу. С точки зрения интертекстуальности фраза выполняет апеллятивную и фатическую функции, одновременно обращая на себя внимание и устанавливая особый контакт с читателями. Повествование приобретает качество «незамкнутости», открытости. Отец мальчика Фредерика, мистер Джексон, опечаленный гибелью любимых жены и тринадцатилетнего сына, подружившегося с лангуром, после долгих поисков нашел трех братьев-волшебников, создавших, «разрыв землю и вскрыв небеса», необычное расширяющееся пространство зоопарка. Он состоит из множества вольеров, имитирующих естественную среду обитания животных. Сектора между вольерами являются путями, ведущими в гигантское магическое пространство «Секретного зоопарка». Там расположен Зоополис с девятьсот пятьюдесятью двумя жителями, где бок о бок обитают люди и животные, что заставляет вспомнить Нарнию Льюиса, в которой царствуют над животными дети, а верховным правителем является лев Аслан. Город окружен лесом. Из волшебной «комнаты огней» можно попасть в любой сектор. Однако, механизм еще не отлажен. Меган случайно попала в «темные земли», где обитают злые сасквочи. Подчеркивается, что в контексте повести «темные» означает не «лишенные света», а «лишенные доброты».

Подобно тайным ходам, расширяющим физическое пространство зоопарка, многочисленные аллюзии и ассоциации, расширяют интеллектуальные рамки повествования, заставляя подростка вспомнить уже прочитанные детские книжки, они исподволь, деликатно готовят его к восприятию написанных для взрослых глубоких произведений, таких, какими являются «Чайка по имени Ливингстон» Р. Баха или новеллы Р. Киплинга. В рассказе «Чудо Пуран Бхагата» Редьярда Киплинга речь идет именно о лангурах. В Индии они, считавшиеся священными животными, часто жили вблизи храмов. Жители деревень подкармливали обезьянок. В рассказе Киплинга лангуры вместе с оленем и другими животными помогают святому во время землятрясения спасти деревню. Органической частью прозаического текста новеллы является стихотворение «Погребальный плач лангурвов», написанное автором от лица осиротевших после смерти своего покровителя обезьянок с выражением благодарности за доброе отношение и горечи от утраты друга: «Плачьте, ибо, любя его, мы спасли, любовью стремясь помочь…».

В русском переводе «Сказки джунглей» пантера женственна, а в тексте Киплинга речь идет о самце, сбежавшем из зверинца подобно сво-

бодолюбивому воину, рвущемуся к свободе из вражеского плена. В книге Чика к Ною является посланец из зоопарка - гепард, одетый в оранжевую с черными пятнами шкуру. Как тут не вспомнить Багиру. Гепард не только приносит в пасти мешочек с посланием, но и подталкивает его носом к ногам мальчика, словно приглашая подростка принять передачу. В мешочке ключ от ворот зоопарка. В ту же ночь Ной проникает в его тайную внутреннюю часть.

У читателя возникают ассоциации, связывающие текст Брайана Чика со знаменитой повестью-сказкой Джона Толкиена «Хоббит: туда и обратно». Название повести упоминается в тексте «Секретного зоопарка». У Толкиена есть эпизод открытия потайной двери в горе. Торин владеет ключом, но гномы и хоббит Бильбо не могут найти замочную скважину. Внезапно на скалу падает последний луч солнца, из горы выпадает камень, и скважина становится видна. Тревожная атмосфера и нетерпение Ноя, главного героя Чика, напоминают открытие волшебной двери в повести Толкиена. Ной уже слышит приближающиеся шаги охранника зоопарка. В этот напряженый момент ключ волшебно меняет очертания и дверь в зоопарк Кларксвилла открывается. Интертекстуальный характер эпизода в данном случае оказывает экспрессивное воздействие на читательское восприятие.

Очень обаятелен в притче Чика белый медведь Буран. Этот образ заставляет вспомнить и «пчелиного волка» Беовульфа из средневекового английского эпоса и знаменитого учителя Маугли медведя Балу. У Джона Р. Толкиена фигурирует человек и правитель, обладавший способностью время от времени принимать облик черного медведя. По верному замечанию Марджори Бернс, Беорн – один из самых значительных и противоречивых героев «Властелина колец». Названный в черновиках именем «Medved», он связан со славянской сказкой о Медведко-Ивашке, человеке, принимавшем образ медведя. Имя Беорн напоминает скандинавское «Bjorn», заставляя вспомнить о могучих берсерках, по преданию не знавших страха в бою. Мощью и свирепостью по отношению к врагам «человекомедведь» Толкиена, напоминает берсерка, а добротой мирного англичанина-домовладельца. Хоббита и гномов он кормит и одаривает в своем волшебном доме, а затем тайно охраняет во время опасного пути в образе могучего хищника. В усадьбе Беорна мирные угодья, пчелиные улья и умные животные. Бернс справедливо утверждает, что природа Беорна двойственна. Ноя и Бурана из «Секретного зоопарка» связывают дружба и замечательное взаимопонимание. В то же время медведь ожесточенно сражается с силами зла. Бурану, как и Беорну, одновременно присущи доброта и свирепая мощь.

Легенды о сражениях, в которых борются бок о бок люди и животные, восходят, вероятно, к тем древним схваткам, когда присутствие в войсках боевых слонов, огромных собак или конных лучников (ассирийцы, римляне, греко-сирийцы и др.) могло решить исход битвы. В средние века на Востоке, а также по всей Европе высоко ценились боевые кони, собак использовали конкистадоры в ходе завоевания Америки.

В битвах в Нарнии Клайва Льюиса животные страдают и побеждают рядом с людьми. Схватками добра и зла завершаются повесть Р. Толкиена «Хоббит: туда и обратно», а также его «Властелин кольца». Среди действующих лиц эпопеи благородные эльфы, таинственные странники, смешные гномы, люди, маленькие отважные хоббиты, а также животные. Им противостоят силы зла, рабы кольца, ужасные назгулы, черные кони, орки и волколаки. Далеко не все волшебники добры. В повести Брайана Чика на

стороне добра директор зоопарка мистер Дарби, часть охранников, многие жители зоополиса. Бок о бок с ними участвуют в поисках пропавшей девочки и ее спасении животные. Но добро всегда сопровождают тени. Во тьме прячется неясно обрисованная зловещая фигура «теневика» Де Граффа, желающего проникнуть в зоопарк, тайно движутся выбежавшие за пределы зоопарка сасквочи, «недочеловеки» с когтями и шерстью, растущей из коленных чашечек и на локтях. Они слегка напоминают злых орков из «Хоббита» и «Властелина кольца» Д. Толокиена. В истории известен голландец Лоренс Де Графф. Он воевал на стороне испанцев. Оказавшись в плену у пиратов, Де Графф сам стал пиратом, метким стрелком, жестоким и умелым флибустьером.

В книжке Брайана Чика между скаутами и животными завязывается дружба. Неумеющих плавать луговых собачек, сопровождающих подростков, дважды спасают птицы: орлы, соколы и дроны. В повести Толкиена важную роль играет мудрый говорящий дрозд, а орлы не просто участвуют в финальной битве на стороне сил добра. Их вмешательство решает исход сражения. У Б. Чика особое любовно уважительное отношение к птицам. Пингвин Кре - ради спасения Ноя и его сестры Меган превосходит свои природные возможности, долетев до пещеры в горе, он уносит обоих ребят прочь из опасного сектора. Сцена спасения Крепышом двух подростков перекликается с описанием спасения пингвина сообразительным Ричи. Сунув свой рюкзак в пасть Бурану, скаут свобождает спину для Крепыша. Пингвин охватывает крыльями плечи мальчика, доверчиво поместив лапы в его ладони. Спасенный детьми, он как бы обретает ту благодарность и душевную щедрость, которая впоследствии позволит птице превзойти саму себя, унося от опасности Ноя и его сестру. Мудрый директор зоопарка мистер Дарби объясняет чудо полета тем, что Ной, вдохновив своим мужеством и преданностью сестре пингвина, помог ему совершить нечто выдающееся – настоящий подвиг для нелетающей птицы. Вспоминается притча американского писателя Ричарда Баха «Чайка по имени Ливингстон», где овладение техникой стремительного полета является метафорой и ассоциируется с обретением зрелости мысли и духовной свободой. Подростку, прочитавшему историю пингвина по кличке Крепыш, будет легче понять глубокий философский смысл новеллы Р. Баха.

Читателю вольно дышится в повести Брайана Чика. Здесь главенствуют стихии земли и воздуха. Друзья лазят по деревьям, попадают в грязь, спускаются в подземелья, сражаются в пещерах, поднимаются в горы, плывут в бассейне, пробегают по шаткому мостику, совершают невообразимые перелеты. Все эти разные ландшафты – Земля в ее многообразии. Стихия воздуха заявляет о себе уже с первой страницы. Скаутский форт расположен на дереве, т. е. окружен воздухом. Зачастую воздух черен от обилия птичьих стай. Птицы переносят послания, сопровождают героев, защищают их, сражаясь с обезьянами-полицейскими, наконец, вступают на стороне сил добра в решающую битву. С птицами по имени «Додо» происходит волшебная история. Во-первых, они вымерли, а во-вторых не умели летать. Однако именно додо снимают с дерева подростков. Привыкший к чудесам Ной весело подзывает птиц, произнося: «Такси!». По просьбе Ричи Додо по имени Диди спасает Лужка, луговую собачку. История додо напоминает о деятельности и книгах Джеральда Даррелла, который выбрал додо (дронта) эмблемой своего зоопарка на острове Джерси, основав фонд сохранения вымирающих видов животных и птиц. Книги Даррелла блистательно

остроумны и увлекательны.

В англоязычной литературной сказке очень часто действуют дети. В то же время А. П. Лаврентьева и М. А. Аксюченко считают, что характерной чертой английской литературной сказки, достигшей своего расцвета в 19-20 вв., является «обращенность одновременно к детям и взрослым». Мы согласны с этой точкой зрения. В повествовании Б. Чика постоянно присутствует добрый, ироничный взгляд взрослых как бы отступивших на задний план, чтобы дать подросткам возможность проявить себя. Есть и взрослые герои, ненавязчиво выполняющие функцию советчиков и помощников подростков. А. П. Лаврентьева и М. А. Аксюченко указывают, что у Толкиена эту роль играет Гэндальф. В книжке Брайана Чика подобным образом ведут себя мистер Дарби и охранник зоопарка по кличке «Танк».

В энциклопедии «Постмодернизм» приводится высказывание Умберто Эко о том, что «в данном тексте эхом отзываются предшествующие тексты». Ролан Барта утверждал, что текст «обретает единство не в происхождении, а в предназначении». Читательское восприятие осознается философом как явление не менее важное, чем создание текста автором. Мы, безусловно, согласны с утверждением о том, что «всякий текст является реакцией на предшествующие тексты». Именно в 21 веке интертекстуальность осознается как характерная черта литературного процесса, способ анализа художественного произведения, а также особенность читательского восприятия. Словно вспышка в таинственной «комнате огней» в повествовании Брайана Чика вспыхивает ассоциация, превращая чтение в увлекательную игру, доставляющую эстетическое наслаждение. Она требует наличия читательского опыта, активности, особой «постмодернистской чувствительности», как написано в «Литературной энциклопедии терминов и понятий». Библиотекари 21 века наряду с родителями, педагогами и филологами, могут и должны помочь современным подросткам обрести необходимую для полноценного процесса чтения «интертекстуальную компетенцию». По книгам серии «Секретный зоопарк» можно снять отличный художественный или ироничный мультипликационный фильм, можно создать компьютерную игру. Но ничто не затмит радость непосредственного соприкосновения с повествованием Брайана Чика.

Использованная литература:

1. М. М. БАХТИН. *PRO ET CONTRA:* Личность и творчество М. М. Бахтина в оценке русской и мировой гуманитарной мысли. Том 1. Сост., вступ. ст. и коммент. К. Г. ИС УПОВА. СПБ : РХГИ, 2001. Том 1. 552 p. (Русский путь). ISBN 5-88812-114-2.
2. *ЛИТЕРАТУРНАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ТЕРМИНОВ И ПОНЯТИЙ*. Гл. ред. и сост. А. Н. НИКОЛЮКИН. Москва : НПК «Интелвак», 2001. 160 p. ISBN 5-93264-026-X.
3. ЛАВРЕНТЬЕВА, А. П., АКСЮЧЕНКО, М. А. Становление английской литературной сказки. В: *Молодой ученый*. 2015. nr 22.1, pp. 196-199.
4. *ПОСТМОДЕРНИЗМ* : Энциклопедия. Сост. и науч. ред. А. А. ГРИЦАНОВ, М. А. МОЖЕЙКО. Минск : Интерпрессервис; Книжный дом, 2001. 1040 p. (Мир энциклопедий). ISBN 985-6656-05-2 ; ISBN 985-428-430-1.
5. ПРОПП, ВЛАДИМИР ЯКОВЛЕВИЧ. *Морфология сказки.* 2-е изд. Москва : Наука, 1969. 168 p. (Исслед. по фольклору и мифологии Востока).
6. ЧИК, БРАЙАН. *Загадки и подсказки* : повесть. Пер. с англ. А. В. ДЕМИНОЙ. Москва : Эксмо, 2016. 320 P. (Секретный зоопарк).

CZU 027.7:001.89

ACCESUL DESCHIS LA CERCETARE – NOI OPORTUNITĂȚI PENTRU CERCETĂTORII UNIVERSITARI

OPEN ACCESS TO RESEARCH - NEW OPPORTUNITIES FOR UNIVERSITY SCHOLARS

Valentina TOPALO

Abstract: *This paper presents the role of the USARB Scientific Library in the Open Access Information Movement, the Promotion of the Open Access Week within the EIFL Direct Moldova Consortium, the EIFL OA Moldova Program, within the framework of the ERASMUS + Capacity Building in the Field of Higher Education (CBNE), Project: „Library Network Support Services: modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries [LNSS]". Statements on Open Access Support: Open Access Initiative from Budapest, Bethesda Declaration on Editorial Policy, Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Field of Science and Humanities are highlighted. The benefits of Open Access are stipulated, contributing to accelerating research and increasing its impact. It also describes Open Access actions to raise awareness and learn how to use OA platforms, green and gold roads, bachelor's or master's programs in the library, teaching OA as part of an important topic in Information Literacy courses, promotions seminars, marathons, explicitly and exclusively OA-dedicated database sessions, visibility and impacts journals, different methods and techniques used to evaluate the research, measuring the academic community as well as educating users on plagiarism, the correct use of references and citations.*
Keywords: *open access, information, research, academic community, university library, institutional repository, promotion, visibility*

Bibliotecarii universitari bălțeni muncesc de mai mult timp în direcția cum ar fi încurajarea cadrelor didactice, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor să publice în arhive sau baze de date deschise, reviste cu access deschis, care joacă un rol principal în stabilirea unor arhive / repozitorii deschise instituționale. Pe parcursul acestor ani bibliotecarii au învățat despre Accesul Deschis, care necesită noi cunoștințe ceea ce a înseamnat dezvoltarea unei echipe de muncă capabile nu numai să se adapteze la OA, ci să devină un sprijin sigur pentru comunitate.

Abordări privind Dezvoltarea Accesului Deschis.

Din 2002 au fost organizate ședințe de informare și discuții privind apariția unei serii de declarații: Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta (un moment seminal / important / de epocă pentru OA, definirea accesului deschis (februarie 2002); Declarația de la Bethesda privind politica editorială (iunie 2003); Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoştințe în domeniul Ştiinței şi Ştiințelor Umanitare (octombrie 2003), principiile și importanța Accesului Deschis (acces digital, online, gratuit, fără majoritatea restricțiilor privind drepturile de autor şi de acordare a licențelor, utilizarea în 2 sensuri a termenului Accesul Deschis (OA este literatura digitală, online şi gratuită, elimină barierele de preț, dar nu cele de permisiune; OA este literatura digitală, online, gratuită,

fără copyright şi restricţiile de acordare a licenţelor).

Accesul Deschis a dobândit o relevanţă tot mai mare odată cu Campaniile Naţionale de promovare a Accesului Deschis organizat în cadrul parteneriatului între Programul EIFL-OA Moldova şi Asociaţia Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), implementarea proiectului internaţional în cadrul Bibliotecii Ştiinţifice modernizându-şi serviciile traditionale şi on-line / digitale. Din 2015 Biblioteca Ştiinţifică USARB participă în Proiectul internaţional ERASMUS+ *Consolidarea capacităţilor în domeniul învăţământului superior - Capacity Building in the Field of Higher education* (CBNE), *Servicii de suport pentru reţeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova şi Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar şi reformarea bibliotecilor în vederea creării de noi condiţii şi servicii info-bibliotecare pentru membrii comunităţii universitare*. Scopul general al proiectului este modernizarea şi consolidarea bibliotecilor, îmbunătăţirea competenţelor personalului bibliotecar în instituţiile de învăţământ superior din Moldova, Armenia şi Belarus. Proiectul are obiective specifice ce ţine de îmbunătăţirea nivelului de cunoştinţe prin intermediul a 8 Module curriculare şi menţinerea unui parteneriat „Biblioteca din reţea (LNSS) Reţeaua de Est pentru viitoarea diseminare, durabilitatea şi exploatarea rezultatelor proiectului, atât la nivel naţional şi în regiunea Parteneriatului Estic pentru schimbul de cunoştinţe, experienţă, formare şi expertiză în regiune.

În perioada implementării acestor module, bibliotecarii au devenit actori ai unor roluri ce ţin de împrospătarea, revitalizarea serviciilor tradiţionale şi serviciilor online inovative pentru bibliotecile secolului 21 (modulul 5), cunoştinţe în management, marketing (modulele 2, 3), cultura informaţiei (modulul 4), accesare de biblioteci electronice, acces deschis (modulul 6), acces la bibliotecă a utilizatorilor cu nevoi speciale (modulul 7), politici de dezvoltare a colecţiilor de bibliotecă (modulul 8), biblioteci şi terminologie de bibliotecă (modulul 1).

Demararea proiectului LNSS reprezinta un pas important în dezvoltarea cercetarii stiintifice din mediul academic bălţean. Ambiţioase şi variate, obiectivele LNSS vizeaza generarea de soluţii inovative pentru informarea ştiinţifica şi gestionarea resurselor infodocumentare electronice, prin desfaşurarea de activităţi de cercetare-dezvoltare şi inovare finanţate internaţional.

Modulul 6 se concentrează asupra utilizării Bibliotecilor electronice, inclusiv a colecţiilor de biblioteci electronice, baze de date, reviste electronice, OpenSource, Acces Deschis, metode moderne de digitizare şi conservare a bibliotecii, Arhive/Repozitorii instituţionale, standarde noi în catalogare-RDA-descrierea resurselor, automatizarea bibliotecilor şi a sistemelor de bibliotecă.

În Modulul 6 sunt stipulate beneficiile pe care le aduce Accesul Deschis, contribuind la accelerarea cercetării şi creşterii impactului acestuia. Open Access este de fapt soluţia care poate rezolva cel mai eficient criza datorată imposibilităţii de a avea acces la informaţia cea mai recentă, cunoscându-se faptul că preţul abonamentelor la reviste sau preţul de licenţiere a bazelor internaţionale de date, unde se găsesc reviste, dar şi cărţi, este foarte ridicat, iar instituţiile nu-şi pot permite să achiziţioneze. Astfel, Accesul Deschis este una din problemele esenţiale în cadrul acestui proiect, cu trimetre la agenda de informaţii **IFLA, COAR,** Confederaţia Open Access Repozitorii, **ARL** *(*Association of Research Libraries – *Asociaţia* Bibliotecilor de *Cercetare,* organizaţie non-profit a 124 de biblioteci de cercetare şi de instituţii de cercetare in SUA si Canada care împărtăşesc misiuni similare de cercetare, aspiraţii şi realizări*),* **LIBER** *(*Liga *Bibliotecilor Europene de Cercetare)* *http://www.arl.org/focus-areas/scholarly-communication;Bibliotecile sprijina cercetarea digitala prin disciplinele într-o varietate de mo-*

duri;http://www.arl.org/focus-areas/scholarly-communication/scholarly-impact#.WIGwCrknEmw; https://archive.org/details/europeanlibraries

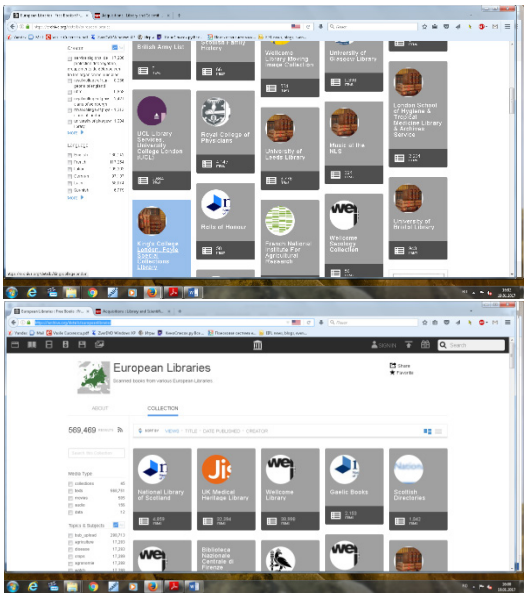

Modulul prevede promovarea Culturii Informației pentru studenți întru dezvoltarea abilităților de gândire critică, inclusiv aplicarea web 2.0 Social Media și alte tehnologii educaționale, a serviciilor mobile pentru a interacționa cu utilizatorii Bibliotecii și informarea acestora cu privirea la resursele Bibliotecii, servicii. Linkurile https://www.youtube.com/c/EBSCOSupportTutorials; https://www.youtube.com/watch?v=UTNJuyQ5wRU îndeamnă bibliotecarii să acceseze EBSCO Audiobooks, găzduit de canalul YouTube care demonstrează modalități de căutare, descărcare, utilizând noua aplicație mobilă EBSCO Audiobooks pentru diapozitivele Apple și Android. Tutorialele învață cum să fie căutăte cărți electronice, acestea fiind accesibile, făcând clik pe linkul Ebooks, căutând cărți electronice după cuvântul cheie, răsfoind după categorie. EBSCO https://www.ebscohost.com/ebooks oferă mai mult de un milion de titluri de cărți electronice de înaltă calitate și peste 70 000 de audiobook-uri de la peste 1 500 de editori universitari și prese universitare din întreaga lume. EBSCO facilitează construirea unei colecții de cărți electronice, titluri premiate care susțin bibliotecile academice, bibliotecile școlare, bibliotecile publice, instituțiile medicale, guvernamentale și corporative. Un alt link https://www.ebscohost.com/discovery/.../institutional-reposit sugerează că la această adresă Repozitoriile instituționale (IRs) pot fi încărcate direct în serviciul EBSCO Discovery, astfel încât acestea să poată fi căutate integral alături de toate resursele / conținutul EBSCOhost Discovery. EBSCO sprijină recoltarea Repozitoriilor instituționale prin Protocolul de inițiativă pentru arhive deschise pentru recoltarea metadatelor (OAI-PMH) sau prin intermediul Protocolului de transfer de fișiere (FTP). Oxford University Press (OUP) https://academic.oup.com/journals/pages/journals_a_to_z; https://academic.oup.com/journals/pages/open_access publică reviste științifice și le oferă cercetătorilor, publicului cât mai larg posibil. Un departament al Universității din Oxford, OUP se bazează pe un patrimoniu de cercetare de prestigiu și o înțelegere profundă a dorințelor și nevoilor cercetă-

torilor şi cadrelor universitare. OUP acceptă accesul deschis. Oxford University Press (OUP) are misiunea de a facilita cea mai largă difuzare posibilă a cercetării de înaltă calitate. OUP publică atât în Calea Verde, cât şi în Calea de Aur (OA) pentru a susține această misiune.

La prezentarea acestuia Prof. univ. dr. Angela Repanovici, expert european, ne aduce la cunoştință şi ne introduce în metode de colectare a datelor „Web / URL Citation", şi utilzarea Google Scholar ca bază pentru a compara modelele de citare tradițională şi bazate pe Web pe mai multe discipline. Sunt înregistrate numărul de citări la articolele eşantionate folosind mai multe metode bazate pe ISI Web of Science, Google Scholar şi motorul de căutare Google (citări Web / URL). Pentru fiecare disciplină (ştiințe sociale, informatică) se găseşte corelații semnificative între citările ISI şi citările din Google Scholar şi Google Web / URL. În Google Scholar citările ISI sunt mai numeroase decât citările ISI din cele patru discipline ale ştiinței sociale, precum şi din ştiința informatică, sugerând că Google Scholar este un instrument mai cuprinzător pentru urmărirea citărilor în domeniul ştiințelor sociale şi poate, de asemenea, în domenii în care documentele de conferință sunt extrem de apreciate şi publicate online. Rezultatele pentru citările Web / URL sugerează că numărarea maximă a unui rezultat pe site produce o măsură mai bună pentru evaluarea impactului jurnalelor sau articolelor OA, deoarece citările repetate pe web sunt foarte frecvente în cadrul site-urilor individuale. Rezultatele pot fi considerate ca dovezi suplimentare şi că există o anumită comunitate între citările tradiționale şi cele extrase de pe Web. De asemene, a se propune organizări de evenimente OA pentru sensibilizare şi de învățare cum să se folosească platfomele OA, calea verde şi calea de aur, programe de licență sau de masterat în bibliotecă, tratarea OA ca parte a unui subiect important în cursurile Cultura Informației, promovări de seminarii dedicate în mod explicit şi exclusiv OA, reviste cu vizibilitate şi factor de impact, diferitele metode şi tehnici utilizate în evaluarea cercetării, măsurarea comunității academice, precum şi educarea utilizatorilor privind evitarea plagiatului, utilizarea corectă a referințelor şi citărilor. Apoi, comunitatea academică beneficiază nu numai de accesul deschis la conținutul ştiințific, ci şi libertatea de a împărtăşi, de a arhiva, de a reutiliza şi de a remixa conținutul ştiințific, disponibil prin mecanisme normale de protecție a drepturilor de autor, legi privind drepturile de autor, căi alternative de protecție a drepturilor de autor, cum ar fi licențele Creative Commons (CC) sau Copyright.

LNSS valorifică experiențele proiectelor anterioare, beneficiind de sinergii cu alte 2 proiecte-program TEMPUS proiectul MISISQ „Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor" şi „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Republica Moldova", finanțat de Programul Norvegian de Cooperare în domeniul învățământului superior cu Eurasia, dezvoltat în parteneriat între Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea din Bergen, Norvegia, Universitatea Transilvania din Braşov, România şi 18 biblioteci universitare din Moldova.

Prin urmare, există un schimb considerabil de experiență şi colaborare cu aceste proiecte internaționale.

„Accesul deschis permite ca varianta electronică a publicației ştiințifice să poată fi citită pe Internet, tipărită, distribuită fără nici un scop comercial, fără nici o plată sau restricție. Acest concept a apărut în momentul în care cercetătorii şi-au pus copiile articolelor ştiințifice pe pagina web individuală. Universitățile şi-au dezvoltat interesul de a crea depozite digitale ştiințifice. Lumea ştiinți-

fică a început să reacționeze" (Angela Repanovici, Prof. univ. dr., Universitatea „Transilvania" din Braşov 2009).

Angajarea Bibliotecii Științifice în mișcarea globală OA întru susținerea studiului și cercetării.

Open Access pune un semn egal între comunitate şi siguranța cercetărilor. Cum?

- Prin dezvoltarea Repozitoriului instituțional ORA USARB, care înglobează în anii 2014-2016 2 088 documente, zeci de articole și celălalte tipuri de produse elaborate de profesorii-cercetători bălțeni ce vizează piața informațională;
- Implementarea Accesului Deschis la publicațiile științifice și didactice prin două modele complementare: autoarhivarea în Repozitoriul instituțional (RI) ORA (Open Recearch Archive) USARB, înregistrarea revistelor instituționale în registrul internațional DOAJ (Directory of Open Access Journals);
- Înregistrarea Politicii instituționale USARB privind Accesul Deschis în formă de mandat instituțional în Registrul ROARMAP (Registry of Open Access Repositories Mandatory Archiving Policies http://roarmap.eprints.org/999/, în anul 2015, care autorizează Accesul Deschis la rezultatele cercetărilor științifice, realizate din fonduri publice.

Grație creativității Bibliotecii Științifice, Repozitoriul instituțional ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE) USARB a fost înregistrat în:

- Registrul Arhivelor cu Acces Deschis (ROAR, Registry of Open Acces Repositories) http://roar.eprints.org/cgi/roar_search/advanced?location_country=md&software=dspace&type=&order=-record-count%2F-date -OPEN RECEARCH ARCHIVE (ORA USARB) OF ALECU RUSSO BĂLȚI STATE UNIVERSITY, Alecu Russo Balti State University, Scientific Library ARBSU, OPEN RECEARCH ARCHIVE (ORA USARB) - 6 April 2016);
- DuraSpace.org, organizație care creează tehnologii deschise pentru un conținut digital durabil.(28 octombrie 2016) http://registry.duraspace.org/registry?f%5B0%5D=field_institution_type%3Aacademic&f%5B1%-;
- ORA USARB a fost înregistrat în Repozitoriul European Zenodo (lansat în mai 2013 (https://zenodo.org)). Acesta include cercetări și conținuturi educaționale și informaționale. Este dezvoltat de către cercetători pentru a asigura accesul celor care doresc să se alăture Mișcării Globale Accesul Deschis la Informația Științifică, generând automat Identificatorul DOI (Digital Object Identifier - identificarea unică a resursei) și atribuirea licenței Creative Commons, partajare și export.
- Grupul de lucru Open Research Archive (ORA) BŞ USARB (24-30 octombrie) a participat la MARATONUL arhivării documentelor în Repozitoriul Instituțional ORA USARB, inițiat de coordonatorii OA în Republica Moldova în cadrul Proiectului „Modernizarea serviciilor bibliotecilor univer-

sitare din Moldova", finanţat de Programul Norvegian de Cooperare în domeniul învăţământului superior cu Eurasia, dezvoltat în parteneriat între Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea din Bergen, Norvegia, Universitatea Transilvania din Braşov, România şi 18 biblioteci universitare din Moldova, coordonat de Biblioteca Ştiinţifică ASEM. Scopul Maratonului a fost de a arhiva în această zi în repozitoriile instituţiilor din cadrul Proiectului cât mai multe publicaţii.

Când vorbim de Open Access, vorbim despre REM/EIFL, EBSCO, care se realizează cu success, utilizatorii primind gratuit prin Consorţiu REM acces la 11-12 baze de date permanente şi altele 44 prin trial. Se utilzarea eficient pagina web BŞU în activitatea de învăţare, cercetare, incluzând printre acestea şi extinderea serviciilor oferite utilizatorilor prin Consortiul REM. Numai în ultimii 3 ani, conform statisticii EBSCO, cifra accesărilor şi căutărilor uşor a crescut în comunitatea academică bălţeană. Numărul de căutări şi accesări sunt următoarele, în 2016 - 2 411accesări, în 2015 - 2 799, în 2014 - 2 196. În 3 ani au fost efectuate 90 548 de căutări**.**

Anul	Accesări	Căutări	Full text	PDF	HTML	Image/ video	Abstarct	Smart Link
2016	2411	41579	5365	4246	1056	63	1564	-
2015	2799	30553	5586	4567	1302	146	1574	-
2014	2196	18416	4158	2914	1166	-	1486	271
Total	7406	90548	15 109	11727	3524	209	4624	271

„Preocupările şi modelele de evaluare a resurselor electronice se bazeaza pe indicatori tipici de utilizare: numarul de accesări, numarul de descărcări. Indicatorii ne arată doar interesul cercetătorului de a consulta documentul. Prin utilizare reală se înţelege documentul transformat în referinţă în documentul publicat. Utilizând o bază de date, putem identifica numărul de documente vizualizate, deci documente ce prezintă interes, apoi documente descărcate, documente ce se încadrează în domeniul de interes al cercetătorului, dar şi documentul folosit ca sursă de documentare se transformă în final în document citat în articolele publicate ulterior. Propunem ca indicator real de utilizare indicatorul ce poate fi măsurat, şi anume documentul folosit ca referinţă". (Prof. univ., dr. Angela Repanovici, Universitatea „Transilvania" din Braşov).

Alt punct de acces relevant pentru materialele ştiinţifice OA, având în vedere că aceste materiale au un grad relativ ridicat de vizibilitate este LibUniv Catalog - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM.

O altă platformă ştiinţifică on-line este EUBookshop(www.bookshop.eu) – librărie virtuală, care oferă acces la 170 000 de publicaţii oficiale ale Uniunii Europene. Oferă acces deshis la informaţii privind publicaţiile UE (EU Bookshop), şi cercetarea şi dezvoltarea în UE (CORDIS). Serviciul Uniunii Europene de informare privind cercetarea şi dezvoltarea (CORDIS) este un portal interactiv de informare, destinat cooperării la nivel european în domeniul cercetării şi inovării. Portalul poate fi accesat la adresa http://cordis.europa.eu. CORDIS facilitează participarea la activităţi de cercetare, publică rezultatele proiectelor finanţate de UE, promovează difuzarea de cunoştinţe în scopul consolidării capacităţii de

inovare a întreprinderilor. În prezent, site-ul CORDIS este disponibil în 6 limbi. Începând cu anul 1994, s-a bucurat de un număr foarte mare de accesări şi a fost deseori citat ca referinţă pe internet. Ca bază de date a proiectelor finanţate de UE în peste 20 de ani, CORDIS publică rezultatele oficiale colectate de Comisia Europeană şi pune la dispoziţia comunităţii cercetătorilor un canal eficient de comunicare. Colecţia ONU, bazele de date ONU, Repozitoriul Băncii Mondiale (Open Knowledge Repository) https://openknowledge.worldbank.org/community-lis, propune accesul online la o colecţie de circa 25 892 de publicaţii in 11 collecţii şi 523 subcollecţii ce ţin de cărţi, reviste, seriale, articole ştiinţifice, studii în domeniul economic, conţinuturi multilingve. Cercetătorii bălţeni cecetează şi descarcă diverse conţinuturi din aceste baze de date, după cum urmează:

Baze de date	Ani de accesare	Descărcări
ONU	2001-2016	45 00
Eubookshop	2011-2016	21 000
Cordis	2011-2016	4340
Repozitoriu Băncii Mondiale	2010-2016(deschis în 2010)	1377
Total	-	**31 217**

Susţinând iniţiativele pe plan internaţional din 2009, Biblioteca participă activ în promovarea Săptămânii de Acces Deschis, instituită în primăvara anului 2008 în cadrul Consorţiului EIFL Direct Moldova, Programul EIFL OA Moldova. Acest lucru este realizat prin diverse programe de activităţi, care transmit comunităţii universitare informaţii ample despre accesul deschis la informaţia ştiinţifică, despre accesul liber online la publicaţiile ştiinţifice a companiei EBSCO publishing, SpringerLink, eIFL.net, ONU, Uniunea Europenă, Banca Mondială, Biblioteca electronică cu ful-textele tezelor de doctor din colecţia Bibliotecii de Stat din Rusia, Cambridge University Press, Taylor and Francis, Springer Link, Credo, Edward Elgar Publishing, E-Duke University Press, şi a altor baze de date calitative. Întâiul program dedicat Săptămânii de Acces Deschis a fost postat pe website-ul Bibliotecii în 2010, care are în fiecare an o temă specială: 2011: „Află. Participă. Promovează", 2012 - „Setaţi implicit Accesul Deschis", 2013 - „Accesul Deschis: Redefinirea Impactului", 2014 - „GENERAŢIA OPEN", 2015 - Deschişi pentru colaborare, 2016 - Deschişi pentru Acţiune, în 2017 va fi „Deschişi pentru a… Punctul central este site-ul special dedicat evenimentului la *http://libruniv.usb.md*, *http://www.openaccessweek.org*, care sunt puternice pentru fiecare cercetător, masterand, licenţiat, cadru didactic.

Programul acestor săptămâni a inserat: maratoane, seminare informative pentru cadre didactice în cadrul şedinţelor de catedre: *Accesul la bazele de date naţionale şi internaţionale în susţinerea cercetărilor ştiinţifice*; prezentări în cadrul cursului Bazele Culturii Informaţiei *Despre Arhive Electronice Deschise*; prezentări pentru masteranzi a *bazelor de date pentru studii şi cercetări: EBSCO, Banca Mondială, JDP*; Open DOAR, The Directory of Open Access Repositories - Repertoriul Repozitorelor în Access Deschis; DOAB (Directory of Open Access Books) - Repertoriul monografiilor în Acces Deschis, lansat în aprilie 2012, ROAR (Registry of Open Access Repositories) - Repertoriul Depozitelor în Acces Deschis, DOAJ - Directory of Open Access Journals - Repertoriul Revistelor în Acces Deschis;

Masa rotundă, lansarea *Discului Acces Deschis la Informaţie:* http://oad.kosson.ro; expoziţii de documente, teleinformaţii *Citeşte despre Acces Deschis, Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP,* expoziții on-line și tradiționale *Contribuţii Ştiinţifice ale Corpului Didactic şi Bibliotecarilor - 65 de ani de la fondare, 70 de ani de la fondare, Accesul Deschis la ştiinţă în societatea website-urilor; Promovarea web site-ului BŞ USARB, ORA USARB - repozitoriul instituţional; Cercetarea şi produsul ştiinţific universitar, Reviste ştiinţifice indexate în colecţia Bibliotecii Universitare, Publicaţii bălţene indexate de ISI Limbaj și Context, Glotodidactica, Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP, CORDIS,* Contribuțiile Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor (2010-2016); Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP); Publicații științifice în Open Access din baze de date EUBOOKSHOP, ONU / Banca Mondială; Vezi ce s-a făcut până acum în domeniul Tău de interes în EBSCO; Explorați revistele științifice indexate în diverse domenii de cercetare: din colecția Bibliotecii *etc...*

Programe ample de activități destinate comunității științifice din Universitate, au avut drept scop informarea și promovare a Accesului Deschis la informație, îndemnând la cooperare și participare activă la activitățile organizate în cadrul Săptămânii Accesului Deschis. Tipurile de evenimente realizate în cadrul Săptămânilor OA sunt diverse: conferințe - 10, masă rotundă - 2, maraton - 5, seminare informative - 30, prezentări baze de date, websitul BŞ USARB, Repozitoriu ORA USARB - 48, expoziții tematice 73, on-line - 26, postere - 2, teleinformații - 12, materiale promoționale 50.

Prezentăm câteva *evenimente* privind accesul deschis care s-au statuat ca importanță pe o anumită grilă conform anilor, genului activității, numărului de participanți:

Anul	**Tema, genericul**	**Genul activității**	**Nr. de participanți**
2009	Raport „Biblioteca Științifică în sprijinul activității didactice și de cercetare științifică, lansarea propunerii de creare a Repozitoriului științific universitar	Ședința Senatului	70 cadre didactice, cecetători masteranzi, doctoranzi, bibliotecari
2010	„Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective" consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți	Conferința Științifică Internațională, consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți	300 cadre didactice, cecetători din comunitate și de peste hotare, bibliotecari

2010	Accesul la bazele de date naţionale şi internaţionale în susţinerea cercetărilor ştiinţifice	seminare informative	410 cadre didactice, cecetători, masteranzi, studenţi, ciclul I, bibliotecari
2010	Acces Deschis la Informaţie	masă rotundă, lansarea Discului Acces Deschis la Informaţie	78 cadre didactice, cecetători, masteranzi, studenţi, ciclul I, bibliotecari
2010	Contribuţii Ştiinţifice ale Corpului Didactic şi Bibliotecarilor(2011-2016);	expoziţie tematică, online	294 cadre didactice, masteranzi, studenţi, ciclul
2011	Acces la bazele de date **REM: Gale, General OneFile, Global Issues in Context, Student Resources in Context, Integrum World Wide, BioONE, SAGE Research Methods Online, Royal Society Journals and Archive, Cambridge Journals**	sesiuni de prezentare	415 studenţi, ciclul I, masteranzi
2012	Oportunităţile Sălii de lectură virtuale: *Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei*.	sesiuni de prezentare	263 masteranzi, doctoranzi, cadre didactice
2012	Produsul ştiinţific al cadrelor didactice şi al bibliotecarilor de la Universitatea din Bălţi în Biblioteca deschisă *Open Library*, Platforme Internaţionale de publicaţii *Issuu* şi *Calameo*.	sesiuni de prezentare	114 masteranzi, doctoranzi, cadre didactice

2013	Versiunea demo a Repozitoriului Instituțional ORA (Open Research Archive) – USARB	şedinţa Senatului: demonstrare, îndemn la publicarea pe Calea verde – în RI şi Calea de Aur - revistele cu acces deschis, în Limbaj şi Context; Glotodidactica – reviste universitare bălţene, incluse în DOAJ	84 cadre didactice, cecetători masteranzi, doctoranzi,
2014	Perspectivele şi viitorul comunicării ştiinţifice: experienţa OA a revistelor limbaj şi Context, Glotodidactica	OA lecţie publică pentru cercetători, responsabili ai revistelor universitare	25 de cadre didactice, cecetători, bibliotecari
2014	USARB spre spaţiul european de cercetare CORDIS	seminare informative	165 Masteranzi, studenţi
2014	Access la baze de date la care BŞ USARB este abonată, Reviste pentru cercetare în DOAJ, OPEN DOAR - directorii OA Repozitorii	sesiuni de prezentări	301 masteranzi, studenţi, cadre didactice
2015	OA ,,Deschişi pentru colaborare" la Facultatea de Ştiinţe Reale, Economice şi ale Mediului, Facultatea Ştiinţe ale Educaţei, Psihologie, Arte, Facultatea de Litere, Facultatea de Drept şi Ştiinţe Sociale	maraton	480 studenţi, masteranzi, cadre didactice, cercetători
2016	,,Deschişi pentru Acţiune" *Vedere scientometrică a cercetătorilor universitari din Bălţi - comunicare*	seminar	50 studenţi, cadre didactice

Anii de Acces Deschis au fost interesanţi şi provocatori pentru **2 748** de cadre didactice, masteranzi, doctoranzi, studenţi de la ciclul I de studiu.

Din tabelul de mai sus menţionăm câteva momente deosebite de la promovarea activităţilor OA:

- Seminar susţinut de reprezentanţii AGEPI despre *Protejarea dreptului de autor şi a drepturilor conexe în mediul digital în Republica Moldova*. Reprezentanţii Agenţiei de Stat pentru Proprietatea In-

telectuală a Republicii Moldova (AGEPI) au pus în evidență aspectele specifice țării noastre cu privire la proprietatea dreptului de autor, referindu-se la *„Creaţia intelectuală - limitele drepturilor şi modul de valorificare”*, *„Dreptul de autor în mediul digital”*, trecând în revistă aspectele morale şi economice privind dreptul de autor şi cele conexe, personalitatea deținătorului dreptului de autor, problemele deținerii dreptului de autor.

- Participanții au aflat despre valoarea produsului ştiinţific al cadrelor didactice şi bibliotecarilor universitari bălţeni, măsurat cu ajutorul Google Scholar şi softului Publish or Perish prin prezentarea comunicării *„Vedere scientometrică a cercetătorilor universitari din Bălţi. Astfel, cercetarea a determinat punctele forte şi punctele slabe ale productivităţii, vizibilităţii, reputaţiei şi impactul cercetătorilor USARB utilizând softului Publish or Perish*, indicii de tip Hirsch, bazate pe citate, instrument care ajută cercetătorii în consolidarea eforturilor lor în creșterea productivității științifice, vizibilitatea, reputația și impactul lucrărilor lor de cercetare.

În cadrul cursului Bazele Culturii informației, modulul *Instrumente de regăsire a informaţiei pentru studii şi cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, reţele sociale, etc.)* studenții sunt informați despre beneficiile accesului deschis, accesarea *Site-ului, blogului BŞ USARB,* Repozitoriului instituțional ORA (Open Research Archive) USARB), Cataloagelor internaționale: Open Library, Calameo, Issuu, Scribd, despre Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Access, DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository ş.a. De fiecare dată, Repozitoriul ORA USARB este analizat ca un PRODUS, destinat promovării, arhivării şi conservării producţiei ştiinţifice. A fost analizat prin mixul de marketing, care este considerat un nou produs tehnologic, un instrument de cuantificare, prezervare, diseminare şi promovare a producţiei ştiinţifice a universităţii. S-au prezentat studii privind evaluarea academică, cercetare cantitativă de marketing, privind constituirea Repozitoriului instituțional desfăşurat la Biblioteca Universitară.

Pomovarea a 4 Maratoane Open Access în colaborare cu studenții şi profesorii-cercetători de la Facultățile: de Ştiinţe Reale, Economice şi ale Mediului; de Ştiinţe ale Educaţei, Psihologie, Arte; de Litere; de Drept şi Ştiinţe Sociale. Maratonul a avut un traseu ştiinţific consistent, axat pe promovarea revistelor ştiinţifice şi înregistrarea lor în ORA USARB, motivarea comunităţii ştiinţifice pentru publicarea în acces deschis; dezvoltarea Repozitoriului Instituțional ORA USARB; dezvoltarea parteneriatului cu facultatea pentru promovarea OA.

Participanții la OA Maraton şi-au exprimat acordul privind necesitatea unei colaborări active în vederea publicării revistei Facultății în Acces Deschis, lansând ultimul număr al revistei Fizică şi Tehnică.

Importantă a fost prezentarea rezultatelor profesorilor-inventatori de la Salonul Internaţional PROINVENT din Cluj-Napoca, România. Expoziția de medalii de aur şi argint a subliniat spiritul creativ şi inventiv al grupului de cercetători bălţeni.

În cadrul Maratonului n-au lipsit numerele noi al revistelor, Fizică şi Tehnică: procese, modele, experimente; *Artă şi Educaţie Artistică*; Limbaj şi Context; Glotodidactica, (ultimile 2 titluri fiind produse ştiinţifice, şi sunt un indicator important al gradului de dezvoltare a universităţii bălţene, ele fiind reprezentate în baze de date internaţionale cotate de ISI, spre exemplu EBSCO şi în alte baze de date internaţionale) aşteptate cu interes de cadrele didactice, studenţi de la universitate, postate pe website-ul Bibliotecii Ştiinţifice la adresa http://libruniv.us-

arb.md. Tinerii cercetători de la Litere au menționat vastele oportunități oferite de ORA USARB, repetând încă odată semnificația căilor de acces la informație, unul din ei purtând un maiou de culoare verde, cale de acces care i-a plăcut foarte mult, prezentând şi motivațiile acesteia. Studenții anului trei de studiu au menționat că vor fi beneficiarii necontestați ai acestui acces larg la știință, afirmând că accesul deschis este, fără îndoială, un joc în care toată lumea câștigă şi nici un student nu poate ignora faptul că ORA USARB este un puternic instrument de diseminare a informației științifice care există în Universitatea bălțeană.

Promovarea OA în cadrul Lunarului Licențiatului / Masterandului / Doctorandului şi-a adus aportul la formarea abilităților de prezentare a referințelor bibliografice şi citărilor la elaborarea lucrărilor de către studenți, cunoaşterea softurilor de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Instrumente de regăsire a informației pentru studii şi cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc. Informațiile despre activitățile de cultivare a Culturii Informației (ghiduri / tutoriale etc.) sunt expuse pe situl Bibliotecii în Pagina utilizatorului - Servicii - Cultura informației http://libruniv.usarb.md/servicii/cultura.htm pe blog şi rețele sociale. A fost elaborat ghidul practic *Prezentarea referințelor bibliografice utilizate în cercetare* din colecția *Cultura Informației* care a fost expus şi online pe sit-ul Biblotecii: http://libruniv.usarb.md.

Săptămânile de Acces Deschis la Informație au fost promovate în colaborare cu cadrele didactice, bibliotecari, oameni de știință, privind punerea la dispoziția oricărei persoane, în orice moment şi oriunde rezultatele cercetărilor științifice.

De-a lungul celor 9 ani de OA, Biblioteca Universitară a deținut un loc aparte în reprezentarea științei bălțene în spațiul mondial de informații științifice. Vectorii activităților promovate şi cele viitoare ale Bibliotecii în direcția creşterii reprezentării științei bălțene în spațiu științific național şi internațional trebuie/ar trebui să fie luate în considerare fiindcă: a) Biblioteca este un suport de informații de cercetare științifică; b) diseminează rezultatele cercetării ale cadrelor universitare în spațiul digital; c) dezvoltă intensiv informația, serviciile informaționale şi activitățile bibliometrice.

Open Access înseamnă inventivitate, curajul de a îmbrăca viața academică în hainele tehnologiei avansate, ce permite azi să depăşească granițele imaginației, inovației. Biblioteca oferă ceva unic utilizatorilor, furnizându-le informația necesară, suficientă, intelegentă.

Referințe:

1. *Biblioteca Ştiinţifică. Raport de activitate al Bibliotecii ştiinţifice,* 2014-2016. Bălți, 2015-2017.
2. REPANOVICI, Angela. *„Abordări inovatoare privind accesul deschis la informaţia ştiinţifică prin cultura informaţiei”* [online] [citat 21 sept. 2016]. Disponibil: https://www.slideshare.net/Dib_ulim/a-repanovici
3. http://www.scimagojr.com/
4. http://opencitations.wordpress.com/2013/01/03/open-letter-to-publishers
5. http://altmetrics.org/tools

CZU 027.7(478):371.3

NOI MODALITĂȚI DE PREDARE A CULTURII INFORMAȚIEI ÎN CONTEXTUL PROIECTELOR INTERNAȚIONALE

NEW MODALITIES TO TEACH THE INFORMATION LITERACY IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL PROJECTS

Ludmila RĂILEANU

Abstract: *The article reflects the importance of lifelong learning, the role of Information Literacy, such as methods and means of informational training of Balti university users.*
Key words: *Iinformation Literature, projects, training, teaching methods, USARB Scientific Library*

Unul din factorii determinanţi ai dezvoltării Societăţii Informaţionale şi a Cunoaşterii, precum şi a realizării prevederilor Codului Educaţiei a Republicii Moldova privind învăţarea pe tot parcursul vieţii este Cultura informaţiei. Anume aceasta este condiţia cea mai importantă a profesionalismului şi succesului studentului şi a oricărui specialist.

În acest context, Biblioteca Ştiinţifică USARB, instituţie inovatoare, suport pentru educaţie, cercetare şi învăţare continuă, se aliniază tendinţelor mondiale pentru acordarea serviciilor infobibliotecare modernizate, crearea spaţiului informaţional unic pentru mediul academic din Republica Moldova.

Biblioteca, ca parte componentă a Universităţii şi a procesului de studiu asigură formarea competenţelor informaţionale ale utilizatorilor prin familiarizarea / promovarea serviciilor Bibliotecii în cadrul *Programului Noul Utilizator al Bibliotecii*, Cursului *Bazele Culturii informaţiei*, *Zilelelor Bibliotecii şi a Universităţii*, *Lunarului Licenţiatului / Masterandului*, materialelor promoţionale din colecţia *Cultura informaţiei*.

Bibliotecarii, în calitatea lor de cadre didactice auxiliare (Codul Educaţiei al RM, articolul 117, punct 1, alin. d), ca membri ai comunităţii educaţionale şi specialişti în domeniul biblioteconomiei şi ştiinţele informării, „folosind cunoştinţele şi capacităţile lor creative, posibilităţile profesionale şi sprijinindu-se pe programe integrate în cursurile de instruire, trebuie să contribuie activ la procesul educaţional, ajutând studenţii în aspiraţiile lor de acumulare şi perfecţionare, de cultivare a deprinderilor şi abilităţilor, cunoştinţelor şi valorilor, necesare pentru a continua studierea pe parcursul întregii vieţi" (*Jesus Lau. Linii directoare privind cultura informaţiei şi instruirea de-a lungul întregii vieţi)*.

Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi are o bogată experienţă în domeniul educaţiei utilizatorilor săi, demonstrând-o prin diverse metode şi mijloace de instruire informaţională.

Rapoartele de activitate ale Bibliotecii Ştiinţifice USARB atestează, că prima metodă de instruire informaţională a universitarului bălţean a fost *Cursul*

de iniţiere în bibliografie ce se promova încă din anul 1968 studenţilor din anul I de studii în volum de 6 ore (4 ore teoretice şi 2 ore practice) şi *Bibliografia ramurală,* pentru studenţii din anul II –III, în volum de 4 ore (2 ore teoretice şi 2 ore practice), ambele fiind cursuri opţionale.

Evoluția acestui curs ne confirmă, că pe parcursul acestor 48 de ani, managerii instituţiei bibliotecare de comun acord cu cadrele didactice au depus eforturi considerabile şi au manifestat insistenţă în vederea promovării ideii Culturii informației.

În anul 2003 – Cursul Bazele Culturii informației este implementat în baza curriculumului recomandat prin hotărârea nr. 1/9 din 8.11.2002 Colegiul Ministerului Educației (Buletin informativ / Ministerul Educației al Republica Moldova.- nr. 3.- P. 115-120). Cultura informației este integrată în conținutul, structura şi ordinea consecutivă a curriculumului național. A fost aprobat cursul respectiv în volum de 30 de ore (16 ore - în semestrul I, 14 ore, anul II- IV) în cadrul cursului de Informatică aplicată (62 ore) (Buletinul Rectoratului, 2003, nr. 1, iunie-august, p. 4).

În anul 2007 - Cursul Bazele Culturii Informaționale este reorganizat în Modulul 1, parte componentă a disciplinei Tehnologii informaționale şi comunicaționale (TIC), Catedra Electronică şi Informatică, alcătuit din 8 module (Conceptele de bază ale Tehnologiei Informației şi Sistemului de calcul; Sisteme de operare; Procesarea textelor; Baze de date; Calcul tabelar; Prezentări; Internet şi poşta electronică - 60 ore, 5 credite). A fost elaborat şi editat manualul Bazele Culturii Informaționale şi respectiv Curriculumul cursului universitar Tehnologii informaționale şi comunicaționale.

Începând cu anul 2012 toată responsabilitatea în promovarea disciplinei Bazele Culturii Informației i-a revenit Bibliotecii Ştiinţifice, care raportează realizarea disciplinei Prorectorului pentru activitatea didactică.

Anul 2016 aduce noi reorganizări în promovarea disciplinii Bazele culturii informației, Bibblioteca Ştiinţifică USARB, fiind implicată în 3 Proiecte internaționale:

- **MISISQ - TEMPUS - Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor - (2013-2016)**
- **ERASMUS + (Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova şi Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar şi reformarea bibliotecilor, (2015 -2018);**
- **Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (Parteneriatul dintre Norvegia şi Moldova) (2016 -2019);**

În acest context, bibliotecarii universitari bălţeni sunt implicaţi într-un şir de activităţi. În data de 9 – 16 martie, 2016 are loc sesiunea de training privind WP3 Cultura informației, în cadrul **Proiectului MISISQ Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, desfăşurat în România, Cluj-Napoca, la Universitatea de Medicină şi Farmacie „Iuliu Hațieganu",** echipa de participanţi ai proiectului, fiind colaboratorii BŞ USARB.

În data de 4-5 aprilie 2016, la Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi, are loc **Trainingul ESP English for Specific Purposes - Engleză pentru scopuri specifice**, din cadrul **Proiectului ERASMUS+**

(Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova şi Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar şi reformarea bibliotecilor (2015 -2018) - având drept scop sporirea cunoştinţelor şi abilităţilor profesionale ale colaboratorilor BŞ USARB. Programul a inclus 5 Module: *Engleza pentru scopuri specifice (biblioteci, terminologie de bibliotecă şi acces la bibliotecă); Abilităţi de marketing pentru bibliotecari - teorie şi practică, crearea strategiilor de sensibilizare pentru toţi studenţii şi utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesităţi specifice; Managementul esenţial şi formarea aptitudinilor pentru bibliotecari, precum standardele internaţionale de IFLA, ISO, Biblioteca Congresului, NISO; Informaţii şi cultivarea aptitudinilor de cercetare a utilizatorilor.*

Iar în data de 1 iunie, la Biblioteca Ştiinţifică USARB are loc inaugurarea Campaniei de formarea formatorilor privind Cultura informaţiei din cadrul proiectului **WP3 Cultura informaţiei MISISQ**, la care au participat bibliotecarii, inclusiv responsabili - asistenţii universitari care promovează cursul Bazele culturii informaţiei.

MODERN INFORMATION SERVICES FOR IMPROVEMENT STUDY QUALITY

ZILELE CULTURII INFORMAȚIEI

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB

ETAPA I

CAMPANIE DE FORMARE A FORMATORILOR

Nr.d/o	Activitate	Data	Responsabil	Locație	Grup-țintă
1	Citirea și studierea materialelor informativ-didactic necesar pentru Campania de formare a formatorilor privind Cultura informației	[illegible]	Participarea la ședințele de [illegible]: Elena Hancovia, Președintele Centrului Suport – Cultura informației; Elena Nistor; Silvia Cultului; Vasculina Tănase	Central Cultura informației; Mediateca	Bibliotecari - asistenți universitari – promotori Centrul de Cultura informației; Bibliotecari din Serviciul Comunicarea cărților
2	Inaugurarea Campaniei de formare a formatorilor privind Cultura informației: I. Proiectul MISISQ, 3. MISISQ, WP3 – Cultura informației: obiective, rezultate; II. Proiectul Erasmus+ Library Network Support Services: modernizing Libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries (LNSS); Campania internaționala a	1.06.2016	Elena Hancovia	Central Cultura informației; Mediateca	Bibliotecari - asistenți universitari – promotori Centrul de Cultura informației; Bibliotecari din Serviciul Comunicarea cărților

În decurs de două săptămâni, în cadrul **Campaniei de formare a formatorilor privind Cultura Informației**, proiectul MODERN INFORMATION SERVICES FOR IMPROVEMENT STUDY QUALITY (MISISQ), modulul WP3 Cultura informației, bibliotecarii Bibliotecii Ştiinţifice au participat la acțiunile de instruire pe subiectele:

- *Realizarea unei strategii de căutare în baze de date la care este abonată USARB: câmpuri de căutare, utilizarea cuvintelor cheie, tezaurelor, filtre, operatori logici, gestiunea rezultatelor*;

- *Resurse informaţionale on-line: Regăsirea informaţiilor pe Internet – motoare de căutare, portaluri, directoare, baze de date, rețele* sociale, rețele profesionale / de cercetare;
- *Evaluarea rezultatelor şi performanţei în cercetare. Factorul de impact. Elemente de scientometrie, baze de date scientometrice (Web of Science, Journal Citation Report, Scopus). Exerciţii practice în Google Scholar, Publish or Perish;*
- *Procesul de citare şi prezentare a referinţelor: folosirea standardelor de citare şi de scriere a referinţelor bibliografice, Metode de evitare a plagiatului. Folosirea unui software de depistare a plagiatului;*
- *Softuri personale de gestiune a informatiei, exercitii practice cu EndNote;*
- *Gestionarea referinţelor cu Zotero, exerciţii practice;*
- *Managementul datelor de cercetare – standardele europene. OpenAIRE - Platformă de coordonare pentru infrastructura electronică a cunoştinţelor umane & tehnice din Europa.*

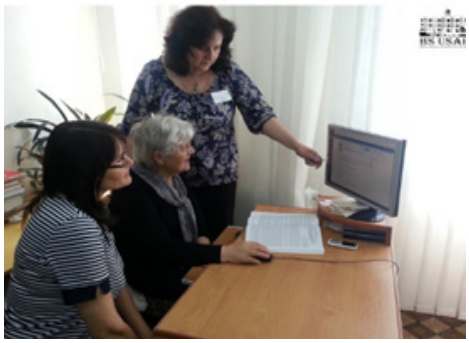

Participarea în aceste proiecte a contribuit şi contribuie în continuare la dezvoltarea bibliotecii inovatoare ca suport pentru educație, cercetare și învățare continuă, conectarea instituției la tendințele europene pentru acordarea serviciilor infobibliotecare modernizate, crearea spațiului informațional unic pentru mediul academic din RM. Cunoştințele acumulate ne-au servit drept tutoriale în modelarea suportului didactic pentru anul de învățământ 2016-2017, prin determinarea temelor şi actualizarea conținutului modulelor cursului Bazele Culturii informației în conformitate cu standardele internaționale şi punerea în aplicare a tehnologiilor moderne de gestionare a informației în baza materialelor însuşite în cadrul Trainingului WP3 Cultura informației din cadrul Proiectului, instruirea bibliotecarilor-formatori privind aplicarea modelelor de

căutare, selectare, localizare, utilizare şi evaluare a informației.

La fel, au fost redactate **Curriculumul şi Fişa unității** de curs Bazele culturii informației, 2016 – 2017, redactat **Testul de evaluare a cunoştințelor, Dovezi de lucru individual al studenților,** fiind aprobate în cadrul Consiliului Administrativ al BŞ USARB, Procesul verbal nr. 7 din 06.09. 2016. S-au completat formele pentru **Calculul volumului sarcinei** didactice şi **Repartizarea normei didactice la catedra BŞ USARB**, disciplina Bazele Culturii Informației, a fost pregatit **Portofoliul Bazele Culturii Informației** pentru toate facultățile USARB, care a inclus următoarele:

1. Curriculumul unității de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită / CD)
2. Fişa unității de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită / CD)
3. Modulele unității de curs Bazele Culturii informației (varianta CD)
4. Teste de evaluare curentă (varianta tipărită / varianta CD)
5. Test de evaluare finală (varianta tipărită / varianta CD)
6. Dovezi de lucru individual al studenților la unitatea de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită)

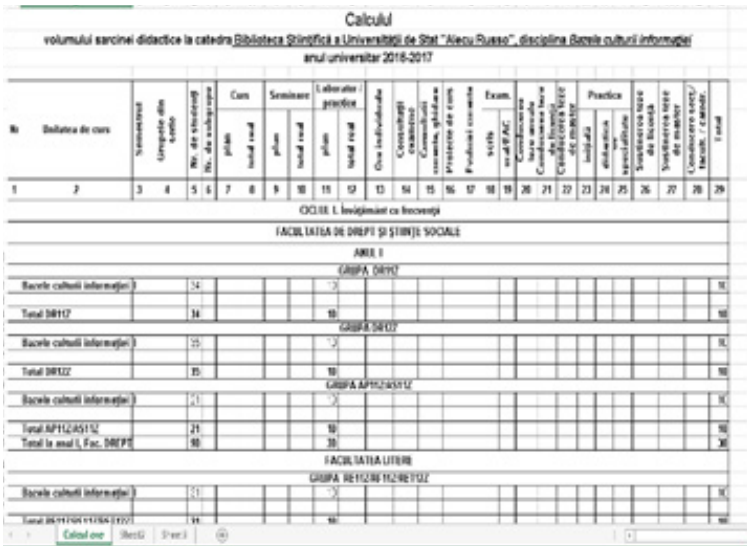

Disciplina „Bazele Culturii informației” este promovată studenților din anul I de la toate facultățile (la secția zi și cu frecvență redusă); este inclusă în toate planurile de învățământ în volum de 30 ore (la învățământul cu frecvența la zi – 10 ore de contact direct și 20 ore pentru lucrul individual: la învățământul cu frecvența redusă – 6 ore de contact direct și 24 ore pentru lucrul individual). Responsabil de promovarea disciplinei este directorul Bibliotecii Științifice, Elena Harconița. În conformitate cu Planul – cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin Ordinul ME nr. 1045 din 29 octombrie 2015 și hotărârea Senatului USARB din 22 iunie 2016, proces-verbal nr. 17, în toate planurile de învățământ pentru programe de studii superioare de licență, la anul I de studii este inclusă unitatea de curs Bazele Culturii Informației ca componentă de formare a abilităților și competențelor generale, în volum de 30 de ore (1 credit) și evaluată prin calificativul admis/respins. Coordonator al cursului este desemnată Ludmila Răileanu, șef serviciu Comunicarea Colecțiilor și Centru de Cultura Informației.

Anual se promovează peste 300 de ore a câte 10 ore la secția zi și câte 6 ore – frecvență redusă. Norma didactică se calculează pentru bibliotecarii-asistenți universitari, în dependență de numărul de ore prevăzut pentu fiecare temă.

Orarul promovării cursului Bazele Culturii informației se stabilește de comun acord cu prodecanii și metodiștii de la secția cu frecvență redusă de la toate facultățile, fiind plasat pe pagina web a Universității de Stat „Alecu Rusoo” din Bălți, http://orar.usarb.md/OrarGrupe.aspx și în format tipărit, expus pe panoul din hol al BȘ USARB.

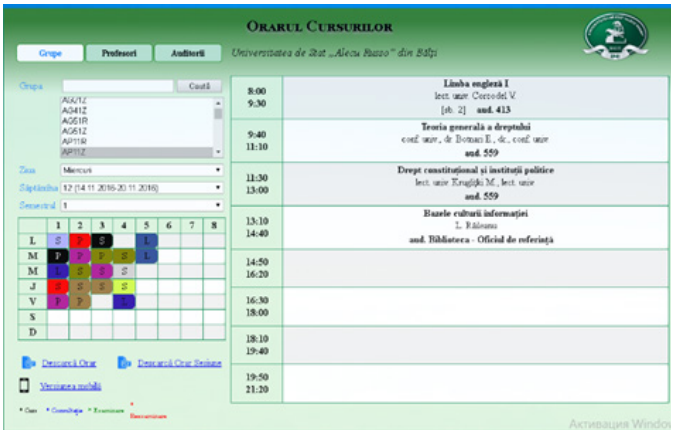

Evaluarea cunoștințelor se realizează atât în cadrul fiecărei ore, în dependență de materialul predat, precum și prin evaluarea sumativă la finele cursului prin intermediul unui test (colocviu). Borderourile, carnetele de student cu rezultatele evaluării se completează, se semnează de către bibliotecarul responsabil de promovarea cursului şi se prezintă decanatelor imediat după verificarea testelor.

În concluzie, aş dori să menționez că, Cultura informației este o cerință fundamentală în procesul de studiu și cercetare, astfel, bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale, trebuie sa utilizeze capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale, contribuind activ la desfășurarea procesului educațional, ajutând studenții în dezvoltarea competențelor informaționale, formarea unui stil de gândire critică, adecvat cerințelor societății informaționale, exprimat prin capacitatea de analiză a mediului informațional, adaptarea la mediul tehnologic performant prin utilizarea instrumentelor, resurselor de la distanță, acces deschis, obținerea abilităților necesare pentru formarea specialiștilor de înaltă calificare.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Ştiinţifică*. Raport de activitate 1990-2016. Coord. E. Harconița [et al.]. Bălți, 1991-2016.
2. ERICH, Agnes, Popescu, Cristina. Cultura informației – o nouă abordare în sprijinul dezvoltării abilităților didactice. In: *Studii de Biblioteconomie şi Ştiinţa Informării*, 2012, nr 16, pp. 126 -132.
3. HARCONIȚA, Elena, RĂILEANU, Ludmila. Metode şi mijloace de instruire informațională în universitarul bălțean (1968 - 2013) : studiu istoric. In: *Colloguia Bibliothecariorum IN MEMORIAM FAINA TLEHUCI*, ed. a 2-a. Bălți, 2014, pp. 111-117.
4. LAU, Jesus. *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți*. Trad. Nelly ȚURCAN [et al]. Ch. : Gunivas, 2010. 64 p. : fig. ISBN 978-9975-4070-2-1.

CZU 02:001.891

ROLUL CULTURII BIBLIOGRAFICE ÎN METODOLOGIA CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

THE ROLE OF BIBLIOGRAPHIC CULTURE IN SCIENTIFIC RESEARCH METHODOLOGY

Ana NAGHERNEAC, Elena SCURTU

Abstract: *The article reveals the important role of the bibliographic culture as a component nent part of the Information Literacy. It is demonstrated the mission of university libraries in forming thelinformation Literacy of their users engaged in the research activity: students-bachelors, master students, PhD students, professors-researchers. The forms and methods oflinformation Literacy training applied by the USARB Scientific Library are presented.*
Keywords: *bibliographic culture, Information Literacy, scientific research, documentation, bibliographic research, information services, university library, USARB Scientific Library*

În condiţiile civilizaţiei electronice, procesul educaţional şi activitatea de cercetare ştiinţifică se desfăşoară în concordanţă armonioasă cu tehnologiile informaţionale actuale. Calitatea învăţământului este determinantă nu atât de acumularea cunoştinţelor, cât de formarea deprinderilor şi priceperilor de căutare, selectare şi gestionare independentă a informaţiei necesare în torentul informaţional fantastic contemporan.

Cultura bibliografică ca parte constituantă a culturii informaţiei (în comunicare vom utiliza şi termenul de cultură a informaţiei) este obligatorie procesului de învăţământ din toate instituţiile, cele superioare deţinând prioritatea. Ea este interpretată ca parte structurală fundamentală a culturii de gestionare a informaţiei, care include cunoaşterea perfectă a metodelor de căutare şi selectare independentă a informaţiei, de percepere, prelucrare şi utilizarea ei eficientă.

Cultura bibliografică realizează mai multe funcţii în societate: comunicativă, lexicală, etică, juridică, metodologică, de dezvoltare a gândirii, a diverselor concepte... .

Fără o cultură bibliografică avansată, bine asimilată, administrarea informaţiiei este imposibilă. Cultura bibliografică formează şi atitudini creative de evaluare a informaţiei, contribuie şi la educarea personalităţilor cugetătoare, apte de convețuire în societatea contemporană.

Cultura bibliografică, ca fenomen al culturii, a influenţat oricând şi oriunde succesul social şi profesional al omului. Ea îşi are istoria sa de secole, în care publicaţiile tipărite dominau în păstrarea şi căutarea informaţiei. Ultimele decenii, marcate de o revoluţie informaţională necunoscută până acuma, au schimbat radical formele de păstrare şi transmitere a informaţiei.

Mai mulţi profesori, cercetători, bibliotecari au vorbit, au scris despre rolul culturii bibliiogrfaice în desfăşurarea cercetărilor ştiinţifice.

Profesorul universitar Zenovia Niculescu este de părerea că „cultura bibliografică prin limbaje proprii contribuie la circulaţia valorilor, deschide noi posibilităţi de înţelegere, construieşte punţi de legătura între diferite culturi, între cititor şi memoria umanităţii" [1, p. 28]. În caz contrar, spune Ion Stoica, „Absenţa

unei culturi informaționale solide, achiziționată sistematic, pune utilizatorul într-o reală dificultate în raporturile lui cu structurile infodocumentare" [2, p. 91]. În viziunea profesorului-cercetător rus M. G. Vohrîșeva, „bibliografia este importantă nu numai prin funcțiile sale de a servi societatea, dar și prin valoarea ei, ca fenomen al culturii, de a crea informații bibliografice prin descriere, creare de texte (elaborarea lucrărilor bibliografice) și cultivare a cunoștințelor bibliografice" [3, p. 76]. Nu mai puțin convingătoare este și afirmația lui Barbu Theodorescu (1972): „Bibliografia este un mijloc de informare rapidă şi completă în munca ştiinţifică. Pentru orice problemă, pentru orice preocupare, cititorul este urmărit de grija unei documentări cât mai ample, cât mai actuale, vrând să cunoască tradiția şi noul în ştiinţă, artă, literatură, în orice domeniu de activitate umană" [4, p.17].

Etapele esențiale ale unei culturi bibliografice bine formate rămân a fi actuale cu unele completări și în epoca progresului informațional contemporan și includ în sine:

- priceperi de exprimare corectă, chiar impecabilă a cerințelor, necesităților informaționale;
- cunoașterea ofertelor info-documentare, a resurselor de referințe;
- cunoașterea posibilităților unei biblioteci sau alteia de a oferi servicii informaționale și de referințe. (Lucrările bibliografice elaborate de biblioteci oferă din cele mai valoroase documente);
- priceperi de a căuta informația necesară în torentul informațional contemporan;
- aptitudini de a gândi critic în evaluarea informației selectate, în eliminarea balastului informațional;
- cunoștințe și aptitudini în prelucrarea și utilizarea creativă a informației;
- cunoașterea normelor și aspectelor cu referire la plagiat;
- aptitudini și priceperi de a utiliza corect tehnologiile informaționale și comunicaționale contemporane.

Contradicțiile dintre imensul volum informațional în creștere continuă și deținerea unei culturi bibliografice cultivate se fac în mod special remarcate în activitatea de cercetare științifică. Cultura bibliografică asigură continuitate în cercetare, este și criteriul maturității și eticii deontologice ale cercetătorului.

Conexiunea activității bibliografice cu cea de cercetare științifică s-a statornicit de mult timp. Bibliografia interpretează activitatea de cercetare științifică ca domeniu ce trebuie mereu alimentat cu produse bibliografice, iar rezultatele cercetărilor, la rândul lor, servesc drept surse pentru bibliografiile viitoare.

Documentarea în domeniu constituie etapa incipientă a oricărei cercetări științifice, cu atât mai mult, că multe rezultate obținute (cu preponderență, în științele sociale, filologice) sunt materializate în texte: monografii, comunicări, teze, articole... Documentul este și obiect de studiu, și resursă auxiliară intermediară, și rezultat final al cercetării științifice. Documentele elaborate devin mai apoi obiecte de studiere ulterioară, altfel zis, valoarea unui document științific depinde de utilizarea lui. Important este nu numai generarea noilor idei, dar și integrarea, transformarea celor deja cunoscute. Toate etapele cercetărilor științifice sunt fixate în documente.

Instrumentul de documentare este cercetarea bibliografică, care permite cercetătorului să studieze, să stabilească, să determine punctele forte și slabe ale rezultatelor anterioare în domeniu: concluziile, problemele nerezolvate, sau greșit interpretate, identificarea problemelor posibil de soluționat. Cultura

bibliografică este un suport indispensabil și în meținerea legăturilor cu domenii adiacente de cercetare.

O cultură bibliografică perfectă (de nivel superior, este și cel al profesorilor universitari) permite cercetătorului repede și corect să rezolve problemele documentării, să posede gândire bibliografică dezvoltată, care i-ar crea și o situație de „confort informațional".

Descoperirile științifice, inovațiile tehnice devin efective atunci când sunt asimilate de cultura socială. Orice proces de cercetare creativă presupune noi informații, noi produse. Cultura informației devine parte componentă a facturii sociale, imprimându-i omului noi schimbări în aspirațiile politice, economice, sociale, spirituale.

Grație culturii informației, omul se află în noi relații cu lumea din jur. El este mai creativ, mai ingenios, mai inventiv. Viitorul omului, conform părerilor mai multor intelectuali, depinde de viziunile sale informaționale, de comportamentul său informațional.

Formarea unui cercetător cu deprinderi și cunoștințe de comportare adecvată cu orice gen de informație, la toate etapele de activitate, presupune o cultură a informației profesională ridicată, cu un ansamblu de valori și scopuri, interese și necesități, care trebuie formată pe parcursul întregii vieți.

În formarea culturii informației a cercetătorilor rolul decisiv revine bibliotecilor universitare, funcțiile cărora se extind. Ele sunt nu numai instituții de păstrare a informației, dar și instituții educative.

Anume în instituțiile superioare de învățământ, individul uman realizează pași temeinici în cercetarea științifică și are nevoie de o cultură a informației bine formată.

Despre formarea culturii informației în instituțiile superioare de învățământ s-au scris numeroase lucrări, s-a acumulat experiență, s-au organizat manifestări, s-au promovat discuții...

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți și-a scris pagina sa în istoria formării culturii informației a utilizatorilor. Primele cuvinte ale paginii au fost consemnate la începutul anilor 60 ai sec. 20, reflectând startul promovării orelor de cultură bibliografică cu titlul „Bazele biblioteconomiei și bibliografiei" pentru studenții instituției. „A fost un început modest cu 2 ore teoretice, majorate apoi până la 6: 2 ore lecții și 4 ocupații practice. Orele de atunci au avut succes și randament evident. Însărcinările practice erau realizate cu elan, cu entuziasm. Se efectuau căutări în cataloagele Bibliotecii, în toate bibliografiile posibile: Bibliografia Națională a Moldovei, bibliografiile universale sovietice, cele de ramură de la ИНИОН АН СССР, ВИНИТИ, bibliografii tematice, personale..." [5, p. 98].

La susținerea preventivă a tezelor de licență erau invitați specialiști din Bibliotecă pentru a verifica corectitudinea prezentării referințelor bibliografice.

Cu trecerea timpului formele și metodele de formare a culturii informației s-au amplificat, s-au modificat.

Orele de cultură a informației cultivă studenților cunoștințe referitor la utilizarea pe scară largă a noilor tehnologii informaționale și comunicative și, ce este foarte important, formează însușiri de a simți, de a recunoaște nevoia de informație. În ultimii ani de studiu orele de cultură a informației se promovează cu studenții anului I. Poate că nu este modalitatea cea mai favorabilă pentru activitatea de cercetare științifică a studenților, care se intensifică în anii III-IV de studii.

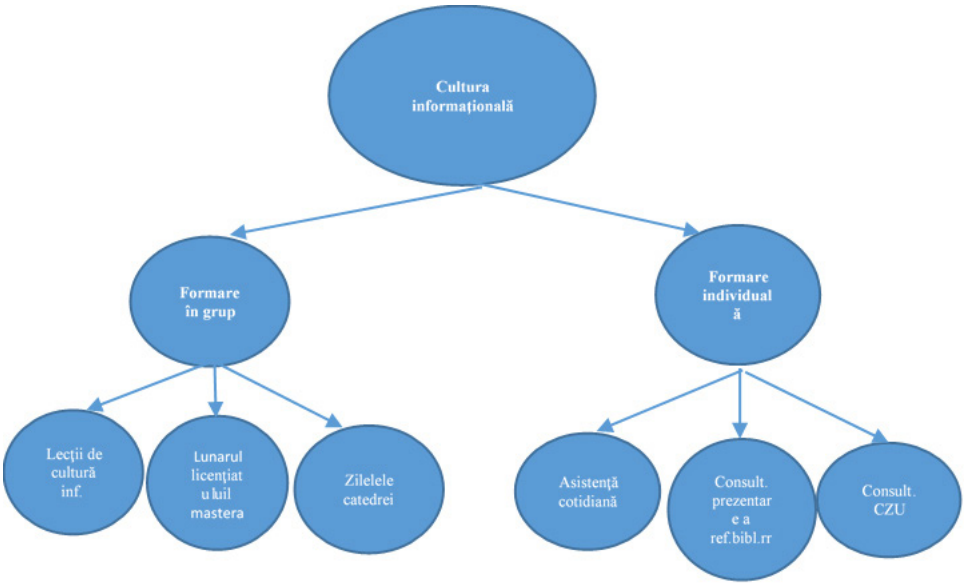

Prin anii 80 ai sec. 20, Biblioteca USARB dispunea de o practică originală de promovare a orelor în cauză în număr de 14: pentru studenţii anului I – 8 ore (nivelul inferior), 6 ore pentru cei din anul III-IV (nivelul superior). Anume în perioada aceasta se intersectează cele mai multe cerinţe de informare în asimilarea rezultatelor ştiinţifice anterioare (scrierea tezelor de an, de licenţă, comunicări la întruniri ştiinţifice studenţeşti) şi efectuarea primilor paşi în obţinerea noilor alternative de cunoaştere.

„Cultura informaţiei a devenit absolut necesară chiar din primii ani de viaţă a omului, cu atât mai mult în învăţământul superior, unde studenţii sunt pregătiţi pentru a deveni exploratori independenţi ai ştiinţei de carte – aceste fiind obiectivul central al tuturor instituţiilor de învăţământ" [6, p. 96].

Recent, graţie oportunităţilor Proiectului **TEMPUS** (servicii informaţionale moderne pentru îmbunătăţirea calităţii studiilor, MISISQ) a fost creat un spaţiu informaţional unic al bibliotecilor universitare din RM, care au beneficiat de implementarea platformei **Primo** cu posibilităţi de oferire a accesului dintr-un singur loc la un număr imens de resurse informaţionale: cataloagele celor şapte biblioteci universitare partenere ale proiectului şi o varietate de resurse internaţioale.

Şi în promovarea cursului *Bazele Culturii Informaţiei* au fost integrate noi aspecte oferite de training-ul privind WP3 Cultura informaţiei, (desfăşurat la Cluj-Napoca, România la Biblioteca Universităţii de Medicină şi Farmacie): servicii informaţionale moderne, care ar contribui la îmbunătăţirea calităţii proceselor de instruire şi cercetare, ridicarea nivelului culturii informaţiei şi optimizarea comunicării bibliotecar-utilizator.

Noile modificări propun noi strategii de căutare şi gestionare a informaţiei, norme de scientometrie, softuri de gestionare a referinţelor bibliografice: ***EndNote, Zotero, Mendeley, JabRef, KBibTeX, Citavi, etc.*** – instrumente specializate în colectarea, depozitarea şi organizarea referinţelor (articole, carti, site-uri web, fisiere PDF, video etc.) şi prezentarea bibliografiilor ce însoţesc orice lucrare de cercetare. Softurile sus numite dau posibilitate cercetătorului să:

- accesese informaţii online de pretutindeni;

- colecteze, organizeze, partajeze toate tipurile de informaţi;
- găsească documente relevante problemelor de cercetare;
- importe documente din alte biblioteci de cercetare;
- colaboreze eficient cu cercetători din alte ţări;
- încarce documente, făcându-le accesibile şi sincronizându-le pe staţii de lucru;
- organizeze facil colecţia de articole ştiinţifice de pe calculatorul personal, să creeze un „dosar" cu informaţia găsită;
- schimbe resursele informaţionale (referinţele) cu alţi utilizatori ai softurilor pentru o colaborare mai productivă;
- completeze referinţele în mod automat sau manual;
- genereze automat citările şi referinţele bibliografice.

Pe parcursul orelor studenţii obţin deprinderi şi experienţe proprii în informarea/cercetarea ştiinţifică, se familiarizează cu modalitatea de construire a unui sistem bibliografic personal, care ar facilita considerabil munca de cercetare ştiinţifică, obţin cunoştinţe despre normele eticii utilizării informaţiei selectate, despre evitarea plagiatul (capătă cunoştinţe şi despre softul de detectare a plagiatului), respectarea dreptului de autor.

O activitate de rezonanţă în formarea culturii informaţiei a tinerilor cercetători este **Lunarul licenţiatului/ masterandului/ doctorandului** (experienţă de mai mulţi ani) cu participarea studenţilor-licenţiaţi, masteranzilor şi doctoranzilor de la toate facultăţile Universităţii, precum şi profesorilor-coordonatori ai temelor de cercetare. „Reprezintă o formă a asistenţei informaţionale care finalizează setul activităţilor de formare a culturii informaţiei pentru studenţi" [7, p. 197].

Activităţile propuse de bibliotecari presupun un demers binevenit în elaborarea cât mai reuşită a tezelor şi acumulare de noi deprinderi şi abilităţi informaţionale (necesare pentru o viaţă) prin prezentarea:

- celor mai recente achiziţii din colecţia Bibliotecii pe suport tradiţional (informare curentă);
- resurselor informaţionale cunoscute cu intervenţii modificatoare;
- produselor informaţionale noi: oferte, posibilităţi de identificare a documentelor necesare în cercetare (noul soft Aleph, care se aplică în Bibliotecă);
- normelor, stilurilor de prezentare a citărilor utilizate în lucrare;
- paginii Web a Bibliotecii şi ofertele ei;
- propunerilor, discuţiilor referitor la evaluarea informaţiilor.

Preponderenţa în activitate, cu siguranţă, este deţinută de etapele accesării, colectării, identificării documentelor relevante (prin cuvinte-cheie, numele de prestigiu al savantului-autor, actualitatea, indexul CZU...), sistematizării, utilizării lor în teza ce urmează a fi editată. Evaluarea calitativă a informaţiei selectate rămâne pe seama cercetătorului şi profesorului-coordonator.

Activităţi similare cu noi demersuri se promovează şi la **Şedinţele catedrelor** (noi contribuţii la formarea culturii informaţiei de nivel superior). În dependenţă de problemele pe care le rezolvă catedrele, se ordonează şi manifestarea. Cultura informaţiei persistă în tot ce propune Biblioteca la activitate:

- ❖ informare curentă:
  - expoziţii şi prezentări de achiziţii recente în format tradiţional;
  - prezentarea noilor realizări electronice;
  - conţinutul paginii Web a Bibliotecii cu toate prezentările;
  - noi modalităţi, noi stiluri de gestionare şi prezentare a referinţelor bibliografice.
- ❖ dialog cu referire la:
  - acoperirea informaţională a temelor de cercetare ştiinţifică (regim DSI): calitate, prezentare, periodicitate..;
  - evaluarea performanţei ştiinţifice, scientometria (bazele de date Web of Science, Scopus, Google Scholar, Publish or Perish...);
  - contribuţiile BŞ la vizibilitatea produselor ştiinţifice ale profesorilor catedrei în reţeaua globală: Arhiva instituţională digitală ORA USARB;
  - asigurarea cu informaţie utilă necesară la organizarea activităţii catedrelor universitare şi a profesorilor ei (pedagogia şi psihologia şcolii superioare, regim SDC).

Varietatea şi conţinutul activităţilor de formare a culturii informaţiei depinde de nivelul unei astfel de culturi pe care o posedă diverse grupe de utilizatori. Pentru a-l cunoaşte sunt necesare intervenţii de studiere.

Formarea culturii informaţiei a fiecărui utilizator în parte, direct sau indirect, este prezentă în activitatea bibliotecarilor de fiecare zi. Fiecare expoziţie, fiecare prezentare verbală, fiiecare document electronic postat pe pagina Web a Bibliotecii, fiecare împrumut de documente, însoţit de o conversaţie, fie şi foarte laconică, realizarea diverselor cereri, a consultaţiilor conţine în sine componente de formare a culturii informaţiei.

Dintre consultaţiile oferite utilizatorilor, cu contribuţii deosebite la formarea culturii informaţiei ca metodologie a cercetării ştiinţifice şi a culturii elaborării documentului cu rezultatele cercetării deja obţinute, remarcăm:

- cele de prezentare a citărilor şi a referinţelor bibliografice la lucrări ştiinţifice în dependenţă de standardele în vigoare. Utilizatorii Bibliotecii sunt familiarizaţi deja cu astfel de norme, dar o prezentare perfectă necesită consultaţii

suplimentare, control mai temeinic. Se verifică nu numai prezentarea corectă a documentelor utilizate, dar şi valoarea lor (selecţia celor mai importante, mai valoroase); citările utilizate atestă componentul etic în cercetare, stima faţă de rezultatele cercetărilor altor savanţi ca sursă de inspiraţie în scrierea lucrării, evită plagiatul.

- cele de atribuire a indexului CZU la lucrări de master, teze, monografii, articole, comunicări. Indexul se atribuie pentru sistematizarea informaţiei, pentru intrare în circuitul documentar mondial.

Concluzii

- Orice cercetare ştiinţifică nu este autentică fără fundament, constituit din componentele culturii bibliografice, parte structurală a culturii informaţiei;
- cultura informaţiei prin conţinutul şi posibilităţile sale ajută cercetătorul în generare de noi idei, de noi provocări şi îndemnuri în cercetare, asigură continuitatea în ştiinţă;
- cultura informaţiei reprezintă condiţia esenţială în devenirea profesională, precum şi în construirea viitoarei cariere;
- în formarea culturii informaţiei în instituţiile superioare de învăţământ este necesară o conlucrare dintre specialiştii în domeniul informaţiei (bibliotecari), angajaţi în procesul didactic şi profesorii universitari. Bibliotecarii vor forma deprinderi şi abilităţi de căutare, prelucrare, sistematizare, prezentare a informaţiei, profesorii – de evaluare şi utilizare creativă;
- efectuarea studiilor de cunoaştere a niveluilui de cultură a informaţiei a diverselor grupe de utilizatorilori.

Referinţe bibliografice:

1. NICULESCU, Z. *Bibliografii speciale :* curs universitar. Bucureşti, 1999. 153 p. ISBN 973-0-00959-7.
2. STOICA, I. *Criză în structurile infodocumentare*. Constanţa : Ex-Ponto, 2011. 221 p. ISBN 973-8227-08-9.
3. ВОХРЫШЕВА, М. Г. *Теория библиографии*. Самара, 2004. 364 p.
4. THEODORESCU, B. *Istoria bibliografiei româneşti*. Bucureşti : Ed. Encicl. română., 1972. 432 p.
5. SCURTU, E. Cultura informaţională: forme de existenţă şi acces. In: *Magazin bibliologic*. 2005, nr. 3-4, pp. 97-99. ISSN 1857-1476.
6. HARCONIŢA, E. MISISQ WP_3 – Cultura informaţiei în bibliotecile universitare din Republica Moldova. In: *Magazin bibliologic*. 2016, nr. 1-4, pp. 94-104. ISSN 1857-1476.
7. NAGHERNEAC, A. Lunarul licenţiatului, masterandului şi doctorandului în Biblioteca USARB. In: *Tradiţie şi inovare în cercetarea ştiinţifică*. Ed. a 4-a : Materialele Colloquia Professorum din 18 oct. 2013. Bălţi, 2014, pp. 197-200.

CZU 027.7(478.2)

PUBLICATIILE BIBLIOTECARILOR UNIVERSITARI BĂLȚENI - INDICE DE IMAGINE INSTITUȚIONALĂ

BALTI UNIVERSITY LIBRARIANS PUBLICATIONS ARE INSTITUTIONAL IMAGE INDICATORS

Natalia CULICOV

Abstract: *This article aims to analyze the institutional image of the USARB Scientific Library through its publications: monographs, biobibliographies and bibliographies, guides, dictionaries, etc., as well as numerous studies, articles, research, presentations. The editorial activity of the library is analyzed statistically during the 1991-2016, as well as who wrote in the national and international mass-media about the library and librarians. It highlights the scientific and bibliographic product of librarians, so, multiplying the image of our library in the community.*
Keywords: *institutional image, image communication, editorial activity, scientific product, library publications*

Imaginea unei organizații desemnează reprezentarea pe care o are un anumit public despre o organizație sau o anumită componentă a acesteia.

Reprezentarea menționată se formează în „mentalul public" dintr-un spectru de: atitudini, credințe, opinii, prejudecăți, experiențe sau așteptări, referitoare la respectiva organizație sau la componentele ei. Rezultă că reprezentarea organizaţei se constituie ca o consecinţă a ceea ce FACE și COMUNICĂ organizația despre ea însasi și ce SE SPUNE despre ea [1].

Imaginea instituțională este esenţa instituţiei și reunește, în acelaşi timp, calitatea produselor sale, nivelul său de reușită, gradul său de participare socială și suma eforturilor întreprinse pentru construirea unei imagini bune [2, p. 1].

Raportată la bibliotecă **imaginea instituțională** relevă: *o construcţie a opiniei publice despre bibliotecă, ..., totalitatea de asociaţii pe care le produce biblioteca asupra omului, suma identităţii şi comunicării instituţionale, etc.* [3, p. 6]

În articolul „*Activitatea editorială ca imagine a bibliotecilor*", L. Kulikovski afirmă că: „*Imaginea este cel mai rafinat produs al bibliotecii, care se caracterizează prin mai multe componente: istorie, tradiţie, oameni,* ***lucruri care se văd – publicaţiile bibliotecii***". [4, p. 14]

În acest context, acest studiu vine să analizeze imaginea instituțională a Bibliotecii Științifice USARB prin prisma publicaţiilor sale: monografii, biobibliografii și bibliografii, ghiduri, dicționare, etc., precum și numeroasele studii, articole, cercetări, prezentări. Vom analiza statistic activitatea editorială a Bibliotecii, în perioada anilor 1991-2016, precum și cât, cine, și unde s-a scris în presa națională și internațională despre Bibliotecă și bibliotecari, referindu-ne la același segment temporal. Astfel vom scoate în evidență produsul științific și bibliografic al bibliotecarilor, vom promova încă o dată publicaţiile Bibliotecii, multiplicând în așa fel imaginea Bibliotecii noastre în comunitate.

Ion Stoica, menționează într-un studiu că: „*Editarea este o preocupare a profesiilor mature, a instituţiilor mature cu voinţă profundă de afirmare, de înnoire*" [5].

Activitatea editorială și de cercetare științifică ocupă un loc prioritar în Biblioteca noastră, ea fiind parte componentă a culturii instituționale, a strategiei Bibliotecii Științifice USARB. Bibliotecarii sunt conștienți, își recunosc și realizează responsabilitatea de participare la procesul de cercetare, deci, și la procesul de dezvoltare a societății. Anume bibliotecarul este cel care elaborează politici editoriale, stabilește priorități editoriale, expoloatează și crează oportunități, cultivă cultura editorială a instituției.

Începând cu anul 1991, până în prezent, bibliotecarii USARB au editat și publicat peste 1800 de lucrări (inclusiv materiale promoționale): publicații periodice, materiale ale conferințelor, colocviilor științifice, bibliografii și biobibliografii, cataloage, dicționare, lucrări didactice, articole. Ele făcând parte din colecțiile: *Bibliographia Universitas, Vestigia Semper Adora, Doctor Honoris Causa, Personalităţi universitare bălţene, Universitari bălţeni, Scriitori universitari bălţeni, Promotori ai culturi, Cultura informaţiei, Profesionalizare*, multe din ele fiind apreciate cu Premiul Mare, Diplome de gradul I, II, III în cadrul Concursului Național *Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei* și Diplome de gradul I, II, III în cadrul *Concursului Lucrărilor Științifice în cadrul USARB*, precum și Diploma Bibliotecii Naționale în cadrul *Salonului Internaţional de Carte în anul 2015*.

Pentru o vizibilitate mai bună a rezultatelor, de fiecare dată recurgem la date statistice, ele fiind acel instrument care ne reflectă aspectul cantitativ al realizărilor. Datele statistice demonstrează o creștere continuă și semnificativă a lucărilor publicate de către bibliotecarii USARB în perioada de referință: de la 80 (inclusiv 10 materiale promoționale) de lucrări în perioada anilor 1991-2000, 610 (inclusiv 109 materiale promoționale) în 2001-2010 și 937 (inclusiv 121 materiale promoționale) în doar 5 ani (2011-2015). Aceste date vorbesc despre evoluția Bibliotecii, a bibliotecarilor și pun în valoare activitatea profesională, științifică și editoarială a instituției, sporind buna imagine atât a Bibliotecii, cât și a Universității în întregime.

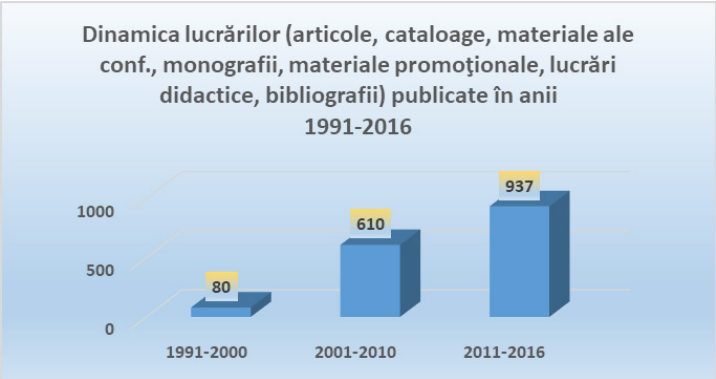

De-a lungul anilor s-au diversificat formele de editare a lucrărilor, s-au extins genurile de documente publicate, ceea ce denotă abordarea creativă a acestui proces. În ultimii 25 de ani activitatea editorială a bibliotecii noastre trece de la editarea bibliografiilor selective la elaborarea monografiilor bibliografice, la studii și cercetări, la publicații didactice și reviste de specialitate. Au ieșit de sub tipar peste 900 de articole, 240 materiale promoționale, 198 de resurse electronice, 66 de documente de reglementare și transfer tehnologic, 50 de bibliografii și 28 de biobibliografii, 7 cataloage, 7 lucrări monografice, 11 lucrări didactice, etc.

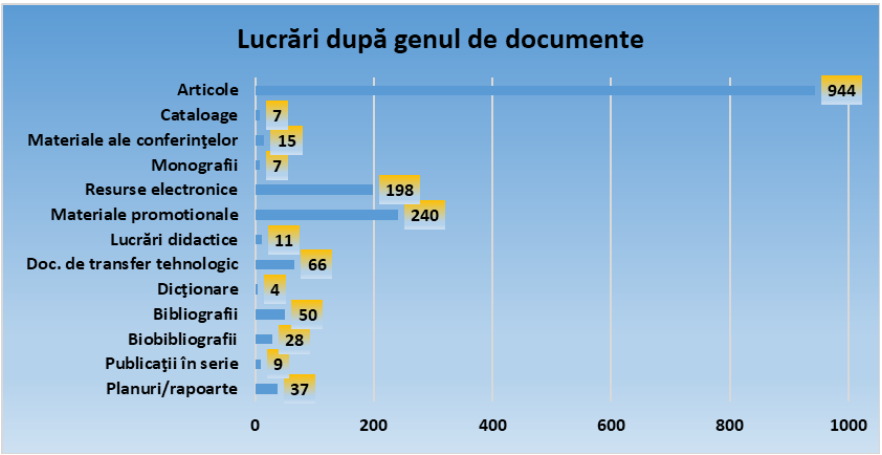

Dintre tipurile de publicaţii, articolele sunt cele care prevalează. Activitatea de cercetare ştiinţifică a bibliotecarilor USARB se concentrază anume în articolele ştiinţifice, ceea ce e şi firesc, deoarece, anume articolele au un potenţial informativ enorm prin operativitatea publicării şi gradului de noutate, anume în articole se abordează cele mai recente şi strigente probleme profesionale. În perioada de referinţă au fost publicate 944 de articole, în medie 38 de articole per an. Spaţii pentru publicarea articolelor oferă revistele de specialitate naţionale şi internaţionale: Confluenţe bibliologice, Magazin Bibliologic, Revista ABRM, Biblio Polis, Bibliouniversitas@ABRM.md, Biblioteca, Dunărea de Jos, Revista Română de biblioteconomie şi ştiinţa informării etc., precum şi materialele conferinţelor ştiinţifice la care bibliotecarii participă cu comunicări. Tematica articolelor fiind variată: studii de caz şi cercetări bibliometrice, recenzii de cărţi, articole cu conţinut informativ despre colecţii, activităţi şi produsele oferite, despre activitatea de cercetare ştiinţifică a bibliotecarilor, etc.

Preocuparea de cercetare bibliografică la Biblioteca Ştiinţifică USARB este o activitate constantă a bibliotecarilor USARB. Activitatea de cercetare bibliografică începe odată cu înfiinţarea Serviciului Bibliografic, actualul Serviciu Informare şi Cercetare Bibliografică, încă în anul 1965. În segmentul temporal la care ne referim, au fost elaborate aproape 80 de lucrări bibliografice, din ele 50 bibliografii: tematice, locale (curente şi retrospective) şi 28 biobibliografii prin care bibliotecarii valorizează şi promovează imaginea unor personalităţi, oamenii de ştiinţă din diverse domenii, personalităţi notorii din campusul universitar şi nu numai.

A devenit o tradiţie elaborarea bibliografiilor locale, care reflectă activitatea ştiinţifică a cadrelor didactice USARB. Bibliografiile respective popularizează preocupările ştiinţifice ale cadrelor didactice, au drept scop fixarea informaţiilor despre aceste rezultate, pentru a informa utilizatorul contemporan, şi ulterior generaţiile viitoare. Anual sunt întocmite anuare, care mai apoi se publică în bibliografii pe 5 ani.

Munca de cercetare nu se reduce numai la segmentul bibliografic, fiind elaborate monografii, ghiduri, dicţionare, cataloage, documente de transfer tehnologic, lucrări didactice, publicaţii în serie: revista Confluenţe Bibliologice (anul înfiinţării 2005, periodicitate – 4 numere per an, volum circa 100 pagini), revista electronică Bibliouniversitas@ABRM.md (înfiinţată în 2012, periodicitate – 2 numere pe an), o multitudi-ne variată de materiale promoţionale, a devenit

o tradiție elaborarea expozițiilor prezentate în PowerPoint, diverse tutoriale şi ghiduri.

Multe din lucrările publicate, în special cele din publicate în ultimii ani, conțin texte în limbile engleză, franceză, germană, rusă, ceea ce le conferă o arie mai extinsă de a fi cunoscute.

Începând cu anul 2001, conținuturile integrale ale lucrărilor sunt în acces deschis pe site-ul Bibliotecii www.libruniv.usarb.md în compartimentul Publicațiile Bibliotecii, iar mai recent arhivate în Repozitoriul instituțional ORA USARB, care contribuie la promovarea imaginii şi sporirea vizibilității instituției în mediul informațional modern. La moment, Biblioteca Științifică are arhivate în repozitoriul instituțional peste 600 de lucrări, publicate de bibliotecarii USARB, din ele 351 articole, 39 bibliografii, 23 biobibliografii, 5 cataloage, 11 conferințe, colocvii, 9 lucrări didactice, 5 dicționare, 6 lucrări monografice, 156 de resurse electronice, 4 ghiduri și tutoriale.

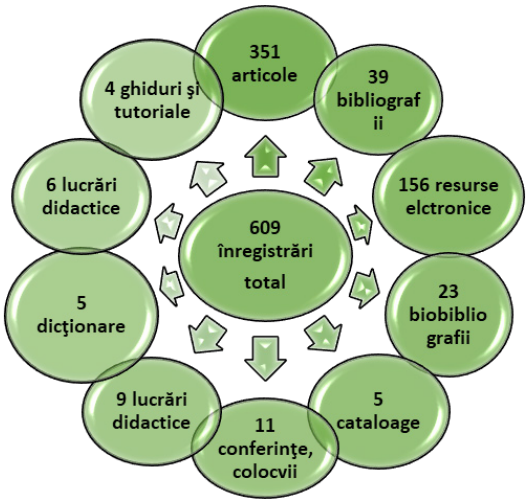

Astăzi, ca nici odată bibliotecarii își multiplică demersurile, inclusiv cele științifice, pentru a demonstra utilitatea lor nu numai ca depozitari ai înțelepciunii, dar şi în calitate de creatori ai noilor resurse și instrumente absolut necesare pentru efectuarea cercetărilor în spații geografice, temporale, instituționale, domeniale.

Imaginea Bibliotecii Științifice USARB s-a creat în timp, progresând din an în an și este într-o evoluție continuă. Bibliotecarii demonstrează prin tot ce fac utilitatea sa în societate, nu numai ca depozitari ai înțelepciunii, dar și în calitate de creatori de noi resurse și instrumente, necesare pentru eferctuarea cercetărilor.

Un indice bun de imagine sunt referințele despre Bibliotecă și bibliotecari reflectate în presa scrisă și on-line, care denotă interesul publicului sau comunității profesionale despre activitățile, realizările, serviciile Bibliotecii Științifice și bibliotecarilor. Opiniile exprimate de utilizatorii bibliotecii, și de persoane din exterior (oaspeți, parteneri, bibliotecari din alte biblioteci, etc), vizibilitatea bibliotecii în presa tradițională și on-line se datorează profesionalismului bibliotecarilor, muncii sistematice, produsul acestei munci, relațiilor cu utilizatorii și cu comunitatea.

Spre exemplu, dacă în perioada anilor 1990-2000, Bibliotecă se întâlnește în doar 14 articole, atunci în următorii 10 ani (2001-2010) crește considerabil prezența noastră în presă în 171 articole, și mai mult se înregistrează în ultimii

5 ani (2011-2016), când au fost înregistrate 252 de referințe despre Bibliotecă și bibliotecarii bălțeni, în medie câte 50 de referințe pe an.

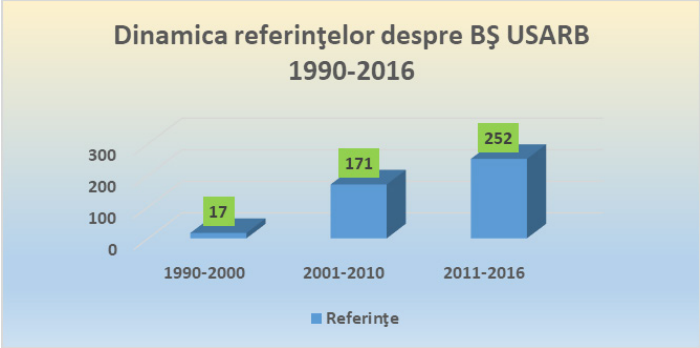

Au apreciat activitatea bibliotecii și bibliotecarilor în presa scrisă și on-line mai multe personalități notorii din țară și de peste hotare, atât specialiști în domeniu cât și din alte domenii: cadre didactice, scriitori, personalități oficiale, ziariști, bibliotecari, cum ar fi: Radu Moțoc, inginer (România), Alexandru Budișteanu, arhitect (România), Gheorghe Buluță, bibliolog (România), Angel Tîlvar, deputat (România), Vasile Ernu, scriitor, editor (România), Gheorghe Baciu, savant, medic (Republica Moldova), Ion Gagim, doctor habilitat, rectorul USARB, Gheorghe Popa, dr., conferențiar USARB, Maria Șleahtițchi, scriitoare (Republica Moldova), Teo-Teodor Marșalcovschi, profesor univ. USARB, Iulius Popa, publicist (Republica Moldova), Ion Madan, bibliolog (Republica Moldova), Alexe Rău, bibliolog, scriitor (Republica Moldova), Nelly Țurcanu, dr. habilitat în sociologie (Republica Moldova), Claudia Balaban, biblioteconomistă (Republica Moldova), Lidia Kulikovski, doctor în științe pedagogice, biblioteconomistă (Republica Moldova), etc.

Prestația Bibliotecii și a bibliotecarilor a fost oglindită în mai multe publicații atât tipărite, cât și electronice: *dicționare, culegeri*, *monografii, anuare, rapoarte, publicații periodice*. Cele mai multe articole despre bibliotecă și oamenii săi au fost publicate în revistele: *Confluenţe bibliologice, Buletinul ABRM, Magazin bibliologic, Sintagmele, Noua Revistă Filologică, Biblio Polis, Revista Română de biblioteconomie și știința informării, Dunărea de Jos*, etc.; dintre ziare menționăm: *Gazeta bibliotecarului, Făclia, Univers pedagogic pro.., Vocea Bălțiului, Accent provincial, Spirit românesc*, etc.

Un număr considerabil de referințe care mediatizează activitatea Bibliotecii și a bibliotecarilor se întâlnesc în spațiul on-line pe rețele sociale: facebook, slideshare, bloguri; site-ul ABRM www.abrm.md, publicații periodice electronice: Biblioniversitas@ABRM.md, Jurnalul Bucureștiului, Jurnal Românesc, Ziarul de gardă, etc.

În acest context, putem afirma că stabilirea unei relații permanente cu mass-media, în vederea reflectării adecvate a tuturor evenimentelor și manifestărilor importante organizate de bibliotecă, o prezență constantă în mass-media contribuie în mod esențial la creșterea prestigiului bibliotecii.

Secretul creării unei imagini solide este coerența acțiunilor întreprinse pentru obținerea ei. Atitudinea personalului, modul de organizare a spațiilor, instrumentele și campaniile de promovare, calitatea documentelor de prezentare participă în mod egal la aceasta. O imagine bună a bibliotecii este un atu important în modul de receptare a locului și rolului bibliotecii universitare în procesul de învățământ și de cercetare, iar publicațiile bibliotecarilor sunt un factor care

contribuie la crearea și menținerea acestei imagini.

Referințe:

1. *Imaginea publica a organizatiei* [on-line] [citat 20 febr. 2017]. Disponibil: http://www.scritub.com/administratie/IMAGINEA-PUBLICA-A-ORGANIZATIE85289.php
2. *Comunicarea instituţională* [on-line] [citat 20 febr. 2017]. Disponibil: https://ru.scribd.com/doc/55612324/Comunicarea-Institutionala]
3. KULIKOVSKI, Lidia. Imaginea publică a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu" – barometru al succeselor ei (studiu de imagine din presa scrisă). In: *Biblioteca Municipală „B .P. Hasdeu" în presă (2002-2006)* : Bibliografie. Chişinău, 2007, pp. 5-19.
4. KULIKOVSKI, Lidia. Activitatea editorială ca imagine a bibliotecilor. In: *Buletinul ABRM*. 2007, nr. 2, pp. 14-16.
5. STOICA, Ion. *Structuri și relaţii informaţionale în dezvoltarea învăţământului și a cercetării românești*. Bucureşti, 1997, 130 p.
6. *Comunicarea instituţională* [on-line] [citat 20 febr. 2017]. Disponibil: https://ru.scribd.com/doc/55612324/Comunicarea-Institutionala]
7. *Biblioteca și bibliotecarii în presă și on-line, 2016* : Bibliografie. Bălți : Bibl. Șt., 2017. 20 p.
8. HARCONIȚA, Elena. *Catalogul lucrărilor editate de bibliotecarii universităţii bălţene*. Bălți, 2015. 183 p. ISBN 978-9975-50-150-7.
9. *Imaginea publica a organizatiei* [on-line] [citat 20 febr. 2017]. Disponibil: http://www.scritub.com/administratie/IMAGINEA-PUBLICA-A-ORGANIZATIE85289.php
10. KULIKOVSKI, Lidia. Activitatea editorială ca imagine a bibliotecilor. In: *Buletinul ABRM*. 2007, nr. 2, pp. 14-16.
11. KULIKOVSKI, Lidia. Imaginea publică a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu" – barometru al succeselor ei (studiu de imagine din presa scrisă). In: *Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu" în presă (2002-2006)* : Bibliogr. Chişinău, 2007, pp. 5-19.
12. *70 de ani de parteneriat în procesul educaţional*. Bălți, 2015. 309 p. ISBN 978-9975-50-153-8.

CZU 027.7:004.652

REPOZITORIUL ZENODO - SCHIMBUL DATELOR DE CERCETARE LA NIVEL EUROPEAN

ZENODO REPOSITORY - SHARING DATA RESEARCH AT EUROPEAN LEVEL

Mihaela STAVER

Abstract: *The paper presents the European Zenodo repository, which is a research data repository and provides educational and informational research and content. Zenodo welcomes the loading of research data from any person, institution, scientific or research community. The Scientific Library of Alecu Russo Balti State University opened an account in the Zenodo Repository. This study shows the Zenodo conditions of use, the access policy and all facilities offered by this repository.*
Keywords: *electronic archives, information, Open Access, Zenodo, publications, statistics, library, Open Access.*

Zenodo este un serviciu de publicare, cercetare și de arhivare construit și dezvoltat de către cercetătorii de la Departamentul de IT al CERN. Depozitul de date de cercetare include cercetări și conținuturi educaționale și informaționale. Repozitoriul Zenodo este construit și dezvoltat de către cercetători, pentru a asigura acces tuturor care doresc să se alăture Accesului Deschis la Știință.

CERN este Consiliul European pentru Cercetare Nucleară, fondat în 1952, Geneva. OpenAIRE este un proiect european, care asigură infrastructura de valorificare a rezultatelor de cercetare și a datelor rezultate din FP7 și Orizont 2020. Proiectul are o desfășurare pe 36 de luni și are ca scop: construirea unor infrastructuri de sprijin pentru cercetători în depozitarea publicațiilor de cercetare în cadrul FP7 prin stabilirea și operarea unui Sistem de Asistență European, elaborarea și operarea infrastructurii electronice OpenAIRE pentru articolele recenzate și alte forme a rezultatelor de cercetare, explorarea și experimentarea cu servicii de management a datelor științifice, promovarea acestor structuri nou create.

Zenodo a fost lansat în mai 2013 și actualizat în septembrie în 2016. Finanțat de către CERN și Comisia Europeană prin intermediul OpenAIRE și OpenAIRE Plus.

Zenodo https://zenodo.org/ este un depozit de date de cercetare și pune la dispoziție cercetări și conținuturi educaționale și informaționale. Zenodo salută încărcarea datelor de cercetare de la orice persoană, instituție, comunitate științifică sau de cercetare.

Recent, Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi a fost în înregistrată în Repozitoriul Zenodo. Pagina de start a repozitoriului și profilul Bibliotecii USARB în Zenodo sunt reprezentate în imaginile ce urmează.

Este derivat din *Zenodotus*, primul bibliotecar al Bibliotecii antice din Alexandria. Repozitoriul este un serviciu simplu şi inovator, şi permite cercetătorilor, oamenilor de ştiinţă, să se împărtăşească cu rezultatele cercetării.

Zenodo nu impune cerinţe referitoare la formatul, dimensiunea, restricţii de acces sau de licenţă.

Un utilizator înregistrat poate încărca unul sau mai multe fişiere. Fiecare document este etichetat cu unele metadate simple şi este apoi publicat în Zenodo, atribuindu-se DOI (Identificatori Digital Object).

În Zenodo putem indexa mai multe tipuri de fişiere: cărţi, articole, conferinţe, rapoarte, afişe, brevete, teze, prezentări, imagini video.

Zenodo atribuie **DOI** (Identificatori Digital Object) la toate documentele. DOI este utilizat pentru a identifica în mod unic un document electronic sau o altă entitate. **DOI-ul unui document rămâne fix pe întreaga durată de existenţă a acelui document**, spre deosebire de URL-uri, care se pot schimba odată cu schimbarea structurii de fişiere a serverului web, unde este publicat conţinutul on-line.

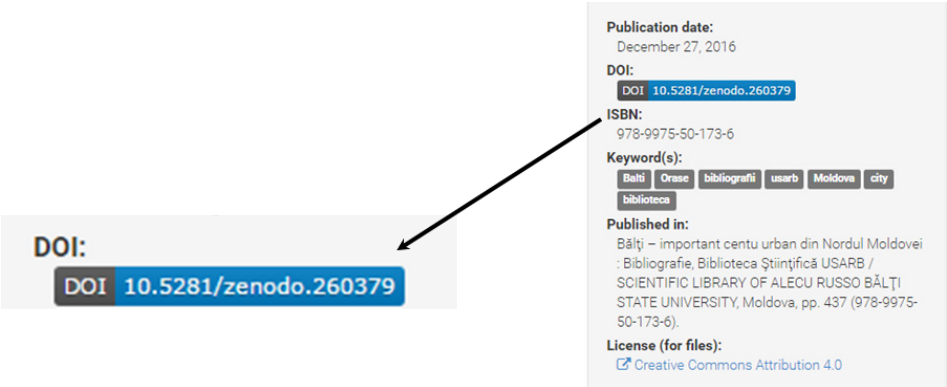

Fiecare utilizator înregistrat în Zenodo are acces la orice document depozitat de el în contul Zenodo şi poate edita metadatele. Fiecare înregistrare are

o pagină publică care arată metadatele.

Fișierele, documentele sunt controlate de proprietar prin alegerea unuia dintre cele patru opțiuni de drepturi de acces:

- ***Deschis*** - Toate fișierele sunt descărcate imediat din dosarul public pentru upload.
- ***Embargo*** **-** Toate fișierele pot fi descărcate după o dată embargo stabilită de către proprietar.
- ***Restricționat*** **-** Alți utilizatori pot solicita accesul la fișierele de la proprietarul inițial prin Zenodo.
- ***Închis*** **-** Alți utilizatori pot vedea doar metadatele pentru înregistrare.

Pentru a depozita documentele în Zenodo ne alegem mai întâi tipul documentului, mai apoi copletăm toate datele despre el.

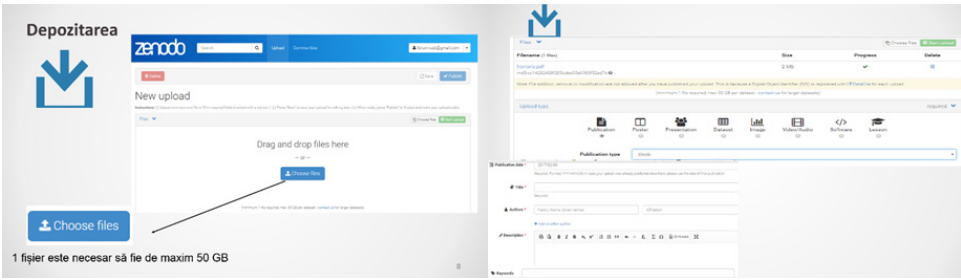

La compartimentul licență, Zenodo ne oferă patru tipuri de licențe, pentru a atribui fiecărui document. Licența selectată se aplică tuturor fișierelor. Dacă dorim să încărcăm unele fișiere sub o altă licență, e necesar să expediem un mesaj la adresa info@zenodo.org.

Depozitul de date de cercetare *Zenodo* ne oferă următoarele tipuri de licențe:

- ***Creative Commons Attribution 4.0*** (liberi să: copiați, distribuiți materialul în orice format, adapta, transforma materialul pentru orice scop, chiar și commercial);
- ***Creative Commons Attribution Share – Alike 4.0*** (liberi să: copiați, distribuiți materialul în orice format, adapta, transforma materialul pentru orice scop, chiar și commercial);
- ***Creative Commons Attribution – NonCommercial 4.0*** (liberi să: copiați, distribuiți materialul în orice format, adapta și transforma. Nu puteți utiliza materialul în scopuri comerciale);
- ***Creative Commons Attribution – NoDerivatives*** (liberi să: copiați,

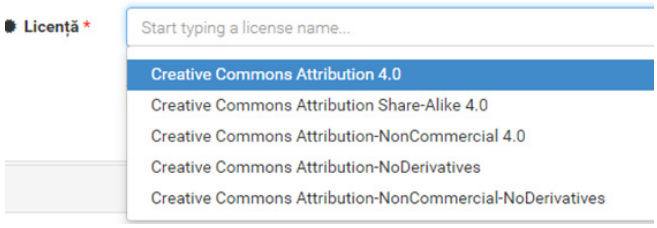

adapta, transforma materialul, dar nu se permite să-l distribuiți);

Creative Commons Attribution NonCommercial - NoDerivatives (Nu puteți utiliza materialul în scopuri comerciale. Materialul modificat nu e permis să-l distribuiți.

Prin exercitarea drepturilor licențiate definite, acceptați și sunteți de acord să respectați termenii și condițiile oferite de Creative Commons.

CREATIVE COMMONS este o asociație non-guvernamentală globală dedicată susținerii unui Internet liber și accesibil, îmbogățit prin cunoaștere liberă și resurse creative pentru ca oameni de peste tot din lume să le poată folosi, distribui și dezvolta.

Licențele Creative Commons sunt ușor de folosit, asigură o modalitate simplă și standardizată de a oferi celor din jur permisiunea de a distribui și utiliza creațiile personale în felul în care decidem de la început.

Licențele CC îți permit modificarea cu ușurință a condițiilor, privind drepturile de autor de la clasicul „toate drepturile rezervate", la „unele drepturi rezervate".

O licență este un document care specifică ce poți și ce nu poți să faci cu o creație, fie că este vorba de un sunet, un text, o imagine sau multimedia. *Licența* îți arată condițiile de utilizare și care sunt restricțiile.

În termeni generali, licențele libere sunt cele care îți oferă accesul la opera respectivă, posibilitatea de a o refolosi și redistribui fără restricții.

Sunt patru condiții principale:

- ✓ **BY** (= atribuirea, adică numele autorului trebuie menționat, chiar cu link spre produsul original),
- ✓ **NC** (= non-comercializarea, adică materialul nu poate fi utilizat în scopuri comerciale),
- ✓ **ND** (= non-derivarea, adică se permite utilizarea şi distribuirea unei lucrări, dar sunt interzise schimbări şi corecturi ale ei)
- ✓ **SA** (= partajarea, această condiție se aplică doar materialelor, asupra cărora sunt permise schimbări).
- ✓ Este posibilă multiple combinații posibile, ca de ex**. CC-BY-NC, CC-BY-ND, CC-BY-SA sau CC-NC-SA**

În baza opțiunilor noastre, vom obține o licență care indică în mod clar cum poate fi folosită creația.

BY	Atribuire	BY
BY SA	Atribuire - Distribuire în condiții identice	BY-SA
BY NC	Atribuire - Necomercial	BY-NC
BY ND	Atribuire - Fără opere derivate	BY-ND
BY NC SA	Atribuire - Necomercial-Distribuire în condiții identice	BY-NC-SA

Putem folosi site-ul http://creativecommons.org/choose/, răspunzând la câteva întrebări simple, la final obținem exact licența care ni se potrivește.

Orice utilizator poate crea o colecție comunitate pe Zenodo. Fiecare poate să plaseze cercetarea în orce comunitate, dacă persoana responsabilă de comunitate îi va oferi permisiunea. Proprietarul comunității poate accepta sau respinge solicitarea.

Comunitatea poate fi creată pe diverse domenii, participanții pot să-și prezinte materialul ce se referă la acest domeniu pentru a fi publicat în comunitatea dată.

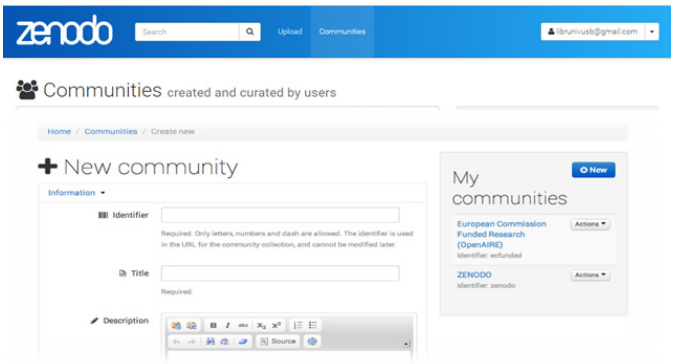

Comunitatea este monitorizată de un curator, sau un editor. Conținutul este păstrat într-un registru central gestionat de CERN.

În momentul încărcării documentului în Zenodo, este posibilă alegerea comunității în care noi dorim ca acest document să fie plasat. Dacă este din domeniul Lingvistic, selectăm așa tip de comunitate, astfel Zenodo îl atașează de această comunitate, cu permisiunea deținătorului.

În Zenodo sunt la moment peste 1220 de comunități și există opțiunea de a filtra comunitățile după titlu sau clasament.

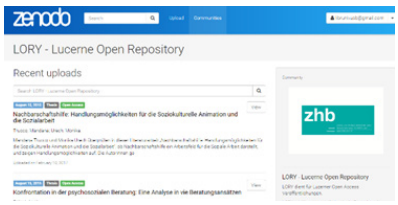

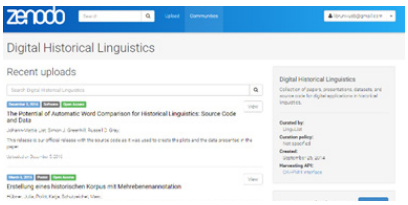

Condițiile de utilizare a Repozitoriului Zenodo

Folosirea Repozitoriului Zenodo pentru încărcarea și descărcarea de date, are următoarele condiții de utilizare:

1. Zenodo este un depozit de date de cercetare care conservează și pune la dispoziție cercetări, conținuturi educaționale și informaționale. Accesul la conținutul Zenodo este deschis tuturor, numai în scopuri non-militare.
2. Conținutul poate fi încărcat în mod gratuit.
3. Persoana, care a încărcat conținutul, trebuie să respecte protecția datelor și a drepturilor de proprietate intelectuală.
4. CERN își rezervă dreptul, fără preavizare, să modifice sau să șteargă

conţinutul necorespunzător, să restricţioneze sau să elimine accesul utilizatorului în cazul, în care consideră că utilizarea Zenodo încalcă condiţiile generale de utilizare.

Politica de acces ZENODO

- Conţinutul poate să includă toate domeniile ştiinţei, toate tipurile de cercetare.
- Conţinutul nu trebuie să încalce intimitatea sau drepturile de autor, acordurile de confidenţialitate.
- Oricine se poate înregistra ca utilizator al Zenodo.
- Toate formatele sunt permise, dimensiune limită pentru fiecare înregistrare este de 50 GB.
- Toate fişierele de date sunt stocate în Centrele de date CERN, Geneva
- În cazul în care obiectul de cercetare încărcat trebuie să fie ulterior retras, DOI şi adresa URL a obiectului original sunt reţinute.
- Pentru elementele textuale, este preferată limba engleză, dar toate limbile sunt acceptate.
- Fişierele pot fi depuse cu acces închis, deschis sau care sunt supuse embargoului.

Ce oferă ZENODO?

- 1 gigaoctet de spaţiu liber.
- Încărcarea documentelor este mai simplă, datorita integrării sale cu dropbox.
- Atribuie identificatori de obiect digitale (DOI), pentru a identifica în mod unic un document electronic.
- Acceptă documente din toate domeniile ştiinţei.
- Oferă licenţe creative commons.
- Partajare.
- Export.
- Adună rezultatele cercetării într-o singură locaţie.
- Schimb de date de cercetare în toată Europa.

Repozitoriul ZENODO este construit şi dezvoltat de către cercetători, pentru a asigura acces tuturor, care doresc să se alăture Accesului Deschis la Ştiinţă.

După cum afirmă, Florida Estrella, director adjunct (IME), CERN, „Ştiinţa a intrat în era accesului deschis".

Referinţe bibliografice:

1. ERDMANN, Chris. *Zenodo: A new grey literature and data publication solution from CERN* [on-line] [citat la 6 febr. 2017]. Disponibil: http://altbibl.io/gazette/cerns-zenodo-a-new-publication-solution-for-astronomy-and-other-disciplines/.
2. *Zenodo – Sharing Research Data across Europe – Making Science More Visible* [on-line] [citat la 6 febr. 2017]. Disponibil: http://blogs.ifla.org/social-science/2013/05/08/zenodo-sharing-research-data-across-europe-making-science-more-visible/.
3. *About Zenodo* [on-line] [citat la 12 febr. 2017]. Disponibil: https://zenodo.org/about.

CZU 027.7(478): 004.652

RESURSE ȘTIINȚIFICE DESCHISE CONFORM PROFILULUI USARB

OPEN RESEARCH SOURCES ACCORDING TO UNIVERSITY PROFILE

Olga DASCAL, Snejana ZADAINOVA

Abstract: *The articles deals with a study on access to information on the eLIBRARY.ru platform. There are 29 scientific and research institutions from Moldova registered in eLIBRARY.RU. Among them is the Alecu Russo Balti State University with a list of 24 members of Balti university community. Information about the institution's researchers and citations statistics, the impact factor of the magazines in which the Baltic academics are published, are inserted.*
Keywords: *electronic library, eLIBRARY.RU, electronic open access journals, information barriers*

Scopul: Înregistrarea publicațiilor USARB în cataloage şi baze de date internaționale. Instruirea utilizatorilor în vederea utilizării tehnologiilor și aplicațiilor noi, dezvoltarea competențelor, accesul la sursele deschise în spațiul virtual.

Accesul Deschis este o parte vie și folositoare a ecosistemului de cercetare din întreaga lume. Cercetătorii au nevoie de un punct de legătură cu această paradigmă, care va aduce o vizibilitate de neegalat a creațiilor științifice, precum și a datelor care stau la baza acestora.

eLIBRARY.RU este cea mai mare bibliotecă digitală a publicațiilor științifice din Rusia cu capacități extinse de căutare a informației.

Această platformă a fost creată în 1999 pentru a oferi cercetătorilor ruși acces electronic la publicații științifice străine. Începând cu anul 2005, publicațiile rusești au început să conlucreze cu eLIBRARY.RU, iar în prezent aceasta este cea mai mare bibliotecă electronică a publicațiilor periodice științifice în limba rusă în lume.

Abonaților eLIBRARY.RU sunt disponibile 4 000 de reviste științifice străine cu text integral și peste 3 900 interne, din care 2 800 de reviste sunt disponibile în accesul gratuit, precum și descrieri la un milion și jumătate de teze.

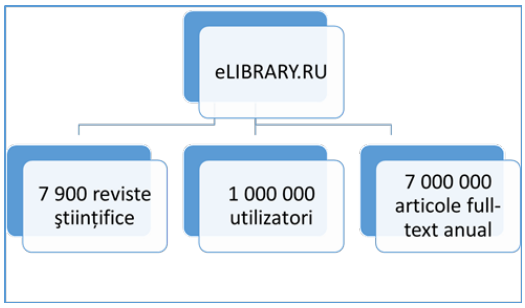

Numărul organizațiilor înregistrate este mai mult de 2 200 și peste un milion de membri individuali înregistrați din 125 de țări. Anual, cititorii acestei biblioteci obțin mai mult de 7 milioane de articole full-text și mai mult de 22 de milioane de rezumate.

Pentru accesarea tuturor publicațiilor este nevoie de logare individuală în eLIBRARY.RU sau semnarea unor acorduri de licență ce reglementează condițiile accesul liber la conținut licențiat.

eLIBRARY.RU oferă capacități extinse de căutare și analiză a informațiilor științifice.

Prin această platformă avem acces la: sumarul fiecărui număr al revistei, rezumatul articolului, textul integral al articolelor din revistele cu acces deschis.

Framul din dreapta a paginii de start eLIBRARY.RU oferă informația despre instrumente bibliometrice - Indexul Rusesc de Citări Științifice (РИНЦ), care este singurul sistem analitic național și Science Index – sistem analitico-informațional creat în baza Indexului РИНЦ. Indexul Rusesc de Citări Științifice este instrumentul public gratuit pentru măsurarea activității științifice a cercetătorilor și organizațiilor.

РИНЦ are un acord de colaborare cu companiile Thomson și Elsevier, care permite obținerea solicitărilor direct la Web of Science și Scopus. Pe interfață poate fi vizualizat numărul de referințe bibliografice de publicații în РИНЦ, Web of Science și Scopus. Această funcție gratuită este disponibilă pentru toți autorii înregistrați, care primesc un cod unic, ce îi permite să se identifice în continuare ca autor al publicațiilor științifice.

În anul 2014, Biblioteca eLIBRARY.RU a semnat un acord cu compania Thomson pentru a plasa pe platforma Web o mie de reviste științifice rusești. Acest proiect a îmbunătățit considerabil vizibilitatea în spațiul informațional internațional a revistelor și a contribuit la îmbunătățirea calității acestora, prin aducerea lor mai aproape de standardele internaționale. Pentru revistele capturate în РИНЦ, acesta este un fel de rampă de lansare pentru promovarea lor în Web of Science.

***ELIBRARY.RU* - INDICI DE PERFORMANŢĂ**	
Reviste incluse (numere)	59 311
Numărul revistelor indexate în РИНЦ	6 289
Reviste cu text integral	10 181
Reviste în acces deschis	4 999
Cantitatea numerelor revistelor	1 542 765
Cantitatea articolelor din culegeri	3 093 434
din ele cu text integral	619 708
Articole incluse	24 843 274
Utilizatori înregistraţi	1 742 130
Instituţii înregistrate:	12 874
Total autori	814 872
din ei publicaţi în ultimii 5 ani	448 383
din ei înregistraţi în Science Index:	432 340

Este important faptul, că РИНЦ este un proiect non-profit în domeniul public, care permite ca toți oamenii de știință să utilizeze pe deplin acest instrument analitic.

Indicatorii de performanță eLIBRARY.RU, oglindite în tabel, sunt elemente fundamentale pentru constituirea unei imagini cuprinzătoare asupra activității acestei platforme electronice. Peste 59 mii de numere incluse, din care cu full-text peste 10 mii și circa 5 000 în acces deschis.

Republica Moldova este prezentă cu 56 reviste, cea mai reprezentativă cantitate a numerelor plasate în eLIBRARY.RU revine revistelor *Электронная обработка материалов* (125), *Stratum plus: Archaeology and Cultural Anthropology* (70), *Ştiinţa agricolă* (22). Tot aceste titluri de reviste dețin cea mai mare cantitate de articole publicate pe această platformă. Cantitatea citărilor publicațiilor autohtone rezultă din cantitatea numerelor și articolelor plasate. Cel mai înalt index al citărilor dețin revistele *Электронная обработка материалов* și *Stratum plus: Archaeology and Cultural Anthropology.*

Analiza bibliometrică
Stratum plus: Archaeology and Cultural Anthropology

Numărul articolelor	1 384
Numărul volumelor	70
Citările conform РИНЦ	1 732
Poziția în ratingul SCIENCE INDEX pentru anul 2014	1 917
Locul în ratingul SCIENCE INDEX pentru revistele din domeniul "Istorie, Științe istorice "	57

Instituţiile din RM

De exemplu, analiza bibliometrică a revistei *Stratum plus: Archaeology and Cultural Anthropology* obținută pe site-ul acestei biblioteci virtuale, ne arată că sunt plasate 1 384 de articole, numărul citărilor acestei reviste conform РИНЦ este de 1 732, și îi revine locul 1 917 în reitengul SCIENCE INDEX pentru anul 2014, și poziția 57 pentru revistele din domeniul istoriei și științelor istorice.

Indicatorii principali (Clasamentul revistei conform SCIENCE INDEX, Factor de impact și Factor de impact de doi ani inclusiv citările din toate sursele) pentru revista Stratum plus: Archaeology and Cultural Anthropology pentru anii 2010-2015 cresc considerabil.

În eLIBRARY.RU sunt înregistrate 29 instituții științifice și de cercetare din țara noastră. Cantitatea publicațiilor instituțiilor din RM este prezentă în diagramă: Universitatea de Stat Nistreană *Taras Șevcenco* este prezentă cu cea mai mare cantitate de publicații (1 401), urmată de Universitatea de Stat din RM (465) și Universitatea Agrară (369).

Evaluarea citărilor publicațiilor instituțiilor din RM ne arată că cele mau multe citări aparțin articolelor publicate de Institutul de Fizică Aplicată a Academiei de Științe RM (3 885).

Pe platforma eLIBRARY.RU sunt posibile căutări după: titlul revistei, organizație, autor, titlul articolului, rubrică tematică, cuvânt cheie.

Efectuând căutarea după organizație „Бельцкий государственный университет им. Алеку Руссо/Alecu Russo Bălți State University, БГУ „Алеку Руссо" obținem o listă cu 24 membri ai comunității universitare bălțene printre care se regăsesc: rector, dr. hab. în pedagogie, prof. univ. Gagim I., dr. hab., prof. univ. Boincean B. ,Topală P., Capcelea V., Morari M., Stadnic S., Țaulean M, Sirota E., Migirina N., Răciulă L., Lăcustă L., Botnari E., Niculcea E., Suzanskaya T.

Autor	Cant. publicaţiilor	Numărul citărilor în IRCŞ (РИНЦ)	Vizualizări:
Gagim I	3	1	94
Moglan DIANA	16	21	351
Capcelea V	1		8
Morari M.	4		19
Ţaulean M	5		96
Suslenco A.	7		86
Sîrota E	8	4	97
Topală P.	9	12	29
Boîncean	13	21	241

De exemplu, rafinarea rezultatelor după autorii USARB ne oferă posibilitatea vizualizării următoarelor: 13 publicaţii dr. hab., prof. univ. Boincean Boris sunt vizualizate de 241 şi citate, conform IRCŞ (РИНЦ), de 21 ori, 16 articole ale doamnei Moglan Diana au fost vizualizate de 351 ori şi citate de 21 ori.

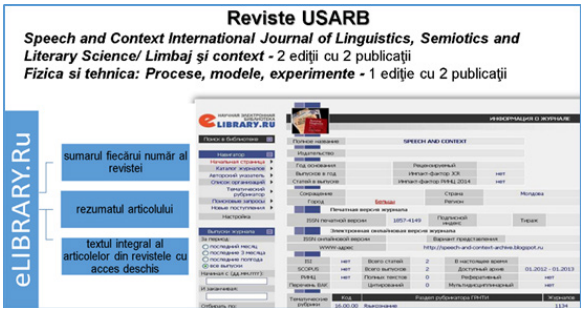

Efectuând căutarea după revistele ce aparţin USARB, obţinem următoarele: Speech and Context / Limbaj şi context - 2 ediţii cu 2 publicaţii şi Fizică şi tehnică: Procese, modele, experimente - 1 ediţie cu 2 publicaţii.

eLIBRARY.RU oferă sumarul revistelor bălţene şi rezumatul articolelor.

Pentru a obţine acces la toate serviciile oferite de eLIBRARY.ru s-au realizat următoarele:

- cercetarea şi analiza condiţiilor de amplasare, oportunităţilor pentru instituţie;
- adresarea cererii şi completarea unei anchete cu informaţii despre universitate;
- semnarea contractului de licenţă;
- expedierea moderatorilor platformei contractului semnat de conducerea USARB.

Urmează de întreprins următoarele acţiuni:

- obţinerea accesului la profilul editorial (nume utilizator, parolă); studierea cerinţelor şi determinarea parametrilor de introducere a informaţiei în eLIBRARY.RU;
- introducerea tehnică a informaţiei.

Deoarece resursele BŞ trebuie să devină interconectate pentru a satisface necesităţile informaţionale diversificate ale savanţilor, precum şi pentru a efectua căutarea documentelor relevante, indiferent de localizarea acestora, în-

registrarea în eLIBRARY.RU ne va oferi posibilitatea evaluării activității științifice a fiecărui autor în parte; plasării informației despre cercetătorii instituției și efectuării statisticilor citărilor, a factorului de impact al revistelor în care se publică cadrele universitare băltene.

Referințe bibliografice:

1. COSTIN, Ludmila. *Promovarea revistei instituţionale în Biblioteca Ştiinţifică Electronică eLIBRARYa* [online] [citat 21 februarie 2017]. Disponibil: http:// www.slideshare.net/nice26/instrumente-moderne-de-informare?next_slideshow=1
2. *Guidelines for the Introduction of Electronic Information Resources to Users* [online] / Machine-Assisted Reference Section (MARS), Reference and User Services Association (RUSA), American Library Association 2006. – United States of America: RUSA, ALA, 2006. [citat 21 februarie 2017]. Disponibil: https://journals.ala.org/index.php/rusq/article/viewFile/3004/3102
3. *Thomson Reuters совместно с Научной электронной библиотекой eLIsBRARY.RU разместит коллекцию лучших российских научных журналов в составе базы данных RSCI на платформе Web of Science* [online] [citat 13 februarie 2017]. Disponibil: http://thomsonreuters.ru/2014/09/thomson_reuters_and_elibrary_cooperation/
4. ЕРЁМЕНКО, Геннадий. *eLIBRARY.RU: курс на повышение качества контента.* [online] [citat 12 februarie 2017]. Disponibil: http://www.unkniga.ru/electron/5857-elibrary-kurs-na-povyshenie-kachestva-kontenta.html
5. МЕЛИХОВ, К. Г., ИЗБЯКОВ, А. М. *Научная электронная библиотека eLibrary.ru: Руководство пользователя.* [online]. М. : Интра-Центр+, 2003. 40 p. il. [citat 11 februarie 2017]. Disponibil: http://www.novsu.ru/file/1174755
6. *Научная электронная библиотека* [online] [citat 12 februarie 2017]. Disponibil: http://elibrary.ru

CZU 027.7:347.78

ASPECTELE PLAGIATULUI: CLASIFICARE, PREVENIRE (STUDIU DE CAZ)

PLAGIARISM ASPECTS: CLASSIFICATION, PREVENTION USING CASE STUDY

Ala LÎSÎI

Abstract: *The article is a study based on the analysis of the questionnaire „Aspects of Plagiarism: Classification, Prevention" which highlights the knowledge of the users of the USARB Scientific Library about plagiarism, methods of avoiding plagiarism, plagiarism detection software, the legal framework condemning plagiarism. Plagiarism is considered a social phenomenon that can be avoided by personal contributions, respecting the ethics of communicating information in the process of study and scientific research.*
Key words: *the use of information ethics, plagiarism, types of plagiarism, plagiarism avoidance, anti-plagiarism software*

Biblioteca mileniului III reprezintă o componentă importantă a sistemului informațional, asigurând accesul liber şi nelimitat la gândire, cultură, instruire şi cunoaştere. Utilizatorii bibliotecii contemporane trebuie să posede abilități de orientare în fluxul informațional, să fie apți de a selecta, a evalua şi a gestiona cu pricepere volumul enorm de informație.

Evident că, utilizarea informațiilor, obținute în procesul de documentare, impune folosirea standardelor de utilizare etică a informației, precum și folosirea sistemelor informatice pentru păstrarea informațiilor despre sursele folosite. Este important ca informația să fie utilizată în limitele eticii și legalității.

Lucrările științifice se sprijină pe rezultatele obținute anterior, cuprinzând citări și referințe bibliografice, care confirmă documentar cunoașterea acestor rezultate, determină legătura actualei lucrări cu publicațiile sau cercetările precedente. În lucrarea *„Ghid de cultura informaţiei"* Angela Repanovici relatează că *„Citările* şi *referinţele bibliografice* sunt elemente obligatorii pentru orice lucrare ştiinţifică. Citarea reprezintă cea mai eficientă modalitate de stabilire a unei relații între ideile științifice actuale și cele precedente [...]"[7, p.74].

Utilizarea unor idei, date și metode străine sau interpretarea textului fără citare este considerată drept *plagiat*, una din încălcările grave a eticii științifice. După cum menționează Septimium Chelcea: „Plagiatul este o problemă de etică profesională în universități și, mai general, în lumea academică".[1]

Plagiatul reprezintă folosirea fără menționarea sursei ori a avizului autorului, a unor idei sau fraze, care apar ulterior ca noi şi originale, cu un alt autor. Acesta se referă la copierea unor idei, a unui raționament, a unor pasaje sau la copierea integrală a unei opere de creație intelectuală, cum ar fi opera literară, artistică sau ştiinţifică.

Dicţionarul Explicativ al Limbii Române defineşte *plagiatul* drept „acțiunea de a plagia; plagiere. Operă literară, artistică sau ştiinţifică a altcuiva, însuşită (integral sau parțial) şi prezentată drept creație personală".[3]

În *„Codul de etică şi deontologie profesională a cercetătorilor şi cadrelor universitare"* (Republica Moldova) termenul *„plagiat"* reprezintă „expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstraţii, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode ştiinţifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menţiona acest lucru şi fără a face trimitere la sursele originale".[2]

În prezent, fenomenul plagiatului în Republica Moldova, precum şi în alte ţări a devenit unul de masă, datorită „World", „Wide", „Web", caracterizat fiind de modul de transmitere şi circulaţie a informaţiei. Cele mai afectate medii sunt cel academic şi cel de creaţie. Plagiatul a devenit un adevărat fenomen social, cu multe aspecte şi faţete. Prevenirea şi combaterea plagiatului reprezintă unul dintre principalele scopuri cu referire la normele educaţiei pentru informare în procesul de dobândire a culturii informaţionale. În cadrul cursului *Bazele Culturii Informatiei*, Modulul 4 *Comunicarea informaţiei, etica utilizării informaţiei, metode de evitare a plagiatului şi a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare şi prezentare a referinţelor. Softuri personale de gestiune a referinţelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero (adăugarea, organizarea, citarea referinţelor)(http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/on_line/nagherneac.pdf)* utilizatorii Bibliotecii Ştiinţifice USARB sunt familiarizaţi cu aspectele plagiatului, tipurile plagiatului, cadrul legislativ care condamnă plagiatul, softuri de detectare a plagiatului.

Cunoaşterea legislaţiei, a celor mai utile metode de evitare a plagiatului, precum şi a softurilor de detectare a plagiatului, stimulează respectarea eticii comunicării informaţiei, prin evitarea acestui fenomen în procesul de studiu şi cercetare.

În luna februarie 2017, în Biblioteca Ştiinţifică USARB a fost aplicat chestionarul *„Aspectele plagiatului: clasificare, prevenire"* cu scopul studierii şi determinării ce tipuri de plagiat cunosc utilizatorii, prin ce metode se poate evita plagiatul, ce softuri de detectare a plagiatului există, care este cadrul legislativ care condamnă plagiatul.

Sondajul a avut următoarele *obiective*: opiniile utilizatorilor privind caracteristicile plagiatului; identificarea cadrului legislativ care condamnă plagiatul; utilizarea metodelor de evitare a plagiatului de către utilizatorii bălţeni; constatarea tipurilor de plagiat și a softurilor de detectare a plagiatului cunoscute de către utilizatorii BȘ USARB.

În realizarea studiului am folosit metoda anchetei, aplicând ca instrument chestionarul care a inclus 4 întrebări închise (cu variante de răspuns deja formulate) și 3 intrebări semiînchise.

Chestionarul a fost aplicat pe un eșantion de 110 subiecți: studenți ai Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți: ciclul de studii licență (82%) și masterat (18%) de la diferite Facultăți: Facultatea de Litere (55%); Facultatea de Drept și Științe Sociale (9%); Facultatea Științe Reale, Economice și ale Mediului (18%); Facultatea Științe ale Educației, Pedagogie și Arte (18%); anii de studii 1, 2 și 3.

Plagiatul reprezintă un fenomen, o acţiune cu mai multe caracteristici. (Fig.1). Opiniile utilizatorilor ne demonstrează că plagiatul este cunoscut pentru utilizatorii Bibiotecii Ştiinţifice USARB și este perceput ca o acţiune de a lua, a

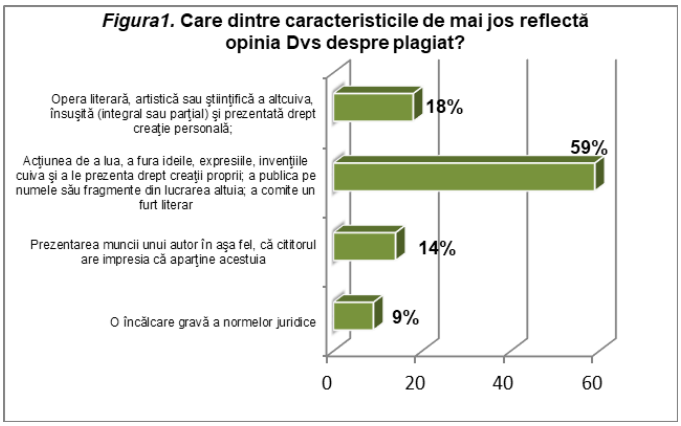

fura ideile, expresiile, invențiile cuiva și a le prezenta ca creații proprii, a comite un furt intelectual.

Evitarea plagiatul în procesul de studiu și cercetare științică depinde de cunoașterea și respectarea *cadrului legislativ care condamnă plagiatul și îndeamnă la evitarea acestui fenomen"* (Fig. 2).

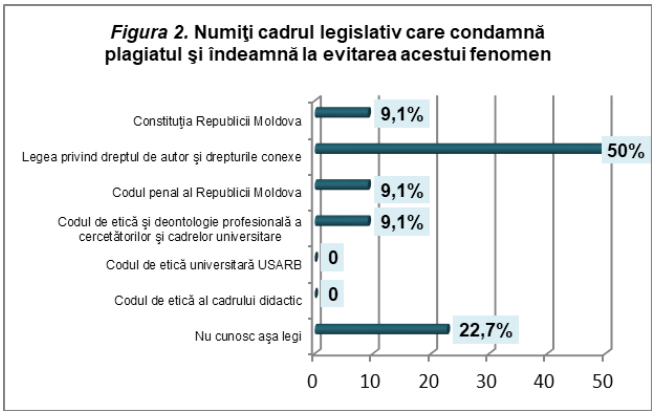

Din opiniile subiecților stabilim, că cea mai recunoscută este *„Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe"*. Peste 22% din respondenți nu cunosc de existența a astfel de legi. Informarea sistematică a utilizatorilor despre legislația care condamnă plagiatul, va contribui la evitarea acestui fenomen în procesul de studiu și cercetare științifică. Includerea acestui subiect în cadrul cursului *Bazele Culturii Informației* va sprijini respectarea eticii comunicării informației și prevenirii plagiatului în cadrul USARB.

Distingem mai multe tipuri de plagiat. Plagiatul poate fi variat după formă și după conținut, poate fi voluntar și involuntar. Utilizatorii chestionați au menționat mai multe tipuri de plagiat. (Fig. 3) Printre cele mai cunoscute tipuri de plagiat sunt *„Copiere, amestecare, lipire"* (36%), *„Reașezarea cuvintelor"* (21%) și „Copiere-lipire"(15%).

Sociologul *Cris Park* menționează că: „În ultimii ani apar forme noi de plagiat, *din surse digitale*, numit *plagiatul digital*, care oferă noi oportunități și înlesnesc accesul. Acum studenții au acces rapid la o mare varietate de surse

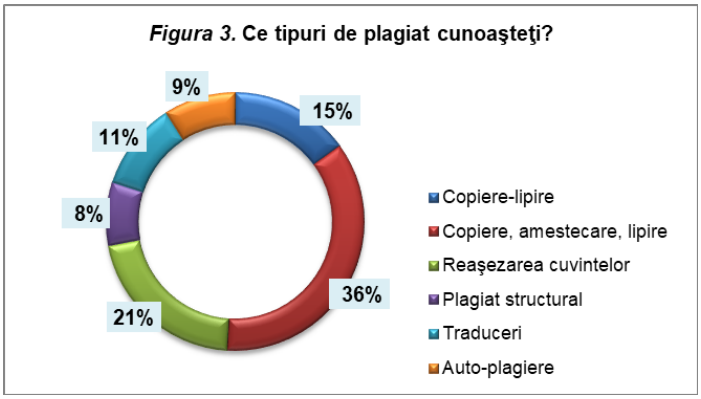

digitale, inclusiv baze de date full-text de pe CD-ROM şi jurnale electronice pe Internet, majoritatea dintre care sunt rapid accesibil 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână şi pot fi descărcate de siguranţa şi confortul propriei lor camere." [6]

Prin utmătoarea întrebare am stabilit comportamentul utilizatorilor în cazul plagierii din partea colegilor. (Fig. 4). Concluzionăm, că unii utilizatori încearcă să soluţioneze cazurile de plagiat prin discuţii sau prin indiferenţă faţă de acest fenomen, alţii prin sancţionarea încălcării dreptului de autor prin tragerea la răspundere a persoanei care a comis furtul literar. Un respondent a consemnat: *„ Să indice numele meu"*, fiind cea mai corectă soluţie.

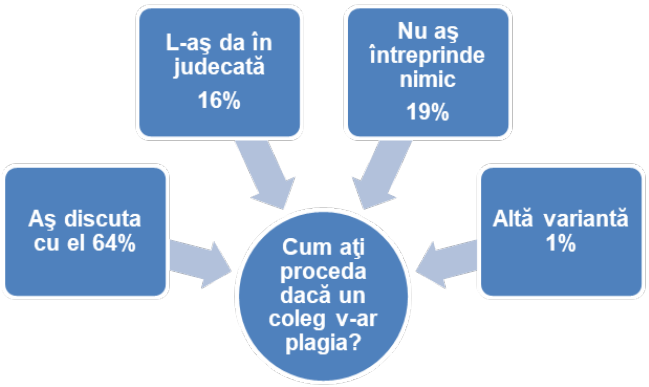

Plagiatul este considerat drept încălcare a normelor de etică, fiind o faptă nedemnă. Lipsa pedepsei corespunzătoare, permite copierea și atribuirea ideilor, expresiilor cuiva, drept creații proprii. Fenomenul plagiatului se manifestă și în rândurile utilizatorilor Bibliotecii Științifice USARB, care au practicat plagiatul ocazional (73%) *(Fig. 5)*. Prezența cazurilor de plagiat în rândurile utilizatorilor Bibliotecii, impune o mai mare promovare a cadrului legislativ, care condamnă plagiatul și contribuie la evitarea acestui fenomen și respectarea dreptului de autor, precum și a utilizării metodelor de evitare a acestuia (plagiatului).

Din afirmațiile respondenților am constatat că metodele de evitare a plagiatului sunt cunoscute utilizatorilor Bibliotecii, respectiv, plagiatul poate fi evitat. Punerea între ghilimele a citatelor directe reprezintă cea mai simplă și mai des utilizată metodă de evitare a plagiatului. *(Fig. 6)*.

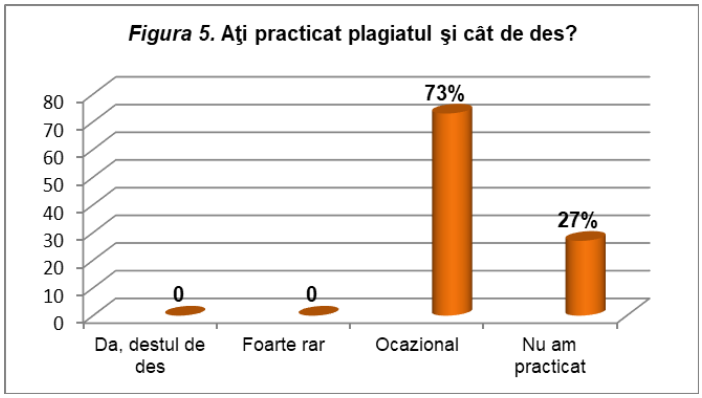

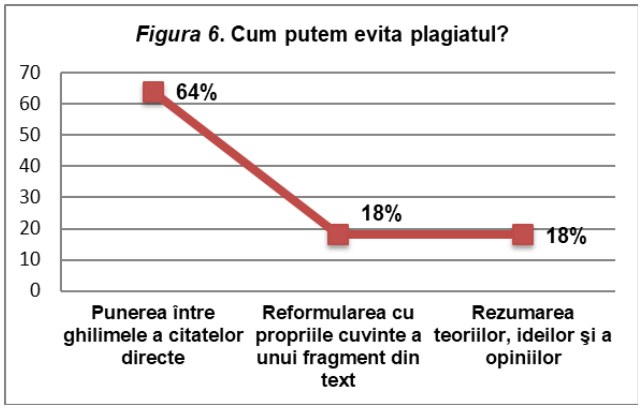

Noile tehnologii au creat variate programe, aplicaţii, softuri de analiză şi detecţie a plagiatului prin intermediul calculatorului. Acestea reprezintă instrumente online, unelte eficiente, care permit verificarea atât al textelor, cât şi al articolelor de plagiat. Universităţile din întreaga lume apelează la servicii de detectare a plagiatului, care sunt cu plată, dar şi gratuite. Majoritatea universităţilor din Suedia, Olanda şi Elveţia sunt abonate la servicii de detectare a plagiatului.

Software detectează toate documentele, care conţin aceleaşi propoziţii sau fraze, în aceeaşi ordine a cuvintelor. Dacă citarea este făcută corect, adică propoziţia este luată între ghilimele, indicată fiind şi sursa, detectorul nu specifică plagiat. Cu regret, traducerile nu pot fi detectate, iar plagiatul structural poate fi detectat cu greu. Cu toate că „un document de pe Internet este al tuturor, dar prin aceasta nu devine şi al fiecăruia în parte." [9, p. 285]

Softurile anti-plagiat sunt variate. Utilizatorii chestionaţi au menţionat că cel mai cunoscut este softul anti-plagiat *DetectarePlagiat.ro (Fig. 7)*, care reprezintă un program de detectare a plagiatului, oferit în spaţiul virtual gratuit. Fiind descărcat pe masa de lucru al calculatorului, permite verificarea lucrărilor în limba română. Este utilizat în mai multe universităţi din România şi Republica Moldova, inclusiv USARB.

Mai puţin este cunoscută aplicaţia gratuită *Plagium.com* (18% din respondenţi), care verifică on-line documentele de plagiat. Puţini utilizatori (9%) au menţionat softul antiplagiat *Viper,* care este gratuit şi se descarcă de pe reţeaua Internet. Sunt utilizatori care *„Nu cunosc softuri de detectare a plagiatului".*

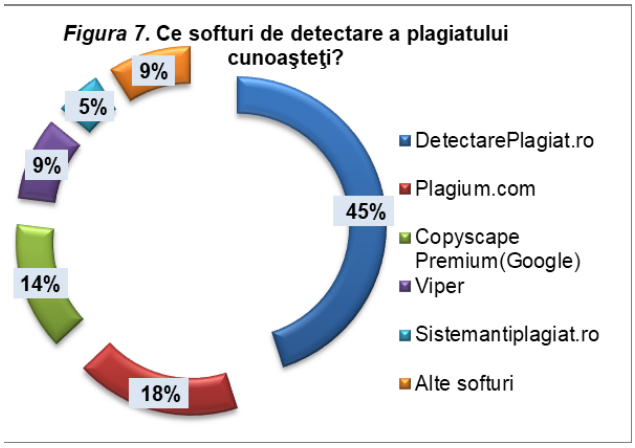

Din cele relatate mai sus, menţionăm că unii utilizatori aplică programe şi softuri anti-plagiat, alţii nu cunosc de existenţa acestora. Sunt oare utilizatorii noştri originali şi unicaţi în lucrările scrise? Ne dorim ca utilizatorii Bibliotecii Ştiinţifice USARB să utilizeze programe şi aplicaţii, sisteme şi softuri anti-plagiat, care sunt oferite on-line gratuit, pentru a exclude cazurile de plagiere, încât lucrările, studiile, şi tezele de licenţă, de master al utilizatorilor să fie apreciate pentru originalitate şi unicitate.

Biblioteca Ştiinţifică USARB contribuie la ameliorarea fenomenului plagiatului în rândurile utilizatorilor prin prezentări orale; expedieri informaţionale prin e-mail; în cadrul orelor *Bazele Culturii Informaţiei*; în cadrul *Lunarului licenţiatului, masterandului,doctorandului*; oferirea materialelor suplimentare care previn plagiatul: foi volante, flyere, semne de carte; prezentarea pe pagina web a Bibliotecii: *Mostre de prezentare a referinţelor bibliografice* (http://libruniv.usarb.md/mostre/Referinte.pdf) şi a *citărilor în text* (http://libruniv.usarb.md/mostre/Citarea.pdf); în rubrca *PAGINĂ UTILIZATOR / Cercetătorului „Reguli pentru prezentarea referinţelor bibliografce şi citarea resurselor de informare : Ghid practic" (*http://ru.calameo.com/books/001133349734b4ace8119)

Unii cercetători recomandă utilizarea unui sistem de detectare a plagiatului la nivel universitar, alţii propun folosirea astfel de software la verificarea lucrărilor scrise de elevi.

În articolul *„Plagiatul – o problemă gravă pentru mediul academic!"* autorul Costel Daniel Livadaru menţionează că: „Plagiatul ţine de cultura generală a fiecăruia şi poate fi o îndatorire a profesorului să explice cum şi în ce situaţii trebuie introduse citate, cum trebuie făcute referirile şi ce trebuie să includă acestea." [5]

Studiul *„Aspectele plagiatului: clasificare, prevenire"* a reliefat concluzii importante, care accentuează însemnătatea cunoaşterii legislaţiei Republicii Moldova, care condamnă plagiatul, în scopul evitării plagiatului în procesul de studiu şi cercetare ştiinţifică. Rezultatele sondajului relatează, că utilizatorii BŞ USARB sunt familiarizaţi cu metodele de evitare a plagiatlului, sunt informaţi despre fenomenul plagiatului şi legislaţia, care previne şi combate furtul intelectual, aplică softuri antiplagiat.

Din afirmaţiile utilizatorilor plagiatul este distins ca acţiunea de a lua, a fura ideile, expresiile, invenţiile cuiva şi a le prezenta ca creaţii proprii, iar cadrul

legislativ național care condamnă și previne plagiatul, necesită a fi cunoscut de către toți utilizatorii Bibliotecii Științifice USARB. Cunoașterea și utilizarea softurilor sau programelor anti-plagiat micșorează cazurile de plagiat în rândurile utilizatorilor Bibliotecii.

Este important nu numai cunoașterea diferitor forme de plagiat, dar și contribuții personale pentru a preveni acest fenomen, utilizând diferite metode de evitare a plagiatului: punerea între ghilimele a citatelor directe, reformularea cu propriile cuvinte a unui fragment din text, rezumarea teoriilor, ideilor și a opiniilor. Astfel, prin respectarea standardelor de onestitate, prin recunoașterea autorului lucrărilor originale, contribuim la evitarea plagiatului în procesul de studiu și cercetare științifică.

Referințe bibliografice:

1. CHELCEA, Septimiu. *Metodologia elaborării unei lucrări ştiinţifice* [on-line] [citat 08.08.2016]. Disponibil: http://istoriesociala.ro/pdf/Tiu/UCDC/Licenta/chelcea_metodologie_lucrare_stiintifica.pdf
2. *Codul de etică şi deontologie profesională a cercetătorilor şi cadrelor universitare* [on-line] [citat 05.08.2016]. Disponibil: http://edu.asm.md/tc_userfiles/cod-etica.pdf
3. *Dicţionarul Explicativ al Limbii române* [on-line] [citat 02.08.2016]. Disponibil: http://dexonline.ro/definitie/plagiat
4. *Legea privind dreptul de autor si drepturile conexe* [on-line] [citat 05.08.2016]. Disponibil: http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=336156
5. LIVADARU, Costel Daniel. *Plagiatul – o problemă gravă pentru mediul academic!* [on-line] [citat 20.08.2016]. Disponibil: https://livadarucostel.wordpress.com/2013/12/10/plagiatul-o-problema-gravapentru-mediul-academic/
6. PARK, Chris. In: *Other (People's) Words: plagiarism byuniversity studentsliterature and lessons*[on-line] [citat 08.08.2016]. Disponibil: http://www.lancaster.ac.uk/staff/gyaccp/caeh_28_5_02lores.pdf
7. REPANOVICI, Angela. *Ghid de cultura informaţiei*. Bucureşti : Ed. Asoc. Bibliotecarilor din România, 2012. 115 p. ISBN 978-973-85962-9-0.
8. ROBU, Ioana. *Citarea bibliografică* : PowerPoint. Cluj, 2016. 15 sl.
9. UNGUREANU, Elena. Plagia(to)rismul în epoca Internetului: 10 sugestii de evitare. In: *Probleme actuale ale organizării şi autoorganizării sistemului de cercetare-dezvoltare în Republica Moldova* : Materialele Conf. şt. (2011 ; Chişinău). Chişinău, 2011, pp. 283-288. ISBN 978-9975-105-52-1.

CZU 025.3

TENDINȚE NOI ÎN CATALOGAREA SECOLULUI 21

NEW TRENDS IN THE 21ST CENTURY CATALOGING

Irina ZALÎGAEVA, Lilia UCRAINEȚ

Abstract: *The article is about cataloging in the ALEPH Cataloging Module, MARC 21 format, and ExLibris PRIMO platform, through which the bibliographic database is built.*
Keywords: *ALEPH, MARC 21 format, corporate cataloging, USARB Scientific Library, Web Opac*

„Catalogarea cuprinde crearea, depozitarea, manipularea şi regăsirea informaţiilor bibliografice"
Richard P. Smiraglia

Biblioteca secolului XXI nu poate fi concepută fără facilitățile oferite de tehnologia informației, astfel, utilizatorii au posibilitatea de a accesa rapid resursele de informare pe diverse suporturi: fizic tradițional, precum hârtia sau microfilme, microfișe, medii electronice ce se găsesc pe suporturi de memorare ca hard discuri, CD-uri, DVD-uri. Nevoia de informatizare apare din necesitatea efiecentizării activităților de bibliotecă, a serviciilor furnizate și creșterea calității acestor servicii.

Unul dintre procesele cele mai importante din cadrul bibliotecii este ***catalogarea documentelor***, modulul prin intermediul căruia se construiește baza de date bibliografică, ce stă la temelia oricărui sistem de bibliotecă.

Într-un sistem integrat de bibliotecă, prelucrarea bibliografică se poate realiza prin filiera a două căi principale:

- *Teoretică:* prelucrarea de către bibliotecar a resurselor informaționale şi crearea înregistrării bibliografice corespunzătoare (aplicarea standardelor, regulilor, formatelor, metodicilor).
- *Practică*: proces care vizează colectarea informației, crearea şi organizarea logică a conținutului descrierii bibliografice, a autorității de control, al punctelor de acces, prelucrarea descrierii bibliografice din alte sisteme, în cazul în care biblioteca este conectată la o rețea, descrierea bibliografică fiind stocată în baza de date proprie bibliotecii importătoare, asigurând, astfel, accesul utilizatorilor la resursele informaționale necesare.

Catalogarea este ramura biblioteconomiei care stabileşte regulile de creare a instrumentelor necesare regăsirii publicațiilor într-o bibliotecă, având la bază următoarele principii:

- *descrierea bibliografică a documentului după reguli şi norme prestabilite;*
- *stabilirea elementelor specifice, care dau intrarea în catalog (punctele de acces autorizate şi punctele de acces necontrolate);*

- *determinarea elementelor de identificare a documentului prin mijloace specifice cerute de procesul de automatizare (coduri).*

Indiferent de metoda folosită, orice bibliotecă adaugă înregistrării bibliografice informaţii specifice ce ţin de cotă (prin care se indică locul publicaţiei pe rafturi), numărul de inventar, provenienţă, clasificare zecimală universală - elemente care nu fac parte din descrierea bibliografică propriu-zisă.

Conţinutul înregistrării (descrierii) bibliografice este alcătuit din:

- *descrierea bibliografică a publicaţiei (în care sunt redate elementele de individualizare a publicaţiei, după regulile prestabilite (ISBD): titlul, informaţii despre titlu, menţiuni de responsabilitate, ediţia, datele editoriale, colaţiunea, colecţia, note, ISBN);*

- *punctele de acces care indică locul înregistrării în catalog.*

Pentru a asigura posibilităţi noi de căutare şi regăsire a informaţiei în sistemele electronice de informare, în biblioteci, resursele informaţionale sunt clasificate, catalogate şi indexate în baza standardelor, normelor, metodologiilor şi procedurilor specifice fiecărui tip de document.

Instrumentele de lucru fundamentale internaţionale ale unui catalogator sunt:

Documentele IFLA

- *International Standard for Bibliographic Description (ISBD) –* ***Descrierea Bibliografică Internaţională Standardizată, ediţie consolidată, 2011.***
- *Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) –* ***Cerinţe Funcţionale pentru Înregistrările Bibliografice.***
- *Statement of International Cataloguing Principles –* ***Declaraţia de Principii Internaţionale de Catalogare, cunoscută în domeniul biblioteconomic sub numele de „Principiile de la Paris".***
- *Functional Requirements for Authority Data (FRAD)* ***– Cerinţe funcţionale şi numerotarea înregistrării de autoritate.***
- *Resourse Description and Access (RDA) –* ***Descrierea resurselor și accesul.***

Republica Moldova a aderat, în procesul de descriere bibliografică, la STAS-urile din familia ISBD, începând cu 1 mai 2005, a fost acceptat Standardul interstatal *GOST 7.1.03 - „Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerinţe generale şi reguli de alcătuire"* în calitate de standard naţional. Însă, în procesul de catalogare, clasificare bibliotecarii utulizează și alte documente:

- *SM SR ISO 13420:2005 Biblioteconomie şi documentare. Clasificare Zecimală Universală. Indici de bază.*
- *SM SR ISO 639 Cod pentru prezentarea denumirilor de limbi.*
- *SM ISO 832 Библиографическое описание и ссылки. Правила сокращения слов и словосочетаний на иностранных языках.*

Odată cu implementarea tehnologiilor informaţionale în biblioteci, catalogarea resurselor informaţionale s-a realizat în regim automatizat. Bibliotecile din Republica Moldova au experienţa utilizării diferitor software de bibliotecă:

MARC, TINLIB, IRBIS, TINREAD, SIGA.

Procesul de informatizare în Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi, a început în anii `90 ai secolului trecut, în baza formatului specializat de bibliotecă MARC, acoperind doar parţial unele funcţii specifice bibliotecii. Anul 1998 a înscris Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi printre primele biblioteci din Moldova, dotate cu hardware modern şi software TINLIB – versiunea 280 mai apoi 380, 410.

Înregistrarea informaţiilor, în software TINLIB, se realiza în baza **modulului Catalogare** adresat bibliotecarilor care se ocupau de acest proces în vee derea creării bazei de date „**Căutare/Editare titluri cărţi**" şi permitea căutarea în catalogul on-line OPAC a informaţiilor despre colecţiile deţinute: cărţi, publicaţii periodice, materiale AV (audio-video casete, discuri, filme, microfilme), documente electronice (CD şi DVD).

În cele din urmă, în anul 2015 a fost implementat un nou soft integrat de Bibliotecă ALEPH, formatul MARC 21, pe platforma ExLibris PRIMO care conţine şi o interfaţă Web OPAC, pentru public, ceea ce permite accesarea lui pe Internet sau din pagina web a Bibliotecii. Formatul MARC 21 pentru date bibliografice este compus din câmpuri, indicatori şi subcâmpuri în care se înregistrează infora maţiile bibliografice.

Unul din obiectivele de bază ale Proiectului Tempus „Servicii informaţionale moderne pentru îmbunătăţirea calităţii studiilor" (MISISQ) a fost ideea de creare a unei infrastructuri informaţionale comune de către cele 7 biblioteci universitare din Republica Moldova.

În aşa mod, bibliotecile universitare, partenere ale Proiectului, şi-au consolidat eforturile pentru a elabora resurse bibliografice de calitate, constituind **Catalogul Colectiv Partajat al Consorţiului Bibliotecilor Universitare din Moldova**, care vine să asigure accesul operativ la informaţii pentru întreaga comunitate academică din ţară.

Prin urmare, în realizarea acestui obiectiv a fost achiziţionarea şi instalarea în biblioteci a sistemului integrat de bibliotecă ALEPH, un instrument modern, performant şi flexibil, oferind soluţii optime pentru managementul resurselor bibliotecilor în cadrul parteneriatelor, uşor de utilizat, rezistând tuturor provocărilor ce vin în întâmpinarea cerinţelor tot mai mari din domeniu, din prezent şi viitor.

ALEPH propune multiple metode de partajare a resurselor şi susţine conlucrarea între biblioteci. Aceste metode permit utilizatorilor să găsească calea cea mai eficientă de obţinere a materialelor căutate, oferind facilităţi pentru texte multidirecţionale în diferite alfabete. Configuraţia sistemului ALEPH poate fi adaptată virtual oricărei politici sau proceduri ale bibliotecii.

Utilizatorul poate comunica cu sistemul prin interfeţe în limba dorită, în aşa mod, bibliotecile alcătuiesc interfeţe în limba în care este scris documentul.

Sistemul integrat de bibliotecă ALEPH cuprinde următoarele module:

- ***Achiziţie/Seriale***
- ***Catalogare***
- ***Circulaţie***
- ***Modulul OPAC – Web (Online Public Acces Catalog), prin care utilizatorii au acces la informaţiile cuprinse în baza de date.***
- ***PRIMO***

Odată cu implementarea acestui Soft s-a accentuat, mai profund, procesul de Catalogare Corporativă care are următoarele avantaje:

- *se bazează pe principiul elaborării descrierii bibliografice noi a unei publicații după standarde, norme și reguli unanim acceptate, economisind timpul preconizat pentru acest proces la descrierea unuia și aceluiași document;*
- *oferă posibilitatea de catalogare a unui număr mare de resurse informaționale de diferite tipuri utilizate în biblioteci;*
- *procesul de catalogare corporativă devine mai sigur şi eficient, mai rapid, deoarece înregistrările catalogate de alte biblioteci necesită o cantitate mai mică de timp;*
- *Participanții catalogării corporative sunt direct implicaţi în elaborarea normelor și standardelor de catalogare, deciziilor metodologice comune.*

Catalogarea documentelor în BŞ USARB se realizează în Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Catalogare. Indexare, în ***Modulul Catalogare*** și este utilizat pentru crearea înregistrărilor bibliografice, fiind descrisă fiecare resursă informațională, pe care biblioteca o deține sau o achiziționează.

Modul Catalogare permite:

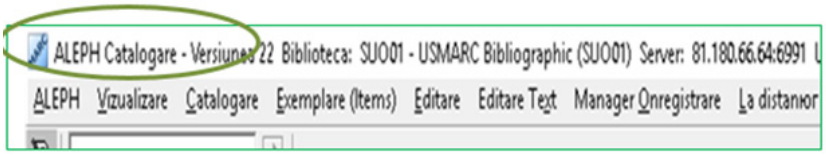

- ***Crearea, editare și salvare a înregistrărilor;***
- ***Importul / exportul de înregistrări bibliografice;***
- ***Crearea / redactarea vedetelor de subiect şi a fişierelor de autoritate;***
- ***Crearea, redactarea, ştergerea înregistrărilor exemplarelor din stocul bibliotecii(items/holdings).***

Modulul Catalogare este alcătuit din trei biblioteci, care indică serverul la care este conectată biblioteca în procesul de lucru.

SUO 01- reprezintă baza de date bibliografică (BIB) în ale cărei înregistrări se regăsesc descrierile bibliografice ale publicațiilor. Fiecare înregistrare are alocat un număr de sistem.
SUO 10 - reprezintă baza de date de autoritate (AUT) ce cuprinde înregistrări de autoritate.
SUO 60 - Creare/editare holdings.

Sistemul Aleph a fost setat şi configurat conform regulilor MARC 21, astfel, încât între cele trei baze de date să existe conexiuni de interdependență, rezultând un mod de căutare şi de afişare a datelor într-un sistem coerent şi unitar.

Catalogarea propriu-zisă în softul Integrat de bibliotecă ALEPH se realizează în conformitate cu standardele în vigoare și deciziile luate în cadrul ședințelor de lucru a grupului Modulului Catalogare:

- utilizarea diacriticelor românești pentru noile intrări;
- renunțarea la prescurtări în câmpurile MARC **245** Titlul propriu-zis și

260 Date de publicare, pentru optimizarea regăsirii informațiilor în catalogul electronic;

- în cazul catalogării documentelor cu mai mult de 4 autori – cadre didactice științifice ale universităților, fiecare bibliotecă are dreptul de a-i menționa pe toți în câmpurile MARC **700** Autor persoană fizică - intrare secundară. În toate celelalte cazuri, vor fi menționați doar primii trei autori;
- vedetele de subiect se vor scrie cu prima literă majusculă;
- pentru notele locale se va utiliza câmpul MARC 999, la sfârșitul notei;
- indicându-se instituția căreia îi aparține (USARB, USMF, ASEM, etc.);
- înregistrările de autoritate se vor elabora sau redacta în timpul catalogării (Fig. 1).

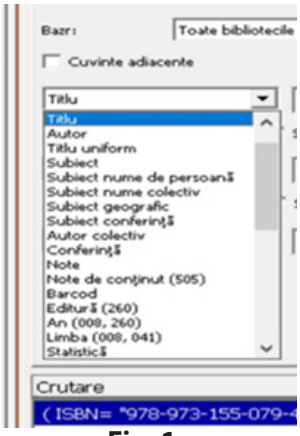

Fig. 1

Catalogarea se realizează pe mai multe căi:

- Se verifică descrierea bibliografică din catalogul colectiv, efectuându-se căutări după mai multe opțiuni (Autor, Titlu, ISBN, Vedete de Subiect…)
- Dacă înregistrarea bibliografică nu se regăsește în baza de date, catalogatorul elaborează o descriere bibliografică nouă în ***Modulul Catalogare***. (Fig. 2)

Catalogarea prevede completarea câmpurilor şi subcâmpurilor necesare descrierii bibliografice complete. Din fereastra rulantă selectăm câmpul necesar, în dependență de tipul de resursă catalogată**.** (Fig. 3)

Tabelul **Leader** reprezintă primul câmp al înregistrării bibliografice, fiind format din elemente de date ce conțin numere sau valori codificate care furnizează informații pentru procesarea înregistrării. (Fig. 4)

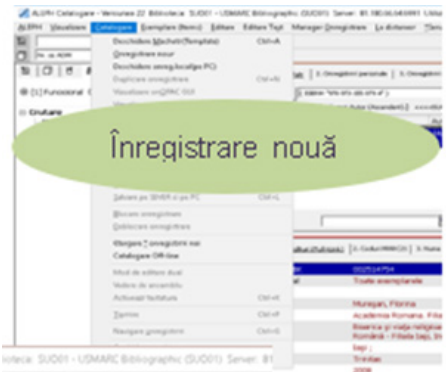

Fig. 2

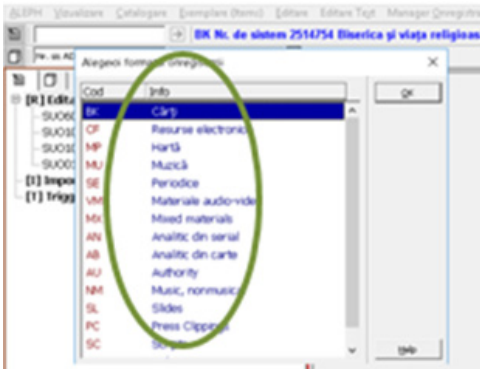

Fig. 3

(Fig. 4)

Tabelul din câmpul MARC **008** constă din 40 de poziţii, numerotate de la 00 până la 39. Datele sunt definite în dependenţă de tipul de resurse, aici vor fi indicate: anul de ediţie, locul de publicare, natura conţinutului (manual, enciclopedie, dicţionar), limba în care e sris documentul. (Fig. 5, 6)

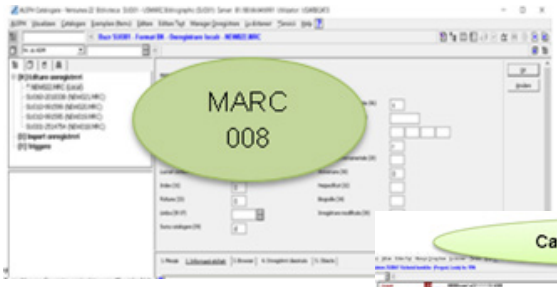

(Fig. 5)

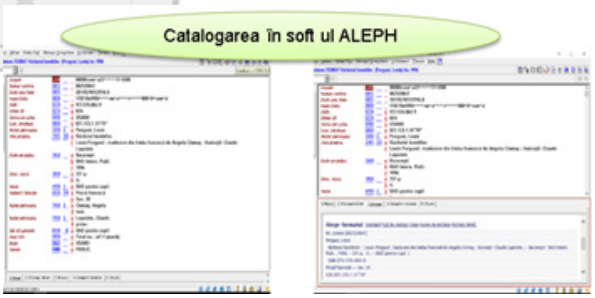

(Fig. 6)

(Fig. 7)

Pentru a îmbunătăţi calitatea bazei de date bibliografice, bibliotecile crează şi utilizează fişierele de autoritate. Înregistrările de autoritate respectă standardele formatului MARC 21 de autorităţi. Crearea fişierului de autoritate necesită muncă şi dăruire, obiectivitate din partea catalogatorului şi uniformitate în descriere. (Fig. 7)

Construirea sau completarea unui fişier cât mai perfect ţine de câmpurile şi subcâmpurile obligatorii: ***forma preferată a numelui autorului; formele nepreferate ca vedetă a numelui autorului; date biografice ale autorului; domeniul de activitate, ocupaţia, titluri profesionale, locul de exercitare a profesiei.***

Crearea înregistrării în fişierul de autoritate se realizează, în câmpul Marc **008**, în baza unui bloc de litere, cerute de sistem. Astfel, catalogatorul adaugă o nouă vedetă de autor, în câmpul **100 1a,** având responsabilitate intelectuală primară pentru lucrarea descrisă şi este utilizat ca intrare principală în înregistrarea bibliografică. Astfel, între câmpul Marc 008, există legături de dependenţă, cu numărul de sistem al documentului catalogat. (Fig. 8)

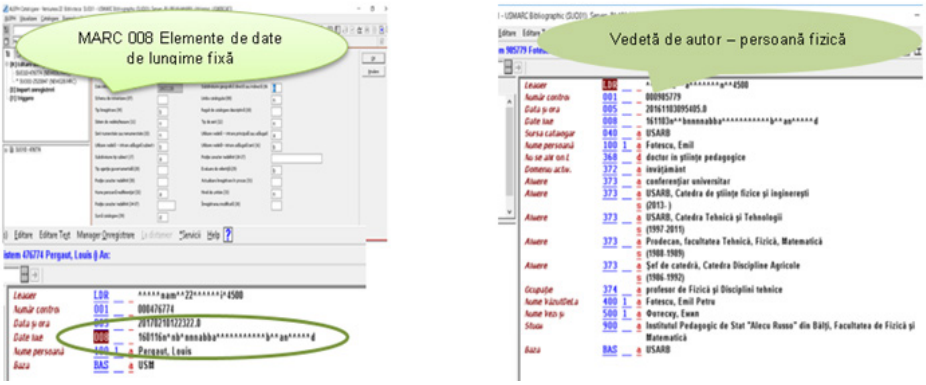

(Fig. 8)

Stocurile de documente sunt compuse din exemplarele pe care le deţin, fiecare din copiile existente dintr-un anumit titlu bibliografic, sunt descrise prin funcţia de ***Items*** sau ***Holding.*** Holdingul este creat de către catalogatori în câmpul **852** şi include următoarele informaţii: *numărul de inventar, cota, colecţia, biblioteca filială, statutul exemplarului*. În aşa fel, descrierea exemplarelor este vizibilă utilizatorilor, care ulterior, pot afla din OPAC informaţii referitoare la: *filiala în care este încadrat exemplarul, perioada de împrumut, dacă este disponibil sau împrumutat, cotă*. (Fig. 9)

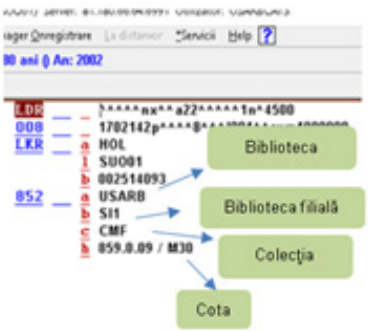

(Fig. 9)

În continuare, catalogatorul completează câmpurile specifice holdingului: legătura între holding şi document, statutul exemplarului, statistici (divizionara), note OPAC (autograf, ex-libris). (Fig. 10)

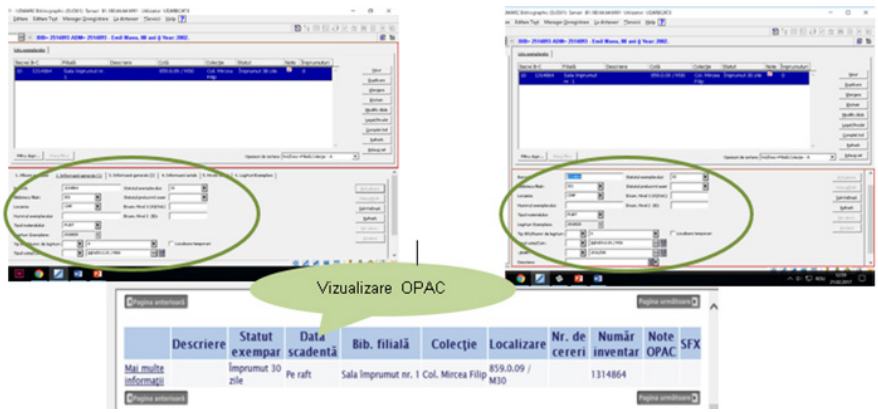

(Fig. 10)

Dacă înregistrarea bibliografică a documentului recepționat există deja în baza de date, catalogatorul o completează cu informațiile specifice bibliotecii: holding, numere de inventar, cota de raft locală, indicii CZU, sigla bazei de date. În câmpul **040** Sursa de catalogare, formăm subcâmpul **d** și scriem denumirea instituției care a modificat înregistrarea, la fel, completăm și câmpul **BAS,** în câmpurile **650** Subiect – termen tematic și **080** Clasificare Zecimală Universală, se va crea subcâmpul 2 unde se va indica sursa de catalogare. (Fig. 11, 12)

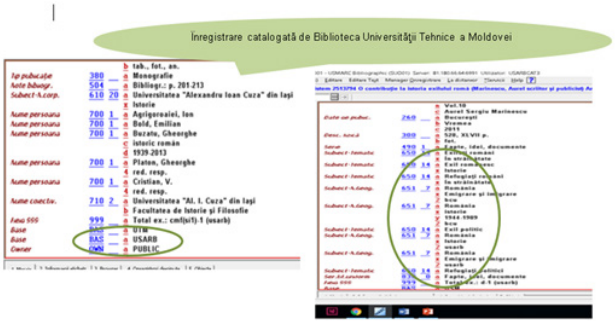

Fig. 11 **Fig. 12**

Menționăm faptul, că din necesitate de a oferi cât mai multe informații utilizatorilor despre disponibilitatea documentului și formei fizice suplimentare s-au introdus câmpurile: **530** Notă disponibilitate.

530a *Disponibil şi pe CD-ROM* sau Disponibil și online.

Iar câmpul **856** Localizare şi acces electronic este utilizat pentru a indica în înregistrarea bibliografică a unei resurse electronice adresa la care poate fi accesată. Totodată, câmpul poate fi utilizat pentru a localiza și a accesa o versiune electronică a unei resurse non-electronice descrise în înregistrarea bibliografică.

856 41u *Adresa electronică, linkul la resursă*

În așa mod, cititorii pot avea acces direct la text (Full text), prin web. (Fig. 17-18)

(Fig. 13)

(Fig. 14)

Pentru a fi mai uşor depistate, în programul ALEPH, înregistrările bibliografice sunt identificate printr-un număr unic atribuit de către sistem. (Fig. 15)

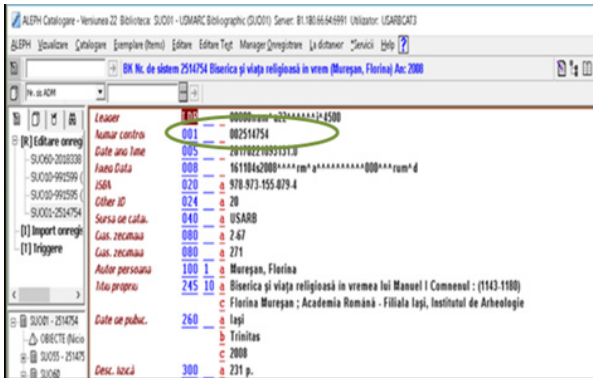

(Fig. 15)

Descărcarea diverselor rapoarte, liste bibliografice, fişe pentru diferite tipuri de resurse se va face prin intermediul opţiunii **Servicii**. Se vor selecta din fişier câmpurile:

- ***Regăsirea înregistrării de catalog;***
- ***Tipărirea înregistrării bibliografice – Format utilizator (print 01),*** obţinând listele respective. (Fig. 16)

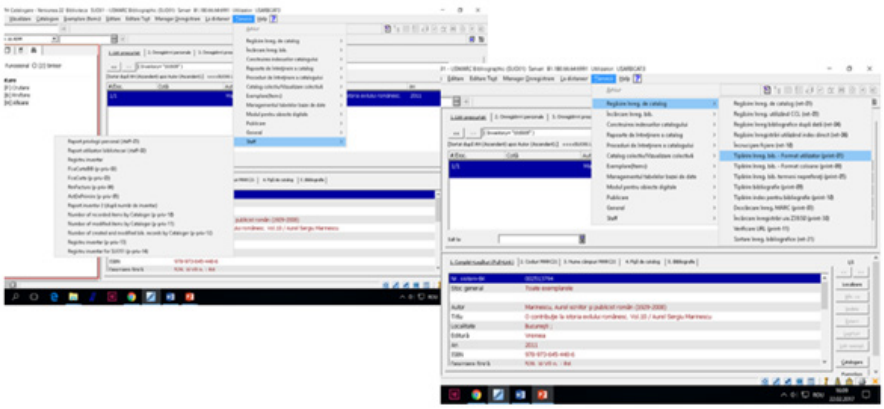

(Fig. 16)

ALEPH este un program deosebit de complex, menit să asigure automatizarea celor mai importante procese de bibliotecă: **achiziția, catalogarea, circulația publicațiilor, WebOPAC, precum şi gestionarea informațiilor interne prin servicii de rapoarte şi analize statistice.**

Utilizat la scară internațională, programul de bibliotecă ALEPH este un sistem on-line, ajuns în secolul al XXI-lea pentru a facilita schimbul de informații bibliografice, axat pe tabele de parametri, fiind ajustat cerințelor proprii sistemelor de biblioteci.

Structurat pe mai multe nivele şi respectând cele mai noi standarde din domeniu, programul ALEPH vine în întâmpinarea tuturor exigențelor informaționale fiecărui utilizator. Proiectarea software-ului evoluează continuu pentru a include produse şi componente destinate dezvoltării sistemelor de biblioteci.

Tendințele actuale sunt acelea de a dezvolta sisteme moderne de bibliotecă, care să permită gestionarea tuturor resurselor informaționale, să dezvolte biblioteci de o nouă generație, utilizând *tehnologia Cloud („calculare în nor", de fapt în Internet)* pentru ca să poată face față noilor cerințe din ce în ce mai complexe ale utilizatorilor.

Între timp, s-au schimbat nu numai mijloacele tehnice, ci şi nivelul de gândire al utilizatorilor, de aceea, în special generația tânără, obişnuită cu internetul, caută acces direct la informație, astfel, programul integrat de bibliotecă ALEPH permite vizualizarea resurselor informaționale necesare în orice colț al lumii.

Referințe bibliografice:

1. *ALEPH 500* [on-line] [citat 09.02.2017]. Disponibil: http://www.ex-lh.hu/site/index.php/RO/a500ro
2. DUȚESCU, Victor. Catalogarea - o nouă perspectivă. In: *Informare şi documentare : lucrări ale sesiunilor profesionale : 2007* [on-line] [citat16 februarie 2017]. Disponibil: http://www.bibnat.ro/dyn-doc/informare-2007-securizat.pdf
3. GANGAN, Irina. *Formatul MARC 21 / Bibliografic* : Ghid de catalogare. Chişinău, 2015 [on-line] [citat19.01.2017]. Disponibil: http://misisq.usmf.md/images/Course_materials/MARC21Bibliografic.pdf
4. GANGAN, Irina. Primii paşi de catalogare corporativă in cadrul Consorțiului bibliotecilor universitare din Moldova. In: *Magazin Bibliologic*. 2016, nr. 1-4, pp. 27-31. ISSN 1857-1476.
5. CHIHAIA, Lăcrămioara, CHIPCEA, Elena. COVACI, Marinela. *FIŞIERUL DE AUTORITATE NUME DE PERSOANE* : Ghid practic de utilizare în Aleph 500. Iaşi, 2005 [on-line] [citat19.01.2017]. Disponibil: http://www.bcu-iasi.ro/docs/ fisierul-de- autoritate-nume-de-persoane.pdf
6. MIHALUȚA, Lina. Actualizări în Catalogare / Clasificare. In: *Confluenţe bibliologice*. 2006, nr.1-2, pp. 65-67. ISSN 1857-0232.
7. MIHALUȚA, Lina. Despre importanța prelucrării ştiințifice a resurselor informaționale. In: *Confluenţe bibliologice*. 2010, nr.1-4, pp.129-132. ISSN 1857-0232.
8. MIHALUȚA, Lina, CUCU, Adella. Catalogarea de la TINLIB la ALEPH. In: *Magazin Bibliologic*. 2016, nr. 1-4, pp. 36-40. ISSN 1857-1476.

9. MIHALUȚA, Lina. Particularitățile formării potențialului profesional al catalogatorilor / clasificatorilor. In: *Confluenţe bibliologice*. 2006, nr. 4, pp. 29-31. ISSN 1857-0232.
10. TOMESCU, Silvia-Adriana. *Soft integrat de Biblioteca - ALICE 5. 5 metodologie de catalogare*. [on-line] [citat 29 dec. 2016]. Disponibil: http://eprints.rclis.org/16189/1/Catalogare%20Alice.pdf
11. DUMITRĂSCONIU, C. [et al.] *Tratat de biblioteconomie*. Bucureşti : ABR, 2014, Vol. 2, pt. 1 : Managementul colecţiilor şi serviciilor de bibliotecă. 621 p. ISBN 978-606-93535-2-3.
12. VIŞAN, Marcela, LOVASZ, Agneta. *Catalogarea în regim automatizat la Biblioteca Universităţii „Politehnica" din Timişoara* [on-line] [citat 18 ian. 2017]. Disponibil: http://abr.org.ro/www.abr.org.ro/BD%20full%20text%20Buletin%20ABIR/278.pdf
13. БАХТУРИНА, Т. А. *Будущее каталогизации в России и в мире. О проблемах описательной каталогизации на поворотном этапе истории, о нелегком выборе путей дальнейшего развития практики каталогизации, о судьбе профессии каталогизатора*. [on-line] [citat 9 ianuarie 2017]. Disponibil: http://www.gpntb.ru/ntb/ntb/2010/9-2010/ntb_9_3_2010-бахтурина.pdf
14. САСКОВЕЦ, Е. В., НЕЧАЕВА, Т. А. *Ведение электронного каталога по-новому: использование технологии корпоративной каталогизации* [on-lione] [citat 9 ian. 2017]. Disponibil: http://rlst.org.by/izdania/ib-2-2011/1078.html
15. МАРКОВА, А. А. *Современные библиотечные задачи, решаемые на базе корпоративных технологий* [on-line] [citat 9 ian. 2017]. Disponibil: http://www.prometeus.nsc.ru/archives/docs/elres/markova.ssi
16. НИКОЛЬЦЕВА, Н. П., СТЕГАЕВА, М. В. *Современные тенденции в каталогизации* [on-line] [citat 18 ian. 2017]. Disponibil: http://www.myshared.ru/slide/396232/

CZU 025.3

PARTICULARITĂȚI DE CATALOGARE A RESURSELOR ELECTRONICE ÎN SOFTUL ALEPH

PECULARITIES OF CATALOGING ELECTRONIC RESOURCES IN ALEPH SOFTWARE

Varvara GANEA

Abstract: *In this paper we aim to highlight the crucial role played by the university library in facilitating, from the perspective of new information and communication technologies, access to electronic resources, librarianship processing of these documents using the ALEPH program, which is a complex integrated system and which satisfies the entire library service system.*
Keywords: *electronic resources, libraries, integrated library program ALEPH, cataloging*

Resursele informaționale ale bibliotecilor sunt un potențial intelectual şi material al acestor instituții, care permit acoperirea necesităților informaționale ale comunității servite.

Resursele informaționale sunt percepute ca nişte obiecte, care se disting prin conținutul intelectual sau artistic, sau prin suport.

Tipurule de resurse:

Monografică – resursă neserială formată dintr-o singură unitate fizică sau mai multe.

Cartografică – reprezintă dimensiuni sau o scară (hărți aeronautice, navale...).

Muzicală tipărită/note muzicale – reprodusă prin tipărire, fotocopiere...

Audio – resursă care are stocate sunete ce pot fi consultate prin internediul unui echipament.

Audiovizuală – publicată într-un mediu care combină sunetul cu imaginile video.

Resursă în continuare – resursă publicată pe o perioadă neterminată de timp (seriale, resurse integrate...).

Electronică – pentru consultarea conținutului sau este necesar să existe un computer sau echipament.

Multimedia – care conține două sau mai multe medii (material publicat în orice format – filme, diafilme, diapozitive, înregistrări audio, CD-ROM, DVD-uri, soft-uri etc.). (Tratat de biblioteconomie. Bucureşti, 2013. Vol. 2, pt. 1 : Managementul colecțiilor şi serviciilor de bibliotecă, pp. 366-369. ISBN 978-606-93535-2-3.

Bibliotecile recunoscute drept tezaure informaționale, acum mai mult ca niciodată, vin să sprijine pe cei ce vor să aibă acces la informații din cele mai diverse domenii.

Noile tehnologii într-o instituție bibliotecară trebuie să fie disponibile tuturor celor cointeresați.

În 1996 la cea de-a 62-a Conferință IFLA de la Beijing, Comitetul Executiv şi Consiliul Profesional IFLA adopta documentul *Position paper on copyright in*

the electronic environment, redactat de Sandy Norman (expert IFLA în materie de copyright) - în care se menţiona... *rolul bibliotecilor în epoca documentelor electronice şi sublinia necesitatea unei legislaţii internaţionale flexibile privind circulaţia informaţiilor.*

Întrunită la Glasgow, cu prilejul celei de-a 75-a aniversări a constituirii sale, *Federaţia Internaţională a Asociaţiilor şi Instituţiilor Bibliotecare (IFLA)* (27 martie 2002, Haga, Olanda), declară urmatoarele: *Bibliotecile şi serviciile de informare trebuie să ofere accesul la informaţii, idei şi opere ale imaginaţiei fixate pe orice suport şi ignorând orice bariere...*

Bibliotecile moderne, îndeosebi cele universitare, din punct de vedere al structurii colecţiilor şi serviciilor, mai sunt numite ***biblioteci hibride***. Ele includ în colecţiile lor: *documente tipărite, documente electronice (*e-books sau e-journals*), puncte de acces la informaţii digitale*. Serviciile ce urmăresc diseminarea informației sunt şi ele de natură hibridă, adaptate suporturilor şi nevoilor utilizatorilor.

Instituţiile bibliotecare au un rol fundamental în accesul la documentele electronice. Una din funcţiile importante ale bibliotecii este ***funcţia custodială***. Alături de producători şi distribuitori, biblioteca este interesată de integritatea informației indiferent de suportul pe care aceasta este stocată.

Documentele electronice pot fi **interne** – create de bibliotecă şi **externe** bibliotecii.

Pe lângă cele peste 2 892 de resurse electronice/AV deţinute de Biblioteca Ştiinţifică USARB, utilizatorii pot obţine informaţii utile din bazele de date EBSCO şi Springer, Legislaţia R. Moldova. Sunt oferite accesul la peste 60 de baze de date, prin care studenţii şi profesorii au acces la conţinuturile integrale a circa 215 000 cărţi şi 58 214 reviste, ceea ce a mărit considerabil fluxul informațional pentru procesele de instruire şi cercetare ştiinţifică.

Prin Consorţiul EIFL a fost oferit accesul la peste 40 de e-resurse, baze de date licenţiate (IOP Science, BioONE, EDWARD ELGAR Publishing, IMF eLibrary, Emerald, DUKE UNIVERSITY PRESS JOURNALS) de la 20 de furnizori, care acoperă o gamă largă de domenii.

Documentele pe suport electronic sunt împărţite în 2 clase mari:

documentele audiovizuale – (suport material - aici sunt şi cele, care au fost supuse digitizării sau rămân a fi digitizate);

documente electronice – documente în format electronic create digital.

Resursele electronice reprezintă suportul logistic pentru prestarea serviciilor electronice, servicii oferite prin intermediul tehnologiilor comunicaţionale.

Resursa electronică constă din materiale controlate prin calculator, inclusiv materiale care necesită utilizarea unui periferic ataşat la un calculator. (*Dicţionarul de biblioteconomie şi ştiinţe ale informării. Acad. de Ştiinţe a Moldovei [et al.]. Ch., 2014, p. 390*) Fig.1

Fig.1

Nevoia de a regăsi informația dă sens activității de *prelucrare a documentelor* în vederea creării unor instrumente de lucru. Aceste instrumente vor face posibilă regăsirea, într-o colecţie de documente, a acelora care au un element comun cu conţinutul solicitării.

Catalogarea este ramura biblioteconomiei, care stabileşte regulile de creare a instrurii documentelor într-o bibliotecă. Produsul principal al activității de catalogare informatizată este reprezentat de ***Catalogul on-line*** (baza de date a bibliotecii).

Catalogul electronic, comparativ cu cel tradițional, facilitează regăsirea informației, având mai multe chei/criterii sau puncte de acces/căutare, posibilitatea de combinare a acestora, cât şi trimitere la alte resurse prin atribuirea şi activarea vedetelor de subiect.

Proiectul *Tempus Servicii informaționale moderne pentru îmbunătățirea calității studiilor* (MISISQ), desfăşurat în perioada 1 decembrie 2013 - 30 noiembrie 2016, a avut drept scop îmbunătățirea calității studiilor superioare în Republica Moldova prin extinderea şi diversificarea accesului la informație pentru întreaga comunitate academică.

Scopul proiectului era de a crea şi moderniza serviciile informaționale pentru un învățământ superior de calitate.

Beneficiarii proiectului sunt şapte biblioteci universitare din Republica Moldova: Biblioteca Ştiințifică Medicală a USMF „Nicolae Testemițanu" (coordonator național), Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice a Moldovei, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chişinău, Universitatea Agrară de Stat din Moldova.

Crearea Catalogul unic partajat – ***Primo ExLibris*** prin implementarea sofware ***ALEPH***, a fost un obiectiv de bază pentru bibliotecari. De ani buni, acest sistem este ales de biblioteci şi de consorții de biblioteci din toată lumea, care doresc maximă flexibilitate în configurare. Versiunea ***ALEPH 500*** este utilizată de bibliotecile renumitelor universități Harvard, ETH Zurich, Sorbona sau biblioteci naționale, precum British Library etc.

Primo ExLibris, permite utilizatorilor să obțină rapid, exact, informații dintr-o gamă largă de surse. Utilizatorilor le sunt prezentate informații de bibliotecă relevante, îmbogățite cu date provenind din resurse externe, însoțite de opțiuni de furnizare specifice, asupra cărora pot acționa după dorință.

Fig. 2

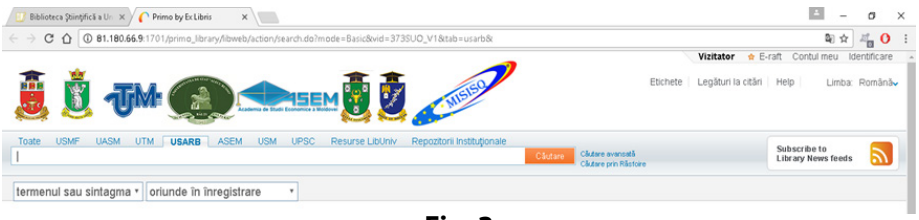

Fig. 3

Primo oferă un spectru larg de puncte de acces ori de câte ori o doresc utilizatorii şi de oriunde s-ar afla. Prin încorporarea serviciilor *Primo* în platformele instituționale, precum site-urile web şi sistemele e-learning, bibliotecile cresc accesibilitatea colecțiilor şi utilizarea lor.

ExLibris Primo oferă în cadrul ***Resurselor LibUniv*** indicele ***Primo Central Index*** – un material excepțional pentru comunitatea ştiințifică. Este un indice multidisciplinar de e-resurse academice de importanță globală, care include articole din reviste, cărți, documente legale etc. cu acces deschis. Tot aici putem accesa ***EBSCO***, care ajută la realizarea obiectivelor prin creşterea expunerii colecției pentru comunitatea academică.

Programul ALEPH este un sistem complex integrat, care satisface întregul sistem de servicii ale bibliotecii.

Este structurat pe mai multe module: ***Achiziţie, Catalogare, Circulaţie, WebOpac***, precum şi gestionarea informaţiilor interne prin servicii de ***rapoarte şi analize statistice***.

Catalogarea prevede completarea câmpurilor şi subcâmpurilor pentru întroducerea informaţiilor necesare descrierilor bibliografice complete.

Catalogarea documentelor se desfăşoară în 3 etape: ***formularea punctelor de acces, crearea descrierilor bibliografice, înregistrarea punctelor de acces.***

Descrierile bibliografice se realizează prin respectarea normelor *ISBD* (International Standard Bibliographic Description - Descrierea Bibliografică Internaţională Standardizată), care corespund câmpurilor şi subcâmpurilor formatului MARC 21 şi Standardului interstatal GOST 7.1-2003 „Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления".

Sistemul integrat de bibliotecă *ALEPH* oferă posibilitatea respectării tuturor standardelor naţionale şi internaţionale de descriere bibliografică, dar a adus şi elemente noi pentru bibliotecarii catalogatori şi anume necesitatea cunoaşterii şi aplicării corecte a formatului bibliografic ***MARC 21*** (*Machine Readable Cataloning, creat în 1960 de către Henritte Avram, Biblioteca Congresului SUA).*

Formatul *MARC 21* ajută la facilitarea schimbului de informaţii bibliografice despre documente tipărite şi documente non-carte - înregistrări audio, materiale video şi materiale mixte. Datele bibliografice includ, de obicei, titluri, nume, subiecte, note, date de publicare şi informaţii cu privire la descrierea fizică a unui document.

Etapele principale de implementare a modului catalogare:

- *Stabilirea câmpurilor şi a subcâmpurilor.*
- *Atribuirea codurilor câmpurilor şi subcâmpurilor.*
- *Stabilirea bazelor logice.*
- *Evidenţa exemplarelor.*
- *Tipărirea fişelor pentru cataloage tradiţionale.*

În strategia de catalogare s-a avut în vedere catalogarea documentelor nou achiziţionate şi a celor retrospective.

Operaţiuni legate de catalogarea şi evidenţa automatizată a documentelor sunt: ***catalogare, indexare, fişiere de autoritate*** (nume de persoană, nume de colectivitate, nume geografice, titluri uniforme, vedete de subiect) şi ***evidenţa exemplarelor***.

Fişierele de autoritate au rolul de a asigura coerenţa şi uniformitatea punctelor de acces din baza de date bibliografică a Bibliotecii, în vederea optimizării regăsirii informaţiei de către utilizator, eficientizării prelucrării documentelor de către catalogatori şi, totodată, creării mediului de partajare a înregistrărilor bibliografice de către biblioteci.

Funcţiile fişierelor de autoritate:

- Decizie documentară
- Instrument de referinţă
- Controlul formei punctelor de acces
- Susţinerea accesului la fişierul bibliografic
- Legătura între înregistrările bibliografice şi de autoritate

Lista câmpurilor MARC 21 pentru informații bibliografice (pentru Resurse electronice/digitale/AV materiale)

LDR Leader (NR)
008 Informații generale (NR)
020 ISBN (R)
024 Divizionara
040 Sursa de catalogare (NR)
041 Cod de limbă (R)
080 Clasificare Zecimală Universală (R)
100 Autor persoană fizică - intrare principală (NR)
110 Autor colectiv instituție/organizație - intrare principală (NR)
111 Autor colectiv – conf./congres-intrare principală (NR)
245 Titlu propriu-zis (NR)
246 Altă formă a titlului (R)
250 Ediția (R)
260 Date despre publicare (R)
300 Descrierea fizică
380 Tipul publicației
490/830 Titlu. Serie/Colecție
530 Notă de disponibilitate (tit. pe suporturi diferite)
500 / 504 Note generale
546 Titlu paralel
650 Vedete Subiect (R)
611 Subiect - congres, conferință (R)
650 Subiect - termen tematic (R)
700 Intrare complementară (R)
710 Autor colectiv instituție/org.- intrare sec. (R)
856 Localizare şi acces electronic (R)
999 Local
BAS Instituția catalogatoare

Notă. La întroducerea informațiilor necesare descrierilor bibliografice complete se pot adăuga alte câmpuri/subcâmpuri

Realizarea descrierii bibliografice a documentului electronic

Pentru realizarea înregistrărilor noi este important să selectăm tipul documentului – o oportunitate a programului ALEPH, creând o înregistrare nouă.

Înregistrările bibliografice existente pot fi identificate prin următoarele criterii:

- ISBN
- Autor
- Titlu
- Nr. de inventar
- Nr. de sistem, etc.

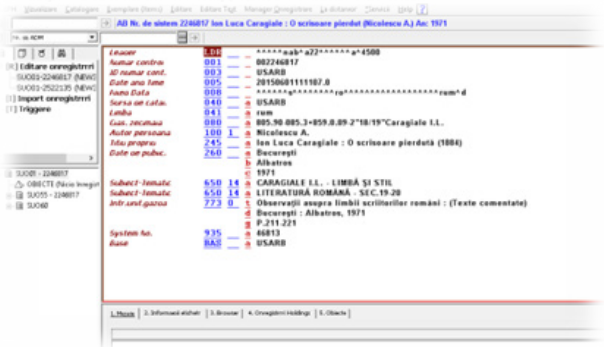

Fig. 4

Ce este LDR?

Leader-ul (LDR) este primul câmp/tabelă al înregistrării bibliografice. Este format din elemente de date ce conțin numere sau valori codificate, care furnizează informații pentru procesarea înregistrării. Sunt 24 de poziții în câmpul Leader, numerotate de la 00 până la 23. Nu are indicatori sau subcâmpuri. Fig. 5

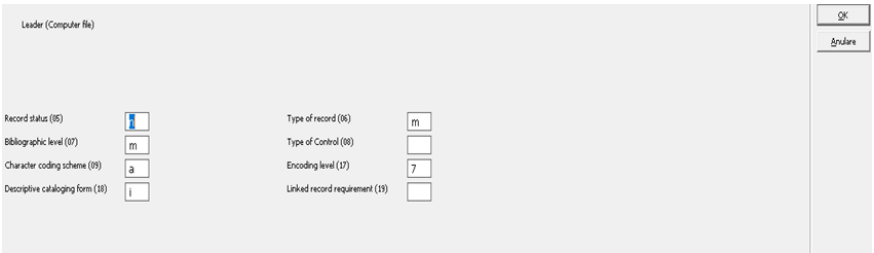

Fig. 5

Câmpul **008** - valabil pentru toate tipurile de documente. Datele sunt definite în dependență de tipul materialului. Unele poziții din tabel sunt comune pentru toate tipurile de materiale, iar altele unui anumit tip de material cum ar fi: cărți (BK), fișiere de calculator (CF), hărți (MP), Muzică (MU), Publicații continue (SE), materiale vizuale (VM), și materiale mixte (MX).

În fișierul Computer file/Resursă electronică sunt înregistrate subcâmpurile: date numerice, program computer, fișier digital audio, sistem sau serviciu on-line etc. Fig. 6

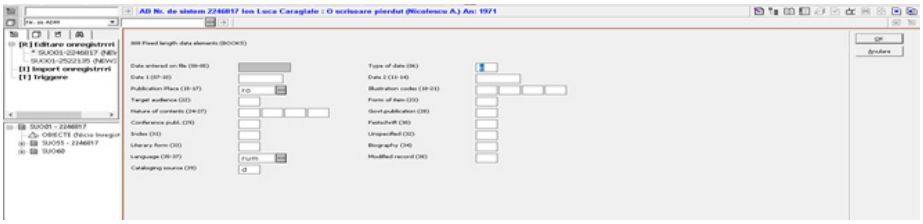

Fig. 6

Notă. *Câmpul 008 oferă posibilitatea legăturii dintre înregistrarea bibliografică și autorități, unde sunt reflectate informațiile despre loc publicare, cod de limbă, anul publicării, tipul documentului etc. Fără acest tabel, înregistrarea bibliografică, practic nu ar exista.*

Câmpuri utile pentru toate tipurile de documente:

020 – Conţine un Număr Standard Internaţional (ISBN), pentru Resurse în continuare (ISSN), fără ca numerele componente să fie precedate de iniţialele ISBN. În schimb, trebuie incluse cratimele/spaţiile dintre grupurile de cifre. Nu este permisă utilizarea niciunui semn de punctuaţie, în afara cratimelor.

024 - Divizionara

040 - Sursa de catalogare – de ex. USARB

041 - Cod de limbă. Pentru codul de limbă au fost folosite coduri formate din 3 litere, care reprezintă primele 3 litere ale numelui limbii, în limba engleză. Bineînţeles, există unele excepţii pentru cazurile în care primele 3 litere sunt identice pentru 2 sau mai multe limbi.

080 - Clasificarea Zecimală Universală

100 - 1a - Câmpul 100 conţine numele autorului-persoană fizică, având responsabilitate intelectuală primară pentru lucrarea descrisă şi este utilizat ca intrare principală în înregistrarea bibliografică. Orice autor pe care dorim să-l înregistrăm în câmpul 100 trebuie ataşat descrierii din ***fişierul de autoritate***. Dacă autorul nu are înregistrare în fişierul de autoritate, pentru acesta se va crea o nouă înregistrare. Fig. 7

Fig. 7

Scopul constituirii *Fişierului de Autoritate* (persoane fizice) într-o bibliotecă academică:

- crearea unei baze de înregistrări de autoritate a corpului profesoral universitar,
- cumularea informaţiei,
- reflectarea corectă, veridică, unitară a informaţiei privind cadrele didactice în contextul patrimoniului documentar şi informaţional (la nivel naţional şi internaţional) etc.

245 – Acest câmp conţine titlul propriu-zis, informaţiile la titlu cu orice alte informaţii şi responsabilităţi în legătură cu titlul, incluzând şi pe cele repetate în alte limbi (titluri paralele, responsabilităţi paralele, etc.). Corespunde în ISBD

zonei titlului şi a menţiunilor de responsabilitate.

245 11a Titlul general al documentului care începe cu cifre.

245 h Forma de prezentare a documentului [Resursă electronică], [Casetă audio] etc. Fig. 8, 9

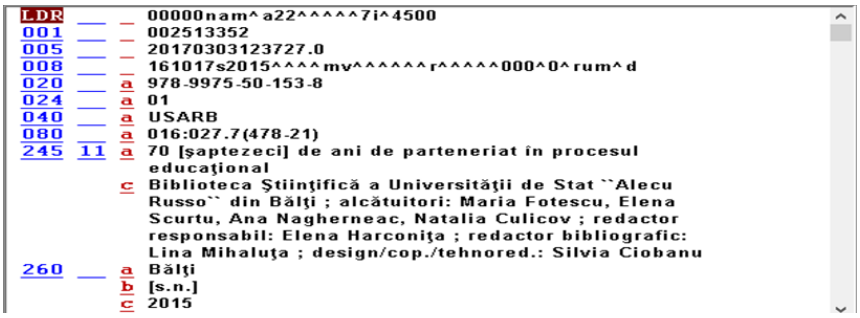

Fig. 8

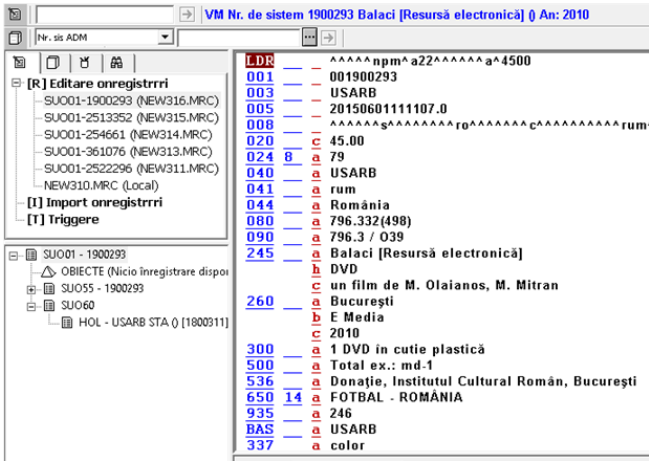

Fig. 9

Câmpuri/ date specifice tipului de materiale Resurse electronice/AV:

300 - Acest câmp conţine informaţii despre ***caracteristicile fizice ale unităţii bibliografice***. Din punctul de vedere al ISBD, zona are două părţi principale, care includ elementele constitutive ale caracterizării cantitative: paginaţia şi formatul. Este subcâmpul în care vom menţiona dacă paginile numerotate au în interiorul lor material ilustrativ, dacă au un material însoţitor: CD-ROM, DVD etc.

Ex.: 300 a 555 p.

e 1 CD-ROM;

300 - a - 3 discuri optice electronice

500 - a - Note generale despre documentul catalogat.

a - Diapozitive

530 – Câmpul conţine informaţii despre disponibilitatea formei fizice suplimentare

a - Disponibil online (documentele digitale)

a - Disponibil şi online (documentele tradiţionale + digitizate)

538 – *Detalii de sistem*

Sunt prezentate date tehnice minime pentru citirea unui document electronic – modul de acces, limbajul de programare, sistem de operare, cerinţe de sistem, cerinţe de memorie, sortware auxiliare etc.

538 - a - Ex. cerinţe de sistem: 1 gigabait (GB) de RAM (pentru 32 de biţi) sau 2 GB de RAM (pentru 64 de biţi) sau: dispozitiv cu placă video DirectX 9 cu driver WDDM 1.0

650 - 14a – Câmp pentru varianta de vedetă-subiect (se vor selecta VS acceptate)

856 - Localizare şi acces electronic

Acest câmp este utilizat pentru a indica în înregistrarea bibliografică a resursei electronice adresa la care poate fi accesată

856 - 40u - documentul în format electronic

856 - 41 - documentul tradiţional şi dizitizat

z - Indicăm informaţia localizării documentului (cazul BŞ - ORA USARB sau Biblioteca digitală). Fig. 10

Model de descriere bibliografică pentru documentul creat digital -

		g	Personalităţi Bălţi
		4	alcăt.
700	1	a	Luchianciuc, Natalia
		4	alcăt.
700	1	a	Topalo, Valentina
		d	(1957)
		4	coord.
710	2	a	Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat "Alecu Russo" din Bălţi
856	40	u	http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/3002
		z	ORA USARB
BAS		a	USARB
OWN		a	PUBLIC

Fig. 10

expoziţie online. Fig. 11

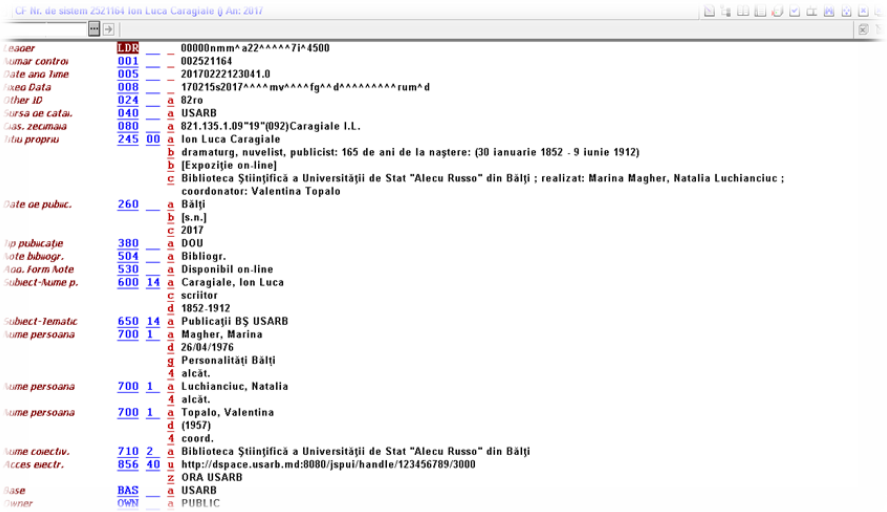

Leader	LDR			00000nmm^a22^^^^^7i^4500
Numar control	001			002521164
Date and time	005			20170222123041.0
Fixed Data	008			170215s2017^^^^mv^^^^fg^^d^^^^^^^^^rum^d
Other ID	024		a	82ro
Sursa de catal.	040		a	USARB
Clas. zecimala	080		a	821.135.1.09"19"(092)Caragiale I.L.
Titlu propriu	245	00	a	Ion Luca Caragiale
			b	dramaturg, nuvelist, publicist: 165 de ani de la naştere: (30 ianuarie 1852 - 9 iunie 1912)
			b	[Expoziţie on-line]
			c	Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat "Alecu Russo" din Bălţi ; realizat: Marina Magher, Natalia Luchianciuc ; coordonator: Valentina Topalo
Date de public.	260		a	Bălţi
			b	[s.n.]
			c	2017
Tip publicaţie	380		a	DOU
Note bibliogr.	504		a	Bibliogr.
Noţ. Form Note	530		a	Disponibil on-line
Subiect-Nume p.	600	14	a	Caragiale, Ion Luca
			c	scriitor
			d	1852-1912
Subiect-Tematic	650	14	a	Publicaţii BŞ USARB
Nume persoana	700	1	a	Magher, Marina
			d	26/04/1976
			g	Personalităţi Bălţi
			4	alcăt.
Nume persoana	700	1	a	Luchianciuc, Natalia
			4	alcăt.
Nume persoana	700	1	a	Topalo, Valentina
			d	(1957)
			4	coord.
Nume colectiv.	710	2	a	Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat "Alecu Russo" din Bălţi
Acces electr.	856	40	u	http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/3000
			z	ORA USARB
Base	BAS		a	USARB
Owner	OWN		a	PUBLIC

Fig. 11

Fişa de catalog a înregistrării bibliografice (Fig. 12)**:**

Deducţie - ***Documentele electronice*** :

Nr. sistem [002521164]

Ion Luca Caragiale : dramaturg, nuvelist, publicist: 165 de ani de la naştere: (30 ianuarie 1852 – 9 iunie 1912) : [Expoziţie on-line] / Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat "Alecu Russo" din Bălţi ; realizat: Marina Magher, Natalia Luchianciuc ; coordonator: Valentina Topalo. – Bălţi : [s.n.], 2017

Bibliogr.

Publicaţii BŞ USARB

Caragiale, Ion Luca scriitor 1852–1912

CZU 821.135.1.09"19"(092)Caragiale I.L.

Fig. 12

- vin în completarea resurselor print;
- gradul de utilizare a acestora poate fi îmbunătăţit şi adus la nivelul investiţiei făcute pentru achiziţionarea lor;
- element fundamental în circuitul informaţiei, considerat atât producător, cât şi difuzor şi consumator de informaţie;
- furnizează doar informaţie relevantă, relevanţa informaţiei este dată de dialogul interactiv sistem-utilizator şi de aprecierea subiectivă a utilizatorului.

Primo ExLibris - interfaţă de căutare în vastele colecţii locale şi electronice (baze de date, Repozitorii instituţionale), integrată, perfect, cu sistemul ***Aleph*** al bibliotecii. Permite accesul utilizatorilor la servicii, precum împrumuturi şi cereri de rezervare direct din interfaţa *Primo*. Fig. 13

Fig. 13

Vizualizare on-line Fig. 14, 15

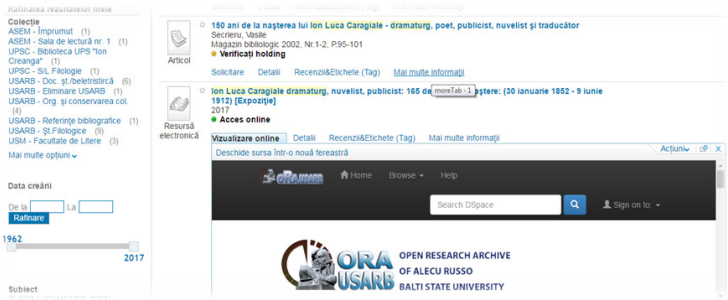

Fig. 14

Fig. 15

Bibliografie:

1. *Standard Moldovean SM ISO 2789:2015. Informare şi documentare. Statistici internaţionale de bibliotecă*. Ch. : Inst. Naţ. de Standardizare (INS), 2015. 69 p.
2. CHITOROAGĂ, Valentina (coord.). *Metodologie de aplicare a GOST-ului 7.1-2003 „Библиографическая запись. Библиографическое описание: Общие требования и правила составления = Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică: Cerinţe şi reguli generale de alcătuire".* Ch., 2016. 152 p.
3. *Dicţionar de biblioteconomi şi ştiinţe ale informării*. Acad. de Ştiinţe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl. Şt. Centrală „Andrei Lupan", alcăt. Janna NIKOLAEVA, Lidia ZASAVIȚCHI. Ch., 2014. 535 p. ISBN 978-9975-4094-8-3.
4. HARCONIȚA, Elena. Biblioteca în formarea infrastructurii intelectuale şi informaționale. In: *Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Moldova* : Conf. intern.: Ed. a 4-a. 21-13 sept., 2006. Ch., 2006, pp. 23-26 [online]. Disponibil: http://lib.ase.md/site/docs/publicatii/dezvoltarea_durabila.pdf. [Accesat 12 sept. 2016
5. MIHALUȚA, Lina, CUCU Adela. Catalogarea de la TINLIB la ALEPH. In: *Magazin bibliologic*. 2016, nr 1-4. pp. 36-40.
6. MIHALUȚA, Lina. Descrierea bibliografi că analitică a articolelor în soft ware integrat de bibliotecă ALEPH. In: *Magazin bibliologic.* 2016, nr 1-4. pp. 41-47.
7. *Raport de activitate a Bibliotecii Ştiinţifice pentru anul 2016*. Bălți, 2017.
8. TOMESCU, Silvia. *Serviciile electronice din bibliotecile universitare şi susţinerea studiului şi cercetării* [online]. Disponibil: http://eprints.rclis.org/3981/1/lll-1.pdf. [Accesat 12 sept. 2016].

CZU 316.77:02

COMUNICAREA ÎN SPAȚIUL VIRTUAL

COMMUNICATION IN THE VIRTUAL SPACE

Gherda PALII, Lilia ABABII

Abstract: *The article follows the purpose of investigating and elucidates the issues surrounding the creation of a positive image of the library in virtual space. Technology is one of the main factors within the organization. It can be used to improve the image of the Library. To achieve the goals of effective communication through the Internet, library and librarians must comply certain rules of behavior in virtual space.*
Keywords: *label, web page, blog, user, email, code of ethics*

Biblioteca activează în contextul a două medii: intern şi extern. Factorii din ambele medii afectează în mod egal activitatea acestea ce ține de furnizarea serviciilor informaționale către utilizator. Dacă bibliotecarii nu au o viziune clară asupra acestor medii şi asupra impactului pe care îl au asupra activității lor, munca le este în zadar. **Mediul extern** cuprinde condițiile exterioare, în care serviciile informaționale operează. Cele mai multe organizații operează în medii complexe, în schimbare, care în mod continuu creează noi provocări, care trebuie controlate pentru a asigura supraviețuirea şi succesul.

Factorii mediului extern:

- resursele financiare disponibile;
- situația geografică;
- gradul de integrare tehnologică şi de inovare;
- dezvoltarea istorică şi originea serviciului informațional;
- clienții şi piețele;
- disponibilitatea celorlalte resurse;
- condițiile cultural sociale.

Mediul intern cuprinde factorii din interiorul organizației care îi influențează activitatea, precum:

- structura;
- cultura;
- valorile;
- stilurile manageriale;
- comunicarea;
- tehnologia.

Factorii mediului intern sunt influențați de factorii din mediul extern. Este important ca serviciul informațional să fie performant şi să se adapteze la schimbările interne şi externe. Înțelegerea mediului extern este fundamentală pentru a beneficia de schimbările tehnologice, pentru a obține resurse şi furniza servicii aşteptate de utilizatori. Mediul extern este dinamic şi este necesar să fie permanent studiat pentru a identifica noile realități şi provocări.

Tehnologia este unul din principalii factori din interiorul organizației, care influențează rămânerea în competiție a acesteia. De asemenea, tehnologia poate fi folosită în scopul de a îmbunătăți imaginea Bibliotecii. Potrivit unor studii

din sfera managementului, succesul unei companii este direct proporţional cu imaginea pe care o promovează aceasta. Acest lucru este valabil şi în domeniul managementului cultural. O bibliotecă care reuşeşte să îşi formeze o imagine pozitivă are şansa să atragă un număr mai mare de utilizatori. Biblioteca trebuie să emită permanent semnale către comunitate, să intensifice comunicarea şi să menţină atenţia utilizatorului. Acest lucru este posibil atunci, când imaginea existentă se îmbogăţeşte cu noi elemente şi servicii de bibliotecă.

Internetul la moment serveşte drept principal mijloc de informare şi promovarea noilor servicii. Prin intermediul internetului, biblioteca are acces la noi instrumente de comunicare eficientă şi rapidă pe care le poate utiliza pentru promovarea valorilor proprii şi pentru a-şi consolida imaginea. În categoria acestor instrumente putem nominaliza: pagina web, blog-ul, reţele sociale, poşta electronică.

Obiectivele principale ale unei comunicări prin intermediul acestor instrumente sunt:

- să fim receptaţi (văzuţi, auziţi sau citiţi);
- să fim înţeleşi (mesajul nostru să fie decodificat);
- să fim acceptaţi (mesajul să nu fie respins);
- să provocăm o reacţie (o schimbare de percepţie, de interpretare, de atitudine sau de comportament).

O comunicare virtuală eficientă depinde de comportamentul celor care participă la ea. Societatea are nevoie de reguli, cu care toată lumea să fie de acord şi mai ales, pe care toată lumea să le cunoască şi respecte. In anul 1994, editura Albion Books a publicat cartea Virginiei Shea ***Netiquette***. În această carte au fost formulate şi explicate zece reguli de bază ale netichetei şi principiile de bază ale rezolvării problemelor legate de comportamentul în spaţiul virtual.

Viitorul bibliotecii depinde foarte mult de imaginea pe care aceasta o are în comunitatea care o deserveşte. Imaginea pozitivă a bibliotecii este vitală pentru supravieţuirea ei, pentru relevanţa pe care o are în societate. Cum vor rezista provocărilor impuse de dezvoltarea tehnologiei şi cum vor arăta în spaţiu virtual depinde doar de noi bibliotecarii.

Biblioteca Ştiinţifică USARB este prezentă în spaţiul virtual prin pagina web a Bibliotecii http://libruniv.usarb.md/, două blog-uri: ***Bibliotecarii USARB: Profesional*** http://bsusarbprofesional.blogspot.md/, ***Biblioteca Ştiinţifică a universităţii de Stat „Alecu Russo" în dialog cu cititorii*** http://bs-usarb.blogspot.md/ şi numeroase conturi deschise în reţele sociale (Facebook, Twitter, Google+, Ok). Aceste instrumente reprezintă un spaţiu important de comunicare şi informare a utilizatorilor. Pentru a reuşi să ne consolidăm o imagine pozitivă în spaţiu virtual este nevoie să ne conformăm acestor reguli astfel vom putea realiza obiectivele principale ale unei comunicări eficiente prin intermediul internetului.

ETICHETA PENTRU PAGINA WEB/BLOG
(Pentru proprietarii de site-uri)

PERCEPŢIE

Respectaţi regulile de lizibilitate a textului pe site.
Folosiţi o gamă coloristică calmă.
Nu folosiţi text clipitor.
Folosirea muzicii de fundal (mid) pe site este considerată un *mauvais ton*.
Nu utilizaţi ferestre pop-up. Acestea irită utilizatorii şi des sunt blocate de

antivirus, browsere şi alte instrumente speciale.
Nu plasaţi imagini de volum mare pe site. Nu încărcaţi paginile cu imagini.

DATE DE CONTACT. Ca proprietar al unui site, este recomandat să puneţi în loc vizibil pe site-ul dumneavoastră datele de contact (telefon sau email), astfel încât utilizatorii, care folosesc serviciile site-ului sau simplii vizitatori să vă poată semnala disfuncţionalităţile site-ului, sugestiile lor sau propuneri.

ABONARE LA NEWSLETTER. Dacă site-ul dumneavoastră conţine un serviciu de abonare la newsletter, asiguraţi-vă ca abonaţii se pot dezabona în orice moment vor dori. Nu folosiţi adresele de e-mail pentru a transmite alte informaţii, decât cele care au fost solicitate şi specificate iniţial. De asemenea, nu furnizaţi lista cu adrese de e-mail unor terţe părţi contra cost sau gratuit pentru a înlesni trimiterea de mesaje nesolicitate.

TRAFIC. Este necesar să creaţi conţinut în mod constant şi de calitate pentru a menţine un trafic ridicat. Astfel, veţi avea oportunitatea ca utilizatorii pe care i-aţi câştigat să vă recomande şi altora şi traficul să crească în mod firesc.

RESPECTAŢI-VĂ UTILIZATORII. Nu folosiţi un limbaj neadecvat, care incită la discriminări de orice fel, insultă sau calomniază persoane.

CONFIDENŢIALITATEA DATELOR. Dacă site-ul dumneavoastră oferă servicii către utilizatori, iar accesarea lor se face prin date de logare (username şi parola), asiguraţi-vă că atât datele de conectare ale utilizatorilor cât şi alte date personale ale acestora nu vor fi expuse în mod public pe site-ul dumneavoastră. Este recomandat ca politica de confidenţialitate a datelor de pe site-ul dumneavoastră să specifice în mod clar ce date din profilul utilizatorilor vor fi făcute publice în cadrul site-ului.

(Pentru utilizatori de site-uri)

CITIŢI TERMENII ŞI CONDIŢIILE. Înainte de a folosi serviciile unui site, asiguraţi-vă că sunteţi de acord cu termenii şi condiţiile de înscriere sau de utilizare a acestuia. Respectaţi regulile de utilizare pentru ca să puteţi beneficia de ele fără să suferiţi diverse consecinţe (interzicerea accesului, dezabonare, etc.)

FIŢI UN UTILIZATOR ACTIV. Ca utilizator al unui site, este evident, că doriţi să vă bucuraţi de toate facilităţile pe care acesta le oferă. Din nefericire, nu toţi utilizatorii site-ului sunt bine intenţionaţi şi uneori pot apărea disfuncţionalităţi, care să vă afecteze direct sau indirect şi pe dumneavoastră. Este recomandat să contactaţi administratorul site-ului, semnalând problema cu care vă confruntaţi, iar dacă aceasta ţine de securitatea datelor dumneavoastră sau ale altor utilizatori, să folosiţi formularul de contact al site-ului pentru a raporta urgent neregulile observate.

PUBLICAREA MATERIALELOR. Dacă site-ul pe care îl utilizaţi permite utilizatorilor săi să publice materiale şi doriţi să faceţi acest lucru, este recomandat să vă asiguraţi că materialele pe care le veţi publica nu contravin termenilor şi condiţiilor site-ului (chestiuni legate de drepturile de autor, formate şi dimensiuni acceptate, etc.), nu conţin materiale interzise minorilor, nu incită la

discriminări de orice fel, insultă sau calomniază alte persoane.

ETICHETA PENTRU REȚELE SOCIALE
(Pentru toate rețelele sociale)

- Creați postări de mai multe ori pe zi, dar faceți intervale de timp de câteva ore între ele. Cercetările demonstrează că flood – este unul din principalele motive pentru dezabonare și părăsirea grupului.
- Răspundeți la toate comentariile, cât mai repede posibil. Numeroase studii arată, că 53% dintre cei care lasă comentarii, așteaptă să primească un răspuns în termen de 60 de minute.
- Învățați arta hashtag-urilor. 1 hashtag - este normal, 10 – prea mult. Cel mai optimal ar fi de la 1 la 3 hashtag-urilor pentru un post. Acest lucru poate fi o modalitate foarte bună de a-ți promova serviciile.
- Întotdeauna urmați regula 80/20. În primul rând, distrați și informați publicul, și apoi „vindeți" marfa/serviciile. Este o regulă clasică pentru a crea o reputație de brand.
- Utilizați persoana întâia plural, atunci, când vorbiți despre compania dvs. (noi, nostru). Acest lucru are un efect pozitiv asupra atitudinii publicului și crește loialitatea.
- Nu postați fotografiile clienților sau angajaților instituției fără permisiunea acestora. Riscați să vă confruntați cu o acțiune civilă de încălcare a dreptului la viața privată.
- Rata autorizată de selfie postate consecutiv – 3.
- Dacă faceți repost de istorii triste, cel puțin verificați autenticitatea lor.
- Evitați overquoting.
- Limitați numărul de mesaje automate. Nu există, probabil, nimic mai enervant, decât anunțurile că cineva din prieteni a atins un nou nivel în joc, că are nevoie de ajutor, invitându-vă să deveniți fermier sau constructor.

Twitter

- Nu efectuați expedieri de tweeturi în mod automat. Acest lucru depersonalizează și scade indicatorii de loialitate a publicului dvs. Încercați întotdeauna să contactați personal. Această regulă se aplică și în cazul altor rețele sociale.
- Nu utilizați toate 140 de caractere. Lăsați loc și pentru comentarii. Cea mai bună variantă este considerată lungimea tweetului de 71-100 de caractere.

Facebook

- Nu puneți like la mesajele proprii. De altfel, mesajul va apărea în banda abonaților de 2 ori, acest fapt deranjează și, ca urmare, ei se pot dezabona.
- Dacă postăți de 5-6 ori pe zi, dar primiți doar câteva comentarii sau aprecieri, un algoritm special Facebook percepe așa activitate ca spam și poate bloca mesajele.

Google+

- Întotdeauna atribuiţi +1 persoanei, postarea căreia o comentaţi. Acest lucru contribuie la dezvoltarea în continuare a autorilor.
- Atunci când partajaţi o publicaţie, lăsaţi obligatoriu un comentariu. Postări pe Google+ seamănă mai mult cu un blog, decât cu cele de pe reţelele sociale.
- Distribuirea informaţiilor în cercuri poate servi drept buletin informativ pentru un anumit grup de oameni. Aceasta este o modalitate bună de a răspândi conţinutul dorit în rândul grupului ţintă.

ETICHETA PENTRU E-MAIL

- **E-mail este o scrisoare** şi are nevoie de introducere, cuprins şi încheiere.
- **Răspundeţi mereu e-mailurilor**. Este nepoliticos să lăsaţi să aştepte răspunsul sau să îi ignoraţi total.
- **Folosiţi subiecte în mesaje.** Atunci când trimiteţi un mesaj, asiguraţi-vă că a-ţi indicat subiectul ce descrie cu acurateţe conţinutul mesajului.
- **Semnaţi mesajele.** Chiar dacă adresa Dvs de e-mail apare destinatarului, acest lucru nu permite identificarea Dvs de către o persoană necunoscută. De aceea, este recomandat ca la sfârşitul mesajului să notaţi numele dumneavoastră, instituţia şi poziţia pe care o detineţi în cazul mesajelor trimise către utilizatori sau parteneri.
- **Format.** Ţineţi minte de lizibilitate. Nu decoraţi mesajul dvs. cu fonturi exotice şi elemente de design. Mai ales, dacă nu ştiţi unde şi cum destinatarul îl va citi. Nu veţi greşi, dacă trimiteţi un mesaj în format „text simplu" (plain text), în locul mesaj în format HTML.
- **Nu scrieţi mesaje cu caps.** Acest lucru este echivalent cu a striga şi mesajul este dificil de citit.
- **Folosiţi abrevieri**. Pentru a scurta mesajele pe care le trimiteţi, folosiţi abrevieri uzuale. Multor persoane, care folosesc internetul nu le place să citească texte lungi. Cu toate acestea, este recomandat folosirea cu moderaţie a iconiţe expresive sau a acronimelor.
- **Nu folosiţi emodjis**. Nu este recomandat să folosiţi smileys/emodjis în corespondenţă de afaceri.
- **Răspunsul – sus**. Citaţi mesajul original, dar în cantităţi rezonabile. Scrieţi răspuns la scrisoare de la bun început, nu după mesajul citat. În cazul corespondenţei de afaceri, păstraţi istoricul mesajelor în partea de jos a scrisorii (adică, scrisoarea precedentă citată în întregime).
- **Expedierea fişierelor.** Fiţi atenţi atunci când trimiteţi fişiere prin e-mail. Nu ataşaţi la scrisori fişiere de mari dimensiuni, se recomandă plasarea acestora pe site-uri speciale de stocare şi în scrisoarea daţi linkul la dosar. Dacă este posibil, arhivaţi fişierele transmise.
- **Nu trimiteţi mesaje nesolicitate.** Daca veţi trimite un mesaj nesolicitat, riscaţi că adresa Dvs de e-mail să fie marcată ca spam şi astfel să nu mai puteţi folosi adresa respectivă.

Rolul instituţiilor şi profesioniştilor din domeniul informaţiei, inclusiv bibliotecile şi bibliotecarii, în societatea modernă este de a sprijini şi promova o astfel de comunicare, care să respecte proprietatea şi libertatea intelectuală,

dreptul la intimitate al utilizatorilor să lupte împotriva tuturor formelor de cenzură, astfel dând dovadă de profesionalismul şi responsabilitatea socială.

GLOSSAR

Fereastră pop-up - ferestre cu reclamă, care apar pe ecran fără că tu să le fi solicitat.
Flood - mesaje non-tematice în forumuri on-line şi camere de chat, care ocupă adesea un volum mare.
Smileys/emodjis - iconiţe care exprimă stări sufleteşti.
Spamming (sau spam) este procesul de expediere a mesajelor electronice nesolicitate, de cele mai multe ori cu caracter comercial, de publicitate pentru produse şi servicii dubioase.
Followers - sunt cei care te „urmăresc" şi vor să vadă toate postările tale în reţele sociale.
Following - sunt cei pe care îi „urmăreşti" tu şi eşti interesat să le vezi postările.
Overquoting - excesul de citări în text, forum, e-mail, newsgroup.

Referinţe bibliografice:

1. MOLDOVAN, Liliana. *Introducere in managementul serviciilor de biblioteca*. Cluj-Napoca : Ed. Dacia XXI, 2011. 96 p. ISBN 978-606-8256-59-7.
2. DEDIU, Liviu-Iulian. *Managementul serviciilor pentru utilizatori in bibliotecile contempo*rane Bucuresti : ANBPR, 2012. 274 p. ISBN 978-606-92717-0-4.
3. *Neticheta, bunele maniere pe internet* [on-line]. [citat la 10 februarie 2017]. Disponibil: http://www.neticheta.ro/
4. *Netiquette Home Page* [on-line]. [citat la 18 ianuarie 2017]. Disponibil: http://www.albion.com/netiquette/
5. *Examples of good netiquette* [on-line]. [citat la 10 februarie 2017]. Disponibil: https://www.cybersmile.org/advice-help/category/examples-of-good-netiquette

CZU 027.7

CENTRUL BIBLIOTECONOMIC BŞ USARB: ASISTENȚĂ METODOLOGICĂ, STUDII STATISTICE ȘI CONTRIBUȚII ÎN MODERNIZAREA ACTIVITĂȚII BIBLIOTECILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

BIBLIOGRAPHIC CENTER OF SLUSARB: METHODOLOGICAL ASSISTANCE, STATISTICAL STUDIES AND CONTRIBUTIONS TO MODERNIZING THE ACTIVITY OF LIBRARIES IN PRE-UNIVERSITY EDUCATION

Elena HARCONIȚA, Elena STRATAN, Tatiana PRIAN

Abstract: *The article presents the activity of Scientific Library USARB as a Departmental Library Science Center which provides methodological assistance to libraries from general, technical and vocational education in the Northern Zone of the Republic of Moldova, 15 districts and the Balti municipality, 15 colleges and 18 vocational schools*
Keywords: *Library Science Center, Educational Libraries, USARB Scientific Library*

BŞ USARB în calitate de Centru Biblioteconomic Departamental, asigură activitatea metodologică a bibliotecilor din învățământul general şi bibliotecilor instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterțiar (Zona Nord, 15 raioane şi mun. Bălți), în conformitate cu prevederile Regulamentului privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova, aprobat prin ordinul Ministerului Culturii nr. 02 din 13.01.2016.

Din perspectivă metodologică şi de coordonare, Biblioteca Ştiințifică se conduce de deciziile şi recomandările Ministerului Educației, Culturii şi Cercetării, Consiliului Biblioteconomic Național, Consiliului Bibliotecilor din Învățământ pe lângă Ministerul Educației (CBÎ) – Ordin nr. 792 din 30.07.2015.

Centrul Biblioteconomic Departamental BŞ USARB acordă asistență metodologică bibliotecilor din rețea – 15 colegii, 18 şcoli profesionale, asigură organizatoric şi informațional realizarea obiectivelor în cadrul rețelei, analizează şi valorifică experiențele inovaționale (Fig.1).

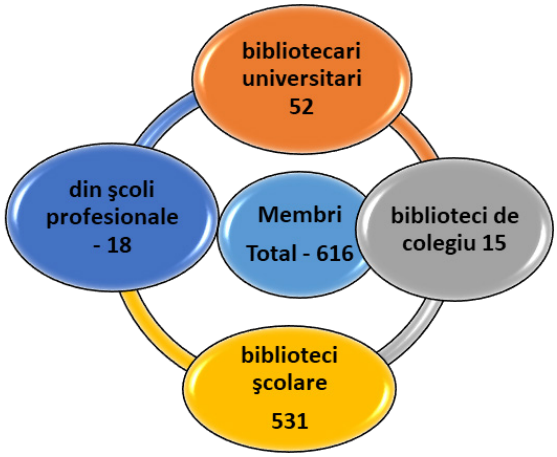

Fig. 1 Centrul Biblioteconomic Departamental: grupul ţintă

Bibliotecile din reţea sunt incluse în BAZA DE DATE A MEMBRILOR BIN (Biblioteci de Învăţământ din Nord) a ABRM, în formatul online - Google Drive (Fig. 2, 3).

Fiecare responsabil are acces pentru completări şi actulalizări accesând linkul **https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ymB3yQLMhCHsBMHxt-PEopxIxd-uLI3OIAl5jc7tEe6A/edit#gid=0.**

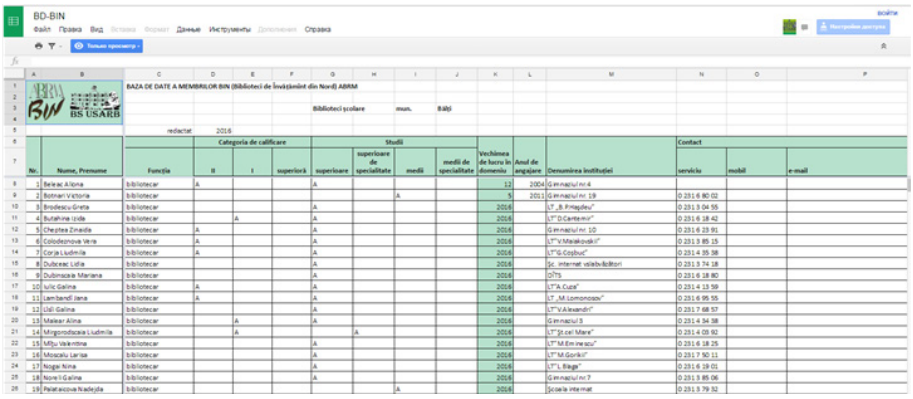

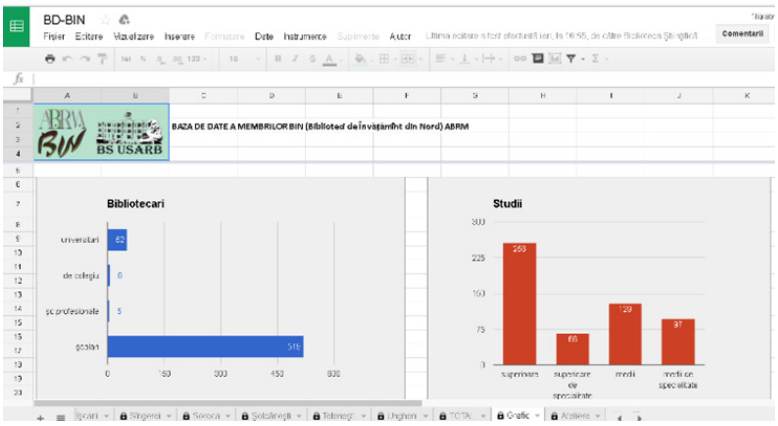

Fig. 2-3 Baza de date a membrilor pe platforma Google Drive

O activitate prioritară este recepționarea, analiza, sintetizarea şi diseminarea informației statistice privind activitatea Bibliotecilor Şcolare din Republica Moldova. Responsabili: Centrul Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți, director Elena HARCONIȚA (Zona de Nord) şi Centrul Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă", Chişinău, director Ecaterina SCHERLET (Zona Centru şi Sud).

Această activitate este monitorizată începând cu anul 2004, iar din 2015 Bibliotecile şcolare din toată Republica completează *Centralizatoarele* online, în formatul Google Drive. Aceste modificări au fost elaborate de către Tatiana Prian, bibliotecar principal, Centrul Informatizare şi activități în rețea în colaborare cu Elena Stratan, şefa serviciului Studii şi Asistență de specialitate şi Mihaela Staver, bibliotecar principal, Biblioteca Științifică USARB (Fig. 4).

Bibl.Şc.R.M.: Tabel Centralizator 2015-NORD

BŞ USARB

RAPORT STATISTIC ANUAL
Nr 6-c

Activitatea bibliotecilor anul 2015

I. DATE GENERALE

TIPURI DE BIBLIOTECI	Numărul total de biblioteci	Din numărul total de biblioteci: Localul bibliotecii: Special	Reamenajat	Propriu	Arendat	Starea fizică a localului bibliotecii: Necesită reparație cap	Avariată	Suprafața totală a localului bibliotecii (m.p.)	Timp mediu de funcționare pe săptămână	Repartizarea bibliotecilor conform mărimii colecțiilor (numărul): Categ.1 până la 2000 de vol.	Categ.2 de la 2001 până la 5000 vol	Categ.3 de la 5001 până la 10.000 vol	Categ.4 de la 10.001 până la 100.000 vol	Categ.5 de la 100.001 până la 500.000 vol.	Categ.6 de la 500.001 până la 1 mln. vol	Ci mai m
Nr. rînd		10	10	10	10	10	10	10	10							
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Biblioteci şcolare din sistemul Ministerului Educației, total	537	66	471	535	2	110	5	26808,38	416,2055357	21	64	187	256	2	0	
Bălți	25	17	8	25	0	5	0	1748,4	25,87	0	0	4	21	0	0	
Briceni	32	5	27	32	0	16	0	1363,55	26,115	2	7	20	0	0	0	
Dondușeni	24	0	24	24	0	0	2	1144,5	22,98	0	2	6	16	0	0	
Drochia	33	2	31	33	0	15	0	1522	22,60	0	3	12	18	0	0	
Edineț	41	0	41	41	0	12	0	1702,89	23,9	0	5	15	21	0	0	
Florești	46	1	45	46	0	0	0	1470	26,5	8	4	20	14	0	0	
Florești	49	2	47	49	0	2	0	2058	24,2	2	2	9	34	1	0	
Glodeni	24	14	10	24	0	5	0	1414,2	25,0	0	0	8	14	0	0	
Ocnița	25	0	25	25	0	13	1	1080	29,1	2	6	10	7	0	0	
Rezina	37	0	37	35	2	2	0	1503	29,4	5	3	15	14	0	0	
Râșcani	29	0	29	29	0	28	0	1370	30,5	0	5	12	12	0	0	
Sîngerei	38	0	38	38	0	0	0	2346,44	22,7	2	13	6	17	0	0	
Soroca	33	1	32	33	0	0	0	1961	30,5	0	0	3	29	1	0	
Șoldănești	20	1	19	20	0	9	0	1198	26,5	0	0	9	11	0	0	
Telenești	37	15	22	37	0	3	2	1166	20,7	0	9	20	8	0	0	
Ungheni	44	8	36	44	0	0	0	3760,4	29,6	0	5	18	20	0	0	
Inclusiv biblioteci şcolare municipale, total	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	#REF!	

Fig. 4 Tabel Centralizator 2015 Zona de Nord

Rapoartele centralizatoare sunt disponibile on-line pentru întreaga comunitate bibliotecară pe site-ul Bibliotecii, rubrica Centrul Biblioteconomic http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/cercetare/centrul-biblioteconomic, pe blogul Filialei BIN - Biblioteci de învățământ din Nord. http://filialabrmbin.blogspot.md/p/rapoarte-statistice.html. Informațiile sunt postate pe site-ul Ministerului Educației al RM în rubrica *Activitatea bibliotecilor din învățământ*. http://mecc.gov.md/ro/content/activitatea-bibliotecilor-din-invatamint-0 (Fig. 5, 6).

BŞ USARB

RAPORT STATISTIC ANUAL
Nr 6-c

Activitatea bibliotecilor anul 2015

I. DATE GENERALE

TIPURI DE BIBLIOTECI	Numărul total de biblioteci	Din numărul total de biblioteci: Localul bibliotecii: Special	Reamenajat	Propriu	Arendat	Starea fizică a localului bibliotecii: Necesită reparaţie cap	Avariată	Suprafaţa totală a localului bibliotecii (m.p.)	Timp mediu de funcţionare pe săptămînă	Repartizarea bibliotecilor conform mărimii colecţ: Categ.1 până la 2000 de vol.	Categ.2 de la 2001 până la 5000 vol	Categ.3 de la 5001 până la 10.000 vol	Categ.4 de la 10.001 până la 100.000 vol	Categ de la 10 până 500.000
Nr. rînd		10	10	10	10	10	10	10	10					
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
sistemul Ministerului	1279	174	1105	1275	4	265	7	69850,25	26	34	128	394	721	
Chişinău	152	18	134	152	0	0	0	11447	32	1	8	20	123	
Bălţi	25	17	8	25	0	5	0	1748.4	26	0	0	4	21	
Anenii -Noi	31	0	31	31	0	0	0	1986	32	0	4	8	19	
Basarabeasca	10	5	5	9	1	1	0	745	26	0	1	4	5	
Briceni	32	5	27	32	0	16	0	1363.55	26	2	7	20	3	
Cahul	52	10	42	52	0	0	0	3079.36	26	2	9	16	25	
Cantemir	34	23	11	34	0	21	0	1334	27	1	2	10	21	
Călăraş	31	17	14	31	0	2	0	1406	26	0	7	10	14	
Căuşeni	34	0	34	34	0	0	0	1668	28	0	0	8	26	
Cimişlia	27	1	26	27	0	0	0	1656.4	22	0	3	12	12	
Criuleni	33	2	31	33	0	33	0	1481.4	23	0	1	12	20	
Donduşeni	24	0	24	24	0	0	2	1144.5	23	0	2	6	16	
Drochia	33	2	31	33	0	15	0	1522	23	0	3	12	18	
Dubăsari	15	10	5	14	1	2	0	655.4	16	0	0	6	9	

Tabel 1 | Tabel 2.1 | Tabel 2.2 | Tabel 2.3 | Tabel 3.1 | Tabel 3.2 | Tabel 3.3 | Tabel 4 | Tabel 5.a) | Tabel 5.b) | Tabel 6 | Tabel 7

Ministerul Educaţiei
al Republicii Moldova

SISTEMUL EDUCAŢIONAL ELEVI PĂRINŢI STUDENŢI PROFESORI PRESA TRANSPARENTĂ INTERNAŢIONAL MINISTER

SISTEMUL EDUCAŢIONAL
Învăţământul general
Învăţământul profesional tehnic
Învăţământul superior
Educaţia adulţilor

Activitatea bibliotecilor din Învăţămînt
Generalităţi
Proiecte
Statistici şi Rapoarte
- Raport privind dotarea cu mijloace TIC şi softuri a bibliotecilor şcolare pentru anul 2015
- Raport statistic privind Activitatea bibliotecilor din învăţămînt pentru anul 2015
- Raport statistic privind Activitatea bibliotecilor din colegii şi universităţi pentru anul 2015
- Raport statistic privind Activitatea bibliotecilor şcolare pentru anul 2015
- Referinţă privind datele statistice ale Activităţii bibliotecilor şcolare din Republica Moldova în anul 2015

Agenda
DEC 06 12:30 Briefing: Rezultatele testării PISA 2015
NOV 08 09:15 Conferinţă de lansare a campaniei "Tinerii...
OCT 21 08:00 Conferinţă de presă privind

Fig. 5, 6 Activitatea Bibliotecilor Şcolare din RM în anul 2015

Conform datelor statistice în şcolile din Republica Moldova funcţionează actualmente 1 279 biblioteci şcolare (177 municipale, 160 urbane şi 942 rurale). Astăzi în bibliotecile şcolare îşi onorează funcţiile 1 308 bibliotecari, 399 ori numai 31 % din ei fiind deţinători ai categoriilor de calificare, cu studii superioare fiind 56%, cu studii medii – 44 %.

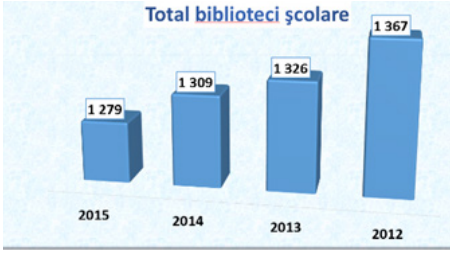

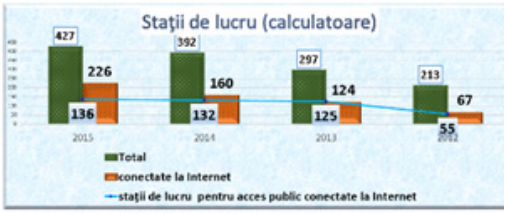

În anul 2015 bibliotecarii CBD au participat la elaborarea FIŞEI DE EVALUARE a bibliotecii din învăţământul general şi profesional tehnic, document elaborat şi aprobat în cadrul Consiliului bibliotecilor din învăţământ

(CBI) la inițiativa Directorului Bibliotecii E. Harconița, executor: E. Stratan. Pentru colectarea și procesarea centralizată a datelor statistice FIȘA DE EVALUARE a fost convertită în aplicația Google Drive (operator T. Prian).

Conform Dispoziției Ministerului Educației nr. 563 din 28 decembrie 2015, 11 bibliotecari ai Centrelor Biblioteconomice: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți și Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, în perioada 11 ianuarie – 18 februarie 2016, au vizitat 45 de școli profesionale, inclusiv 2 Centre de excelență în vederea evaluării bibliotecilor (Fig. 7).

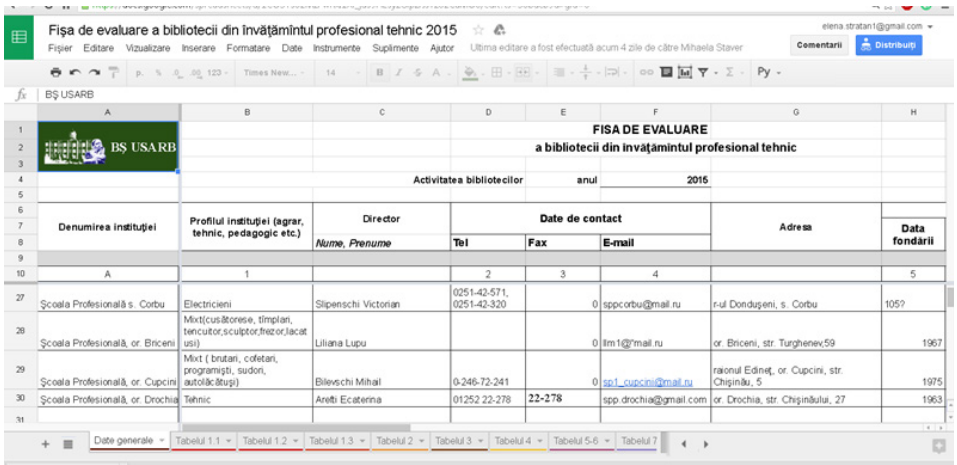

Fig. 7 FIȘA de evaluare a bibliotecii din învățământul general și profesional tehnic

În cadrul CBD a fost întocmită Referința privind evaluarea bibliotecilor școlilor profesionale din Republica Moldova http://www.edu.gov.md/sites/default/files/referinta_scoli_profesionale_-2015.pdf, în baza Programului electronic de acumulare a datelor din Fișa de evaluare, elaborat de bibliotecarul principal Tatiana Prian, monitorizat de Elena Stratan, șef serviciu și Elena Harconita, directoarea BȘ USARB. Colectarea datelor din Zona Centrală și de Sud a fost coordonată de Ecaterina Scherlet, directoarea BȘ UPSIC. Monitorizarea procedurii de aprobare a Fișei de Evaluare, de emitere a Dispoziției și realizarea procesului îi aparține lui Ana Plămădeală, consultant în Direcția e-transformare și informatizare a Ministerului Educației al Republicii Moldova. Referința este expusă pe site-ul ME.

În toate bibliotecile sunt înregistrați 14 205 de utilizatori, care au intrat în anul 2015 de 85 042 ori în spațiile bibliotecare și au împrumutat 139 155 de documente. În cele 45 de biblioteci lucrează 45 de bibliotecari cu normă întreagă - 34 unități, doar 6 dețin categorii de calificare (Fig. 8).

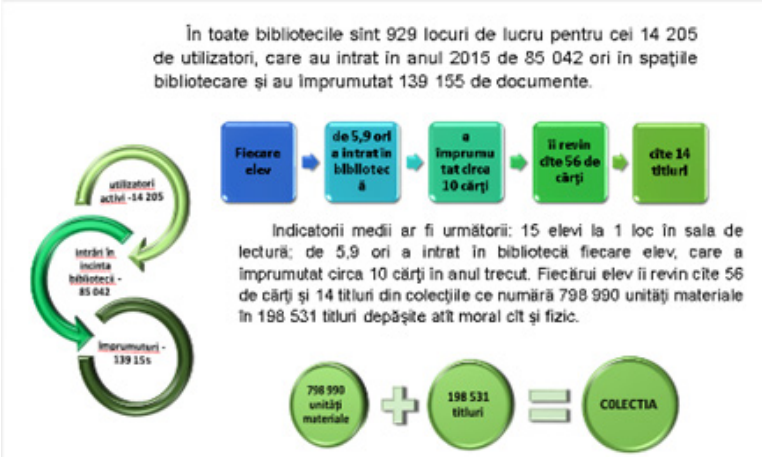

Fig. 8 Referința privind evaluarea bibliotecilor școlilor profesionale din Republica Moldova

În urma analizei, Comisia de Evaluare a înaintat un șir de propuneri către MECC:

- Organizarea cursurilor de formare profesională Bazele Bibliotecono-miei și științelor informării dedicat special bibliotecarilor din școlile profesionale.
- Efectuarea reparațiilor capitale și curente în spațiile avariate.
- Dotarea cu mobilier special.
- Eliminarea documentelor depășite fizic și moral din colecțiile „îmbătrânite" ale școlilor profesionale conform actelor de reglementare în vigoare.
- Stabilirea unui anumit procent din bugetele școlilor profesionale pentru achiziția anuală a manualelor, literaturii metodice, a cărților de referință și a beletristicii.
- Abonarea revistelor și ziarelor pentru tineret.
- Dotarea bibliotecilor cu PC conectate la Internet și alt echipament tehnic modern.
- Stabilirea zilei de muncă de 7 ore, a concediilor suplimentare plătite și a sporului pentru munca în condiții nocive în conformitate cu Hotărârile Guvernului în vigoare pentru personalul bibliotecar.

Un alt aspect important în activitatea CBD este asigurarea organizatorică și documentară a formării profesionale continue, organizarea ședințelor profesionale, ateliere, traininguri în comun cu MECC, OLSDÎ, ABRM, pregătirea suportului metodico-didactic, evaluarea feedbackului acțiunilor de instruire.

În 2015 au fost desfășurate 2 ședințe de lucru: *Biblioteci de învățământ: conexiuni, colaborări, impact* și Seminarul Profesional al *Filialei BIN - Biblioteci de Învățământ din NORD,* la care au participat peste 100 de invitați: bibliotecari școlari, de colegiu și din școli profesionale, specialiști responsabili de activitatea bibliotecilor școlare din OLSDI, zona de Nord a Republicii Moldova, raioanele Briceni, Donduşeni, Drochia, Edineț, Făleşti, Floreşti, Glodeni, Ocnița, Rezina, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Şoldăneşti, Teleneşti, Ungheni și mun. Bălți, bibliotecari universitari. Organizatori: Ministerul Educației al Republicii Moldova, ABRM,

Filiala Biblioteci de Învăţământ din Nord (BIN) a ABRM, Biblioteca Ştiinţifică a Universităţii de Stat „Alecu Russo" - Centrul Biblioteconomic, moderatori: Elena Harconiţa, director BŞ USARB, preşedintele Filialei BIN, Lina Mihaluţa, director adjunct, vicepreşedinte ABRM, coordonarea Secţiunii *Biblioteci din învăţământ şi specializate*, Secţiunii *Dezvoltarea, prezervarea şi conservarea colecţiilor,* Secţiunii *Catalogare, clasificare indexare şi bibliografie*.

Elena Harconiţa, directoarea BŞ USARB, Preşedintele Filialei BIN a ABRM a prezentat comunicarea transmisă de către Ana Plămădeală, consultant la Ministerul Educaţiei, Direcţia *e-Transformare şi Informatizare*, care a reiterat actele emise de Ministerul Educaţiei privind bibliotecile din învăţământ, activităţile proiectate în Planul de Acţiuni al Ministerului Educaţiei pentru anul 2016, obiectivele bibliotecilor şcolare etc. Dna director s-a referit asupra DATELOR STATISTICE ale activităţii Bibliotecilor Şcolare din Republica Moldova în anul 2015 în comparaţie cu anii 2012-2014, a prezentat rezultatele preliminare privind Evaluarea bibliotecilor Şcolilor Profesionale din Republica Moldova.

Bibliotecarilor le-a fost oferit un set de documente tehnologice şi informational-bibliografice: NOMENCLATOR – CADRU al proceselor şi operaţiilor tehnologice în bibliotecile din instituţiile de învăţământ preuniversitar. Ciclul I. *Evidenţa Colecţiilor* – Adella Cucu, şef serviciu *Dezvoltarea colecţiilor. Catalogare. Indexare*; Ciclul II - *Organizarea şi conservarea colecţiilor* - Elena Cristian, şef serviciu *Organizarea şi conservarea colecţiilor*; Bibliotecarii şcolari, de *colegii şi şcoli profesionale* din Nordul Republicii în presă şi on-line în anul 2015: bibliografie - Marina Magher, bibliotecar principal, serviciul *Comunicarea Colecţiilor*; *Calendarul datelor remarcabile – 2016* - Valentina Topalo, şef Centru *Manifestări culturale,* CD ONU, CIUE; *Surse de informare electronice în sprijinul bibliotecarilor din învăţământul general şi profesional tehnic* - Olga Dascal, bibliotecar principal, Mediateca.

În cadrul şedinţei s-a desfăşurat trainingul *Conectare pe Facebook, postări, grupuri, interese.* Bibliotecarii şcolari au fost iniţiaţi să creeze un profil de bibliotecă şi personal în cea mai populară reţea socială din lume - Facebook. Formatorii Elena Stratan, şef serviciu, Mihaela Staver, Tatiana Prian, Olga Dascal, Natalia Culicov, bibliotecare principale, au acordat asistenţă privind căutările, postarea unei informaţii, imagini, adăugarea utilizatorilor, aprecierea unei paginij, comentarii şi distribuirea mesajelor, înscrierea într-un grup etc. Bibliotecarii s-au înscris pentru notificări la paginile Filiala BIN, CBN, BŞ USARB etc.

Şedinţele au fost asigurată de echipa de organizare: Ana PLĂMĂDEALĂ, consultant, Direcţia *e-transformare şi informatizare* - ana.plamadeala@edu.md; Elena HARCONIŢA, director Biblioteca Ştiinţifică USARB - elena.harconita@mail.ru; Lina MIHALUŢA, director-adjunct - aculina12@mail.ru; Elena STRATAN, şef serviciu Cercetare. Asistenţa de specialitate - elena.stratan1@gmail.com; Tatiana PRIAN, bibliotecar principal Centrul Informatizare şi activităţi în reţea - prian.tatyana@gmail.com; Silvia CIOBANU, şef Centrul Marketing. Activitate editorială - sciobanu64@gmail.com.

În cadrul Centrului sunt elaborate şi distribuite publicaţii de conţinut metodologic, bibliografic, informaţional, statistic privind activitatea bibliotecilor, editarea Sintezei anuale *Bibliotecile şcolare din Republica Moldova: Raport statistic;* Bibliografiei *Bibliotecarii din învăţământ, zona de Nord în presă şi online,* studii şi cercetări specifice activităţii biblioteconomice din reţea, acestea fiind integrate în programele naţionale, elaborate în cadrul Bibliotecii Naţionale a Republicii Moldova.

CBD coordonează şi cooperează activitatea cu centrele biblioteconomice naţionale şi teritoriale.

Vizibilitatea bibliotecilor din reţea este asigurată prin mass media, site, reţele sociale Facebook, Google+, Calameo, Slideshare, canalul YouTube. Activitatea bibliotecilor, bunele practici bibliotecare sunt promovate în publicaţii de specialitate: *Revista ABRM, ABRM Info, Confluenţe bibliologice, BiblioUniversitas* şi pe blogul Filialei BIN – Biblioteci de învăţământ din Nord.

Intrare	Afişări de pagină
România	43
Republica Moldova	16
Franţa	4
Rusia	4
Germania	1

Blogul BIN a fost deschis în anul 2012, totalul afişărilor pe pagină fiind 19 093, utilizatori/ persoane interesate - 146, aria geografică: România, Franţa, Rusia, Germania.

În conformitate cu planul anual al DÎTS, în perioada 06-13.02.2017 în instituţiile de învăţământ din mun. Bălţi s-a desfăşurat Decada bibliotecii şcolare. Centrul Biblioteconomic Departamental a monitorizat acest proces oferind asistenţa informaţională, diseminare şi partajarea experienţelor inovaţionale ale bibliotecarilor. Informaţiile au fost recepţionate, redactate şi plasate pe Blog, Facebook, Google+, diseminate în cadrul şedinţei profesionale a bibliotecarilor din învăţământ (Fig. 9)

Postări

Intrare	Afișări de pagină
Decada bibliotecii școlare la LT,Miha... 24 feb. 2017	2
Decada bibliotecii școlare la Gimnaz... 24 feb. 2017	2
Bibliotecarii școlari din municipiul Bă... 17 dec. 2013	1
Activitățile desfășurate în Gimnaziul... 24 feb. 2017	1
OCTOMBRIE - Lunarul Bibliotecilor ... 14 oct. 2015	1
Decada Bibliotecii școlare la Liceul T... 24 feb. 2017	1
Decada bibliotecii școlare în Gimnaz... 24 feb. 2017	1

Fig. 9 Impactul postărilor Decadei bibliotecii școlare pe blog

Fig. 10 Impactul postărilor Decadei bibliotecii școlare pe Facebook

AUTORII / AUTHORS

ABABI LILIA – bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecţiilor, oficiul Documente în Limbi Străine, e-mail: ababililia@gmail.com

BELCOVSCAIA GALINA – bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sale de împrumut la domiciliu nr. 2, e-mail: ababililia@gmail.com

CECAN SVETLANA - bibliotecar serviciul Organizarea Conservarea Colecţiilor BŞ USARB, e-mail: svetlana.cecan@gmail.com

CIOBANU SILVIA - şef Centrul Marketing. Activitate editorială, e-mail: sciobanu64@gmail.com

CRISTIAN ELENA – şef Serviciul Organizarea şi Conservarea Colecţiilor, e-mail: elena.cristian12@gmail.com

CUCU ADELA - şef Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Clasificare. Indexare, e-mail: cucuadella@gmail.com

CRUGLOV LINA - bibliograf, Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Clasificare. Indexare, e-mail: Lina.Cruglov@mail.ru

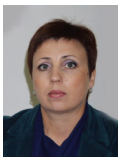

CULICOV NATALIA - şef oficiu, Serviciul Informare şi Cercetare Bibliografică. Referinte Bibliografice, e-mail: culicov.natalia@gmail.com

DASCĂL OLGA - bibliotecar principal, Centrul Informatizare şi activităţi în reţea. Mediateca, e-mail: dascal.olga@gmail.com

HARCONIŢA ELENA - directorul Bibliotecii Ştiinţifice a Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi, e-mail: elena.harconita@mail.ru

HĂBĂŞESCU ANGELA - bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sala de lectura nr. 3, e-mail: angelahabasescu@gmail.com

IAVORSCAIA LILIA – şef oficiu, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sale de împrumut la domiciliu nr. 2, e-mail: ababililia@gmail.com

GANEA VARVARA - bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Clasificare. Indexare, e-mail: revencovarvara@gmail.com

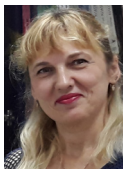

LÎSÎI ALA – bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sale de împrumut la domiciliu nr. 1, e-mail: ababililia@gmail.com

LUCHIANCIUC NATALIA - bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sala de lectura nr. 2, e-mail: luchianciucnatalia@gmail.com

MELNIC LILIA – bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecţiilor, oficiul Documente în Limbi Străine, e-mail: ababililia@gmail.com

MOŢOC RADU – inginer, secretarul Asociaţiei Pro Basaradia şi Bucovina, Filiala Galaţi, România, e-mail: motoc.radu@yahoo.com

NAGHERNEAC ANNA – şef Serviciul Informare şi Documentare, e-mail: ana.nagherneac@gmail.com

PALII GHERDA - bibliotecar, Centrul Informatizare şi activităţi în reţea, e-mail: gherda.palii@gmail.com

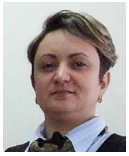

PRIAN TATIANA – bibliotecar principal Sentrul Informatizare şi activităţi în reţea, e-mail: prian.tatyana@gmail.com

RĂILEANU LUDMILA - şef Serviciul Comunicarea Colecţiilor, e-mail: ludmila.railean@gmail.com

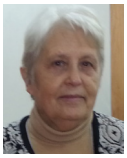

SCURTU ELENA – bibliotecar, Serviciul Informare şi Documentare, e-mail: elenagrama@list.ru

STAVER MIHAELA – bibliotecar principal, Serviciul Cercetare. Asistenţă de specialitate, e-mail: staver.mihaela@gmail.com

STRATAN ELENA - şef Serviciul Cercetare. Asistenţa de specialitate, e-mail: elena.stratan1@gmail.com

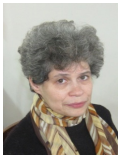

ŞULIMAN MARINA – bibliotecar, serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Catalogare. Indexare, e-mail: raysablumina@ gmail.com

TOPALO VALENTINA - şef CD a ONU, şef CIEUI, e-mail: valeandrew@gmail.com

ŢURCAN ELENA - şef oficiu, serviciul Comunicarea Colecţiilor, oficiu Documente muzicale, e-mail: elturcan@gmail.com

UCRAINEŢ LILIA - bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Clasificare. Indexare, e-mail: liliaucrainet@gmail.com

VACARCIUC VALENTINA – bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sala de lectură nr. 3, e-mail: valentina.vacarciuc62@gmail.com

ZADAINOVA SNEJANA – bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecţiilor, Sala de lectură nr. 1, e-mail: snejanazadainova@gmail.com

ZALÎGAEV IRINA - bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Clasificare. Indexare, e-mail: Irina.Zaligaeva@mail.ru

GALERIE-FOTO / PHOTO-GALLERY

O CĂLĂTORIE PRIN
ISTORIA MUZICII

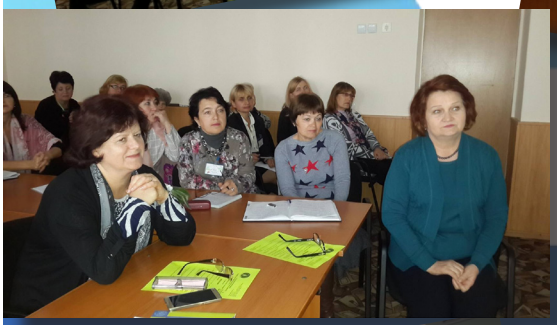

CELEBEL BIBLIOGRAFIEI
PUBLICAȚII RECENTE EDITATE DE BIBLIOTECARII USARB